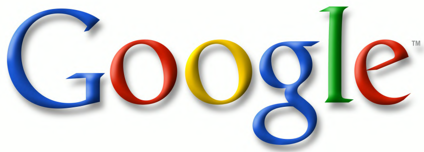
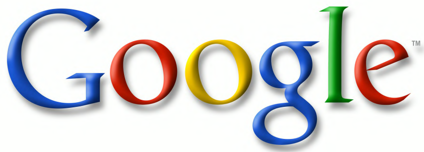

A. J. VAN DER HOUVEN VAN OORDT.

HET REGEERINGS-REGLEMENT

VAN

SURINAME.

HET REGEERINGS-REGLEMENT

VAN

SURINAME.

HET REGEERINGS-REGLEMENT VAN SURINAME.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

DOCTOR IN DE STAATSWETENSCHAP

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

Dr. H. C. DIBBITS,

HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER WIS- EN NATUURKUNDE,

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAT DER UNIVERSITEIT

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN

DE FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

TE VERDEDIGEN

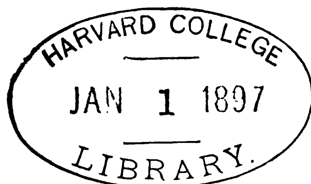
op Maandag 24 Juni 1895, des namiddags te 2½ ure,

DOOR

ADRIAAN JULIUS VAN DER HOUVEN VAN OORDT,

GEBOREN TE HEERDE.

LEIDEN, 1895.
FIRMA E. J. BRILL.

LEIDEN: BOEKDRUKKERIJ VAN E. J. BRILL.

AAN MIJNE OUDERS.

INHOUD.

HISTORISCHE INLEIDING.

---

§ 1. Suriname een kolonie der West-Indische Compagnie. 1682—1791.

De oudste geschiedenis der kolonie Suriname hangt zoo nauw te zamen met die der West-Indische Compagnie, dat wij allereerst op deze laatste een blik willen slaan.

Zij dankt haar ontstaan aan den in 1567 te Antwerpen geboren Willem Usselincx; maar zij werd opgericht op geheel andere wijze en met een geheel ander doel dan hij zich had voorgesteld.

Deze man toch was in vele opzichten zijn tijd te ver vooruit om goed begrepen te worden. Zijn streven was gericht op de stichting van een volkplanting in Amerika zonder slaven en niet om daar goud en zilver te zoeken, maar om een voordeeligen ruilhandel van manufacturen tegen grondstoffen tusschen moederland en kolonie tot stand te brengen [1]).

Godsdienst en vrijheid zouden daardoor bevorderd worden; immers het gevolg zou wezen, dat Spanjes macht, voor een groot deel ook aan den ruilhandel met Amerika ontleend, zou worden ondermijnd, „de macht van dien aartsvijand van het ware geloof en burgerlijke vrijheid". Daar afzonderlijke

---

1) van Rees, Geschiedenis der staathuishoudkunde in Nederland, dl. II. Geschiedenis der koloniale politiek van de Republiek der Vereenigde Nederlanden, pag. 74.

personen tot die stichting niet in staat waren, moest een West-Indische Maatschappij opgericht, waarvoor Usselincx een zeer democratisch bestuur ontwierp en deze Maatschappij zou dan aan de Staten octrooi aanvragen voor de uitsluitende vaart [1]). Het Concept, dat in 1621 door de Staten van Holland aan de Staten-Generaal werd aangeboden en door de laatsten 3 Juni van dat jaar aangenomen, beoogde *niet* in de eerste plaats „de stichting van een ware volkplanting, door „vrije lieden bewoond en bebouwd, onder bescherming van „het Staatsgezag, dat voor hunne rechten en belangen zou „zorgdragen", maar had hoofdzakelijk ten doel om der repupubliek in den oorlog tegen Spanje een krachtigen steun te verleenen. „Handeldrijven was slechts voorwendsel, altijd „nevenzaak; buit te behalen het ware, met inspanning van „alle krachten nagejaagd doel. Dientengevolge bewees de „West-Indische Compagnie den Staat veel grooter diensten „in den strijd tegen Spanje, dan hare Oost-Indische zuster. „Hare ondernemingen werden in den regel niet slechts in „overleg met de Staten-Generaal en den Prins van Oranje „beraamd, maar ook door Staatsche troepen en oorlogschepen „ondersteund" [2]).

Het Bestuur der Compagnie bestond uit 5 Kamers; het hoogste gezag berustte bij een college van 19 bewindhebbers. Het octrooi waarborgde gedurende 24 jaar het recht op uitsluitende vaart op de Westkust van Afrika en op Amerika en werd in 1647 weder voor 25 jaar verlengd.

Dat in het jaar 1661 Brazilie moest worden teruggegeven aan Portugal, deed de Compagnie zeer in beteekenis verliezen; haar octrooi werd in 1674 niet verlengd, de Compagnie werd door de Staten ontbonden. Wel werd een nieuwe

1) van Rees, pag. 110.
2) van Rees, pag. 180.

Compagnie weder opgericht in hetzelfde jaar, maar met beperkter octrooi en vereenvoudiging van het bestuur, dat nu bij tien bewindhebbers zou berusten.

De eerste vestiging in Suriname geschiedde omstreeks 1650 door de Engelschen; de eerste organisatie van het bestuur had plaats onder Lord Panham, aan wien de kolonie in 1662 door Engeland was gegeven. „Onder zijn oppermacht werd „het bestuur geregeld, dat bestond uit den Gouverneur, den „Raad en de Gemeente, terwijl de kolonie volgens Engelsche „wetten en eenige bizondere keuren werd beheerd. Verder „werd ook toen reeds aan de ingezetenen invloed op den „gang des bestuurs verleend" [1]).

Maar reeds zeer spoedig, in 1667, werd Suriname door de Zeeuwen op de Engelschen veroverd.

Vijftien jaar lang twistten Zeeland en de Staten-Generaal over het eigendom van Suriname. De verovering door een Zeeuw gold bij de Staten-Generaal niet als voldoende grond; immers, zeiden zij, het geschiedde ten onzen koste. De strijd eindigde, doordat de kolonie, die bij het tractaat van West-Minster 1674 door Engeland als een kolonie van Nederland was erkend, in het jaar 1682 door Zeeland werd afgestaan aan de West-Indische Compagnie voor een som van *f* 260.000, een afstand, dien de Staten-Generaal goedkeurden bij octrooi van 23 September 1682 [2]). Onder dat octrooi, dat tevens den bestuursvorm der kolonie regelde, heeft Suriname tot 1791, ja, zooals wij later zien zullen, feitelijk tot 1816, geleefd.

Vòor wij de bepalingen daarvan wat nader bezien, een enkel woord over de eigenaars der kolonie. Want wel was de West-Indische Compagnie daarvan eigenaar geworden, maar voorziende, dat om de kolonie productief te maken, meer geld zou noodig wezen, dan zij kon of wilde besteden,

1) J. Wolbers, Geschiedenis van Suriname 1861, pag. 35.
2) Men zie Bijlage A.

verkocht zij daarom in 1683 twee derden en wel èen derde aan Amsterdam en èen derde aan van Aerssen, Heer van Sommelsdijk, welke laatste zich moest verbinden als Gouverneur naar Suriname te gaan. De nieuwe eigenaars noemden zich, met de Compagnie, de Geöctroyeerde Societeit van Suriname [1]).

Wanneer wij de geschiedenis van Suriname doorbladeren, dan vinden wij telkens gewag gemaakt van den invloed, de pressie soms, door Amsterdamsche kooplieden op den gang van zaken in Suriname uitgeoefend. Wij mogen dit vaak betreuren, wanneer wij den geest opmerken, die daarbij voorzat en de gevolgen, die zulks gehad heeft. Maar verwonderen kan het ons niet, als wij bedenken, dat behalve den invloed door de stad Amsterdam als eigenaar van èen derde der kolonie uitgeoefend, de meeste aandeelhouders der West-Indische Compagnie in die stad gevestigd waren, terwijl in 1770 Amsterdam nog weder het èen derde van de erven van Sommelsdijk kocht en dus de kolonie, meer speciaal een kolonie van Amsterdam kon genoemd worden.

Keeren wij thans terug tot het octrooi van 1682, dat in een inleiding en 32 artikelen de verhouding van de Staten-Generaal tot de Compagnie en van deze laatste tot de kolonie, benevens den vorm van bestuur, heeft geregeld.

In de inleiding worden de redenen genoemd, waarom de West-Indische Compagnie de kolonie verkrijgt, n.l. om de groote kosten in den aanvang te maken en de faciliteiten, die aan de kolonisten moeten worden verleend. De voorwaarden der overdracht liggen in dit octrooi en nimmer zal de West-Indische Compagnie bevoegd zijn in de artikelen eenige wijzigingen te brengen. Hierbij sluit zich artikel 32 aan, dat zegt, dat zoo het na eenigen tijd mocht blijken, dat

1) Wolbers, pag. 54.

het bezit der kolonie voor de Compagnie te kostbaar was, deze dan het recht zou hebben van abandonnement aan den Staat, die dan alles zou regelen buiten de Compagnie om.

Artikel 2 waarborgt aan de kolonisten gedurende tien jaar vrijdom van lasten en na dat tijdsverloop zouden slechts enkele matige, in het octrooi genoemde belastingen (art. 4) mogen worden opgelegd, terwijl voor al het overige de vrije toestemming van den Gouverneur en de vertegenwoordigers der kolonisten noodig was.

De artikelen 6—8 regelen, in strijd met de bedoeling van Willem Usselincx, den aanvoer van slaven, waartoe de West-Indische Compagnie uitsluitend bevoegd, maar dan ook, naar de behoeften der kolonisten, verplicht was.

De artikelen 11 sqq. houden het monopolie beginsel in; alleen van en naar de republiek mochten goederen worden vervoerd.

Vòor wij aan den bestuursvorm komen, moeten wij nog wijzen op een eigenaardige bepaling in de artikelen 9 en 10, die diende om het blanke element te versterken. Ieder schip, dat van Nederland naar Suriname ging, moest, als de Compagnie zulks wenschte, twaalf kolonisten overvoeren, tegen een matigen, in het octrooi genoemden prijs.

Het hoogste gezag in alle politieke en militaire zaken berust bij den Gouverneur (art. 20), die door de Compagnie aangesteld, de goedkeuring zijner instructie en van zijne aanstelling eerst moest afwachten van de Staten-Generaal (art. 17). Maar datzelfde artikel 20 zegt, dat in zaken van eenig belang, door den Gouverneur de Raad moet worden bijeengeroepen, waarvan de Gouverneur voorzitter was. En in den Raad moet over het onderwerp worden beraadslaagd en beslist bij meerderheid van stemmen. De uitvoering is dan aan den Gouverneur opgedragen.

Gouverneur en raden genoten een zeer groote mate van

onafhankelijkheid, wat bij den grooten afstand van het moederland wel niet anders mogelijk was.

De inmenging der Generale Staten was uiterst beperkt en bestond, behalve in de goedkeuring van de aanstelling en instructie van den Gouverneur, in de toestemming, die artikel 30 noodig verklaarde voor alle impositiën of lasten, aan de kolonisten op te leggen.

Verder moesten alle ambtenaren en de leden van den Raad den eed van trouw aan de Staten-Generaal en de Compagnie afleggen.

Toen dan ook in 1712 eenige ingezetenen der kolonie zich richtten tot de Staten-Generaal, om op grond van verwaarloozing van de verplichtingen door de Societeit, te eischen dat deze afstand deed van de kolonie en haar onder bescherming stellen zou van Hunne Hoogmogenden, weigerden de Staten zich hiermede te bemoeien.

Maar ook de inmenging der Compagnie, of beter gezegd der Societeit, al spreekt het octrooi daarvan nog niet, was, hoewel vrij wat grooter, toch maar tot enkele onderwerpen beperkt.

De Societeit wees den Gouverneur aan en aan hàar moest de eed van trouw worden afgelegd. Artikel 27 droeg aan de Compagnie de zorg voor de defensie op; maar menigmaal besloten de ingezetenen, ten einde raad, daartoe zelve maar de handen aan 't werk te slaan. Artikel 28 belastte de Compagnie met de zorg voor predikanten, die echter door de kolonisten werden betaald.

Eindelijk zegt artikel 29 nog, dat hoewel voor gewone belastingen goedkeuring ook van de Staten-Generaal noodig was, eenige „kleyne en modicque lasten" n. b. voor de kosten van Justitie, kerkedienst en onderwijs, met goedvinden der Compagnie, door den Gouverneur met den Raad mochten worden opgelegd.

De Politieke Raad, de vertegenwoordiging der kolonie, zou

(art. 18) bestaan uit tien personen, later uit te breiden tot veertig, als de bloei der kolonie of het verlangen der ingezetenen of der West-Indische Compagnie zulks zou noodig maken.

De leden van dezen Raad zouden voor 't leven gekozen worden uit de kolonisten, uitmuntende door gegoedheid, bekwaamheid en geschiktheid, in dien zin, dat door alle kolonisten tweetallen zouden worden gekozen, waarvan de Gouverneur telkens èen lid aanwees.

Wetgevende en rechtsprekende bevoegdheden waren wonderlijk dooreèn gemengd. Artikel 22 toch draagt aan den raad ook de crimineele Justitie op. Voor civiele Justitie werd een afzonderlijk college gevorderd, een raad van civiele Justitie (art. 23), maar Voorzitter was ook hiervan de Gouverneur, naast wien zes leden zouden staan. Deze zes rechters mocht de Gouverneur kiezen uit de verstandigsten en aanzienlijksten der kolonisten of leden van den Politieken Raad; maar bij die keuze was hij gebonden aan dubbeltallen, door hem met den Politieken Raad opgemaakt.

Reeds spoedig werd aan de bepalingen van het octrooi uitvoering gegeven. De eerste Gouverneur stelde in 1684 een Raad van Politie en Justitie in van negen leden, waarvan hij zelf voorzitter was; van 1684 tot 1689 belastte dit college zich ook met de civiele Justitie, maar in laatstgenoemd jaar werd door den Gouverneur een afzonderlijk Hof van Civiele Justitie van zes leden (na 1744 tien) ingesteld.

Een college, niet in het octrooi geeischt en met beperkter jurisdictie dan het Hof van Civiele Justitie, is dat, tot beslissing van kleine geschillen, waarvan de leden werden aangesteld door den Gouverneur in Rade, terwijl een oud-Raad van Civiele Justitie voorzitter was.

Het octrooi laat verder de Koloniale Regeering geheel vrij in de wijze, waarop zij het bestuur wil inrichten; alleen had

de Societeit zich nog de benoeming en daarbij de bezoldiging van een tweetal ambtenaren voorbehouden [1]). De eerste was de Commandeur, die op den Gouverneur in rang volgde (dus niet de raad-fiscaal, zooals men later wel eens heeft willen doen voorkomen), die onder hem het bevel over de krijgsmacht en het opzicht over de verdedigingswerken had, terwijl hij daarenboven als eerste raad in het Hof van Politie en Crimineele Justitie zitting nam.

Bovendien was hij, bij het overlijden van den Gouverneur bevoegd, om het bestuur ad interim, volgens resolutie der Societeit, op zich te nemen, hetgeen hem wel somwijlen werd betwist, maar volkomen ten onrechte.

De tweede was de raad-fiscaal, die eveneens in de beide Hoven zitting had, maar slechts als adviseerend persoon, in welke qualiteit hij ook den Gouverneur door de Societeit was terzijde gesteld.

Zoo weinig past de hooge positie, die men den raad-fiscaal later heeft toegedicht, bij de werkelijkheid, dat hij zelfs tot 1745 het ambt van exploiteur bij zijn fiscaat bekleedde en als zoodanig door het Hof als deszelfs dienaar, als deszelfs ondergeschikte, die zijne besluiten moest ten uitvoer leggen, beschouwd werd [2]).

Bij de behandeling van het Reg. Regl. van 1865 in de Staten-Generaal, werd zoowel door de vòor- als tegenstanders van de toen voorgestelde vrijzinnige beginselen gewezen, op de nagenoeg even vrijzinnige bepalingen van het octrooi van 1682, die zoo meenden gene, aan Suriname groote welvaart hadden verzekerd; maar die, volgens de tegenstanders, de oorzaak waren geweest van eindelooze moeilijkheden en uitgeputte kassen.

1) Wolbers, pag. 167.
2) Wolbers, pag. 165.

Hoewel wij verder dit tijdperk stilzwijgend voorbijgaan, willen wij trachten deze tegenstrijdigheid nog eenigszins nader uit te werken en dan tot eenige meerdere klaarheid te brengen.

Vooreerst mogen enkele cijfers het bewijs leveren van Suriname's enorme productiviteit.

Het aantal plantages, vijftig nog in 1683 was in 1702 tot tweehonderd, in 1762 tot vierhonderd gestegen, en in 1791 bedroeg het aantal vijfhonderd een en negentig.

In den aanvang der 18e eeuw was de suikerproductie nagenoeg de eenige; maar daarvan werd dan ook jaarlijks vijftien à twintig millioen pond uitgevoerd. Dit getal breidde zich in den loop dier eeuw nog belangrijk uit; maar tal van andere producten kwamen daarnevens voor, zoodat b. v. de koffie-uitvoer van 1750 tot 1791 sommige jaren vijftien millioen pond bedroeg [1].

Tusschen de zeventig à tachtig groote schepen voeren jaarlijks van en naar Suriname.

Zoo lezen wij bij den Heer van Rees [2]) „niettegenstaande „alle bezwaren, is Suriname echter voor de Vereenigde Ge„westen zulk een belangrijke bron van welvaart geweest, „dat sommigen geneigd waren de voordeelen, die het ople„verde, hooger te schatten, dan uit de geheele werkzaam„heid der Oost-Indische Compagnie voortvloeide."

En toch, kwam men in de kolonie, men kreeg dien indruk van welvaart niet, maar wel bespeurde men leege kassen, oorlogstoebereidselen, haspelarijen over defensie en andere zaken.

Hoe dit te verklaren?

Vooreerst woonden de eigenaars, de belanghebbenden dus

---

1) P. M. Netscher, Geschiedenis van de koloniën Essequebo Demerary en Berbice. 1888, pag. 380.

2) van Rees, pag. 374.

bij den bloei van het land, in Nederland. Wat in 1863 is geschied met de millioenen, door Nederland als schadevergoeding voor de emancipatie gegeven, dat de eigenaars der plantages die gelden naar hier lieten overzenden en verteerden, in plaats van ze tot verbetering hunner plantages en verzachting van het lot der arbeiders aan te wenden, dat vinden we in Suriname's geschiedenis telkens terug.

Het verdiende geld kwam zelden der kolonie ten goede. Men hoore slechts naar deze beschrijving uit de tweede helft der 18e eeuw, het tijdperk van Suriname's hoogsten bloei:

„de ontzettende moeilijkheden der plantage-eigenaars, deden „hen niet in staat zijn de door het moederland voorgeschoten gelden te betalen en weldra gingen hunne plantages aan „de hypotheekhouders in Holland over. Het rijk der Suri„naamsche planters spoedde ten einde, dat der administra„teurs, hetgeen nog heden (1861) voortduurt, begon. De „agenten der Hollandsche eigenaars kwamen in de plaats der „vorige bezitters, verwierven zich rijkdommen, en oefen„den grooten invloed op den gang der zaken uit. Dat door „den steeds vermeerderden invloed der administrateurs het „lot der slaven verzwaard en in vele opzichten het nadeel „der kolonie werd bewerkt, zullen we in den loop der ge„schiedenis aantoonen." [1])

De Heer van Rees schrijft:

„Bij die bezwaren voegde zich nu, vooral in de tweede „helft der 18e eeuw, de nadeelen van de afwezigheid der „meeste grondeigenaars. Verwaarloozing en vermindering van „opbrengst, waren daarvan de noodwendige gevolgen, en „gaven op hunne beurt aanleiding, dat ontevreden eigenaren „zich van hun weinig rentegevende bezittingen trachtten te „ontdoen. Velen die 't geld niet hadden, kochten dan met

1) Wolbers, pag. 312.

„grif voorgeschoten gelden plantages, anderen breidden hunne „zaken langs dien weg uit [1]). Indien de kolonie in gezon- „den toestand verkeerd had, zou zeker niets meer tot haren „bloei hebben kunnen bijdragen. Maar voorzooverre de plan- „tages nog door de eigenaars zelven werden bestuurd, was „er bij dezen te weinig kennis, ijver en volharding meer.” [2])

Een tweede oorzaak van den geringen bloei der kolonie lag in de kolonisten zelf. Wetgeving en rechtspraak hebben te veel gestrekt in het uitsluitend belang van hen, die ze uitoefenden en voor wie trouwens die verleiding maar al te sterk was, belanghebbenden, als zij, als planters, meestal waren.

Vandaar dat zij er zoo weinig tegenop zagen hun slaven op de meest barbaarsche wijze te behandelen.

„Als een kanker” zoo zegt de Heer Wolbers „knaagde de „worm der slavernij aan ieder ontluikend spruitje, dat bij „behoorlijke verpleging tot bloei en welvaart der kolonie „had kunnen strekken. Noch de voordeelen van een gunstigen „koffieoogst, noch de stijgende prijs der andere stapelpro- „ducten, noch de gelukkige afloop eener krijgstocht tegen „de wegloopers van Para, noch het zich weder vermeerde- „rend crediet (± 1770) der kolonie bij de Amsterdamsche „kooplieden, vermochten Suriname tot wezenlijken bloei te „brengen.” [3])

Bij massa’s ontvluchtten de slaven in de dichte wouden en putten door hun gewapenden terugkeer, in een honderd- jarigen guerilla-oorlog de koloniale kassen uit.

Dat onder zulke omstandigheden voor een Gouverneur reeds een zware taak was weggelegd, laat zich begrijpen. Maar,

---

1) Meer dan de andere bewijzen getuigt deze bereidwilligheid om geld voor te schieten o. i. van den rijkdom der kolonie.

2) van Rees, pag. 372.

3) Wolbers, pag. 296.

waar de grens van zijne bevoegdheden en die van den Politieken Raad, niet was afgebakend, daar rezen moeilijkheden buitendien van zelf telkens op. Was de Gouverneur een meegaand persoon, dan handelde de Raad nagenoeg alleen. Maar was hij zelfstandig, dan werd het oordeel van dien Raad, uiterst zelden en slechts pro forma gevraagd, natuurlijk onder hun heftig protest.

Maar mèer nog dan door eenig artikel van het octrooi, mèer dan door de schuld van raden of Gouverneurs, zijn moeilijkheden gerezen door de baatzucht der Societeit „want „de trage en te dikwerf belemmerde ontwikkeling, die aan „Suriname is te beurt gevallen is voor verre het grootste „gedeelte aan de baatzucht der Societeit te wijten, die slechts „op onmiddellijke winst bedacht, tegen alle uitgaven opzag, „waarvan het levende geslacht geen vruchten plukken zou „en zoowel uit kortzichtig eigenbelang, als uit heerschzucht „elke tusschenkomst der Hooge Regeering zorgvuldig afweerde" en verder

„de onwil en de wrevel van Suriname's ingezetenen jegens „de Societeit openbaarde zich voornamelijk door tegenwer„king van die Gouverneurs van welke men meende, dat zij „de belangen der Societeit hooger stelden dan die der inge„zetenen. Men belemmerde door een vijandige houding, wat „door onderlinge samenwerking tot heil van Suriname had „kunnen strekken". [1])

In het tijdvak van 1682 tot 1791 leerde men bij ervaring de nadeelen kennen van het bestuur eener kolonie door een handelslichaam.

Dat de vervanging van het stelsel van exploitatie uit de 18e eeuw door dat van verwaarloozing, tot ver in deze eeuw in praktijk gebracht, moeilijk een stap tot verbetering kan

---

1) van Rees, pag. 374.

genoemd en Suriname dan ook niet tot voordeel heeft gestrekt, daarvan zullen wij in 't geen volgt de bewijzen zien.

§ 2. Tijdperk van Overgang. 1791—1815.

In het jaar 1791 eindigde het octrooi der West-Indische Compagnie en op raad van hun raadpensionaris van de Spiegel besloten de Staten-Generaal dat octrooi niet meer te verlengen „daar het", zoo drukt de Heer van Rees zich kernachtig uit, „meer en meer duidelijk werd, dat de Compagnie „even nutteloos was voor den Staat als voor hare partici- „panten". [1]) De West-Indische Compagnie werd dus ontbonden en de Kamer van X door een raad van kolonien vervangen; terwijl de aandeelen der participanten, op dertig percent geschat, in obligatien rentende drie percent ten laste der republiek werden geconverteerd.

Aan alle Nederlanders werd de vrije vaart toegestaan.

Zoodra het octrooi had opgehouden te gelden, verviel dus de basis der instellingen, die uit kracht van de bepalingen van dat octrooi voorheen in Suriname waren gevestigd; verviel ook het recht der ingezetenen, later nog wel eens, zij 't volkomen ten onrechte, uit dat octrooi afgeleid, om zelf hunne vertegenwoordiging te kiezen.

Intusschen, voorloopig bleven de instellingen van het octrooi doorwerken en zelfs de Societeit bestond nog eenige jaren.

Op 5 October 1895 vernietigden Hunne Hoog Mogenden de directie der Societeit van Suriname en den 9den kwam in de plaats een Comité tot de zaken van de koloniën en bezittingen op de kust van Guinea en Amerika, bestaande uit een en twintig leden, waarvan zeven voor den militairen staat, zeven voor het huishoudelijk bestuur en zeven voor commercieele zaken.

1) van Rees, pag. 222.

Als reden van de vernietiging der Societeit werd in de resolutie van 9 October 1795 aangevoerd: [1])

„Dat de te voren bestaan hebbende West-Indische Com-„pagnie dezer landen, oorspronkelijk, even als de Oost-Indi-„sche Compagnie is geweest, een commercieerend lichaam, „dog hetwelk sedert vele jaren, voòr deszelfs vernietiging, „hoewel geheel en al van aard en natuur veranderd zijnde, „zoodanig, dat door hetzelve geen commercie, hoegenaamd, „meer werd gedreven, nogthans, evenals of het nog een „commercieerend lichaam ware, directie of de administratie „had van den handel op Essequebo, Demerary, St. Eusta-„tius, Curaçao en de bezittingen van den staat langs de „kust van Guinée, terwijl de colonie van Suriname en de „Berbice wederom door een afzonderlijke Sociteit en Directie „geadministreerd werden, zoodat alle dezelve in geenerlei „verband staan met malkanderen, en er derhalve nimmer „eenige gemeenschappelijke schikkingen kunnen worden ge-„maakt.

„Dat deze onderscheidene ligchamen daarenboven eeniglijk „geadministreerd wordende door kooplieden of regtsgeleerden, „het ook toen niet anders zijn kon, of derzelver staat van „defensie zoo te water als te lande moest meestal verzuimt „of kwalijk gedirigeerd, ten minste niet zoodanig behandeld „worden, als van lieden, die genoegzame kennis hadden van „hetgeen daartoe behoord, zou kunnen en moeten worden „verwagt. Gelijk men ook in den laatsten oorlog met Enge-„land heeft gezien dat alle dezelve (Suriname misschien „eenigzins uitgezondert) zig in zoodanigen staat bevonden, „dat de meeste op de eerste vertooning van een vijand, zijn „genomen, en tegen den geringsten aanval niet te defen-„deeren waren.

---

1) Wolbers, pag. 471.

„Dat de ontaarding der West-Indische Compagnie van een „lighaam van commercie in een van louter administratie haar „langzamerhand buiten staat gesteld heeft, om zelfs de in- „teressen van haare gemaakte schulden te betaalen, waar- „door de houders van een important capitaal, dat zij in der „tijd hadden genegotieerd, derzelver interessen hebben moeten „missen, en waardoor de Compagnie zelve in een totaal „discrediet is vervallen, waaromme dat men onder het voorig „bestuur verpligt is geweest dezelve op het einde van haar „octroy (schoon op eene wijze, die vis à vis van haare par- „ticuliere crediteuren, zoo actionisten, als anderzints, van „geene onbillijkheid, ja men mag wel zeggen onregtvaardig- „heid, vrij te spreken ware) geheel te moeten ontbinden en „in haare plaats een andere directie van zaaken aan te stellen.

„Dat bij hun Hoog Mogenden op den 1sten Junij 1792 „eindelijk, na lange en breede overleggingen is aangesteld „een Raad over de coloniën in America en over de bezittin- „gen van den staat in Africa, waardoor nogthans dezelfde „coloniën en bezittingen, die te vooren onder de administratie „der West-Indische Compagnie gestaan hadden, onder de „directie en beheering van deezen Raad waren gebracht, te „weeten: de colonien Demerary en Essequebo, de eilanden „van St. Eustatius en Curaçao, en de bezittingen van den „staat op de kust van Africa, terwijl de colonie van Suri- „name en van Berbice weder gebleven zijn onder de admini- „stratie van de zogenoemde Sociteit van Suriname, en de „directie van de Berbice, en er dus evenals te vooren eene „drieleedige beheering bleef plaats hebben, tot groot nadeel „der colonien en tot merkelijk bezwaar der kosten, welke „tot goedmaaking van zoodanige drieleedige administratie „vereischt worden.

„Dat de Souverain, door deze wijze van alle de voorsz. „colonien van den staat in de West-Indiën te administreeren,

„nimmer behoorlijke informatie of zekerheid hebben kan om-„trent derzelver toestand, zoo te water als te lande.

„Dat die daar nauwlijks meer van weten kan, dan alle „de voorsz. directien denzelven wel gelieven te informeeren: „en dat deeze bij hunne instructie of speciaale ordres niet „verpligt zijnde, om daarvoor te zorgen naar behooren, en „door derzelver instelling en inrigting daartoe zelfs geheel „ongeschikt, het niet te verwonderen is, wanneer dezelve „colonien bij gelegenheid van eenen oorlog in eenen slegten „staat bevonden worden, tot merkelijk voordeel van den „vijand, en tot onuitspreeklijk nadeel voor den Staat.

„Dat daarenboven door de tegenwoordige wijze waarop de „West-Indische colonien genoegzaam ieder afzonderlijk gead-„ministreerd worden, alle onderlinge schikkingen ten opzigte „van elkanderen niet alleen zeer moeyelijk, maar zelfs on-„doenlijk zijn, terwijl men zig niet considereert, als leden „van een en hetzelfde lighaam, maar veeleer als corpora, „die een onderscheiden belang hebben, die jaloers zijn van „elkanderen, en dat in de plaats van eene gemeenschappe-„lijke werking tot generaal nut en voordeel, en tot een „zooveel mogelijk eenparig bestuur over alle de voorsz. volk-„plantingen en bezittingen, er integendeel een geheimhou-„ding omtrent elkanderen, en eene onverschilligheid omtrent „elkanders voorspoed en geluk plaats heeft, welke onder „eene welgereegelde regeringsvorm van een land geen plaats „behoorden te hebben.

„Is goedgevonden en verstaan enz. enz.". [1])

In de Staatsregeling van 1798 was een afzonderlijke titel,

1) Extract uit het register der resolutiën van Hunne Hoog Mogenden Staaten-Generaal der Vereenigde Nederlanden den 9den October 1795.
Men zie Wolbers, pag. 471.

titel VII gewijd aan de buitenlandsche Bezittingen en Coloniën der republiek en van derzelver bestuur hier te lande en daarvan het tweede gedeelte, de artikelen 251 tot en met 255 meer in het bijzonder aan de West-Indische Bezittingen en Coloniën in America en op de kust van Guinea.

Het bestuur over de Amerikaansche koloniën en bezittingen wordt (art. 232 sqq.) aan een raad der Americaansche coloniën en bezittingen van vijf leden opgedragen, die verantwoordelijk en ondergeschikt is aan het Uitvoerend Bewind, dat de leden benoemt en hun instructie vaststelt. Verder schrijft artikel 251 vòor, dat aan ieder der West-Indische Koloniën een nieuw constitutioneel charter zal worden gegeven, vast te stellen door de Wet, op voorstel van den Raad. Van de uitvoering van die opdracht aan de Wet kwam niets.

In 1799, op den 26sten Augustus, werd ons echter de kolonie Suriname door Engeland, waarmede wij sinds 1793 door Frankrijks toedoen in oorlog waren, ontnomen [1]). Engeland nam het protectoraat over, terwijl de Gouverneur met alle overige civiele ambtenaren mochten aanblijven. Bij den vrede van Amiens 1802 kregen wij, op Ceylon na, alle koloniën en dus ook Suriname terug. Maar reeds twee jaar later verscheen, na den op nieuw uitgebroken oorlog, de Engelsche vloot vòor Paramaribo en op 8 Mei 1804 had de capitulatie plaats.

Bij publicatie van dien dag maakte Sir Charles Green be-

---

1) P. M. Netscher, pag. 276. Want wel had Willem V in zijn proclamatie 17 Februari 1795 uit Kew in Engeland uitgevaardigd, aan de gezaghebbers in de Nederlandsche koloniën gelast Engelsche schepen en troepen bij hen toe te laten en te beschouwen als de hulp van een met Hunne Hoog Mogenden bevriende en verbonden mogendheid om een Fransche invasie te beletten; maar het schijnt dat de Engelsche bevelhebber het zelfs niet de moeite waard heeft gekeurd de verovering van Suriname met dit voorwendsel te bedekken; althans in geen der officieele stukken van die dagen wordt daarvan melding gemaakt. De Engelsche bevelhebber sommeerde tot overgave en men capituleerde omdat men zich niet verdedigen kon; aan *Zijne Britsche Majesteit* werd de eed van trouw afgelegd.

kend „dat hij het bestuur der kolonie als wettig vertegen-„woordiger van Zijne Britsche Majesteit had aanvaard en „gelastte, dat de wettig geconstitueerde machten, te weten „het Hof van Policie en Crimineele Justitie, het College van „kleine, vaceerende over groote zaken, de Curateele Kamer, „de commissarissen van gemeene weide, de Joodsche Wees-„kamers en alle andere personen, die eenig publiek ambt of „betrekking bekleeden, met de uitoefening van derzelver „respectieve plichten blijven voortgaan; — wordende degenen, „die onder de zooeven bedoelden begrepen zijn, gelast, op „den 9den Mei des voormiddags ten 9 uur zich te vervoegen „ten Gouvernementshuize ten einde den eed van getrouwheid „aan Zijne Britsche Majesteit af te leggen" [1]).

En zoo geschiedde; geen wijziging in de wettig geconstitueerde machten had plaats.

Twaalf jaar lang, tot 26 Februari 1816, toen Suriname aan Gouverneur van Panhuys werd overgegeven, duurde de Engelsche overheersching; maar voor de kolonisten schijnt dit tijdvak niet onvoordeelig te zijn geweest. Immers die kolonisten, die voor hooge bedragen hunne schuldeischers in Nederland hadden, zagen zich tijdelijk van de verplichting tot betaling vrijgesteld, terwijl Engelsche beurzen hen ruim crediet verschaften. Maar toen dan ook de kolonie was overgegaan, vingen de executies met nieuwen moed aan [2]).

De Staatsregelingen volgden elkaar intusschen in het moederland met verrassende snelheid op.

Die van 1801 wijdde in het Hoofdstuk over „het Staatsbewind" een tweetal bescheiden artikelen (47 en 48) aan onze Koloniën en Bezittingen. Artikel 47 eischte een Raad van Bestuur voor den West-Indischen Handel en Bezittingen der

---

1) Wolbers, pag. 514.
2) Wolbers, pag. 611.

republiek, van negen leden, onmiddelijk ondergeschikt aan het staatsbewind en belast met de administratie der inkomsten.

Artikel 48 luidde als volgt:

„het inwendig Bestuur en de wetten voor de Colonien „worden bij de respective Chartres voor dezelve vastgesteld; „dezelve blijven vereenigd onder èen en hetzelfde algemeen „Bestuur hier te Lande, wordende alle afzonderlijke octroyen „dien aangaande gehouden voor vernietigd".

De staatsregeling van 1805 zwijgt over dit onderwerp. Maar in 1806 zegt artikel 36 „de bestiering der kolonie en „van alles wat derzelver innerlijke Regeering betreft, behoort „bij uitsluiting aan den Koning"; waar naast artikel 12 staat: „de regeering der Hollandsche kolonie wordt door bizondere „wetten bepaald: de ontvangsten en uitgaven „der koloniën zullen beschouwd worden als uitmakende een „gedeelte der ontvangst en uitgave van den Staat".

Wij zagen echter reeds boven, dat van al de bepalingen en voorschriften, die elkander in het moederland sinds 1791 zijn opgevolgd, geen invloed in de kolonie is ondervonden. Daar bleef men, zoowel onder Nederlandsch als onder Engelsch bestuur voortleven onder de bepalingen van het octrooi van 1683.

§ 3. Koloniaal Regeeringsbeleid uitsluitend in handen van den Koning. 1815—1848.

a. *Inleiding.*

In deze inleiding op de verschillende Reg. Reglementen, vòor dat van 1865, wenschen wij de hoofdbeginselen weer te geven, die onze Grondwetten van 1814, 1815 en 1840 ten aanzien van het Bestuur der kolonien huldigden.

Het voornaamste, zij het dan ook langzamerhand zeer bestreden kenmerk is wel, dat het opperbestuur en daarmee

zoowel wetgevende als uitvoerende macht in handen des Konings werd gelegd.

Dat de Koning deze macht ook werkelijk heeft uitgeoefend, getuigen de beide Reg. Reglementen van 1816 en 1832 door Hemzelven en niet minder dat van 1828, door een van Zijnentwege gezonden Commissaris-Generaal voor Suriname vastgesteld.

Maar dit geschiedde volkomen terecht, zooals wij zullen nagaan.

De Grondwet van 1814 zeide in artikel 36: „de souvereine vorst heeft bij uitsluiting het opperbestuur over de koloniën en bezittingen van den Staat in andere werelddeelen", terwijl artikel 35 al. 3 zegt: „hij vermag wijders een Raad van Koophandel en Koloniën in te stellen".

Een departement van Koophandel en Koloniën werd opgericht en bleef onder verschillende namen tot 1834 bestaan, toen een afzonderlijk departement van koloniën werd ingesteld.

De Grondwet van 1815 heeft in artikel 60 een gelijke opdracht aan den Koning. Alleen eischt artikel 73, dat Hij over algemeene maatregelen van inwendig bestuur, betreffende de bezittingen in andere werelddeelen, den Raad van State zou hooren.

Wat beweert nu Thorbecke, die op de krachtigste wijze tegen deze wetgevende macht van den Koning protesteert in zijn Aanteekening in 1839 verschenen, een betoog, dat in de toen bestaande tijdsomstandigheden, een welkom oor vond.

Besturen is geen wetgeven en dus komt wetgeven nimmer aan den Koning toe, in de kolonie zoomin als in Nederland. Ook in 1806 had de Koning opperbestuur, maar zou de wet de regeering der kolonie regelen.

Opperbestuur „bij uitsluiting" slaat op de oude Compagniën, die nimmer meer mogen geduld.

Maar vooreerst is in 1814 en 1815 juist *die* bepaling weg-

gelaten, die een wettelijke regeling der regeering voorschreef. *Dan* konden die Compagniën zich reeds onmogelijk verdragen met het opperbestuur van den Koning.

En wat eindelijk die woorden „besturen" en „wetgeven" aangaat, merkt Mr. Buys het volgende op [1]):

a. De fransche text van 1815 is ruimer „la direction suprème des colonies et des possessions du royaume dans les autres parties du monde appartient exclusivement au Roi";

b. duidelijk is de bedoeling der Hollandsch-Belgische Commissie van de Grondwet van 1815. Over artikel 36 Grondwet 1814, overgenomen als artikel 60 zegt, Raepsaet: „sur la demande, si par cet article on entend que le roi a le pouvoir législatif dans les colonies, le président répond qu'oui;"

c. van Maanen bestreed later artikel 32 Grondwet 1814, artikel 73 Grondwet van 1815, dat voorschreef, dat alle, dus ook *die* maatregelen van inwendig bestuur, die de koloniën betroffen, aan het oordeel van den Raad van State moesten worden onderworpen. Deze bepaling strookte niet met het onbeperkt gezag over de koloniën, dat den Koning door de Grondwet was opgedragen.

Er was alle aanleiding om te vermoeden, dat de Grondwet van 1840 den wetgever een plaats zou gunnen in het bestuur der kolonie. En leest men hare *woorden*, dan zou men zeggen, dat zulks ook het geval was. Nogtans meenen wij den aanvang der bemoeiing van den wetgever eerst met de Grondwet van 1848 te mogen dagteekenen. Want wel stond in artikel 59 naast het opperbestuur de bepaling, dat aan de Staten-Generaal in den aanvang van elke gewone zitting de laatst ingekomen staten van ontvangsten en uitgaven van opgemelde volkplantingen en bezittingen zouden worden mee-

1) Mr. J. T. Buys, De Grondwet. Dl. I, pag. 230.

gedeeld, terwijl het gebruik van het batig slot, beschikbaar ten behoeve van het moederland, bij de wet zou worden geregeld. Maar eenerzijds werd niet de volledige rekening, maar slechts de laatst ingekomen staten van ontvangsten en uitgaven meegedeeld; anderzijds bepaalde de wet niet *welk bedrag* het moederland zou krijgen; maar alleen hoe de som, *door de Regeering beschikbaar gesteld*, zou worden aangewend.

„Het is zeer opmerkelijk" zegt Mr. Buys [1]), „dat terwijl „bij die herziening de begeerte van de 2e Kamer zoo sterk „op den voorgrond trad, om voor de wetgevende macht in„vloed te verwerven op de regeering der kolonie, het resul„taat eigenlijk hierop neerkwam, dat de Staten-Generaal „niets wezenlijks verwierven, terwijl de door Thorbecke op„geworpen strijd eens voor altijd in den zin der Regeering „werd beslist."

Dat de inmenging der wetgevende macht eerst in 1848 mogelijk werd, erkent ook Mr. J. de Louter, bij wien wij lezen:

„daardoor bleef ook voortaan het geheele koloniaal beleid „aan de kennisneming der volksvertegenwoordiging onttrok„ken en een nieuwe, even onvruchtbare strijd bewees, dat „de Grondwet van 1840 haar doel had gemist" [2]).

b. *Suriname onder 't Reg. Regl. van* 1816 [3]).

Het Reg. Regl., door den Koning vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 14 Sept. 1815, (G. B. 1816 n°. 2) werd aldus betiteld „reglement op het beleid van de Regering, het Justitie-wezen, den landbouw en scheepvaart in Suriname".

---

1) Mr. Buys, ter aangehaalde plaatse.

2) Mr. J. de Louter, Staats- en Administratiefrecht van Nederlandsch-Indië. 3de uitg., pag. 8.

3) Men zie Bijlage B.

Een geheel nieuwe orde van zaken werd met dit reglement ingeleid; aan de vertegenwoordiging, zooals die onder het octrooi had bestaan werd een einde gemaakt. De reden hiervan vinden wij vermeld in de proclamatie, waarmede van Panhuys als Gouverneur-Generaal op 27 Februari 1816 het bestuur over Suriname aanvaardde.

Aldaar lezen wij: „Het welzijn der kolonie, een gedeeltelijk anderen en meer geschikten Regeeringsvorm vorderende, „zoo zijn wij uit hoofde van 's Konings bijzondere Instructie „gelast te ontslaan enz." [1]).

In het belang der kolonie alzoo werd het noodig geacht, den Gouverneur grooter macht te verleenen, tegenover een Hof van Politie met beperkter werkkring dan voorheen en een zeer verzwakt vertegenwoordigend karakter.

De Gouverneur-Generaal door den Koning benoemd, is belast met het hoogst uitvoerend gezag over alle 's Lands bezittingen enz. (art 1).

Artikel 25 stelt het Hof van Politie in; het zal bestaan uit den Gouverneur-Generaal als president en negen raden terwijl de raad-fiscaal en de raad-controleur van finantiën, daarin een adviseerenden stem hebben.

De leden hebben zitting voor negen jaar, terwijl jaarlijks éen aftreedt. De eerste maal worden (art. 31) de leden door den Gouverneur, geheel vrij, benoemd; later is hij gebonden aan een nominatie van drie van het Hof.

Artikel 38 belast het Hof met een zeer omvangrijken werkkring, nl. het bestuur over de huishoudelijke en plaatselijke belangen der kolonie, maar.... over niets wordt beraadslaagd, dan over wat door den Gouverneur wordt voorgedragen.

De eenige uitzonderingen hierop vormen keuren en wetten

---

1) Wolbers, pag. 600.

met bepaling van straffen en geldboeten, waarbij het initiatief van den raad-fiscaal en belastingen, waarbij het initiatief van den raad-controleur van finantiën uitgaat.

De crimineele rechtspraak zou van het Hof gescheiden worden en overgebracht naar het Hof van Justitie; provisioneel handhaaft artikel .43 echter den ouden toestand.

Dat Hof van Justitie zou bestaan uit den president en zes leden, door den Koning benoemd.

Noch van dit Hof, noch van het daaronder staande college van commissarissen voor kleine zaken, mocht de Gouverneur voorzitter zijn wat artikel 6 hem anders in alle colleges vergunde. Ook het college van kleine zaken werd thans in het Reg. Regl. geregeld en zijne bevoegdheid bepaald. De president en zes leden worden, uit een voordracht van het Hof van Justitie, benoemd door den Gouverneur.

Alle ambtenaren (art. 13) mag de Gouverneur schorsen; maar de leden van het Hof van Politie en van het Hof van Justitie niet zonder goėdvinden van die respectieve hoven.

De beperking van de vroegere macht der ingezetenen, om zelf de leden hunner regeering ter keuze uit dubbeltallen voor te dragen, werd zonder eenigen tegenstand ingevoerd.

Ziehier de opinie van een later in Suriname zeer bekend geworden schrijver, over deze kunstige regeeringsmachine:

„de verwarring en de strijd van beginselen die hiervan „(van de vermenging van wetgeving en rechtspraak) het „gevolg waren, de heterogene bemoeiingen van het Hof van „Policie, de conflicten tusschen dat lichaam en het uitvoe„rend gezag en de attributen van hetzelve, die zich in vele „gevallen bepaalden tot onderwerpen van den meest onder„geschikten aard, in éen woord de geheele instelling leverde „een zoo vreemd verschijnsel in den Staat, dat men genoeg „heeft met zich te verwonderen, dat het Hof van Politie „eerst in 1828 en niet reeds veel vroeger heeft opgehou-

„den een plaats in de rij der koloniale instellingen in te „nemen" [1]).

Ook de materieele toestand der kolonie was er in dit tijdvak niet beter op geworden; verschillende rampen troffen haar, terwijl de planters niet in staat waren de Hollandsche crediteuren te voldoen. Aldus schetst de Heer Reelfs den toestand in 1828:

„het handelscrediet was zwaar getroffen; er bestond gebrek „aan geld; de landbouw kwijnde; onderwijs en armwezen „bevonden zich in treurigen toestand; het lot der slaven was „diep ellendig" [2]).

Ook in het moederland begreep men, dat aan dezen toestand een einde moest worden gemaakt en vandaar dat de Koning besloot van den Bosch als commissaris-generaal naar West-Indië te zenden, opdat deze met dezelfde bevoegdheid bekleed, als de Koning bezat, ter plaatse den toestand zou kunnen beoordeelen en daarnaar zijne maatregelen nemen.

c. *Suriname onder 't Reg. Regl. van* 1828 [3]).

De voornaamste werkzaamheid van van den Bosch was de samenstelling van een nieuw Reg. Regl., dat reeds bij proclamatie van 21 Juli 1828 werd afgekondigd (G. B. 1828 N°. 3).

In 1816 waren de West-Indische koloniën verdeeld in drie Gouvernementen. Suriname onder een Gouverneur-Generaal; Curaçao en onderhoorigheden (Bonaire en Aruba) onder een Gouverneur-Generaal en twee commandeurs; St. Eustatius en

1) De Hervorming van het Regeeringsstelsel van Nederlandsch-Indië. Dissertatie B. E. Colaço Belmonte, Leiden 1857, pag. 8.

2) C. Schemering Reelfs, Het Surinaamsch Reg. Regl. van 1865.

3) Men zie Bijlage C.

onderhoorigheden (St. Martin en Saba) onder een Gouverneur en twee commandeurs.

Aan deze verdeeling nu maakte het Reg. Regl. een einde; Suriname, Curaçao en St. Eustatius werden onder èene administratie vereenigd.

Verschillende doeleinden meende van den Bosch hiermede te zullen bereiken, die wij aldus kortelijk geformuleerd vonden [1]). De samenvoeging zou voordeelig zijn:

a. voor den handel, als middel tot bevordering van het onderling vertier en verkeer;

b. voor de ingezetenen der West-Indische bezittingen in het algemeen, als bevorderende èenparigheid van wetgeving en bespoediging in de afdoening van zaken;

c. voor de ingezetenen van elke kolonie in het bizonder, omdat de gemeenschappelijkheid der algemeene West-Indische kas aan de minvermogende koloniën de gelegenheid zou geven om door de mèervermogenden te worden ondersteund;

d. voor het moederland, omdat als gevolg van het sub. *c* ternedergestelde, ook alle subsidie uit 's Rijks schatkist zou kunnen ophouden.

Nagenoeg op ieder dezer punten hebben de verwachtingen gefaald; bij toeneming bleek de onwenschelijkheid der vereeniging en bij Koninklijk Besluit van 9 April 1845 (G. B. 1845, N°. 6) werden Suriname en Curaçao gescheiden, terwijl een Koninklijk Besluit van 14 Mei 1845, N°. 43 (G. B. 1845, N°. 11) de toenmaals te Suriname bestaande instellingen bevestigde, met aanvulling en wijziging van het bestaande Reglement, voor zoover dat noodig was geworden [2]).

Zien wij thans den hoofdinhoud van het Reg. Regl. van 1828.

Naast den door den Koning benoemden Gouverneur-Gene-

---

1) Memorie van Toelichting op 't Ontwerp Reg. Regl. voor Suriname, ingediend 16 November 1855.

2) Men zie Bijlage D.

raal stond een Hooge Raad der West-Indische bezittingen, vrij van iederen volksinvloed. Immers hij bestond uit vier ambtenaren, den procureur-generaal, den controleur-generaal van finantiën, den commissaris-generaal voor 's Rijks finantiën en den commissaris-generaal voor de inlandsche bevolking, terwijl de Gouverneur-Generaal den president van het Hof van civiele en crimineele Justitie en den president van den Gemeenteraad kon uitnoodigen in den Raad advies uit te brengen. In dezen Raad nu werden de wetten ontworpen; maar desnoods was de Gouverneur-Generaal bevoegd alles alleen te regelen, terwijl hem steeds een beslissende stem toekwam.

Onder het Reg. Regl. van 1816 behoefden alleen die verordeningen, die waren voorgesteld door den raad-fiscaal en door den raad-controleur van finantiën door den Koning te worden goedgekeurd. Thans moesten alle door Zijne Majesteit worden goedgekeurd en kon de Gouverneur-Generaal alleen in dringende gevallen zonder die goedkeuring een verordening laten werken.

De artikelen 40 en 41 regelden de rechterlijke macht, thans afgescheiden van den Raad en berustende bij een Hof van Civiele en Crimineele Justitie, waarin naast den president, vier gegradueerde en twee ongegradueerde leden zouden fungeeren en bij een rechtbank van kleine zaken.

Een geheel nieuwe instelling was een Gemeente-bestuur voor Paramaribo. Zie hier de taak die men daarvoor had weggelegd:

„Daarentegen zouden de huishoudelijke aangelegenheden „van de ingezetenen, als de plaatselijke politie, het beheer „van de gebouwen en goederen der gemeente, het toezicht „van de administratie der publieke inrichtingen, etablisse„menten, weeskamers, onbeheerde boedelkamers, openbaren „eeredienst, armeninrichtingen, schoolonderwijs enz. moeten

„worden behartigd door een plaatselijk of gemeentebestuur, „bestaande uit een president, twee wethouders en acht raden. „Uit de leden moesten voor ieder buitendistrict twee heem-„raden worden benoemd, aan wie de handhaving der politie „enz. in ieder district zou worden opgedragen" [1]).

De reglementen die zij maakten, moesten door de hoogere autoriteiten worden goedgekeurd.

Bij publicatie van 20 Mei 1828 werd aan de Gemeenteraad nog de landelijke politie opgedragen; bij eene van 5 December het toezicht op de weggeloopen slaven.

In één woord, zij werd belast met zeer veel dat vroeger tot de bemoeiingen van het Hof van Politie had behoord.

Bij de behandeling van het Reg. Regl. van 1865 en vooral later bij den aandrang tot instelling van een Gemeentebestuur, om de telkens stijgende posten van de afdeeling der begrooting „plaatselijke kosten" (na 1871 vereenigd met eeredienst, onderwijs enz.) te verminderen, werd meermalen verwezen naar de instelling in 1828 in het leven geroepen. Over de voor- en nadeelen van Gemeente-besturen voor de kolonie, die wij in het uitvoerig rapport der Commissie, ingesteld bij Gouvernements resolutie van 4 October 1869, uitgebracht 15 Maart 1873 [2]), vinden weergegeven, spreken wij hier niet. Maar de instelling in 1828 in 't leven geroepen, is niet geheel identiek aan wat men in den jongsten tijd wil.

Paramaribo stond tegenover de gezamenlijke West-Indische bezittingen: en wij hebben gezien dat de bemoeiingen van den Gemeenteraad toen geheel Suriname betroffen, zoodat dus die raad meer bestemd was om het in 1816 ingestelde Hof van Justitie te vervangen.

Van het begrip „gemeente" was hier geen sprake en de

1) Wolbers, pag. 641.
2) Koloniaal Verslag over 1872. Bijlagen 73—74.

taak was veel omvangrijker dan nog immer aan zulk een instelling is opgedragen.

Wat intusschen de sterke zijde van dit reglement was, dat een verschillende taak ook aan verschillende lichamen werd opgedragen, dat zou tevens aan het reglement een spoedigen val bereiden.

De regeling was te omslachtig, te duur; Suriname kon haar, ook al door de enorme daling van koloniale producten niet meer betalen en de Regeering in het moederland was door den oorlog met België weinig geneigd om van de millioenen, die het cultuurstelsel voor Nederland afwierp een gedeelte voor Suriname af te staan.

Daarin ligt dan ook de oorzaak, dat dit reglement maar vier jaar heeft gegolden en toen voor een nieuw moest plaats maken.

d. *Suriname onder 't Reg. Regl. van* 1832.

Bij Koninklijk Besluit van 9 Augustus 1832 (G. B. 1832, n°. 13) werd het ingevoerd. Naast den Gouverneur-Generaal door den Koning benoemd, zou een Koloniale raad den Hoogen Raad komen vervangen.

De Koloniale raad zou bestaan uit den procureur-generaal, den administrateur van finantien en zes ingezetenen uit de grondbezitters en administrateurs, de eerste maal geheel vrij door den Koning aan te wijzen, later uit een voordracht van drie van den Raad. Aan dezen Raad nu was uitvoerende en rechterlijke macht opgedragen, terwijl de Gouverneur verplicht was (Art. 8) om het advies van den Raad in te winnen, zoo dikwerf er nieuwe wetten, reglementen of bepalingen voor de kolonie Suriname door hem noodig geacht werden.

Ten aanzien der wetgevende macht, maakte artikel 10 den Kolonialen raad tot een bloote vertooning: „de koloniale raad

„met geen ander oogmerk ingesteld zijnde, dan om den Gouverneur-Generaal, waar hij zulks noodig mocht achten te „adviseeren of voor te lichten, zoo zullen dienvolgens in de „vergaderingen geene onderwerpen in deliberatie mogen worden gebracht, dan welke tot een der gemelde einden, door „den Gouverneur-Generaal zullen worden voorgedragen".

Van meer gewicht was hun *uitvoerende* macht; aan de leden toch was onder den Gouverneur-Generaal de uitvoerende macht in de buitendivisiën opgedragen, wat voorheen tot de taak van den gemeenteraad had behoord. Men zie het Reglement op de verdeeling der kolonie Suriname in divisiën en ter verzekering der publieke rust en veiligheid in dezelve (G. B. 1842 n°. 3). — De beide districten Nickerie en Coronie stonden hier buiten en zijn, zooals wij later zien zullen, afzonderlijk geregeld.

Art. 47 eindelijk draagt aan de leden van den Raad *rechterlijke* macht op. „Voorzoover twee of meer heemraden (de „naam die de leden van den Raad als hoofd der uitvoerende „macht in de divisiën droegen) in bizondere gevallen door „den Gouverneur-Generaal zullen worden gecommitteerd, zullen „dezelve een gedelegeerde rechtbank uitmaken, zoo dikwijls „de verstoorde rust of oproerige bewegingen in de buiten-„districten eenig rechterlijk onderzoek mochten noodzakelijk „maken. Deze rechtbank, bij welke de procureur-generaal het „recht der hooge Overheid zal waarnemen, zal de plano en „buiten figuur van proces dit onderzoek te werk stellen en „zoodanige straffen mogen opleggen, als waartoe commissa-„rissen tot de kleine zaken bevoegd zijn".

Het gemeentebestuur werd afgeschaft en slechts voor een enkel onderdeel hunner taak, „de administratie der Wees, Curateele en onbeheerde boedelskamers" werd afzonderlijke voorziening noodig geacht en een commissie benoemd.

De taak van den raad-controleur der inlandsche bevolking

werd naar den Gouvernements-secretaris overgebracht, aan wien ook tal van andere werkzaamheden werden opgedragen.

Het gerechtshof zou behalve uit den president, uit drie gegradueerde en vier ongegradueerde leden bestaan. Het college van kleine zaken werd vervangen door een, jaarlijks door den Gouverneur-Generaal te benoemen commissie.

Onder dit reglement is Suriname tot 1 Januari 1866 bestuurd geworden; maar de verbetering der toestanden die tevergeefs gewacht was van de Reg. Reglementen van 1816 en 1828, bleef ook thans uit. Van dezen stilstand of achteruitgang zou men met den Heer Sanches een drietal redenen kunnen opgeven [1]).

„*a.* door het verdorven stelsel van slavenaanvoer geraakte „de kolonie in bloei; wat was derhalve natuurlijker, dan dat „bij onstentenis van aanvoer, Suriname begon te kwijnen;

„*b.* het administratie stelsel, verrot in grondslag, moest „natuurlijk medewerken tot het verval der kolonie" (èen administrateur over meerdere plantages van verschillende in Nederland zijnde eigenaars, die hij over en weer bestal);

„*c.* door de slaven als werktuigen en niet als menschen te „beschouwen, werden vele bouwstoffen geleverd voor het ver- „val der kolonie".

Wij zouden hier aan nog toe willen voegen:

d. het beginsel van het octrooi, dat nog tot ver in deze eeuw is blijven doorwerken, dat de kolonie met geen anderen staat mocht handeldrijven dan met Nederland.

Bij dit alles komt nog, dat toen in deze eeuw men zich meer en meer tegen het beginsel der slavernij begon te verzetten, toen eerst de slavenhandel, eindelijk de slavernij zelve moest afgeschaft, deze maatregelen door ons steeds veel later

1) Dan. L. J. Sanches: Een blik op den toestand der kolonie Suriname 1871, pag. 53 sqq.

zijn genomen, dan door andere koloniale mogendheden, maar zelden zonder groot nadeel voor ons zelven.

Immers 1808, geheele afschaffing van den slavenhandel; 1818, tractaat met Engeland tot contrôle op den smokkelhandel in slaven en daartoe instelling van een gemengde rechtbank te Paramaribo; 1 *Augustus* 1834 afschaffing der slavernij in de Britsche koloniën en dus ook in het naburige Britsch Guiana, wat bij de Surinaamsche slaven niet onbekend, noch zonder invloed op hen bleef; eindelijk 1 *Januari* 1863 en 1 *Januari* 1873, de oogenblikken waarop in Suriname zelf, de slavernij en het staatstoezicht op de vrijgelatenen eindigde, ziedaar zoovele jaartallen, die Suriname steeds onvoorbereid hebben aangetroffen.

Toch betreuren wij daarom de afschaffing der slaverij voor Suriname zeker niet.

Waar E. J. Payne schrijft:

„of the consequences of the abolition of the slave trade, „one of the most interesting to the historian is, that it „caused the repeal of the navigation laws and the abandon„ment of the last relics of the old colonial system. — Sla„verny and monopoly, the two parasistical growths, that „have always threatened to choke colonial progress, were „thus cut away together" [1]),

daar geldt zulks evenzeer voor Suriname, waar welhaast een vrije arbeiders bevolking zou worden in 't leven geroepen, terwijl bij Koninklijk Besluit van 17 December 1847 handel en vaart voor alle volken, met welke Nederland in vriendschap leefde, werd opengesteld. Want wel is in het reglement van 1828 het beschermend stelsel reeds op het papier verlaten, maar de vele lasten en formaliteiten, die op den handel drukken zijn eerst in 1848 opgeruimd.

---

1) E. J. Payne, European Colonies, pag. 201.

Toen op 20 Mei 1855 de eerste consul, nl. die van Belgie, zich te Paramaribo vestigde, volgden spoedig andere landen.

Thans komen wij tot het Regeerings-reglement van 1865, maar zullen eerst een blik werpen op de geheel gewijzigde beginselen van koloniale politiek in de Grondwet van 1848 gehuldigd en waarvan dit reglement een uitvloeisel was.

§ 4. Inmenging van den Wetgever in Koloniale Zaken. 1848 tot nu.

De aandrang van den wetgever, om invloed uit te oefenen op het bestuur der koloniën, had in de jaren vòòr 1840 ruim voedsel gevonden in de wijze, waarop met de Indische baten was omgesprongen.

In de jaren, die nu nog moesten verloopen, aleer de Grondwet van 1848 aan dat verlangen zou komen voldoen, grepen in West-Indië gebeurtenissen plaats, die aan de eischen van de Staten-Generaal vernieuwde klem bijzetten.

In 1842 was Elias als Gouverneur-Generaal in Suriname aangekomen en reeds spoedig bleek, dat vele zijner daden, vooral die ten bate der slaven, weinig in den smaak der planterpartij vielen. Adressen werden aan den Minister en aan den Koning gezonden, ook door Amsterdamsche kooplieden onderteekend. Toen dit zonder gevolg bleef, zocht men nieuwe grieven en vond die in de publicatie van 19 Juni 1844, waarbij het verbod van agio op wissels naar Nederland werd ingetrokken. De kolonisten achtten zich hierdoor benadeeld, hoewel zij in den Kolonialen Raad hadden erkend, dat, daar agio toch steeds werd genomen, het verbod ten dekmantel strekte voor degenen, die in 't geheim agio bedingen, zonder die aan de betrokkenen in rekening te brengen [1]. Het proces-verbaal tegen dezen daad van den Gouverneur-

1) Wolbers, pag. 695.

Generaal was o. a. onderteekend door één effectief en twee provisioneele leden van het Gerechtshof.

Het gevolg van deze oppositie was, dat bij Koninklijk Besluit van 6 November 1844 N°. 3 en 10:

a. alle honorifieke leden van den Kolonialen Raad en drie ongegradueerde leden van het Gerechtshof werden ontslagen;

b. provisioneel de vacante plaatsen in den Kolonialen Raad werden aangevuld door Gouvernementsambtenaren, terwijl de Gouverneur de heemraadschappen zou mogen aanvullen, zooals hij oirbaar achtte.

Op nieuw wendden, 27 November 1844, Amsterdamsche kooplieden zich tot den Minister en 21 Februari 1845 tot de Tweede Kamer. De Kamer benoemde uit haar midden een commissie, om de klachten te onderzoeken en het slot der discussies stelde den *Gouverneur* geheel in 't gelijk. Dit onderzoek leidde echter tevens tot een aantal grieven tegen het regeeringsbeleid ten opzichte van West-Indië; de Kamer meende nl. te moeten afkeuren:

a. willekeurige handelingen van vorige Gouverneurs;

b. de provisioneele voorziening in de vacaturen in den Raad door *Gouvernementsambtenaren*;

c. de handelwijze der Regeering ten aanzien der particuliere West-Indische Bank.

Ter verklaring van het laatste nog een enkel woord. Door de bemoeiingen van den commissaris-generaal was in 1829 een bank opgericht, die aan een groote behoefte zou voldoen, door verbetering van den geldsomloop en zorg voor geldverkrijging op crediet, vooral tot opheffing van den landbouw. Daar een particuliere bankier niet te vinden was, had de Regeering het geld gegeven en trouwens blijkt ook uit de samenstelling (de Gouverneur-Generaal was b.v. hoofddirecteur), dat het geen particuliere instelling was. Onvoorzichtig gegeven voorschotten gaven spoedig moeilijkheden en daar verscheen op

3 Mei 1831 een proclamatie, waarbij de Gouverneur-Generaal verklaarde dat hij, om de finantieële moeilijkheden van Nederland, door den oorlog met Belgie toch reeds groot, niet nog te vermeerderen, geen wissels meer kon trekken op 't Ministerie van kolonien, zoodat ook geen voorschotten meer werden gegeven. De discussie in de Kamer in 1845 leidde echter tot het voteeren van gelden, om aan de door de Regeering verzuimde verplichtingen nog te voldoen.

De vraag hoever de bemoeiing van den wetgever zou gaan, leidde bij de beraadslagingen over de Grondwetsherziening van 1848 tot zeer uiteenloopende antwoorden.

Het verst wilde Thorbecke gaan, wiens bedoeling we in de voorstellen der negen mannen zuiver vinden weergegeven. Wat in het wezen wettelijke bepaling is, moet buiten den rijkswetgever niet kunnen geschieden, zoo meende hij, en om dit te bereiken, moest de Grondwet bepalen: 1°. dat de overzeesche bezittingen door bizondere wetten werden geregeld; 2°. dat de begrootingen van alle uitgaven en ontvangsten des Rijks, hetzij in Europa, hetzij in de overzeesche bezittingen jaarlijks bij de wet werden vastgesteld [1]).

Dit stelsel stond lijnrecht tegenover datgene, dat tot 1848 had gegolden en waarbij zoowel wetgevende als uitvoerende macht, nagenoeg uitsluitend bij den Koning berustte, welk laatste stelsel, zoowel bij den Koning als bij de Regeering zeker vrij wat minder tegenzin verwekte, dan dat van Thorbecke.

Tusschen beide uitersten in stonden zij, die wel den Koning als den gewonen wetgever in koloniale aangelegenheden wilden blijven huldigen, maar daarnevens voor den Rijkswetgever de gelegenheid tot regeling wilden openen; verschil bestond dan wederom over de vraag, wat men aan dien Rijkswetgever zoude overlaten.

---

1) Mr. Buys, Dl. I, pag. 231, Sqq.

Zoo stelde de Staatscommissie van 17 Maart 1848 voor, een tweetal opgenoemde onderwerpen aan wettelijke regeling vòor te behouden n.l. de reglementen op 't beleid der regeering en de geheele wetgeving, terwijl de minister verplicht zou zijn alle openingen en verantwoording te geven die de Staten-Generaal verlangen, teneinde naar de behoefte zoodanige wettelijke verordeningen vast te stellen als doelmatig worden bevonden.

Ook de Regeering somde eenige onderwerpen op, zij 't niet geheel dezelfde, en eindigde haar eerste artikel met deze woorden: „andere onderwerpen deze koloniën en bezittingen betreffende, daarvoor vatbaar bevonden, kunnen door de wet worden geregeld". Deze alinea nu verraadde volgens Thorbecke geheele afwezigheid van begrip en beginsel [1]).

De meerderheid der Kamer eindelijk verzette zich tegen de bepaling, dat al naardat de onderwerpen er voor vatbaar bleken, de wetgever het recht zou hebben tot regeling; dan was het nog beter de opgenoemde onderwerpen met nog enkele te vermeerderen van de lange lijst, die oorspronkelijk, als vatbaar voor wettelijke regeling, door geraadpleegde deskundigen was opgemaakt en waaruit men een zeer beperkte keuze had gedaan.

De bescheidenheid der Kamer op dit gebied blijkt verder nog hieruit, dat toen zij zich ten slotte neerlegde, bij een eenigzins gewijzigde redactie der Regeering, zij daarbij verklaarde het zeer te zullen toejuichen als de bedoeling was, dat steeds een wet vooraf zou uitmaken of er behoefte aan wettelijke regeling bestond.

De Regeering echter verklaarde, dat zulks niet in de bedoeling lag.

De beide belangrijkste artikelen, die de Grondwet van 1848

---

1) E. de Waal, de koloniale politiek der Grondwet 1863, pag. 40 sqq.

aan de Koloniën wijdde en die in 1887 niet zijn gewijzigd, luidden nu aldus:

„Art. 61. De Koning heeft het opperbestuur der koloniën „en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

„De reglementen op het beleid der regeering aldaar worden „door de wet vastgesteld.

„Het muntstelsel wordt door de wet geregeld.

„Andere onderwerpen deze koloniën en bezittingen betref„fende, worden door de wet geregeld, zoodra de behoefte „daaraan blijkt te bestaan.

„Art. 62. De Koning doet jaarlijks aan de Staten-Generaal „een omstandig verslag geven van het beheer dier koloniën „en bezittingen en van den staat, waarin zij zich bevinden.

„De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der „koloniale geldmiddelen".

Zooals Mr. Buys terecht opmerkt [1]), mag het ons verwonderen, dat wederom het vòor 1848 zoo aangevallen woord opperbestuur werd gebruikt. Maar art. 61 alinea 1 j°. de laatste alinea, laten wat betreft de verhouding tusschen Koning en Staten-Generaal op koloniaal gebied, geen onzekerheid meer bestaan. Overal waar het betreft een onderwerp, dat de bovengenoemde artikelen niet ter regeling aan den wetgever opdragen of (cf. art. 61 alinea 4) dat door den wetgever niet door feitelijke regeling aan den Koning is onttrokken, is de laatste volkomen bevoegd zulk een onderwerp zelve te regelen. En omgekeerd volgt hieruit eveneens, dat, hoezeer de wetgever bevoegd blijft om ieder denkbaar onderwerp bij de wet te regelen, als hem dit wenschelijk voorkomt en daardoor verre de taak te overschrijden, hem in 1848 toegedacht, hij nimmer door een algemeene bepaling in een of andere wet, zich een koloniaal onderwerp ter regeling mag voorbehouden, ten einde

1) Mr. Buys, Dl. I pag. 241.

den Koning buiten te sluiten en evenmin dit laatste mag bewerken door niet zich zelf, noch den Koning, maar een andere macht bij uitsluiting bevoegd te verklaren. Zulks ware een handeling in strijd met den letter en den *geest* der Grondwet vooral en dus ongrondwettig. Wij zullen straks zien in hoeverre de wetgever aan dit beginsel is getrouw gebleven.

Dat artikel 61 een wettelijke regeling eischt van de reglementen op 't beleid der Regeering, mag bij den tegenzin der Kamer om zich op koloniaal gebied te begeven, in 't eerst eenige verwondering baren; maar vindt zijn verklaring hierin, dat dat reglement eenvoudig als een soort Grondwet voor de Kolonie is bedoeld en daarom slechts de algemeene beginselen van het regeeringsbeleid zou inhouden. Over dit reglement spreken wij verder in het volgende hoofdstuk.

Het muntstelsel is geregeld voor West-Indië bij de wetten van 14 December 1853 n° 126, 28 Juni 1881 n° 120 en 121 en 24 December 1886 n° 233 en 234. Bij de groote onbekendheid met West-Indische toestanden, waaraan de Jaarlijksche Verslagen door den Koning aan de Staten-Generaal uit te brengen, echter meer en meer tegemoet komen, heeft de behoefte aan wettelijke regeling zich nog maar uiterst zelden voorgedaan. Wij noemen slechts de wet van 3 November 1871 (G. B. 1872 n° 6), later herhaaldelijk door Koloniale Verordeningen gewijzigd en waarbij een drankbelasting in Suriname werd ingevoerd.

Een wet, regelende de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen, is ondanks den aandrang, gedurende bijna dertig jaar door de leden der Staten-Generaal op de tot standkoming uitgeoefend, nog immer een vrome wensch. De contrôle geschiedt, krachtens een rescript van Willem III uit het jaar 1870, door den Gouverneur, met een door hem te controleeren commissie. Eerst door den toenmaligen Minister van Dedem is bij Koninklijke boodschap

van 14 November 1892 een Ontwerp ingediend, ter regeling van de wijze van beheer en verantwoording van de koloniale geldmiddelen der Kolonie Suriname, maar met zijn aftreden is dit ontwerp van de baan geraakt. De tegenwoordige minister wenschte over dit onderwerp vooraf het advies van den Gouverneur van Suriname in te winnen [1]).

Hiermede stappen wij van de bepalingen der Grondwet af, om ons meer in 't bizonder bezig te houden met een der wetten door de Grondwet geeischt, de wet inhoudende het Reg. Regl. voor Suriname, een uitvloeisel van de nieuwe beginselen, in de Grondwet van 1848 gehuldigd.

1) Brief van 15 October 1894, Bijlage n°. 21, 1894—95.

HOOFDSTUK I.

SURINAME ONDER 'T REG. REGL. VAN 1865.

§ 1. De bepalingen van het Reg. Reglement.

Artikel 5 der additioneele artikelen van de Grondwet van 1848 had voorgeschreven, dat de wetten op het beleid der regeering in de Koloniën en Bezittingen binnen drie jaar, na de afkondiging der veranderingen in de Grondwet, moesten worden voorgedragen.

Aan dezen eisch werd voldaan door het Ontwerp, ingediend bij Koninklijke boodschap van 17 December 1851 n° 1, op nieuw ingezonden bij Koninklijke boodschap van 4 October 1852 n° 1, maar onafgedaan gebleven en ingetrokken.

16 November 1855 werd op nieuw een Ontwerp met een zeer uitvoerige memorie van toelichting ingediend. Ook dit kwam niet verder en de reden van dezen weinigen voortgang lag hierin:

„om aan het doel des Grondwetgevers te beantwoorden, zal „het Reg. Regl. moeten gegrond zijn op den maatschappelijken „toestand der kolonie, voor welke het bestemd is en de kennis „van dien toestand kan niet worden verkregen, zoolang die „toestand zelve nog in het verschiet ligt" [1]).

Dit nu was, waar men zwanger ging van het plan tot emancipatie der slaven, met Suriname, dat geheel op de werkkrachten der slaven steunde, in alle opzichten het geval.

1) Col. Belmonte, pag. VI.

Toch is dat reglement voor ons niet geheel zonder belang; immers voor de beteekenis van de instelling der Koloniale Staten en voor de verhouding van opperbestuur, bestuur en Kolonialen Raad, werd door de Regeering in 1865 meermalen naar het Ontwerp 1855 verwezen; enkele bepalingen daarvan zullen wij daarom aan de hand der memorie van toelichting kortelijks nagaan.

Anders dan in 1865, werd het bestuur van Suriname en Curaçao in *een* reglement en op gelijke wijze geregeld. Naast de Gouverneurs zou in beide koloniën een Koloniale Raad van twaalf gekozen leden staan; ten aanzien van het vertegenwoordigend stelsel, merkte de memorie van toelichting op „de betrekkelijke verhouding dezer bevolking maakt krach„tige centralisatie onnoodig; ze levert voldoende waarborgen „op voor de handhaving van het wettig gezag en mag onder „deze omstandigheden met eenige gerustheid worden aange„nomen, dat de medewerking der ingezetenen in de regeling „hunner belangen op het lot der West-Indische bezittingen „en koloniën een heilzamen invloed zal kunnen uitoefenen" [1]).

In strijd met vroeger, zou niet de Gouverneur, voorzitter zijn van den raad, maar deze door den Gouverneur, uit een voordracht van drie van den Raad, worden aangewezen.

In art. 30 lezen wij:

„Door den Kolonialen Raad worden op voorstel van den „Gouverneur en onder 's Konings goedkeuring, de vereischte „ordonnanties vastgesteld, ten aanzien van alle onderwer„pen, niet geschied of te geschieden bij Wet of Koninklijk „Besluit".

De Koloniale Raad stelt op voordracht van den Gouverneur en onder 's Konings goedkeuring de begrooting vast.

De rechten van initiatief, amendement en enquête werden

1) Bijlagen 1855—56, pag. 324.

aan den Raad niet gegeven; het recht van interpellatie alleen blijkens de *memorie van toelichting*, waar wij lezen: „de „commissarissen, die de Gouverneur kon benoemen met een „adviseerenden stem in den Raad, zouden zoodanige ophel„deringen mogen geven, als noodig mochten zijn".

Merkwaardig zijn nog deze woorden:

„de roeping van den bij dit ontwerp voorgestelden Kolo„nialen Raad mag geenszins wezen, om zich in het dagelijksch „beheer van zaken te mengen, maar strekt alleen om te „waken, dat door den Gouverneur geen maatregelen worden „genomen, noch verordeningen uitgevaardigd worden, welke „strijdig zijn met het belang der kolonie en dat harer inge„zetenen. Een voorschrift, dat elke verordening de kolonie „betreffende, vooraf door den Kolonialen Raad zou moeten „worden getoetst of door dezen vastgesteld, zou, zooals reeds „vroeger is aangetoond, het opperbestuur des Konings over „de West-Indische bezittingen en koloniën te niet doen en „bovendien den Koning en de wetgevende macht van den „Kolonialen Raad afhankelijk maken. Niet alles zal echter bij „de Wet of Koninklijk Besluit geregeld, immers de Regee„ring zelve stelde een vertegenwoordigend lichaam in".

Geen ambtenaren, dan de controleur van finantiën, worden in het reglement genoemd. Met name noemt de memorie van toelichting den procureur-generaal als den persoon, die men niet wil handhaven in de hooge positie die hij (volgens de memorie van toelichting) in de vorige reglementen ipso jure innam, waar zij zegt: „men heeft gemeend het lidmaatschap „van den Raad van Bestuur *niet*, in navolging van hetgeen „vroeger bestond, aan vaste ambtsbetrekkingen te moeten ver„binden, maar de aanwijzing der leden aan de vrije keuze des „Konings over te moeten laten, welke keuze zich regelt naar „het vertrouwen, dat de hoofdambtenaren inboezemen en naar „hunne geschiktheid om eventueel in het bestuur op te volgen".

„Hierdoor vervalt ook de bepaling volgens welke, bij on-„stentenis van den Gouverneur, het hoogste gezag tijdelijk „op den procureur-generaal zou moeten overgaan" [1]).

Wij zien dus, dat dit reglement zich geheel aansluit aan de beginselen, die in 1848 in de Grondwet een plaats hebben gevonden. Ten overvloede halen wij nog deze woorden uit de memorie van toelichting aan, die zulks onmiskenbaar doen uitkomen:

„door artikel 30 (cf. boven) blijft de bepaling der Grond-„wet, die wil dat zulke onderwerpen worden geregeld bij de „wet, waarvan het blijkt dat tot zoodanige regeling behoefte „bestaat, in haar geheel, en is zoowel de Koning als de wetge-„vende macht bevoegd, de maatregelen te nemen, die voor de „West-Indische bezittingen en koloniën worden dienstig geacht.

„De vrees, dat door artikel 30 de invloed van den Kolo-„nialen Raad zou kunnen worden verlamd, kan bezwaarlijk „ingang vinden, als men bedenkt, dat van de Regeering „zelve, in het belang der West-Indische bezittingen en Ko-„loniën het denkbeeld tot herstelling van een vertegenwoor-„digend lichaam is uitgegaan en zij dus veeleer de raadple-„ging en medewerking daarvan zal zoeken te bevorderen, „dan tegen te werken".

Onbeperkte bevoegdheid dus tot regeling aan den *wetgever*, daarnaast een, *slechts door bestaande wetten beperkte* bevoegdheid van den Koning, die echter, waar zulks maar eenigzins mogelijk is, de regeling aan *Koloniale Verordeningen* overlaat.

De reden, die aan de vaststelling van een Reg. Regl. had in den weg gestaan, was intusschen met den 1en Januari 1863 vervallen. Op dien dag was de emancipatie der slaven een feit geworden, slechts in werking verzwakt door het tienjarig Staatstoezicht en thans meende de Regeering, dat het oogenblik was gekomen om een nieuwen bestuursvorm voor

1) Bijlagen 1855—56, pag. 324.

Suriname voor te stellen, nu Suriname door de emancipatie een impulsie noodig had, om krachtig te kunnen optreden.

Bij Koninklijke Boodschap van 5 April 1864 werd een Ontwerp Reg. Regl. ingediend, waarop den 9en Juli d. a. v. het voorloopig verslag verscheen. 20 September 1864 werd het Ontwerp op nieuw ingediend, met een memorie van toelichting, eigenlijk memorie van beantwoording, benevens een nota van wijzigingen, waarna op 8 November 1864 het eindverslag verscheen. De openbare beraadslagingen hadden plaats van 9—13 Mei en van 15—16 Mei in de Tweede Kamer. Het verslag der commissie uit de 1e Kamer verscheen op 26 Mei; de beraadslaging liep op èen dag, 29 Mei, af. In beide Kamers werd het Ontwerp aangenomen, respectievelijk met 42 tegen 16 en met 31 tegen 1 stem.

Twee beginselen van koloniaal regeeringsbeleid stonden in de gewisselde stukken en bij de beraadslagingen tegenover elkander, beginselen, die wij bij de voorstellen tot wijziging van het bestaande Reg. Regl., eenigzins nader hopen weer te geven en wat uitvoeriger te beschouwen.

De minister, de Heer Fransen van de Putte, gesteund door het advies van den Gouverneur van Suriname, van Lansbergen en krachtig bijgestaan door de Kamerleden Kappeyne en Dirks, wenschte, met voorbijgang van de geschiedenis der laatste vijftig jaren, zich aan te sluiten, aan het beginsel eener vertegenwoordiging, zooals dat in het octrooi van 1682 was aangenomen, laatstelijk in het Ontwerp 1855 geregeld en eindelijk ook van kracht was in het naburige Britsch Guiana. Suriname, dat de ontwikkeling in eigen bodem vindt, heeft, zoo meende de Regeering, daarom recht op een vertegenwoordiging.

Maar daartegenover stond een zeer krachtige oppositie; wij noemen slechts de HH. Wintgens, Meyer, van Zuylen, Rochussen, J. K. van Golstein en W. van Golstein. Zij wenschten in een maatschappij zòo achterlijk, zòo in verval, zòo

door en door krank, met zòoveel nieuwe elementen als Suriname telde een krachtig autocratisch bestuur. Welsprekend waren hunne betoogen, talrijk hunne argumenten, overtuigend de voorbeelden aan andere koloniën ontleend. Maar twee omstandigheden waren in het voordeel van den minister en hebben wel hoofdzakelijk de aanneming verzekerd.

De eerste was de sterke voorliefde van de overgroote meerderheid der Kamer voor democratische regeeringsbeginselen. Waar de Regeering de Kolonie daarvoor rijp achtte, zou een Nederlandsch Parlement in die dagen niet licht autocratie in de plaats daarvan gesteld hebben.

En daarnaast en daarmede in verband, de onbekendheid, die ten aanzien van Suriname in de Kamer heerschte, waarvan slechts een enkel lid de Kolonie bij ervaring kende.

Zonneklaar blijkt het gewicht van dezen factor uit den aandrang, waarmede men bij den minister aandrong op overlegging van het advies van den Gouverneur, de ingenomenheid, waarvan vele leden getuigenis gaven, toen Z. Exc. eindelijk daartoe overging en de geruststelling, door de gunstige opinie van den Heer van Lansbergen en bij velen teweeggebracht.

De Wet, houdende vaststelling van het reglement op het beleid der Regeering in de kolonie Suriname (31 Mei 1865, n° 55) bevat 169 artikelen en is verdeeld in elf hoofdstukken en 3 slotbepalingen [1]). De titels dier hoofdstukken zijn de volgende, waarbij men zal opmerken, dat vrijwel de indeeling der Grondwet is nagevolgd:

Van de Kolonie en hare inwoners; van den Gouverneur; van den Raad van Bestuur; van de Koloniale Staten; van de inwendige verdeeling van het grondgebied der Kolonie; van het rechtswezen; van den godsdienst; van de financiën;

1) Men zie Bijlage E.

van de gewapende macht, van het onderwijs, de openbare gezondheid en het armbestuur; van de volksvlijt. De hoofdstukken II, III, IV en VI zijn respectievelijk nog weer in twee, twee, vier en twee afdeelingen gesplitst.

Het eerste hoofdstuk, handelende over de kolonie en hare inwoners, spreekt ongeveer over dezelfde onderwerpen, als hoofdstuk I onzer Grondwet en waarborgt o. a. de vrijheid van drukpers en de rechten van petitie, vereeniging en vergadering.

Artikel 3 geeft te kennen, wat Algemeene Verordeningen zijn, waaronder moeten worden verstaan:

a. de verdragen met vreemde mogendheden door den Staat aangegaan, voorzoover zij in de Kolonie van toepassing zijn;

b. de wetten die volgens de bepalingen der Grondwet van het Koningrijk voor de Kolonie gemaakt of voor haar verbindende zijn;

c. de besluiten des Konings, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven, voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur;

d. de Koloniale Verordeningen, vastgesteld door den Gouverneur, met goedkeuring van de Koloniale Staten;

e. de besluiten, houdende algemeene maatregelen, door den Gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord, binnen de grenzen zijner bevoegdheid uitgevaardigd.

Vergelijkt men dit artikel 3 met artikel 32, alinea 2, dan blijkt dat de Gouverneur in geval van oorlog of opstand, ook bevoegd zal wezen om tractaten met vreemde mogendheden door den Staat gesloten, te schorsen, voorzooverre zij in de Kolonie van toepassing zijn [1]).

Dit is in 1865 door den wetgever dan ook bedoeld. Immers

1) cf. artikel 2, Ontwerp tot wijziging van het Reg. Regl. van Minister van Dedem, waarover later.

toen de Heer Godefroi zeide, dat het hem bedenkelijk voorkwam aan den Gouverneur het recht te geven, om verdragen met vreemde mogendheden, bilaterale contracten door den Staat aangegaan, te schorsen, terwijl hij het van een opheldering dienaangaande zou laten afhangen, of wijziging van het artikel al dan niet noodzakelijk was, antwoordde de Heer Kappeyne van der Cappello, „wanneer in een land de „staat van beleg wordt afgekondigd, dan geldt niet anders „dan de krijgswet; ik geloof, dat dan ook tractaten met „vreemde mogendheden tijdelijk ophouden van kracht te zijn „en dit ook in het volkenrecht erkend is; mits slechts de „noodzakelijkheid vaststaat, dat men in zoodanig geval van „uitersten nood heeft verkeerd..... dan geldt het beginsel: „salus populi suprema lex esto. Als de Staat van beleg heeft „moeten worden afgekondigd, dan kan niemand zich beroe„pen op geschreven bepalingen; want doet men dat, dan „verlamt men het gezag van den opperbevelhebber, die dan „militair-dictator is en gehouden de Kolonie met alle mid„delen te verdedigen. Ik geloof dat men in zoodanig geval „zeer zeker verantwoord is, door tijdelijk ook volkenrechte„lijke verdragen buiten werking te stellen" [1]).

En hierna werd artikel 32 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Hoofdstuk II handelt over den Gouverneur, van wien artikel 29 zegt: „hij bestuurt, met inachtneming van de voorschriften „dezer wet, in naam en als vertegenwoordiger des Konings, „de Kolonie en is aldaar met de uitvoerende macht bekleed".

Een Gouverneur staat dus aan 't hoofd en niet meer een Gouverneur-Generaal, zooals in de vorige Reg. Reglementen werd gezegd. Blijkens artikel 7 behoeft de Gouverneur, evenmin

1) Handelingen der Staten-Generaal 1864—65, pag. 917.

als de overige, door den Koning te benoemen ambtenaren, Nederlander te zijn, maar mag hij ook in een der West-Indische Koloniën, uit ouders aldaar gevestigd, zijn geboren. De Regeering stelde dit voor, omdat zij, in verband met de toen nog bestaande dubbele regeling van het Nederlanderschap, het onbillijk achtte, dat *wel* voor Nederland en *niet* voor West-Indië, de zoo veel ruimere regeling van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek zou gelden.

De Gouverneur bestuurt de Kolonie, en als zoodanig komt hem (art. 35) het recht toe, om alle ambtenaren in de Kolonie te benoemen, te schorsen en te ontslaan, wier benoeming, schorsing of ontslag niet door den Koning aan zich is voorbehouden of bij Algemeene Verordening aan anderen opgedragen.

In verband hiermede zegt artikel 58, dat de drie leden van den Raad van Bestuur, artikel 131, dat de procureur-generaal en artikel 146, dat de hoofdambtenaar, onder den Gouverneur belast met het beleid der koloniale geldmiddelen en 't beheer der domeinen (de administrateur van finantiën) door den Koning worden benoemd, geschorst en ontslagen.

Verder lezen wij in artikel 129, dat de voorzitter, de leden en de griffier van het Hof van Justitie door den Koning worden benoemd, de voorzitter en de leden voor 't leven, de griffier tot wederopzeggens toe. Ontslagen kunnen zij (art. 134) in een drietal gevallen *tegen* hunnen wil, op voordracht van den Gouverneur, gehoord den Raad van Bestuur, door den Koning, terwijl zij in twee gevallen (art. 136) door den Hoogen Raad der Nederlanden kunnen ontzet.

De schorsing eindelijk van *elk lid der rechterlijke macht* treedt ipso jure in werking, als zekere omstandigheden zich vòor doen (art. 137).

Artikel 37 zegt: „de Gouverneur heeft het algemeen be-„stuur der koloniale geldmiddelen en domeinen, en is deswege „verantwoordelijk, naar de bepalingen bij de wet te stellen".

Wij zagen reeds dat deze wet nog steeds op zich laat wachten.

Als hoofd der uitvoerende macht, wordt hem door artikel 42 de zorg opgedragen voor de afkondiging en uitvoering der Wetten en Koninklijke besluiten, genomen in den vorm bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van Bestuur, welke hem te dien einde van 's Koningswege worden toegezonden.

Om *gewichtige* redenen kan de hem bevolen afkondiging of uitvoering door den Gouverneur worden opgeschort, waarvan hij terstond aan den Koning kennis geeft en Deze, geldt het een Wet, aan de Staten-Generaal. Keurt de Koning de opschorting niet goed, dan gaat de Gouverneur onverwijld tot de afkondiging of uitvoering over (art. 43). Èen dier gewichtige redenen, maar waarvoor het Reg. Regl. een afzonderlijke regeling bevat, is het geval van oorlog of opstand, waarbij den Gouverneur (art. 32) zeer bizondere bevoegdheden zijn gegeven.

De uitvoerende macht van den Gouverneur betreft verder (art. 50 j°. art. 54) de Koloniale Verordeningen. De afkondiging van Wetten, Koninklijke Besluiten en Koloniale Verordeningen geschiedt door plaatsing in het Gouvernementsblad, maar, terwijl de Gouverneur bij Wetten en Koninklijke Besluiten, blijkens artikel 45, een anderen termijn van inwerkingtreding dan den gewonen, den 30sten dag na dien der uitgifte van het Gouvernementsblad, waarin zij geplaatst zijn, mag bepalen, geeft artikel 53, dat over de *Koloniale Verordeningen* handelt, die bevoegdheid daarbij aan den Gouverneur niet. Dit kan zijn verklaring niet hierin vinden, dat de tijd, om over de uitvoering van Wetten en Koninklijke Besluiten met den Rijkswetgever en het Opperbestuur in overleg te treden, meestal zal ontbreken, terwijl dit bij Koloniale Verordeningen niet het geval kan wezen. Immers heeft de wetgever, blijkens artikel 50 alinea 2, gewild, dat in geval van spoed, *mits met*

goedvinden van de meerderheid van den Raad van Bestuur, een Koloniale Verordening terstond wordt afgekondigd en ingevoerd.

Ter vervulling van zijn taak, is de Gouverneur bevoegd, om ter uitvoering van Wetten, Koninklijke Besluiten en Koloniale Verordeningen (art. 54), gehoord den Raad van Bestuur, Besluiten uit te vaardigen. Hij brengt deze onverwijld ter kennisse van den Koning en trekt ze in of wijzigt ze, zooals hem dit van 's Koningswege wordt bevolen (art. 57).

Hoofdstuk III regelt den Raad van Bestuur, een adviseerend lichaam naast den Gouverneur, te vergelijken met onzen Raad van State. De Raad bestaat (art. 58) uit den Gouverneur als voorzitter, den procureur-generaal als ondervoorzitter en drie leden.

De procureur-generaal is dus ipso jure ondervoorzitter van den Raad van Bestuur, terwijl hij daardoor (art. 26) geroepen is, om, is door den Koning geen ander persoon daartoe aangewezen, den Gouverneur bij diens onstentenis te vervangen.

Deze hooge positie van den procureur-generaal is, wij merkten dit vroeger op (pag. 8), niet in overeenkomst met de plaats, hem in het octrooi van 1682 toegewezen, noch met die, aan den procureur-generaal in het Ontwerp 1855 toegedacht (pag. 42). Maar wel vinden wij die terug in de reglementen van deze eeuw, waar, met name in dat van 1816 (art. 24), de procureur-generaal na den Gouverneur de eerste plaats innam in de ranglijst der hoofdambtenaren, die dat artikel geeft.

Over die vereeniging van regeerings en justitieele bemoeiïngen in den persoon van den procureur-generaal, is in 1865 zeer weinig gesproken.

De Regeering verklaarde in de memorie van toelichting eenvoudig: „de procureur-generaal, vroeger fiscaal genoemd,

„heeft steeds in Suriname een zeer hoog standpunt bekleed, „hetgeen wenschelijk gerekend wordt hem in het belang der „kolonie bij voortduring te doen behouden" [1]) — en in de memorie van antwoord: „mochten de gronden" (die pleiten om den procureur-generaal op zijn hoog standpunt te handhaven) „b.v. na de opheffing van het Staatstoezicht, in later „tijd verminderen in gewicht, nadeel zal er voorzeker nimmer uit voortspruiten en er is dus geen reden, waarom men „in dezen met de geschiedenis zou breken" [2]).

Artikel 59 geeft den Koning het recht buitengewone leden in den Raad te benoemen, te schorsen en te ontslaan.

De Gouvernementssecretaris (art. 61) staat dien Raad van Bestuur als secretaris bij, ook al is hij daarvan geen lid.

Het Reglement van Orde, ontworpen door den Raad, wordt door den Gouverneur, onder goedkeuring van den Koning, vastgesteld (art. 62).

In een aantal gevallen hoort de Gouverneur den Raad (art. 63).

Imperatief bij:

a. alle Koloniale Verordeningen, die de Gouverneur aan de goedkeuring der Koloniale Staten wil onderwerpen, of die de Koloniale Staten aan den Gouverneur ter goedkeuring hebben aangeboden;

b. alle Besluiten tot uitvoering van Algemeene Verordeningen, die de Gouverneur wil nemen;

c. alle aangelegenheden, waaromtrent dit is voorgeschreven bij deze wet (b. v. ontbinding der Koloniale Staten) of andere Algemeene Verordeningen of zulks den Gouverneur van 's Koningswege wordt bevolen.

Facultatief bij:

alle andere zaken, waaromtrent de Gouverneur, in het be-

1) Bijlagen 1863—1864, pag. 1401.
2) Bijlagen 1864—65, pag. 132.

lang zijner verantwoordelijkheid, het gevoelen van den Raad wenscht te kennen.

Artikel 66 opent de gelegenheid, om aan dezen West-Indischen Raad van State rechtsmacht in geschillen van bestuur bij Koloniale Verordening op te dragen.

De zevende afdeeling van Hoofdstuk II onzer Grondwet, draagt tot opschrift van den Raad van State en de Ministerieele Departementen.

Van Ministers en dus van Ministerieele Departementen, zooals wij die kennen, kan natuurlijk in een Kolonie als Suriname geen sprake wezen. De Gouverneur is de eenige verantwoordelijke persoon voor het bestuur aldaar. Maar behalve de beide hoofdambtenaren, die het Reg. Regl. noemt, den procureur-generaal, hoofd van het Openbaar Ministerie en van de rechterlijke en administratieve politie in de geheele Kolonie, en den administrateur van finantiën, chef van het Departement van Finantiën en van de Domeinen, staan nog een aantal andere ambtenaren, zonder eenige rangorde en die allen, evenals de beide genoemden, geheel zelfstandig met den Gouverneur correspondeeren door middel van de Gouvernements-Secretarie.

Men zou hen allen dan ook zeer gevoegelijk hoofd-ambtenaren mogen noemen.

Tot deze hoofden van Departementen of Bureaux behooren: de Gouvernements-Secretaris, de Chef van het Bouwdepartement, de Chef van het Departement der koloniale vaartuigen, de Agent-Generaal voor de immigratie, de Inspecteur van het Onderwijs, de Inspecteur van den geneeskundigen dienst, de Districtscommissarissen, de Commandant van het Garnizoen.

Hoofdstuk IV. Wij komen thans aan een belangrijk hoofdstuk, dat handelt over de Koloniale Staten, die blijkens artikel 92 het vertegenwoordigend lichaam der Kolonie vor-

men. Wij zagen boven reeds, dat dit beginsel in 1865 had gezegevierd, dat een vertegenwoordigend lichaam was ingesteld. Gaan wij thans eens na, wat het karakter en daarmede wat de taak van dit lichaam volgens den wetgever zou zijn.

De Heer Colaço Belmonte bespreekt in zijn reeds meermalen aangehaald proefschrift, de bevoegdheden, die volgens hem die Koloniale Staten zullen moeten bezitten en gaat daarbij uit van een lichaam, waaraan de in 1865 ingestelde Koloniale Staten geheel analoog zijn samengesteld.

Daar de schrijver zeer duidelijk uiteenzet, welke bevoegdheden de Koloniale Staten volgens hem moeten bezitten en volgens sommigen ook bezitten, terwijl dit laatste volgens onze bescheiden meening juist allerminst het geval is, veroorloven wij ons, hem een oogenblik sprekende in te voeren.

„De Vertegenwoordiging heeft in Nederland drie hoofdvor„men, die der Gemeente, der Provincie en van het Volk. „Met welke van deze vormen moet de Vertegenwoordiging in „de West-Indische bezittingen worden gelijk gesteld; aan welk „gronddenkbeeld moet zij beantwoorden; want van al de vor„men iets te nemen, dit levert slechts een wanstaltig geheel. „De Koloniale Vertegenwoordiging gelijk te stellen met de „Gemeentelijke in Nederland is onmogelijk, eene Kolonie is „geen Gemeente. De inrichting van een Koloniaal Bestuur, „ook naar de tegenwoordige bedoelingen der Regeering, „heeft andere grondslagen, dan de inrichting eener Ge„meente" [1]).

De schrijver wijst er op, om dit te bewijzen, dat, terwijl de burgemeester moet zijn de man der Gemeente, de Gouverneur de man der Regeering moet wezen. De burgemeester maakt met de wethouders een college van uitvoering uit. De Gouverneur staat *alleen* en zelfs buiten de Staten. Hier-

1) Colaço Belmonte, pag. 39 sqq.

aan heeft de schrijver genoeg om te concludeeren „maar het „zou doelloos zijn hierover verder uit te wijden".

„Aan de toepassing van het stelsel der Provinciale Vertegen- „woordiging", zoo gaat de schrijver voort, „valt evenmin te „denken. Koloniën zijn geen Provinciën van den Staat. Het- „zelfde geldt dus hier, als omtrent de Vertegenwoordiging der „Gemeenten. Er is echter nog meer". En hier wijdt hij heel wat langer uit over de gevonden verschilpunten. Wat hij zegt, komt hierop neder:

Terwijl de Provincie een zelfstandige wetgevende macht bezit in hare Provinciale Staten, aan wie *regeling en bestuur* van het Provinciaal huishouden is opgedragen, berust alleen de wetgevende macht en dan nog slechts voor een deel, bij de Koloniale Staten, terwijl de uitvoerende macht berust bij den Gouverneur. Aan de Provincie komt die macht uit de *Grondwet*, aan de Koloniale Staten slechts uit de *Wet* toe. De Koninklijke goedkeuring is ook geheel verschillend van karakter. Bij de Provincie komt den Koning een recht van veto toe; bij de Koloniale Staten is de vereischte goedkeuring een deel van de wetgevende macht.

Verder wijst de schrijver nog op het recht van ontbinding, dat niet bij de Provincie voorkomt en op de verschilpunten in de verhouding tusschen Gouverneur en Staten, waarvan de eerste *geen* en Commissaris en Staten, waarvan de eerste *wel* voorzitter is.

Gedeputeerde Staten komen in 't geheel niet vòor in de Kolonie.

Men ziet dat de argumenten hier heel wat talrijker zijn.

De bewering, dat de Kolonie noch een Gemeente, noch een Provincie is, geven wij gereedelijk toe; maar daarmede is de vraag of die Kolonie, die zich in den vorm eener stad met ommelanden aan ons voordoet, niet op de wijze eener Gemeente of Provincie zou kunnen worden bestuurd, niet be-

antwoord. Het karakter, aan de Koninklijke bevoegdheid tot vernietiging van Koloniale Verordeningen toegekend, gaat, als men let op de artikelen 49 en 50 Reg. Regl., zeker niet op. De juistheid der verder opgenoemde verschilpunten, die alleen het onderscheid met de Provincie op het oog hebben, in 't midden latende, vinden wij toch ook hierin het bewijs *niet* geleverd, dat de bestuursvorm der Gemeente voor de Kolonie onbruikbaar zou wezen.

„Op het standpunt van mijn beschouwing" zoo gaat de schrijver verder „van den Kolonialen Raad, in betrekking tot „het Nederlandsch vertegenwoordigend stelsel, vind ik dat „gronddenkbeeld in de Volksvertegenwoordiging, de Staten-„Generaal, die met den Koning het wetgevend gezag des „Rijks uitoefenen".

En even later herinnert de schrijver er aan, dat de artikelen van het Ontwerp Reg. Regl. van 1855 ook volkomen terecht aan de Grondwet zijn ontleend. „Zegt dit genoeg" zoo lezen wij verder „men vindt immers noch beroep op de Provinciale wet, noch verwijzing naar de Gemeentewet.

Deze opinie nu deelt, zoo wil het ons voorkomen de Heer Wesenhagen. Waar hij spreekt over een verwerping der begrooting in Suriname, als protest tegen Nederlandsch regeeringsbeleid, zegt hij, „daargelaten nu de al of niet ge-„grondheid dier meening (betreffende Nederlandsch regeerings-„beleid) als thans niet aan de orde, komt het mij toch Staats-„rechtelijk juist voor, om uit handen van zoodanige Regee-„ring *geen* begrooting aan te nemen, daar volgens de aan-„gegeven zienswijze de Kolonie er toch nimmer door gebaat „zou zijn; zoodoende maakt men eenvoudig gebruik van een „begrootingsrecht. Om redenen buiten de begrooting gelegen, „wordt wel eens meer een begrooting afgestemd; het klein „aantal leden der Staten doet er niets toe af; bij het toe-

„kennen van politieke rechten moet men al de gevolgen daar-
„van aanvaarden" [1]).

Zoowel de meening van den Heer Colaço Belmonte, die het gronddenkbeeld der Koloniale Vertegenwoordiging niet in de Gemeentelijke of Provinciale Vertegenwoordiging maar in de Staten-Generaal vindt, als de meening van Mr. Wesenhagen, wien de verwerping der begrooting door de Koloniale Staten, als protest tegen het Nederlandsch regeeringsbeleid Staatsrechtelijk juist voorkomt en die dus de bevoegdheid der Koloniale Vertegenwoordiging ook al ontleent aan die onzer Staten-Generaal, komen ons onjuist voor.

Het karakter van vertegenwoordiging der ingezetenen, komt ongetwijfeld in gelijke mate aan den Gemeenteraad, de Provinciale Staten en de Staten-Generaal als aan de Koloniale Staten toe. Maar wat wij meenen is dit, dat de wetgever voor de Koloniale Staten *niet* de zelfstandigheid eener Staten-Generaal, maar in beginsel de afhankelijkheid eener Gemeentelijke Vertegenwoordiging heeft gewild.

Nu moge het volkomen waar wezen, dat geen bepaling van het Reg. Regl. aan de Koloniale Staten verbiedt, moties van afkeuring van Nederlands regeeringsbeleid aan te nemen, noch de begrooting te verwerpen, omdat bv. het door Nederland gegeven subsidie haar niet ruim genoeg voorkomt, of ook om die reden gezamenlijk ontslag te nemen; geen bepaling verbiedt zulks ook aan de leden van den Gemeenteraad. Toch zou het Opperbestuur of de Rijkswetgever evenmin in gebreke behooren te blijven, om krachtens artikel 61 der Grondwet de maatregelen te nemen, door de handelwijze der Koloniale Staten noodig geworden, als de wetgever nu onlangs geaarzeld heeft, om krachtens artikel 144 der Grondwet te voorzien,

1) Mr. A. C. Wesenhagen: Enkele beschouwingen gewijd aan de belangen der kolonie Suriname 1886, pag. 9.

in de regeling en het bestuur van de huishoudingen der Gemeenten Opsterland en Weststellingwerf.

Wij steunen deze onze meening, op de *verwijzing* in 1865 naar het boven behandelde Ontwerp 1855, op de toenmaals *als voorbeeld genomen* en nog te bespreken regeling in Britsch Guiana, maar vooral op de *duidelijke woorden* in 1865 te dezen aanzien gesproken.

In het belang der zaak veroorloven wij ons eenigzins uitvoerig weer te geven, wat door den minister en door hem, naar wien Z.Exc. herhaaldelijk verwees, den Heer Kappeyne van de Cappello is gezegd. Wat waarschuwende of vreesachtige stemmen van tegenstanders der voorgestelde regeeringsbeginselen, in de woorden van het reglement lazen, kan, dunkt ons, hier van weinig gewicht zijn.

Vangen wij aan met de memorie van toelichting op het eerste wetsontwerp van 1864, ingediend 5 April 1864, waar wij lezen: „vertrouwende op de deugdelijke samenstelling, „laat het Reg. Regl. zooveel mogelijk over aan regeling bij „Koloniale Verordening, zoomin mogelijk inmenging der „overheid. De zelfstandigheid der Kolonie, zal in dit opzicht „gelijkslachtig zijn aan die, welke bij de regeling harer huis„houdelijke belangen aan de Provincien en Gemeenten des „Rijks is toegekend door de Grondwet en de uit haar voort„gevloeide organieke wetten [1]).

Toen daarop in het voorloopig verslag (d. d. 9 Juli 1864) werd opgemerkt: „de naam Koloniale Staten doet te veel „denken aan een vertegenwoordigend lichaam, dat tegenover „het uitvoerend gezag groot gewicht in de schaal kan leg„gen", antwoordde de minister „de meening is zeker, om de „Koloniale Staten het vertegenwoordigend lichaam der Kolonie „te doen zijn en als zoodanig tegenover het uitvoerend gezag

1) Bijlagen 1863—64, pag. 1408.

„wezenlijk gewicht in de schaal te doen leggen, overal waar „het de huishoudelijke aangelegenheden der Kolonie geldt; „de Gemeenteraden des Rijks hebben echter op hun terrein „niet minder kracht" [1]).

Op deze uiting in het voorloopig verslag „de woorden van „het formulier „„na verkregen goedkeuring der Koloniale „Staten"" (bij Koloniale Verordeningen) vonden eenigen aan„stoot; de macht die goedkeurt, is gewoonlijk op een hooger „standpunt geplaatst, dan zij die voorstelt; men moet de „Koloniale Staten niet in den waan brengen, dat zij een „groote mate van zelfstandigheid tegenover den Gouverneur „bezitten; waarom niet „„met gemeen overleg"",

volgt dit ondeugende antwoord:

„trouwens de verkeerde indruk, dien men wil tegengaan, „zou wellicht nog meer worden opgewekt door het bezigen „van den term, die naar de Grondwet eigenaardig is aan „de Staten-Generaal".

Waar de minister later over het kiesrecht spreekt, zegt hij: „de Koloniale Vertegenwoordiging heeft een zuiver mu„nicipaal karakter, zoodat ingezetenschap, niet Nederlander„schap het hoofdvereischte van kiesrecht moet zijn".

Daarbij verwijst de memorie van toelichting thans ten aanzien van tal van artikelen naar de Provinciale en de Gemeente-Wet, al meenen wij hieruit slechts onder voorbehoud eenige conclusie te mogen trekken.

Aan deze aanhalingen uit de gewisselde stukken, sluiten zich de openbare beraadslagingen aan. Zoo sprak de Heer Kappeyne: „maar wat doet de Provinciale wet; zij regelt en „verzekert het recht van de Provinciale Vertegenwoordiging „om de begrooting vast te stellen, belastingen te heffen en „Provinciale Verordeningen te maken. Welnu datzelfde doet

1) Bijlagen 1863—64, t. a. p.

„het Reglement voor Suriname, dat aan de Koloniale Verte-„genwoordiging dezelfde rechten verzekert" [1]),

en later op dien dag:

„in een Kolonie behoort het vertegenwoordigend lichaam „meer te gelijken op een Raad der Gemeente. In een Raad „der Gemeente heeft men in B. en W. een element van be-„stuur, een element, dat richting en leiding geeft; dit is het „gansche oud-Hollandsche stelsel; dit is ook het stelsel, dat „in Demerary bestaat en dat men ook in onze Waterschappen, „waar men hoogheemraden, hoofdingelanden en ingelanden „heeft, terugvindt. De Gouverneur is wel verantwoordelijk „aan de Staten-Generaal (de spreker bedoelt aan den Koning, „wat hij later rectificeerde) doch niet aan de Koloniale Sta-„ten en daarom zegge men niet, dat het geen zuiver con-„stitutioneel stelsel is; want ik vraag of dan geen autonomie „is geschonken aan de Gemeentebesturen, omdat de burge-„meester een rijksambtenaar is, die niet van den Gemeente-„raad afhangt".

„Wanneer de geachte afgevaardigde ons wijst op het voor-„beeld van Demerary, dan zeg ik, wat hier voorgedragen „wordt, is wat men in Demerary vindt. Ook de Gemeenteraden „bezitten het recht van initiatief, amendement en interpel-„latie in den volsten omvang en wat het recht van ontbin-„ding betreft, dikwijls heb ik het hooren betreuren, dat dit „niet op onze Gemeenteraden kan aangewend worden" [2]).

En de minister verwijst eenvoudig naar wat de Heer Kappeyne reeds zoo duidelijk heeft uiteengezet.

Voordat wij onderzoeken wat volgens het Reg. Regl. hun taak zal wezen een enkel woord over hun samenstelling en hunne vergaderingen.

1) Handelingen 1864—65, 10 Mei 1865, pag. 888.
2) Handelingen 1864—65, pag. 901.

De samenstelling der Staten draagt een eenigzins tweeslachtig karakter, een tweeslachtigheid echter, die zooals wij nog zien zullen, meermalen, zij 't in eenigszins gewijzigden vorm, bij Koloniale Vertegenwoordigingen wordt aangetroffen. De bedoeling van deze samenstelling, deels uit direct door de kiezers gekozen leden, deels uit door den Gouverneur aangewezenen is geweest, om niet te spoedig van een autocratischen bestuursvorm tot een meer democratischen over te gaan; zij werd door den minister, op voorstel der koloniale autoriteiten in het reglement gebracht en aldus verdedigd:

„na den verschen schok, dien de West-Indische Maatschappij „door de opheffing der slavernij onderging, mag de overgang „van geheele onmondigheid tot zelfbestuur niet te plotseling „wezen" [1]);

en in memorie van beantwoording:

„niet wantrouwen op de bevolking, maar de overtuiging, „dat in een kolonie, omdat zij van het moederland afhangt, „de belangen, de denkbeelden en de beschaving van dat moeder- „land mede hunne woordvoerders behooren te bezitten, die „een invloedrijken stem uitbrengen in het midden van de af- „gevaardigden der ingezetenen, heeft hun geleid tot dusdanige „samenstelling" [2]).

Daarbij kwam dat de minister, in tegenstelling van al wat vroeger in Suriname had gegolden, thans voorstelde om den Gouverneur niet meer voorzitter der Koloniale Staten te doen zijn.

Om nu niet allen band tusschen het Bestuur en de Vertegenwoordiging af te breken, zouden de door den Gouverneur benoemden, de zoogenaamde Gouvernementsleden, hier den schakel vormen tusschen Bestuur en Vertegenwoordiging. Zij zouden, al zegt geen artikel van het Reg. Regl. zulks, de

1) Bijlagen 1863—64, pag. 1408.
2) Bijlagen 1864—65, t. a. p.

Verordeningen, door den Gouverneur voorgesteld, uit den aard der zaak toelichten en verdedigen, al heeft het omgekeerde nog al eens plaats gehad. Bij de vergelijking met een Gemeente-Bestuur, werd naar *hen* verwezen, als uitmakende met den Gouverneur, het element dat leiding en richting geeft, zooals in den Gemeenteraad Burgemeester en Wethouders.

De wijze waarop het voorstel door de Regeering werd verdedigd, om den Gouverneur niet meer voorzitter der Staten te doen zijn, maar dezen laatsten door den Gouverneur, jaarlijks uit het midden der Staten te doen benoemen (art. 80), mag, met het oog op onzen tijd zeer zwak genoemd worden. In de memorie van toelichting had de minister gezegd, dat dit geschiedde om den Gouverneur op zijn hoog standpunt te handhaven en toen het voorloopig verslag hierop liet volgen: „juist om zijn hoog standpunt zou hij veel tot den goeden „loop der beraadslaging kunnen bijdragen", werkt de minister dit in de memorie van beantwoording nog eenigzins uit, waar hij er op wijst, dat de vrijheid van beraadslaging en de waardigheid van den Gouverneur bij verdeeldheid zullen lijden, als hij voorzitter is, en dat het onwenschelijk is, om bij de vele functiën, die de Gouverneur reeds moet waarnemen, daarbij nog deze te voegen, waarvoor hij misschien minder geschikt is. De Gouverneur was toch meermalen een officier, geen parlementair man en daarom was het beter dat hij zich niet in den parlementairen strijd waagde.

Behalve de vier Gouvernementsleden, zouden de overigen, tot een minimum, van negen door de kiezers gekozen worden, in verhouding van èen lid op de tweehonderd kiezers.

Vereischten voor 't kiesrecht waren:

1. ingezetenschap.
2. volle ouderdom van vijfentwintig jaar.
3. volle genot der burgerlijke rechten.

4. het betalen eener som in de directe belastingen, waarvan het juiste bedrag, mits niet beneden ƒ 20.—, noch boven dat van ƒ 100.— bij het kiesreglement wordt bepaald.

Een voorloopig kiesreglement werd door den Gouverneur, overeenkomstig artikel 75, gegeven bij Besluit van 28 Februari 1866 (G. B. n°. 2); daarbij was het kiesrecht gebonden aan een census van ƒ 60.— in de volgende directe belastingen: personeel, huurwaarde, patent, paardengeld [1]). Dit reglement werd vervangen door een kiesreglement bij Koloniale Verordening (Publicatie 15 Februari G. B. n° 1). Hierin werd de census op ƒ 40.— teruggebracht en aan de genoemde belastingen toegevoegd „de akkergelden".

Op 14 Februari 1890 werd door den Gouverneur de Savornin Lohman een ontwerp-verordening ingediend om den census tot ƒ 20.— te reduceeren. Op 27 September van dat jaar werd het ontwerp met op èen na algemeene stemmen verworpen.

Onbekwaam om te kiezen of verkozen te worden zijn nog zij, aan wie dat recht bij rechterlijk vonnis is ontzegd, of die gerechtelijken afstand van hunne goederen aan hunne schuldeischers hebben gedaan en dezen niet ten volle voldaan hebben.

Voor verkiesbaarheid gelden overigens dezelfde vereischten, als voor kiesrecht, behalve het vierde der opgenoemde eischen, terwijl artikel 72 nog eenige personen noemt, die per se zijn uitgesloten nl. de Gouverneur, de Gouvernements-secretaris, krijgslieden van den Staat in werkelijken dienst, geestelijken en bedienaren van den godsdienst.

Ten aanzien van de laatsten is in 1865 menig woord gesproken. De Regeering wenschte deze uitsluiting allerminst; zij wees er integendeel op, dat de Gouverneur de toelating op hoogen prijs stelde, dewijl niemand beter, dan die geeste-

1) Ontleend aan: „Koloniale Staten van Suriname, 1866—1891, geput uit offi- „cieele bescheiden en samengesteld onder toezicht van de griffie der Koloniale „Staten".

lijken en bedienaren van den godsdienst de behoeften der schamele bevolking kende en van onverdraagzaamheid, 't zij dan helaas of gelukkig, in de Kolonie niets viel te bespeuren. Beoordeeling van West-Indische toestanden naar Nederlandsche, bewoog den Heer Schimmelpenninck een amendement voor te stellen, dat de uitsluiting bedoelde. En of de Regeering zich hier al sterk tegen verzette en de Heer van Heukelom al opmerkte, dat bij de aanneming van het amendement de Staat dus de zorg op zich zou nemen, om den geestelijken eenerzijds hun plicht aan te wijzen, anderzijds een aangename en rustige positie te waarborgen, die hen als lid der Staten allicht niet zou geworden, het amendement werd met 35 tegen 21 stemmen aangenomen.

De vergadering der Staten wordt (art. 79) jaarlijks op den tweeden Dinsdag der maand Mei te Paramaribo door of namens den Gouverneur geopend.

De vergaderingen zijn openbaar (art. 84), maar kunnen in geheime vergaderingen overgaan, als de voorzitter het noodig oordeelt of vier leden het vorderen.

Een in de Bijlagen opgenomen staat vermeldt het aantal openbare en geheime vergaderingen, benevens de behandelde, ingetrokken en na afbehandeling verworpen en gewijzigd of ongewijzigd goedgekeurde Verordeningen [1]).

Wij komen thans tot de *taak* der Koloniale Staten en vinden die allereerst in artikel 93: „zij onderzoeken de Verordeningen, die hun door den Gouverneur ter goedkeuring „worden aangeboden;" zij mogen die Verordeningen goed en afkeuren, maar hebben tevens het recht (art. 98) wijzigingen daarin te brengen. Verder kennen de artikelen 101, 103 en 105 aan de Staten respectievelijk de rechten toe van initiatief, van petitie en interpellatie.

1) Men zie Bijlage X.

Ten onrechte zou dit laatste recht doen vermoeden, dat de Gouverneur verantwoordelijk was aan de Staten; wij zagen boven reeds dat zulks in 1865 niet is bedoeld; de Gouverneur is de vertegenwoordiger des Konings en aan Hem verantwoordelijk.

Wij weten thans dat het *onderzoek* van Koloniale Verordeningen en zelfs het *voorstellen* daarvan, tot de taak der Koloniale Staten behoort.

Wat valt nu echter binnen die regeling bij Koloniale Verordening; wat valt daarbuiten en behoort dus bij den Rijkswetgever en den Koning.

Geheel in overeenstemming met de Grondwet, noemt het Reg. Regl. eenige onderwerpen, die uitsluitend door de Wet kunnen worden geregeld en dus van een regeling bij Koninklijk Besluit of Koloniale Verordening zijn uitgesloten.

Dan vinden we, dat de wetgeving en de inrichting der rechterlijke macht voor de eerste maal bij Koninklijk Besluit en dus niet bij Koloniale Verordening zullen worden geregeld.

De artikelen 114, 148 en 152 dragen verder de daarin vermelde onderwerpen ter regeling aan Wet of Koloniale Verordening op, waardoor men, ook blijkens de geschiedenis, den Koning de bevoegdheid tot regeling heeft willen ontzeggen.

Wij achten deze artikelen daarom ongrondwettig; immers de Grondwet *verbiedt* den Koning buiten te sluiten, *vòordat* en *zonder dat* het betrokken onderwerp bij de wet is geregeld.

Wat echter meer in 't bizonder de taak zal zijn der Koloniale Verordeningen, wordt nu niet, als b. v. in onze Gemeentewet, in eene algemeene bepaling gezegd, maar verschillende artikelen dragen een speciaal onderwerp ter regeling aan Koloniale Verordeningen op. Cf. de artikelen 6, 7, 8, 9, 10, 38, 66, 75, 77, 115, 117, 118, 138, 145, 154, 155, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166.

Blijkens een uitlating van minister Keuchenius, is deze op-

dracht steeds aldus opgevat, dat andere machten, *niet als regel*, *maar in alle gevallen* daardoor onbevoegd zouden zijn. De vraag deed zich in 1889 bij de behandeling der Surinaamsche begrooting in de Tweede Kamer voor en de uitlating van den Minister was het antwoord op het gezegde van Mr. Verniers van der Loeff, die beweerde, dat daargelaten of de Staten, krachtens artikel 164 Reg. Regl., het octrooi der Surinaamsche Bank hadden mogen verlengen, dan toch den Koning door de bevoegdheid der Staten om concessie te verleenen, niet alle inmenging was verboden; het omgekeerde van artikel 47 Reg. Regl. stond nergens. Zijn wij wel ingelicht, dan heerscht ook thans nog dezelfde opvatting aan het Ministerie als in 1889 en het Ontwerp van Minister van Dedem, tot wijziging van het Reg. Regl., bedoelde ook hieraan een einde te maken.

Wij deelen deze meening echter niet, ja achten haar volkomen onjuist.

Vooreerst was de wetgever niet *bevoegd* een dergelijk voorschrift te geven; maar *in de tweede plaats* heeft de wetgever, zoowel blijkens de *duidelijke woorden* van het Reg. Regl. zelf, als blijkens de *geschiedenis* van dat reglement, nimmer de bedoeling gehad, die hem thans wordt toegeschreven.

Wat het eerste punt betreft, merken wij het volgende op:

Wanneer de Rijkswetgever de *bevoegdheid* had gehad, om als hoogste wetgevende autoriteit in de Kolonie aan het *Opperbestuur* en de *Koloniale Wetgevende Macht* aan te wijzen tot de regeling van *welke* onderwerpen zij, ieder afzonderlijk, bevoegd waren, dan zou de opdracht van een onderwerp ter regeling bij Koloniale Verordening, waarschijnlijk, beteekenen, dat de Koning daartoe onbevoegd was; het tegendeel zou althans bewezen moeten worden.

Maar de Rijkswetgever was daartoe, volgens onze meening, absoluut *niet* bevoegd. De Grondwet heeft een dergelijke vrijheid

aan den wetgever *niet* gelaten, maar slechts gewild, dat de bevoegdheid van den Koning tot regeling zou ophouden, waar de wet zelve in een regeling had voorzien. Wij toonden dat boven reeds uitvoerig aan en herinneren nog aan het Ontwerp 1855, dat, in harmonie met de beginselen der Grondwet, de Regeering steeds bevoegd verklaarde tot regeling, maar niettemin van een bescheiden gebruik van deze bevoegdheid verzekerd was, omdat de Regeering immers zelve een Koloniale Vertegenwoordiging instelde. De uitdrukking „Algemeene Verordening" in dat Ontwerp, dwong de Regeering niet tot beperking, tot onthouding *als regel*, zooals „Koloniale Verordening" in 't Ontwerp 1865 dat bedoelde. Maar in 1855 was dat nog minder noodig, daar men van de Vertegenwoordiging nog geen onaangename ervaringen had opgedaan; die neiging om zich te plaatsen op den zetel van de Koloniale Wetgevende Macht zou toenmaals zeker geheel onverklaarbaar zijn geweest.

Had de Regeering in 1865 door die opdracht aan Koloniale Verordeningen, den Koning tot regeling onbevoegd willen verklaren, dan zou hare verwijzing naar het Ontwerp Reg. Regl. van 1855 slot noch zin hebben; immers daar was een geheel ander beginsel aangenomen.

Het zou nu echter kunnen wezen, dat de bepaling wel ongrondwettig was, doch dat wij in de onmiskenbare bedoeling van den wetgever moesten berusten. Zoowel de artikelen 47 en 48 van het Reg. Regl., als de geschiedenis van het reglement bewijzen echter, dat die ongrondwettige bedoeling geenszins den wetgever mag worden toegeschreven en dat hij dus nimmer de wetgevende macht van den Koning ten aanzien der bedoelde onderwerpen heeft willen buiten sluiten.

De artikelen 47 en 48 van het Reg. Regl. luiden, mutatis mutandis, gelijk aan de artikelen 150 en 151 der Gemeentewet en de Minister verwees in zijn memorie van toelichting dan ook naar die artikelen.

Reeds aanstonds wordt hierdoor buiten gesloten de meening van den Heer van Zuylen, die meende dat artikel 48 sloeg op *die* onderwerpen, die thans nog bij Koloniale Verordening zijn geregeld, maar die moeten geregeld worden bij Wet of Koninklijk Besluit.

Wat is de beteekenis van die artikelen der Gemeentewet. Artikel 150 zegt dat Plaatselijke Verordeningen niet treden, in hetgeen van algemeen Rijks, of Provinciaal belang is; artikel 151, dat de bepalingen van Plaatselijke Verordeningen in wier onderwerp door een Wet, een Algemeene Maatregel van Bestuur of een Provinciale Verordening wordt voorzien, van rechtswege ophouden te gelden. Binnen de grenzen der Gemeente kunnen drie wetgevers invloed uitoefenen, ieder op hun terrein, terwijl er verschil van meening alleen hìerover bestaat of doelmatigheid, dan wel een ander criterium voor ieders bevoegdheid moet gelden. Zoo echter een hoogere macht zich een onderwerp aantrekt, vervalt ipso jure de regeling van de lagere en hieruit volgt dus logisch, dat die hoogere wetgever immer bevoegd blijft, al ware onthouding misschien wenschelijker.

Zoo zegt Mr. Buys dan ook:

„intusschen, heeft Rijk of Provincie zich eenmaal een zaak „aangetrokken, al ware het dan misschien ook, geleid door „een overdreven zucht tot centralisatie, dan blijft er bij „gemis van een macht, welke die hoogere machten op haar „eigen gebied terugdringt, voor de Gemeente-Besturen niet „anders over, dan in de genomen beslissing te berusten en „zich terug te trekken" [1]).

Men zie ook Mr. Boissevain, die bij artikel 151 Gemeentewet verwijst naar zijn toelichting op de Provinciale wet [2]).

Waar nu de artikelen 47 en 48 van het Reg. Regl. dezelfde

1) Mr. J. T. Buys, Grondwet. Dl. II, pag. 182.
2) Mr. Boissevain, Provinciale wet, pag. 61.

bepalingen inhouden en speciaal artikel 48 zegt, dat de Koloniale Verordening moet wijken voor Wet en Koninklijk Besluit, daar kan toch geen redelijke twijfel gekoesterd, aan de bevoegdheid van die hoogere machten.

In de tweede plaats, zeiden wij, was het *blijkens de geschiedenis van het reglement* de bedoeling van den wetgever van 1865 de Koloniale Wetgevende Macht *alleen als regel en niet bij uitsluiting* bevoegd te verklaren. Gaan wij, om dit te bewijzen, na, wat hierover is gezegd.

Bij de beraadslaging over artikel 3, dat zegt wat Algemeene Verordeningen zijn, sprak de Heer van Delden:

„de Koloniale wetgever is natuurlijk in huishoudelijke zaken „competent; ik geloof, dat er genoegzaam gezorgd is, dat de „Koloniale wetgever wete, waaraan hij zich te houden hebbe, „wat zijn bevoegdheid als wetgever betreft. Maar hoe staat „het met den Rijkswetgever en den Koning. Het komt mij „voor, dat de bevoegdheid van den Rijkswetgever ook in huis„houdelijke zaken der Kolonie in redelijken zin onbeperkt is...., „doch het is mij niet geheel duidelijk (en daaromtrent vooral „zou ik wenschen eenige inlichtingen van den Minister of „van de leden der Kamer te ontvangen) of de speciale ge„vallen, waarin bij dit reglement de regeling wordt opge„dragen aan den Kolonialen wetgever, daardoor regeling bij „Koninklijk Besluit wordt uitgesloten. Het komt mij voor, „dat in die gevallen het Koninklijk Besluit inderdaad uitge„sloten is; doch ik meen bij de algemeene discussiën nu en „dan uitdrukkingen te hebben gehoord, die het deden voor„komen, alsof een onderwerp, waarvan de regeling bij Kolo„niale Verordening is voorgeschreven, toch nog kon geregeld „bij Koninklijk Besluit. Is dit het geval, dan begrijp ik niet, „waartoe dat telkens opdragen van regeling bij Koloniale „Verordening moet dienen. Het ware dan beter geweest „slechts te spreken van regeling bij Algemeene Verordening".

De Minister antwoordt hierop:

„de bedoeling van het wetsontwerp is zeer zeker, dat aan „den Koning de macht gegeven worde om met een Besluit, in „den vorm van een Maatregel van Bestuur, tusschen beide te „komen, ook daar, waar de opdracht aan de Koloniale Staten „is geschied. Maar de Koning zal niet tusschen beide treden, „tenzij in buitengewone gevallen, juist ter voorkoming van „conflicten, als door den geachten spreker bedoeld" [1]).

En toch dacht de Minister er niet aan, om daarom dan nu Koloniale Verordeningen in Algemeene te veranderen.

Dat exceptioneele karakter van een regeling bij Koninklijk Besluit begrijpt de Heer van Delden nog niet en de quaestie blijft hangende tot artikel 8, hoewel de Minister den afgevaardigde naar artikel 48 verwijst, dat hem de zaak duidelijk moet maken.

Artikel 8 zegt, dat de regeling van de verantwoordelijkheid van schrijvers enz. zou geschieden bij Koloniale Verordening en daarop had de Heer Schimmelpenninck een amendement ingediend, om de regeling bij de Wet te doen plaats hebben. Alsnu bespreekt de Heer Dullert de geheele zaak nog eens weder uitvoerig. „Het bestuur der Staten vindt" zoo zegt hij „een reserve in artikel 48 en een dergelijke beperking is ons „niets vreemd. Men zie slechts de Provinciale en Gemeente-„wet; ik geloof dat wij hier te doen hebben met een van „de groote beginselen van dit wetsontwerp, dat wij zooveel „mogelijk de regeling, van hetgeen de huishouding der Kolonie „betreft aan *haar* moeten overlaten en dat wij ons van hier „daarin niet direct moeten mengen, maar eerst dan, wanneer „werkelijk verwarring heerscht of verkeerde maatregelen genomen zijn".

De Minister verwijst naar zijn boven aangehaalde woorden. Hierop wordt het amendement ingetrokken en niet alleen artikel

1) Handelingen 1864—65, pag. 903 sqq.

8, *maar ook later artikel* 48, zonder verdere discussie, met algemeene stemmen. aangenomen.

Ons dunkt dan ook, dat aangaande de beteekenis van regeling bij Koloniale Verordening inderdaad geen plaats is voor ook maar de minste onzekerheid. Bizondere omstandigheden kunnen een regeling bij Wet of Koninklijk Besluit gewenscht maken, maar als regel meenden zoowel Regeering als Staten-Generaal, de autonomie der Koloniale Staten in huishoudelijke zaken te moeten eerbiedigen.

Een Koloniale Verordening, door de Staten goedgekeurd, wordt door den Gouverneur afgekondigd; maar heeft deze bezwaar, dan kan hij de vaststelling in beraad houden (art. 46).

Intusschen kondigt de Gouverneur, tenzij bij spoedeischende zaken (zie boven) geen verordening af, vòordat de Koning, aan wien hij ze alle moet opzenden (art. 49), bericht heeft dat hij van vernietiging afziet, of vòordat, na de opzending zes maanden zijn verloopen (art. 50).

Die vernietiging door den Koning heeft plaats bij strijd met de Wet of een Koninklijk Besluit of met het algemeen belang van het Rijk of van de Kolonie; verder gehoord den Raad van State en bij een met redenen omkleed Besluit (art. 49).

Een werkzaamheid der Koloniale Staten, die een geheel afzonderlijk karakter draagt en in het Reg. Regl. aan zekere voorwaarden is gebonden, is de vaststelling der begrooting.

Zooals de Regeering in 1865 terecht opmerkte *„autonomie „ware een ijdele klank, zonder zeggen over eigen finantiën en „in den regel zal dus de Koloniale huishoudelijke begrooting door „de Koloniale Vertegenwoordiging worden vastgesteld en de verhouding tot het Opperbestuur alleen meebrengen, dat zij aan „'s Konings goedkeuring wordt onderworpen"* [1]).

---

1) Bijlagen 1863—64, pag. 1409.

De voorloopige vaststelling zou echter *niet* voor de definitieve gelden, maar gevolgd worden door een definitieve vaststelling bij de Wet — waartoe de Grondwet door hare opdracht ter regeling aan de Wet van het beheer der Koloniale geldmiddelen volkomen vrijheid had gelaten — in deze drie gevallen. (art. 112):

1° indien tot aanvulling der Koloniale middelen eene bijdrage gevorderd wordt uit 's Rijks schatkist.

2° indien de Koning de begrooting, zoodanig als zij door de Koloniale Staten aangenomen is, niet goedkeurt.

3° indien de Koloniale Staten de begrooting niet hebben vastgesteld vòor den 15den Juli van het jaar, waarin zij hun wordt aangeboden.

De vraag of het niet wenschelijker zou wezen, om ook hier het Opperbestuur in deze gevallen met de vaststelling te belasten, mits, met het oog op de voteering van 's lands gelden, onder controle der Wetgevende Macht, is in 1865 niet besproken; vermoedelijk, omdat men zich voorstelde, dat de wetgever slechts gedurende zeer korten tijd dezen taak op zich zou moeten nemen.

De Minister toch meende, daartoe voorgelicht door den Gouverneur, dat een drietal jaren voldoende zouden wezen om Suriname van subsidie te bevrijden en de prikkel zou juist in artikel 112 n° 1 gelegen zijn:

„gelukt het den publieken geest en de energie der Kolonie „op te wekken en zonder dat zijn alle pogingen te vergeefs, „de zucht om meester te blijven zal ten prikkel strekken om „de vaststelling bij de Wet, die het onvermijdelijk gevolg „van subsidie is, te ontgaan en zich niet dan in den uitersten „nood in staat van onvermogen te verklaren".

Wat de geschiedenis van deze voorspelling heeft doen terecht komen, zullen wij nog zien; maar wij wijzen er hier nogmaals met nadruk op: *vooreerst*, van hoe groot gewicht

de vaststelling der begrooting voor de autonomie is *en daarnaast*, dat de wetgever in 1865 als *regel* heeft bedoeld vaststelling door de *Koloniale* Wetgevende Macht.

Ten aanzien van den datum in artikel 112 n° 3 merken wij nog op, dat de Minister 1 September had voorgesteld. De Heer van Bosse vreesde, dat hierdoor de begrooting te laat bij de Staten-Generaal zou worden ingediend, om nog vòor 1 Januari te kunnen worden afgekondigd en had, daar de Statenzitting geopend wordt op den 2en Dinsdag der maand Mei, liever 1 Juli zien aangenomen, hoewel 1 Augustus hem ook bevredigde. De Minister wijzigde den datum toen in 15 Juli, maar de ervaring sinds opgedaan, de jaar in jaar uit door de Kamers herhaalde klachten over te late indiening en als gevolg daarvan de behandeling der geheele begrooting *somwijlen* den laatsten avond voor het kerstreces *met* tal van andere zaken, en *bijna altijd* zòo, dat de tijd tot rustige bespreking ontbreekt, die ervaring vestigt opnieuw de aandacht op de wijziging door den Heer van Bosse in de eerste plaats voorgesteld.

Op de begrooting komen (art. 108) de uitgaven ten behoeve van den openbaren dienst in de Kolonie, — welke niet ten laste van 's Rijks schatkist komen, — terwijl daarop de middelen ter harer dekking worden aangewezen;

ten laste van 's Rijks schatkist komen (art. 107):

a. de wedden en de verblijfkosten van den Gouverneur.

b. de kosten van de Rijks Zee- en Landmacht, tot bescherming der Kolonie gevorderd.

De reden, die den Minister bewoog dit artikel voor te stellen, was vooreerst om Suriname niet zooveel te laten betalen, dat finantieël onafhankelijk worden van Nederland een hersenschim zou blijken. Maar daarnaast had de Minister dit principiëele argument:

„eene Kolonie, die in alle hare behoeften, ook die van

„verdediging, uit eigen middelen voorzag, hield op een Kolonie „en afhankelijk van het moederland te zijn. De verdediging „van den ganschen Staat en de zorg voor de eer van de „vlag is Rijksplicht" [1]).

Trouwens betaalt ook Engeland die kosten, zelfs voor diegene zijner Kolonien, die het verst op den weg naar zelfbestuur zijn gevorderd.

De begrooting nu wordt jaarlijks door den Gouverneur-Generaal, gehoord den Raad van Bestuur, ontworpen en aan de Koloniale Staten bij de opening hunner vergadering aangeboden. Doet zich nu geen der gevallen van artikel 112 voor, dan geldt de door den Gouverneur vastgestelde begrooting als de definitieve.

Is het jaar aangebroken, waarin de begrooting zal moeten werken en is om een der beide eerste redenen van artikel 112, vaststelling bij de wet noodig, maar nog niet geschied, dan mag geägeerd uit de voorloopige vastgestelde begrooting, mits de Koning daartoe heeft gemachtigd of vòòrdat van Hem bericht is ontvangen. In geval n^0 3 van artikel 112, is de begrooting van het vorig jaar grondslag.

Verantwoording van Koloniale uitgaven en ontvangsten en vaststelling van het slot der rekening geschiedt *of* door den Gouverneur aan de Koloniale Staten, (art. 112 laatste alinea) *of* door den Koning aan de Wetgevende macht (art. 112 alinea 1, 2 en 3).

Vijfde Hoofdstuk. Dit hoofdstuk bevat slechts èen artikel, dat luidt: „de verdeeling der kolonie in districten en gemeen„ten, de samenstelling, inrichting en bevoegdheid der districts„en plaatselijke besturen, mitsgaders al hetgeen betreft de politie „van land en stad, wordt geregeld bij Koloniale Verordening.

1) Bijlagen 1864—65, pag. 133.

Een woord over den bestaanden toestand ten aanzien der verdeeling van Suriname en de geschiedenis er van.

Voòr 1865 moet men in Suriname onderscheiden, twee districten Nickerie en Coronie en verder, behalve de stad Paramaribo, acht divisien. Die districten werden bestuurd door Landdrosten; maar een reglement, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 8 October 1835, n°. 3, stelde naast dien Landdrost een Raad van Hoofd-ingelanden. Deze werden uitsluitend uit de ingezetenen door de Regeering aangewezen, terwijl hun roeping was (art. 6) om den Landdrost ter zijde te staan in de waarneming zijner functien. Verder waren zij (art. 12 sqq.) tevens bekleed met rechterlijke attributen en constitueerden onder het presidium van den Landdrost een burgerlijke rechtbank in eersten aanleg [1]). Maar naast deze indeeling in districten, verdeelde een Reglement van 1842 (G. B. 42, n°. 3) de kolonie in acht divisien en hierin zouden Heemraden voor 't huishoudelijk beheer aan 't hoofd staan. Artikel 12 zegt verder „het opperbestuur over alle is bij den „Gouverneur-Generaal, die de Heemraden benoemt uit de zes „ingezetenen leden van den Kolonialen Raad".

De Wet tot opheffing van de slavernij, stelde echter een tienjarig staatstoezicht in en artikel 19 schreef vòor „het „bizonder toezicht van den Staat over de vrijgemaakten wordt „opgedragen aan bezoldigde ambtenaren, wier werkkring en „bevoegdheid worden geregeld bij Algemeene Verordening. „Zij mogen geen beheer voeren over plantages of eenig geldelijk belang hebben bij eenige onderneming op Suriname".

Dientengevolge verviel de bestaande regeling geheel en werd de Kolonie bij Koninklijke Besluiten van 21 en 26 December 1862 in districten verdeeld, terwijl men in de Gouvernementsbladen n°. 10, 11, 13 en 15 van het jaar 1863 een regle-

1) Colaço Belmonte, pag. 23 sqq.

ment op 't beheer der districten en de instructie voor de districts-Commissarissen vindt; naast deze Commissarissen staat een Secretaris of een Klerk.

Toen het staatstoezicht was geëindigd, verviel de disciplinaire rechtsmacht der districts-Commissarissen. (Verordening van 1 April 1873, n°. 13). Bij Gouvernements resolutie van 1 Mei 1874, n°. 14 verviel de in 1862 aangenomen klassen verdeeling der districts-Commissarissen en werd 't beheer in de districten op nieuw geörganiseerd.

Eindelijk noemen wij nog de twee Verordeningen van 10 April 1893 (G. B. n°. 7 en 8) betreffende een nieuwe indeeling der Kolonie in districten en een nadere regeling van het districtsbestuur. Deze wijziging was noodig geworden, doordat door de toeneming der goudindustrie, een stuk van het nog onbebouwde gedeelte in het toezicht moest worden opgenomen.

Aan deze districts-Commissarissen nu, is het beheer in een district onder en overeenkomstig de bevelen van den Gouverneur opgedragen.

Over het rechtswezen handelt *Hoofdstuk VI*, waarvan de eerste afdeeling, even als onze Grondwet, algemeene voorschriften geeft en b.v. spreekt over bescherming van persoon en goed, bescherming van eigendom, bescherming van woning, onschendbaarheid van het brievengeheim.

Een enkel woord over artikel 117, dat codificatie bij Koloniale Verordening van burgerlijk recht, recht van koophandel enz. voorschrijft, zooveel mogelijk overeenkomstig met de in Nederland bestaande wetten. In verband hiermede zegt artikel 168, dat de onderwerpen in artikel 117 genoemd, voor de eerste maal bij Koninklijk Besluit zullen worden geregeld.

Het gebrekkige der Surinaamsche wetgeving, een vermenging van Oud-Hollandsch recht met Romeinsch, Engelsch, verminkt

vertaald Fransch en nieuw-Nederlandsch recht, had reeds voòr 1865 de aandacht der Regeering getrokken. Bij Koninklijk Besluit van 30 September 1852 was een Staatscommissie ingesteld, om voorstellen te doen voor een nieuwe wetgeving, zooveel mogelijk in overeenstemming met het moederland. Zeven jaar later wenschte de Regeering eenigen meerderen spoed en bij Koninklijk Besluit van 28 December nº. 59 werd èen der leden, Mr. Metman, tot Commissaris speciaal benoemd, met, als Secretaris, Mr. van Andel en belast met alles wat de invoering betrof, waartoe zij naar de Kolonie vertrokken. De eerste overleed echter 5 October 1860. Bij Koninklijk Besluit van 2 December 1860 werd nu de genoemde taak opgedragen aan een Commissie, die reeds vroeger den Heer Metman tot voorlichting was toegevoegd. Voorzitter was de Heer Gefken, Procureur-Generaal in de Kolonie.

Vòor de invoering moest nu echter de wetgeving door den Koning bekrachtigd worden.

Bij de behandeling van het Reg. Regl., werd de Surinaamsche wetgeving door de heeren Wintgens en Godefroy uitvoerig besproken en door den Heer Wintgens genoemd „aller-„ellendigst, allertreurigst, een ware poel van ongerechtigheid". Op spoedige invoering der nieuwe wetgeving werd met nadruk aangedrongen en bij Koninklijk Besluit van 4 September 1868, nº 17 werd deze vastgesteld op 1 Mei 1869.

De tweede afdeeling regelt alleen het hoogste rechtscollege in de Kolonie, Het Hof van Justitie, dat tot 1 Mei 1869 nog den ouden naam van Gerechtshof behield. De verdere bepalingen, nopens de inrichting en de samenstelling der rechterlijke macht in de Kolonie, worden vastgesteld bij Koloniale Verordening (art. 138), maar de eerste maal bij Koninklijk Besluit (art. 168).

De voorzitter, de leden en de griffier van het Hof van

1) Wolbers, pag. 757.

Justitie worden door den Koning benoemd, de voorzitter en de leden voor het leven, de griffier tot wederopzeggens toe. De vereischten tot benoembaarheid vindt men in het Koninklijk Besluit van 1869, n° 73.

De artikelen 134, 135, 136 en 137 geven uitvoerige bepalingen betreffende ontslag tegen hun wil, ontzetting en schorsing.

Ook de Hooge Raad bezit rechtsmacht in Koloniale zaken, geregeld bij de Wet van 4 April 1869, n° 36 „tot voorloopige regeling der rechtsmacht van den Hoogen Raad der „Nederlanden in West-Indische Koloniale zaken".

Ten aanzien der verdere bepalingen betreffende de inrichting en samenstelling der rechterlijke macht, behoorde bij de nieuwe wetgeving een reglement op de samenstelling en inrichting der rechterlijke macht, krachtens 't welk het college van kleine zaken moest worden vervangen door drie kantonrechters, respectievelijk gevestigd te Paramaribo, Nickerie en Coronie. Benoeming, schorsing en ontslag van die ambtenaren geschiedt krachtens artikel 35 van dit reglement door den Gouverneur. Wij zagen het boven reeds, door 't eindigen van het Staatstoezicht in 1873, verviel de disciplinaire rechtsmacht der commissarissen in de districten en moest in deze leemte worden voorzien.

Dit geschiedde bij de Verordening van 1 Juni 1874. (G.B. 1874, n° 16), regelende de berechting van eenige daarin opgenoemde overtredingen. Dientengevolge werden twee ommegaande rechters aangesteld, waarvan de standplaatsen echter nog al eens zijn gewijzigd. Die z. g. n. Strafverordening werd aangevuld in 1879, bij de Verordening van 20 December 1878, (G. B. 1879, n° 12): „tot wijziging van de rechterlijke inrichting „der kantongerechten en regelende de berechting van straf„zaken door kantongerechten en ommegaande rechters en „daarmede in verband staande voorzieningen".

Op de begrooting voor 1895 vinden wij bezoldigingen uitgetrokken voor drie kantonrechters, respectievelijk te Paramaribo, Nickerie en Coronie en 2 ommegaande rechters te Paramaribo en plantage Marienburg.

Ten aanzien der competentie der rechterlijke autoriteiten, merken wij slechts op, dat aan het Hof het toezicht is opgedragen (art. 129) op de geregelde afdoening van alle rechtsgedingen en de behoorlijke vervolging van alle misdrijven.

Aan het hoofd van het Openbaar Ministerie en van de Rechterlijke en Administratieve Politie in de gansche Kolonie staat de Procureur-Generaal. (art. 132).

Hoofdstuk VII handelt over den godsdienst en heeft groote overeenkomst met de desbetreffende bepalingen onzer Grondwet.

Hoofdstuk VIII bespreekt de finantien. Artikel 146 belast een hoofdambtenaar onder den Gouverneur met het beleid der Koloniale geldmiddelen en het beheer der domeinen.

Wat de uitgifte in eigendom enz. dier dominiale gronden betreft, eischt artikel 152 een regeling bij Wet of Koloniale Verordening. In strijd met dit voorschrift is jaren lang door den Gouverneur grond uitgegeven, totdat daaruit in 1881 moeilijkheden zijn gerezen. Door een zekeren L. R. C. de Jong werden klachten over handelingen van den Gouverneur bij de Tweede Kamer ingediend en de conclusie waartoe de Kamer 24 Januari 1882 kwam was, dat de weigering van verlenging van de pacht aan de firma de Jong door den Gouverneur, ongemotiveerd was, terwijl men op regeling bij Wet of Verordening aandrong [1]). Bij Besluit van 7 September 1882 werd dan ook een Verordening op die uitgifte door den Gouverneur vastgesteld.

---

1) Handelingen Staten-Generaal, 1881—82.

Had men hier, in overeenstemming met de Grondwet, ruimte gelaten voor regeling door het Opperbestuur, vermoedelijk zou die regeling niet zoolang op zich hebben laten wachten.

Geen belastingen, ten behoeve van Rijk of Kolonie, worden, zoo zegt artikel 148, geheven dan krachtens een Wet of een Koloniale Verordening.

Geldleeningen ten laste der Kolonie worden bij Koloniale Verordeningen aangegaan en door de Wet goedgekeurd (art. 151).

Hoofdstuk IX handelt over de gewapende macht. *Hoofdstuk X* over onderwijs, openbare gezondheid en armbestuur.

Wij noemen in dit verband een tweetal Verordeningen, van groot belang voor de Kolonie en reeds geëischt bij de artikelen 25 en 32 der Wet van 1862 tot afschaffing der slavernij. De èene dateert van 8 December 1876 (G. B. 1877 n°. 10) in werking getreden op 1 September 1877, „houdende voorloopige voorzieningen in afwachting van een „definitieve regeling van het onderwijs" en schrijft leerplicht vòor voor kinderen van emigranten, onder contract werkzaam. Behalve op de Gouvernementsscholen, wordt in de Kolonie hoofdzakelijk door de Moravische broeders en door de Roomsch Katholieken lager onderwijs gegeven, die daarvoor een aanzienlijke jaarlijksche subsidie van de Kolonie genieten. Bovendien bestaat in Suriname een inrichting voor meer uitgebreid lager onderwijs. Voor de resultaten der Verordening op de leerplicht, verwijzen wij naar een in de Bijlagen opgenomen tabel [1]).

De tweede Verordening is van 21 Januari 1879 (G. B. 1879 n°. 8) en strekt tot nadere regeling van de geneeskundige behandeling en verpleging op de plantages en gronden.

Districtsgeneesheeren worden van Gouvernementswege aangesteld en bezoldigd; terwijl voorschriften gegeven worden betreffende de behandeling der immigranten op de plantages.

1) Men zie Bijlage IX.

Het elfde of laatste Hoofdstuk draagt tot opschrift „van de volksvlijt". Daarvan zegt artikel 164, dat tot de oprichting van circulatiebanken, credietvereenigingen en verzekeringsmaatschappijen bij Koloniale Verordening vergunning kan worden verleend. Vòòr de tot standkoming van dit reglement werd bij Koninklijk Besluit van 19 Mei 1864. N°. 30 (G. B. N°. 14) aan de naamlooze vennootschap „de Surinaamsche Bank" vergunning verleend om gedurende 25 jaar in de Kolonie als circulatiebank werkzaam te zijn. Bij Koloniale Verordening van 26 Juni 1889 (G. B. n°. 19) is deze concessie op grond van artikel 164 Reg. Regl. voor 25 jaar verlengd.

Zoowel op den inhoud dezer Verordening als op de verlenging bij *Koloniale Verordening* en dus op de toepassing van artikel 164, zijn in onze Staten Generaal ernstige aanmerkingen gemaakt [1]).

Artikel 167 der Slotbepalingen zegt, dat de Wet in werking zou treden op het tijdstip, dat de Koning zou bepalen. Bij Besluit van 28 September 1865 N°. 117 is dat tijdstip vastgesteld op 1 Januari 1866.

§ 2. Economische Beschouwingen.

Wanneer men de West Indische Koloniën eens in twee groepen zou willen verdeelen, dan zou men aan de èene zijde die Koloniën kunnen plaatsen, waar, door de verbrokkeling van het groot landbezit, de groote cultuur heeft moeten plaats maken voor den kleinen landbouw; aan de andere zijde die Koloniën, die nog nagenoeg geheel drijven op de productie van suiker, cacao, koffie enz. En in verband hiermede valt in de eerste een steeds toenemende invloed der oorspronkelijke negerbevolking waar te nemen, die voor 't grootste gedeelte den landbouwenden stand uitmaken, terwijl in de Ko-

1) Handelingen 1889—90. Behandeling der Surinaamsche Begrooting.

loniën van de tweede soort, de plantages meer in handen zijn van de Europeanen, terwijl de werkkrachten voornamelijk van buiten, 't zij dan uit Engelsch Indië, 't zij, maar in mindere mate, uit China en elders worden aangevoerd. De geschiedenis van deze eeuw schijnt er tevens op te wijzen, dat een overgang van den grooten in den kleinen landbouw, met al de gevolgen van dien, meer en meer zal plaats hebben.

Het spreekt wel van zelf, dat deze scherpe onderscheiding lang niet in alle Koloniën valt waar te nemen; daar blijven tal van schakeeringen, maar zoo wij van de beide uitersten een voorbeeld zouden moeten noemen, dan stelden wij Britsch Guiana, met zijn enorme suikercultuur, tegenover Jamaica met zijn bevolking van kleine landbouwers. Bij deze onderscheiding nu valt Suriname ongetwijfeld onder die Koloniën, die nagenoeg nog geheel van den aanvoer van werkkrachten afhangen. Raadpleegt men toch de staten van uitvoer [1]), dan komen de producten van den kleinen landbouw, als bananen, kokosnoten, aardvruchten enz. enz., daarop slechts tot een zeer klein bedrag voor; zeer veel, dat jaarlijks tot groote bedragen moet worden ingevoerd, zou in de Kolonie zelve kunnen verbouwd. Maar de hoofduitvoer betreft cacao en suiker, en het grootste gedeelte van den in cultuur gebrachten grond, bestaat bestaat uit plantages. Men zou dan ook onmogelijk van Suriname kunnen zeggen, wat van Jamaica geldt, dat de toename der jaarlijksche inkomsten hoofdzakelijk aan de toename der kleinere landbouwers is te wijten.

In het bovenstaande vinden wij aanleiding om deze economische opmerkingen met een kort overzicht der voornaamste, ten aanzien der immigratie genomen genomen maatregelen, aan te vangen. Voor meerdere bizonderheden verwijzen wij

1) Men zie de Jaarlijksche Koloniale Verslagen.

naar het werk van den Heer Wesenhagen dat vooral over de immigratie handelt [1]).

Wij zagen reeds boven, dat het behoud der slavernij tot ver in deze eeuwen, Suriname geenszins voor achteruitgang heeft behoed Toch had Engeland in zijn West-Indische Kolonien reeds bijna dertig jaar geleden het voorbeeld tot afschaffing gegeven, vòordat men in Nederland daartoe overging. In de zitting 1861—62 werd door Minister Loudon een Ontwerp tot afschaffing der slavernij ingediend, dat van het beginsel uitging, dat de Regeering den aanvoer van werkkrachten, die door de afschaffing der slavernij zouden komen te vervallen, gedurende een tiental jaren zou leiden en ondersteunen. Maar de noodlottige gewoonte, om wat in Suriname voorvalt of moet geschieden, naar onze Westersche begrippen te beoordeelen, leidde tot de aanneming van een amendement, dat in overeenkomst met de in dien tijd hier te lande heerschende onthoudingsbeginselen, de medewerking der Regeering schrapte en daarbij twee van de drie millioen, die zulks aan de Regeering mogelijk hadden moeten maken, Dit amendement werd geduld door Minister Uhlenbeck, die na Minister Loudon het wetsontwerp moest verdedigen en was voorgesteld door den Heer van Bosse, die in 1879 Minister geworden, tegen het beginsel van zijn amendement krachtig heeft gereägeerd, waar hij de oprichting van een immigratiefonds voor Suriname heeft verdedigd en aangenomen gezien.

Dit levert een prachtige illustratie op de volgende bewering van Mr. Wesenhagen.

„de geschiedenis leert, dat de Regeering, meer dan eens „niet zonder strijd in de beide Kamers, ten laatste geëindigd „is met, op het voorbeeld van Engeland, als een noodzakelijken „maatregel van overgang van de slavernij tot een vrije maat-

---

1) Mr. A. C. Wesenhagen. De middelen door de Staten Generaal aangewezen tot behoud der Kolonie Suriname, van meer nabij beschouwd. Rotterdam 1886.

„schappij, de immigratie in Suriname krachtig te bevorderen. „Diezelfde geschiedenis heeft intusschen geleerd, dat de vroe-„gere verzuimen niet straffeloos zijn gepleegd" [1]).

Het betrokken artikel 4 van de wet tot afschaffing der slavernij in Suriname (Wet van 8 Augustus 1862 n°. 164) luidde nu aldus:

„de vrije kolonisatie wordt van staatswege aangemoedigd.

„voor den aanvoer van vrije arbeiders in Suriname worden „van staatswege premiën uitgeloofd, gedurende hoogstens vijf „jaar na afkondiging dezer wet.

„het gezamenlijk bedrag der premiën kan de som van één „millioen niet te boven gaan.

„de voorwaarden, welker vervulling noodig is, om aanspraak „op uitbetaling dier premiën te verkrijgen, worden door ons „vastgesteld en het toezicht op den aanvoer, door de Regee-„ring te houden, wordt door ons geregeld."

De termijn van 5 jaar werd later, bij de Wet van 25 December 1866, verlengd tot 1 Juli 1873.

De Wet van 1862 schreef voor, dat, hoewel met 1 October 1863 de slavernij zou worden afgeschaft, nog tien jaren lang een Staatstoezicht zou duren, gedurende 't welk door 't Bestuur vrijheid van contract, naast verplichting tot arbeiden, zou worden gehandhaafd. Voor iederen vrij gelatene betaalde de Staat een schadevergoeding, die in Suriname ongeveer de helft heeft bedragen van de som, die in Britsch Guiana aan de planters werd uitbetaald.

Immigratie zonder directe medewerking der Regeering, men had het in Britsch Guiana ruimschoots ondervonden, is een onmogelijkheid. Particulieren kunnen niet al *die* waarborgen voor goede behandeling, gratis terugvoer na zekeren tijd enz., aanbieden, die geëischt worden door den Staat, waaruit men de arbeiders wegvoert.

1) Mr. Wesenhagen „de middelen enz" pag. 19.

Toch werd het jaren lang aan hen overgelaten en alle pogingen en voorstellen, ook van Suriname's ingezetenen, om althans voor te sluiten leeningen, rentegarantie van Nederland te mogen ontvangen, mislukten. Eindelijk werd, even voor het eindigen van het Staatstoezicht, een voorschotstelsel in de plaats van het premiestelsel gezet en daardoor werd, bij de Wet van 20 Januari 1872, n°. 4 artikel 4 aldus gewijzigd:

„wanneer de aanvoer van vrije arbeiders in Suriname op „andere wijze, dan door het uitloven van premiën wordt aan„gemoedigd, dan komen de kosten van zoodanige medewerking „ten laste van de planters, te wier behoeve de aanvoer geschiedt.

„de hier te lande aanwezige waarden, voortgesproten uit „overgewonnen renten van de gelden, welke aan de reservekas „in Suriname toebehooren (bij de Wet van 28 Mei 1869 aan„genomen te zijn eigendom van Nederland), worden beschik„baar gesteld tot het geven van voorschotten tegen billijke „renten aan planters, die hulp behoeven voor de kosten van „aanvoer van vrije arbeiders".

„de voorwaarden tot het bekomen van dergelijke voorschotten, „worden door ons geregeld".

Men ziet het, slechts schoorvoetend ging men voort; maar thans was tenminste de gelegenheid tot het verkrijgen van kapitaal ook voor *hen* geopend, die niet in staat waren, de ± 9 % rente te betalen, die de Surinaamsche Bank eischte.

De bezwarende bepalingen in de terugbetaling der voorschotten, de groote risico voor de huurders van immigranten, die soms meer zieke, dan valiede arbeiders ontvingen, waren oorzaak, dat ook dit stelsel werd verlaten en dat eindelijk bij de Wet van 14 November 1879 n°. 202, een immigratiefonds op 1 Januari 1880 tot stand kwam.

„Art. 1. de Wet van 20 Januari 1872 wordt ingetrokken, „behoudens het verleenen van de krachtens die Wet reeds toe„gezegde, en het terugvorderen met de rente van deze, alsmede

„van alle bij het in werking treden deze, Wet gedane en nog „niet teruggegeven voorschotten.

„Art. 2. ten bate van het immigratiefonds der Kolonie Su„riname komen, onder verplichting om daaruit de bij artikel „1 dezer Wet bedoelde, reeds toegezegde voorschotten te ver„leenen. *a.* de kapitalen op de grootboeken der $2^1/_2$, 3 en $4^0/_0$ „Nationale Schuld, ingeschreven ten name van Suriname. „(Rijksfonds onder beheer van den Minister van Koloniën, „voortgesproten uit overgewonnen renten van de gelden, her„komstig van de reservekas der Kolonie) met de op de kapi„talen verschuldigde renten. *b.* de ingevolge artikel 1 dezer „Wet terug te vorderen gelden.

„Art. 3. de in onderdeel *a* van het vorig artikel ver„melde kapitalen, worden overgeschreven ten name van den „Administrateur van Finantiën van Suriname, als beheerder „van het immigratiefonds van de Kolonie Suriname.

„Art. 4. wordt goedgekeurd de op den 16en Februari 1877 „door den Gouverneur van Suriname vastgestelde Koloniale „Verordening, houdende wijziging van de Verordening van 18 „Februari 1874 (G. B. 1875, n⁰. 2) goedgekeurd bij de Wet „van November 1874, N⁰. 157 (G. B. 1875 n⁰. 1) betreffende „het aangaan van een geldleening tot bevordering der immi„gratie, ten laste der Kolonie Suriname.

„Art. 5. deze Wet treedt in werking op den dag harer „afkondiging in het Staatsblad.

In Bijlage VII vindt men de opgave van het aantal jaarlijks aangevoerde en aanwezige immigranten. Daarnaast een staat van het aantal veld- en fabrieksarbeiders, die voor een toenemend aantal uit immigranten, voor een afnemend aantal uit de inheemsche bewoners bestaan. Aan dit laatste verschijnsel valt weinig te veranderen en trouwens de ervaring daarvan door ons opgedaan, is ook in de overige West-Indische Koloniën verkregen.

Zoo zegt Charles Dilke:

„The emancipated negro showed, and indeed still in a „great measure manifests to this day disinclination to labour „upon the large estates. In his mind such work is, and not „unnaturely, associated with the bitter memories of the past" [1]).

Verre het grootste aantal der immigranten zijn afkomstig van Britsch-Indië en mag men den Heer Wesenhagen gelooven, dan is het wel zeer gelukkig voor Suriname, dat de pogingen om Chineezen te krijgen, nog vrijwel mislukt zijn [2]).

Toch heeft die emigratie uit Engelsch-Indië aan onze diplomatie reeds heel wat moeite veroorzaakt. Vooreerst zorgde Engeland wel, dat de beste krachten naar zijn eigen Koloniën werden gevoerd. Maar dan ook waarborgden de tractaten zoo weinig zekerheid voor de toekomst, dat meer en meer het kapitaal weigerde zijn hoog noodigen steun aan onze Koloniën te verleenen. In den laatsten tijd schijnt het zelfs overleg te kosten om ook een gering aantal arbeiders te krijgen.

Toch kost het moeite om hiervoor een voldoende verklaring te geven, tenzij men die in wangunst van Engeland wil vinden. Immers dat Vòor-Indië eenig nadeel zou ondervinden van deze betrekkelijk geringe emigratie, terwijl den wegtrekkenden zeker een beter lot wacht, dan zij in hun geboorteland hadden, valt moeilijk aan te nemen. Ziehier hoe een Engelsche schrijver, die Vòor-Indië door en door kent en met name de streken, waaruit de emigratie plaats heeft, daarover oordeelt:

„there is however much reason for apprehension, that if „the increase (van de bevolking in Vòor-Indië) goes on very „much longer under our life preserving regime, serious „questions of overpopulation may arise.

„already in great rural territories, almost without mani-

1) Charles Dilke, Problems of Greater Brittain, Dl. II, pag. 196.

2) Mr. Wesenhagen, t. a. pl.

„fectures, the population averages 600 to 1000 per square mile. „And emigration there is practically none, it is infinitesimal" [1]).

En op een andere plaats:

„but in India we have an enormous population, rapidley „increasing and threatening soon very much to press on the „means of subsistence in their own country. We have seen „enough to know, that under favourable circumstances these „people make excellent colonists.

„I think emigration from India most desirable for all „parties, most desirable as an outlet to overflowing India „population and most desirable as a mean of populating warm „countries, not well suited for white labour" [2]).

Een reden, waarom men langen tijd met die Indische koelie-immigratie ten onzent minder ingenomen was, lag hierin, dat de meesten, na 't verstrijken van hun contractstermijn de Kolonie weder verlieten, met wat zij bespaard hadden. In Britsch Guiana gebeurde dat veel minder; daar *bleven* de koelies en vestigden zich hier en daar, zoodat zij of werkkrachten vormden voor de plantages of zich op den kleinen landbouw gingen toeleggen. Het belang voor Suriname met een oppervlakte ongeveer gelijk aan Frankrijk en een bevolking van een 60.000 inwoners, van een dergelijke vestiging werd in onze Staten-Generaal zeer goed ingezien. Maar, zoo antwoordde de Regeering jaar in jaar uit: dat zulks bij ons niet en in Britsch Guiana wel gelukt, komt, omdat de Engelsche planters wel een contract voor vijf jaar met de koelies aangaan, maar hen eerst na tien jaar recht op vrijen terugkeer geven; dit recht op vrijen terugkeer wil Engeland dat de Nederlandsche planters aan hun koelies reeds na vijf jaar verleenen. Alle pogingen der diplomatie, om Engeland op dit punt tot andere gedachten te brengen, leden schipbreuk.

1) Sir George Campbell (M. P.), the British Empire 1888, Hoofdstuk IV.
2) Dezelfde, waar hij spreekt over de immigratie naar tropische gewesten.

Meer dan twintig jaren lang is deze reden door de Regeering opgegeven en wat lezen wij nu in de memorie van beantwoording bij 't Ontwerp tot definitieve vaststelling der huishoudelijke begrooting voor Suriname voor 1893. 't Is te merkwaardig om 't niet in extenso weer te geven:

„men hoort dikwerf als reden opgeven, dat de Britsch-„Indische immigrant in Demerary, waar hij ook door het „arbeidscontract voor niet langer dan vijf jaar is gebonden, „eerst na een tienjarig verblijf in de Kolonie recht op vrijen „terugtocht heeft, terwijl de Britsche Regeering voor Suriname „van niet anders dan van een recht op vrijen terugkeer ter-„stond na afloop van het arbeidscontract heeft willen hooren. „Eene bespreking der zaak met den Britschen Protector of „Emigrants, nadat deze een inspectiereis door Demerary en „Suriname had gemaakt en met den Agent-Generaal voor de „immigratie in Suriname, heeft den ondergeteekende echter „tot de overtuiging gebracht, dat er andere oorzaken in het „spel zijn van veel grooter beteekenis, die weggenomen kun-„nen worden" [1]).

En hierop volgen die oorzaken, die hierin bestaan. Vooreerst dat een immigrant, die langer dan vijf jaar in Suriname blijft, het recht verliest op gratis retourpassage.

En ten tweede dat, terwijl in Britsch Guiana aan de immigranten, die zich willen vestigen, ingepolderd, voor de bij de Engelsche koelies zoo geliefde veeteelt geschikten grond wordt afgestaan, in Suriname perceelen worden gegeven, die, nog geheel woest, eerst moeten ontgonnen en gedraineerd.

Het is ongetwijfeld zeer gelukkig, dat, *zij 't dan ook nu eerst*, in deze leemte zal worden voorzien. Dat dit spoedig zal plaats hebben, blijkt wel uit het, op het einde van het vorig jaar verschenen voorloopig verslag van een Ontwerp-

1) Bijlagen 1892—93, n° 95, pag. 9.

Verordening, aan de Koloniale Staten ingediend „tot regeling „van de voorwaarden, waarop de vestiging van personen of „gezinnen als landbouwers in Suriname zal kunnen plaats „hebben", alwaar wij o. a. lezen:

„de commissie verklaart, dat men zich algemeen kan ver„eenigen met het standpunt door het Bestuur ingenomen, „dat door deze Verordening ...... zal worden bereikt, de „vestiging van immigranten als landbouwers".

De beide bovengenoemde bezwaren, zullen door deze Verordening worden weggenomen. Immers:

„daardoor zal het zeer gering zielental der bevolking een „blijvende vermeerdering ondergaan en wel met een zeer ge„wenscht bestanddeel: geschikte landbouwers, aan geregelden „arbeid in deze Kolonie gewoon geraakt en zich ten doel „stellende, zelfstandige grondbezitters te worden. Moesten der„halve deze meer vrijgevige bepalingen uitgaven ten laste „der Kolonie tengevolge hebben, de groote voordeelen, die „voor het algemeen uit dezen maatregel zullen geboren wor„den, dacht men ruimschoots daartegen te zullen opwegen".

Bij dit alles is er toch in onze geheele afhankelijkheid van Engeland in deze belangrijke aangelegenheid, een groot gevaar gelegen. Wat op 23 Februari 1891 door den Heer Fransen van de Putte in onze Eerste Kamer is gezegd, dat, zoo de Britsch Indische immigratie nu werd verboden, nagenoeg alle plantages zouden moeten staken, dat is vroeger bij de behandeling der Surinaamsche begrootingen reeds meermalen opgemerkt, en bij herhaling is de vraag gedaan of het niet mogelijk zou wezen, om uit onze Oost arbeiders te betrekken.

Steeds ontkende de Regeering dit, maar niet altijd op dezelfde gronden. Nu eens leest men „de Madoereezen trekken „alleen naar andere deelen van den Archipel" of „andere eilanden hebben evenzeer behoefte aan werkkrachten" of „Suriname ligt te ver weg; daar willen geen Javanen naar

toe". Dan weer is de Indische Regeering er tegen en bestaan aldaar bepalingen, die het verbieden.

Maar, waar men uit gebrek aan initiatief twintig jaar lang bezwaren tegen heeft bedacht, dat bleek, toen men trachtte het in praktijk te brengen, groote levensvatbaarheid te bezitten. De immigratie van Javanen, zoo zegt de memorie van beantwoording van het Ontwerp tot definitieve vaststelling der begrooting van Suriname voor 1890 zal door de Nederlandsche Handel Maatschappij worden bevorderd, terwijl de factorij dier Maatschappij te Batavia tot immigratie-agent voor Java werd benoemd. En al is de ervaring nog kort, zij heeft zich nog uitsluitend ten gunste van de geschiktheid van de Javanen voor de bebouwing van den Surinaamsche grond uitgesproken.

Aanvankelijk werden zij tot een klein aantal naar Suriname overgebracht, totdat in 1894 een poging tot immigratie op grootere schaal werd aangewend. Het vervoer van deze laatsten had echter op een wijze plaats, die herinnerde aan de overbrenging in de vroegere slavenschepen en het kan niet anders of deze gebeurtenis zal, zoowel in Nederland als onder de Javanen, een indruk hebben vastgezet, die voor deze, voor Suriname zoo belangrijke aangelegenheid niet juist gunstig kan genoemd worden.

Wij hopen dat met deze lichtvaardigheid, voor zooveel de immigratie van Javanen betreft aan de traditie is voldaan, die nu eenmaal eischt, dat ten opzichte van Suriname alles eerst verkeerd moet worden gedaan.

Naast de immigratie staat een ander middel om den vruchtbaren bodem van Suriname, waarvan nog geen 20.000 H.A. in cultuur zijn gebracht, meerderen ten voordeel te doen strekken „de kolonisatie."

Wij zagen dat reeds de Wet van 1862 bevordering daar-

van van Regeeringswege, voorschreef. Maar het passieve karakter ten dezen aanzien van de opvolgende Regeeringen, vindt zijn verklaring in de steeds gekoesterde overtuiging, dat blijkens de herhaaldelijk mislukte pogingen van Europeesche kolonisatie in Suriname, die Kolonie daarvoor ongeschikt was. Of deze zeer bestreden meening juist is, zal volgens het Koloniaal Verslag over 1893 (einde 1894 verschenen) spoedig blijken. Immers wij lezen daar:

„spoedig kan het rapport worden tegemoet gezien der bij resolutie van 3 October 1892. La. B. n°. 6832 in het leven geroepen commissie, om te onderzoeken en te adviseeren of kolonisatie van Europeanen, speciaal van Nederlandsche landbouwers naar Suriname, ook uit een Koloniaal oogpunt gewenscht is, aan welke eischen behoort te worden voldaan en welken steun behoort te worden verleend.”

Dat deze quaestie eindelijk zal worden uitgemaakt, is zeker niet 't minst aan den aandrang onzer Tweede Kamerleden, den oud-Gouverneur van Suriname, Mr. Smidt (cf. o. a. rede 5 December 1888) en den Heer Pyttersen (cf. o. a. rede van 3 December 1891) te danken.

In een tweetal punten wenschen wij het groote gewicht van het vraagstuk der kolonisatie nog nader te doen uitkomen. Terwijl jaren lang de stroom van emigranten uit Europa onafgebroken naar Amerika en Australië heeft gevloeid, doen zich sinds eenigen tijd verschijnselen aan den gezichtseinder voor, die onmiskenbaar naar een wijziging van die richting heenwijzen. Die beide jonge werelddeelen, die in bescherming reeds eenigen tijd hun heil zochten, wenschen deze ook op de arbeidskrachten toe te passen. Zij weigeren en zullen dit zonder twijfel nog met meer aandrang gaan doen, om door ruim aanbod van arbeidskrachten de loonen daarmede ook van hun eigen arbeiders naar beneden gevoerd te zien.

Wordt dit nu meer en meer het geval, dan zou het van

onschatbare waarde wezen, als in een grondig onderzoek aanleiding kon gevonden worden om een gedeelte van dien stroom, ook van Nederlandsche landverhuizers, naar onze eigen vruchtbare Kolonie te leiden, die aan duizenden en nogmaals duizende een ruim bestaan kan geven.

Maar daarnaast, hoe de plannen tot wijziging van den bestuursvorm van Suriname ook mogen uitvallen en nog te meer als daarvan voorloopig eens niets mocht komen, voor de toekomst van de Kolonie zal onderhouding en versterking van het Europeesch en voornamelijk van het Nederlandsch element van het grootste belang zijn; want alleen *dat* element kan er voor waken, dat ondanks de vermeerdering van den invloed, 't zij dan der Amerikanen, 't zij van het negerras, Suriname een Nederlandsche Kolonie blijve.

Mocht dan de door den Gouverneur benoemde commissie zich ten gunste der kolonisatie uitspreken, dat dan ook, zoowel door de Regeering als door particulieren al die maatregelen worden genomen, waarvan volgens het advies dier commissie het welslagen afhangt.

Slaan wij thans een blik op de Bijlagen III—VI, waarop wij eenige cijfers, den in- en uitvoer en de productie van enkele artikelen betreffende, vinden vermeld.

De cijfers van den totaal in-, als van den totaal uitvoer, zijn geleidelijk stijgende. Vooral bij den uitvoer, die van 1860—1870 slechts gemiddeld twee millioen bedroeg en na 1878 steeds boven de drie millioen bleef, enkele malen de vier en in 1893 zelfs de vijf en een half millioen bereikte, valt dit duidelijk op te merken. Meer nog trouwens in de uitvoercijfers dan in die van den invoer, liggen de bewijzen voor de meerdere of mindere welvaart der Kolonie. Hier toch geldt: invoer is consumptie, uitvoer is productie.

Terwijl vroeger de uitvoer vooral naar Engeland geschiedde, heeft thans Amerika die plaats ingenomen, waarheen in 1893

zelfs voor het dubbele van het bedrag, dat naar Nederland ging, is uitgevoerd. Wij zullen echter zien dat, in den jongsten tijd zich ditzelfde verschijnsel in bijna alle West-Indische Koloniën van Engeland voordoet, zonder dat dit aldaar groote bezorgdheid wekt. In geen geval gaat het dunkt ons aan, om uit deze cijfers af te leiden, dat dus ook Nederland wel zonder het bezit eener zoo dure Kolonie als Suriname, dezelfde handelsvoordeelen zou kunnen genieten [1]). Zoowel de ligging van Amerika ten opzichte van West-Indië, als de energie der Amerikanen, stellen hen in staat, tot wat in onzen tijd de krachten van Nederland zeker verre te boven zou gaan, mocht eenmaal de Staat besluiten Suriname te verkoopen.

Over enkele producten, op deze staten genoemd een paar woorden.

De suiker, voorheen Suriname's hoofdproduct, is zulks thans niet meer. Voor een groot deel is dat zeker wel hieraan te wijten, dat toen in 1862 voor ieder vrijgelatene door den Staat een schadevergoeding werd uitbetaald, van de tien millioen daarvoor bestemde slechts twee en een half millioen in de Kolonie werd uitbetaald, terwijl het overige naar Nederland is overgemaakt. In plaats van die gelden voor de verbetering hunner machines en aanvoer van werkkrachten te gebruiken, verkochten de eigenaars hunne plantages en verteerden het geld in Nederland.

Daarbij kwam in 1885 een suikercrisis, door de concurrentie der beetwortelsuiker in 't leven geroepen, die eigenlijk nog altijd voortduurt en de Koloniale rietsuikercultuur thans meer dan ooit met geheelen ondergang bedreigt.

Of de toekomst van die industrie hopeloos is, zooals de

---

1) H. Pyttersen, Hervorming van het West-Indisch Bestuur. Vragen des Tijds. November 1898 pag. 137.

Heer Wesenhagen meent [1]) of dat de Heer van Dedem gelijk heeft, waar hij er op wijst [2]), dat bij de Handelmaatschappij en enkele particulieren, die zich goede machines hebben aangeschaft, de industrie niet achteruitgaat, laten wij geheel in 't midden.

Maar de geleidelijk plaats gehad hebbende omzetting van vele suikerplantages in cacaoplantages, welke laatsten minder werkkrachten vereischen en dus na de emancipatie beter waren te bewerken, is een zeer gelukkige omstandigheid.

Met de koffiecultuur, die reeds geruimen tijd alle beteekenis miste, neemt men in den jongsten tijd wederom proeven en het schijnt dat de Liberiaboon, die men hiervoor heeft gebruikt, aan de verwachting heeft beantwoord.

Ook de exploitatie der balata belooft, mits bij een oordeelkundige behandeling der boomen, een bron van welvaart te zullen worden.

De overtuiging dat slechts kapitaal en leiding noodig zijn, om deze en nog tal van andere cultures in de Kolonie tot bloei te brengen, heeft reeds jaren geleden het plan doen rijpen, dat echter nog nimmer tot uitvoering kwam, om een Maatschappij op te richten ten einde Suriname's hulpbronnen winstgevend te maken. Hooren wij den Heer Elout:

„...... dan zou, naar ik meen, een Maatschappij met een „aanzienlijk kapitaal moeten worden opgericht, die zich tot „doel zou stellen, de verschillende, zoo ontzachelijk rijke „bronnen van Suriname winstgevend te maken. Wat zouden „daar met aanplant van cacao, tabak, Liberiakoffie, rameh, „vanille, enz., met aanplantingen van Braziliaansche caoutchouc „boomen — waarin door het onoordeelkundig telen der boo„men op Zuid Amerika's Westkust gebrek begint te ontstaan —

1) Mr. Wesenhagen, „de middelen enz." pag. 28 sqq.
2) Bijlagen 1892—93. (n° 95, 14.) pag. 8 en 9.

„met veefokkerij en mogelijk ook met mijn ontginningen fraaie „winsten te verkrijgen zijn" [1]).

De oprichting van een landbouw proefstation en landbouwschool, waaraan een soort reformschool kon verbonden worden en waarover de schrijver elders heeft gesproken, zou hij aan die Maatschappij willen opdragen. Waar die Maatschappij zoo in het publiek belang werkzaam was, zou de Regeering het kunnen verantwoorden haar groote voorrechten toe te kennen [2]).

Ook het beheer van een bank, die geld op hypotheek verleende en voorschotten gaf op producten tegen billijke rente, zou aan die Maatschappij kunnen worden toevertrouwd, zoodat men niet van 11 tot 13 °/₀ zou behoeven te betalen zooals thans, volgens den schrijver, bij de Surinaamsche Bank, terwijl op hypotheek vaak geen geld te verkrijgen is [3]).

Een begin van uitvoering schijnt eenige jaren geleden aan deze plannen te zijn gegeven; maar de moeilijkheden tusschen den toenmaligen Gouverneur de Savornin Lohman en de Koloniale Staten waren oorzaak, dat het kapitaal, bevreesd voor de aldaar heerschende rechtsonzekerheid zich terugtrok.

Een laatste post die op de Bijlage VI voorkomt, betreft goudproductie.

In de rede, waarmede de Gouverneur in Mei 1874 de vergadering der Koloniale Staten opende, deelde hij mede dat de eerste staaf goud naar Nederland was verzonden en sinds dien tijd is de goudproductie geregeld toegenomen, terwijl zij toch nog eerst in haar opkomst schijnt te zijn. Immers zeer waarschijnlijk bevat het Lawa gebied, ons langen tijd door Frankrijk betwist, maar bij arbitrale uitspraak van den Keizer aller Russen op 29 Mei 1891, aan Nederland toegewezen, nog een rijken voorraad goud; van den geheelen

1) Jhr. Mr. Elout van Souterwoude, Onze West pag. 83.
2) Dezelfde pag. 60. 3) Dezelfde pag. 84.

gouduitvoer in 1893 tot een bedrag van 1.159.675 gram, was alleen in dat gebied 188.891 gram gevonden.

Men heeft aan het Koloniaal Bestuur verweten, dat het nog niet al *die* maatregelen nam, die, zoals in Britsch Guiana, tot spoedige ontwikkeling der industrie kunnen bijdragen [1]). En het is wel zeker, dat het belang der Kolonie, men lette slechts op het voorbeeld der Transvaal, in hooge mate bij den bloei dezer industrie is betrokken. Dat wij nochthans hierin niet zoover achterstaan bij Britsch Guiana en dat ook daar dezelfde klachten worden gehoord, blijkt uit deze woorden van een schrijver uit Britsch Guiana:

„Complaints are continually being made, that the Govern- „ment does not do this, that and the other thing. Even as „it is however, the cost of administration is excessive for „such a small population and the paltry area under culti- „vation. If the people themselves have not sufficient confi- „dence in a project, it can hardly be expected, that the „Government will believe in it. Railways to Berbice, on the „West-Coast of Demerara, and in Essequebo have been advo- „cated for the last fifty years, but every one has looked to „the Government to carry them out, with the result that „nothing has been done. Everything goes to prove, that water „communication is easiest and cheapest in such a country „of rivers and creeks, subject to floods; this the Government „has been developing for the last twenty years with very „good results. No doubt railways would be useful, but unless „utilised to supplement and assist water carriage, they are „hardly likely to pay. The development of the gold industry „has gone on the right lines, without help from the Govern- „ment, and sometimes in spite of its opposition. This is „what should be" [2]).

1) Rede van den Heer Wertheim, Handelingen van de Eerste Kamer 31 Januari 1893.
2) History of British Guiana by James Rodway, Vol. III. pag. 282.

In Bijlage I vinden we een lijst van de inkomsten, uitgaven en subsidies. Aan de cijfers der inkomsten sluiten zich die van de opbrengst der voornaamste belastingen aan. De verminderde opbrengst der uitvoerrechten hangt samen met de geleidelijke afschaffing dier rechten; bij Verordening van 10 Mei 1887 (G. B. n° 25) werd bepaald, dat alle uitvoerrechten zouden worden afgeschaft, behalve op goud, dat zou blijven bestaan en op cacao, dat zou afloopen en in 1893 voor 't laatst worden geheven.

Ten aanzien van twee belastingen, het personeel en den accijns op 't binnenlandsch gedistilleerd, nemen wij de volgende opmerking van den Heer van Dedem, uit de memorie van beantwoording van het Voorloopig Verslag op het Ontwerp tot definitieve vaststelling der begrooting van Suriname voor 1893, over:

„slechts twee belastingen, waarvan men zoude kunnen „onderstellen, dat zij min of meer een maatstaf voor de wel„vaart aan de hand kunnen doen, gingen geleidelijk achter„uit, namelijk het personeel en de accijns op het binnenlandsch „gedistilleerd. Het mag echter betwijfeld worden of er wer„kelijk verband bestaat tusschen bedoelden achteruitgang en „de algemeene welvaart. De aanslag in en de invordering „van de personeele belasting zijn afhankelijk van veel fac„toren die met de algemeene welvaart in geen verband staan. „De productie van binnenlandsch gedistilleerd (een bijproduct „van de suikerfabrieken) en de meerdere of mindere omvang „van het verbruik daarvan in de Kolonie, waarvan de op„brengst van den accijns afhangt, kunnen niets beslissen „omtrent den meerderen of minderen bloei van de suiker„industrie in haar geheel".

Over de subsidies nog dit. Over het karakter en het gevolg dier subsidies wenschen wij in dit verband niet te spreken; alleen over het bedrag. In die bedragen zijn voòr 1867 tevens de kosten begrepen voor Land- en Zeemacht en den Gou-

verneur; wij zagen reeds dat het Reg. Regl. die kosten ten laste van Nederland heeft gebracht. Feitelijk beginnen die subsidies dus eerst in 1863. Maar daarbij bedenke men nog, dat ten laste van de Surinaamsche begrooting al de pensioenen der Surinaamsche ambtenaren komen, dus ook van diegenen, die, wat bij toeneming het geval is, voor korter of langer tijd in Nederland als ambtenaar zijn werkzaam geweest en dus feitelijk voor een deel door Nederland moesten worden betaald.

Dat het bedrag der subsidie zeer hoog is en het streven moet wezen, daarin vermindering aan te brengen, daar is niemand die dat betwist. Maar het gaat zeker niet aan om het subsidie uit dit oogpunt te beschouwen „de Kolonie telt aan mannen, vrouwen en kinderen, 676 personen, dus ± 200 mannen. Dat is $^1/_3$ van de bevolking van Sloterdijk en daarvoor wordt $7^1/_2$ ton dit jaar weder uitgegeven" [1]).

Tegenover zulke woorden plaatsen wij, en eindigen daarmede deze beschouwingen, de schoone beschrijving van Suriname, kort na zijn terugkeer van dàar door den Oud-Gouverneur Mr. Smidt in onze Tweede Kamer gegeven:

„de Kolonie Suriname, waarvan ik gedurende een drietal „jaren met alle krachten gepoogd heb, land, volk en instel„lingen te leeren kennen, is naar het mij voorkomt een „kostbare schat, van welken Nederland het zich misschien „later zal kunnen beklagen, als het zich dien niet meer en „beter en krachtiger aantrekt".

„Die qualificatie van de Kolonie ontleen ik niet of liever „niet zoozeer aan hare weelderige natuur, haar heerlijk kli„maat en haren rijken bodem — die wel vrij algemeen erkend „zijn — als wel aan de daar heerschende prachtige afwisse-

1) Aldus het lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, des Amorie van der Hoeven, bij de behandeling der definitieve begrooting van Suriname in December 1883.

„lingen van seizoenen, haren uitnemenden hygienischen toe-
„stand, hare voortreffelijke water communicatie, tot diep in
„het land bevaarbaar en boven alles aan den aanleg, de
„indeeling, de inrichting en het geheele wezen der cultuur-
„landen, die voor een inzicht, veerkracht en volharding ge-
„tuigen, welke eerbied afdwingen voor onze kloeke voor-
„vaderen, daar ze elders op betere wijze te vergeefs worden
„gezocht" [1]).

---

1) Handelingen Tweede Kamer 1888—89. 5 December 1888.

HOOFDSTUK II.

WIJZIGING VAN HET REG. REGLEMENT.

§ 1. Bezwaren tegen het Reg. Regl. van 1865.

Wij zagen boven, dat het er in 1865 verre vandaan was, dat men als 't ware communi consensu en met ingenomenheid aan Suriname een meer democratischen bestuursvorm schonk.

Maar nog niet lang hadden die beginselen in Suriname gewerkt of men verneemt over de werkzaamheid der Koloniale Staten woorden van hulde ook van *hen*, die het vertegenwoordigend stelsel met vuur hadden bestreden.

„wat ik gezien heb van die Staten", zoo sprak de Heer Rochussen in de Tweede Kamer, „komt mij voor, dat alleszins betamelijk, doelmatig en gepast is" [1]).

Later, in December 1874 zeide de Heer van Golstein op dezelfde plaats:

„een woord van hulde mag wel gesproken worden, om de „wijze te erkennen, waarop zonder eenigen noemenswaardigen „tegenstand, de voorstellen van het Koloniaal Bestuur tot „verhooging van belastingen, door de Koloniale Staten zijn „aangenomen".

De Heer Oldenhuis Gratama laat zich in December 1875 op deze wijze uit:

„over het algemeen heerscht in de beraadslagingen der „Koloniale Staten een uitmuntende geest; de leden zijn met

---

1) Handelingen 1865—66. December, Ontwerp begrooting Suriname.

„het volle vertrouwen op Nederland en met liefde voor het „vaderland bezield. Er komt slechts een enkele maal een „uiting van ontevredenheid voor, welke men gaarne aan een „ongelukkig volk vergeeft".

Vraagt men nu, hoe of thans over het Reg. Regl. wordt gedacht, dan moet het antwoord luiden, dat een wijziging van het vierde Hoofdstuk, in welken zin dan ook, door allen verlangd wordt, die gewoon zijn in onze Staten-Generaal over Suriname het woord te voeren.

Hooren wij den Heer Smidt na zijn terugkeer uit Suriname. Bij alle hulde aan de Koloniale Staten, van wie hij nimmer tegenwerking heeft ondervonden, spreekt hij 't ùit:

„daar heerscht een neiging om critiek uit te oefenen op „'t Nederlandsch Gouvernement en 's Konings vertegenwoor„diger. Een anti-gouvernementeele zin is er noodig om popu„lariteit te verwerven. Een bestuur met bezadigd, klemmend „gezag is met de bestaande instellingen niet te voeren" [1]).

De Heer Mackay, toenmaals Minister van Koloniën noemt zich een dergenen, die voor wijziging van het Reg. Regl. zijn gestemd [2]).

In April 1890 laat zich de Heer Schaepman aldus uit [3]):

„is het tijd geworden om dat Reg. Regl., dat men placht „aan te duiden als een proeve, te herzien. Ik geloof dat „niemand het zich zal ontveinzen".

En de Heer Wertheim sluit zich in de Eerste Kamer daarbij aan, waar hij omstreeks denzelfden tijd zegt:

„de Koloniale Staten zijn een administratief college, doch „zij willen een politiek college wezen. De Kolonie is te ziek „om er nog de kwaal der politiek bij te krijgen".

De opinie van den Heer van Dedem vinden wij in een

1) Handelingen 1888—89. 5 December 1888.
2) Gewisselde stukken Hoofdstuk X der Staatsbegrooting. Maart 1890.
3) Handelingen Tweede Kamer 1889—90. 29 April 1890.

tweetal wetsontwerpen, die van de Heeren Pyttersen en Bool in eenige tijdschriftartikelen uitèengezet, waarover wij alsnog zullen spreken.

Zoekt men naar een verklaring voor deze eensgezindheid, voor zooveel betreft de begeerte om het Reg. Regl. te wijzigen, dan meenen wij die te vinden in een streven der Koloniale Staten, reeds aangegeven in de bovengenoemde woorden van den Heer Wertheim, om zich meer dan met de hun in het Reg. Regl. aangewezen taak, met de Koloniale politiek van Nederland en diens meerdere of mindere vrijgevigheid ten opzichte van Suriname bezig te houden.

Wel is ook een andere verwachting, in 1865 gekoesterd, niet uitgekomen en is de Koloniale Wetgevende Macht niet altijd opgewassen gebleken tegen de omvangrijke taak, voor haar weggelegd. Wij herinneren aan het lange tijdsverloop, vòordat de geneeskundige- en de onderwijs-Verordening, reeds door de Wet van 1862 geëischt, in 't leven zijn getreden;

aan de memoriepost voor een grondbelasting, die van 1873 tot 1889 op de begrooting van inkomsten heeft gestaan, om toen, door de bezwaren aan de tot standkoming verbonden, te verdwijnen;

aan de Ontwerp Verordening tot voorloopige regeling van het lager onderwijs, door den Minister zelf een monster van wetgeving genoemd [1];

aan het contract door de Kolonie met een Engelsche firma gesloten over een subsidie voor den aanleg van een telegraaflijn, 't welk, toen de Kamer gelukkigerwijze het verlangde in te zien, door den Minister vooraf maar werd ingetrokken, om de geringe waarborgen voor de nakoming, die het bevatte [2];

aan de Verordening op 't personeel op 13 Januari 1886

1) Handelingen 1877—78. December, Ontwerp begrooting Suriname.
2) Handelingen 1883—84. December, Ontwerp begrooting Suriname.

vastgesteld, waarbij geen minimum van inkomen is vrijgesteld, doch zelfs dagloonsters en vrouwelijke huisbedienden, evenals alle verdere ingezetenen een belangrijk verhoogde belasting moeten betalen, terwijl de straf in geval van niet betaling bestaat in strafvervolging met subsidiair gedwongen tewerkstelling;

eindelijk aan den post in 1892 op de Surinaamsche begrooting gebracht, om hier te lande het Surinaamsche Strafwetboek maar in overeenstemming te brengen met het nieuwe Strafwetboek van Nederland, daar de commissie, daartoe in 1883 in Suriname benoemd, die taak toch niet volbracht.

Maar zoo men mag afgaan op de weinige opmerkzaamheid, die deze feiten in de Staten-Generaal hebben getrokken, dan valt *dit* bezwaar geheel weg bij het eerstgenoemde. Zeker is het, dat het Opperbestuur door bijv. gebruik te maken van zijne bevoegdheid om buitengewone leden in den Raad van Bestuur te benoemen, van goede wetgevende krachten kon partij trekken en zoo het Koloniaal Bestuur tot grooter activiteit kon in staat stellen.

Het hoofdbezwaar blijft echter voor velen, de onjuiste opvatting van hun taak zoo nu en dan door de Koloniale Staten. Van motiën door hen aangenomen en adressen door hen ingestuurd, die een afkeuring van het Regeeringsbeleid inhielden spreken wij niet. Wij vermelden alleen de weigering in 1871, om een drankbelasting in Suriname in te voeren, zoolang Nederland niet beter aan zijne verplichtingen voldeed ten aanzien der immigratie. Het gevolg was de invoering bij de Wet [1]), terwijl de Minister zijn oordeel over dit optreden der Staten aldus in de Eerste Kamer te kennen gaf: „deze „invoering geschiedt om aan de Koloniale Staten te doen zien,

1) Wet van 3 November 1871. (G. B. 1872, n°. 6) gewijzigd bij Koloniale Verordening van 18 Januari 1887. N°. 6, 10 Mei 1887. N°. 25, 2 Mei 1888. N°. 26, 19 November 1891. N°. 26.

„dat met de stellige bevelen van het Opperbestuur niet de „spot mag gedreven worden".

Op 13 Juli 1885 werd de begrooting met 5 tegen 4 stemmen in de Koloniale Staten verworpen, als een protest tegen Nederland's regeeringsbeleid, dat der Kolonie de middelen tot ontwikkeling onthield. De definitieve vaststelling der begrooting door de Wet, moest dus toen om twee redenen geschieden.

Eindelijk was de voortdurende oppositie tegen den Gouverneur Mr. de Savornin Lohman in de jaren 1890 en 1891 en de scherpe kritiek over de Nederlandsche Regeering, die dien Gouverneur handhaafde, de naaste aanleiding tot den in den jongsten tijd tegen de Koloniale Staten opgestoken storm.

De regeeringsmachine, zoo zegt men nu hier te lande, werkt niet zooals zij behoort; in de samenstelling moet derhalve verandering gebracht worden, 't zij zooals enkelen willen door aan de Koloniale Staten naast een zuiverder grondslag ook meerderen invloed toe te kennen; 't zij door met de meesten de macht van het Koloniaal Bestuur en van het Opperbestuur te versterken ten koste der Koloniale Vertegenwoordiging.

Intusschen wil het ons voorkomen, dat de bezwaren die men inbrengt tegen het stelsel in 1865 voor de verhouding van Koloniale Staten, Gouverneur en Opperbestuur aangenomen, dat stelsel en dus het Reg. Regl. vrijwel ongedeerd laten, immers zich slechts richten tegen een stelsel, dat geheel onvoorziene omstandigheden in de plaats hebben gesteld van het toenmaals aangenomene. Wij meenen dat het niet aan gaat aan de Koloniale Staten te verwijten, dat zij hun taak slechts onvoldoende volbrengen, *eenvoudig omdat zij nog nimmer in de gelegenheid zijn geweest om hun beste krach ten daaraan te wijden.*

Wat toch is het geval.

Wij zagen boven, dat het Reg. Regl. de gewichtige taak van de vaststelling der begrooting aan de koloniale Staten

met den Gouverneur wilde overlaten; maar dat slechts in een drietal gevallen de vaststelling door de wet zou plaats hebben. Èen dier gevallen was, dat Suriname subsidie van Nederland genoot, maar, zoo zagen we eveneens, de Minister meende dat dit na een jaar of drie wel niet meer het geval zou zijn. En thans moet het jaar nog komen, waarin Suriname zonder subsidie de begrooting sluitend kan maken.

'tIs waar, Verordeningen mogen zij goedkeuren of ook zelf voorstellen; maar, zoo vroeg men terecht in 1865, wat geeft autonomie, zonder beschikking over de finantiën. Men voorspelde toenmaals wel: „sedert lang heeft de geschiedenis „geleerd, dat niets meer medewerkt om volksplanters naar „overzeesche gewesten te lokken, dan het uitzicht om daar „onder vrijgevige instellingen te leven en invloed op het „bestuur te kunnen uitoefenen", maar van die voorspelling is weinig terecht gekomen.

Men meende de Koloniale Staten aan het werk te zullen zien gaan en in de plaats daarvan werd hen ten aanzien van de vaststelling der begrooting de rol van een weinig meer dan adviseerend college opgedragen naast den Gouverneur of eigenlijk naast den Minister van Koloniën, die van die adviezen gewoonlijk een uiterst spaarzaam gebruik maakte.

Hun finantiëele voorstellen om de Kolonie op te heffen, werden geweten aan de begeerte om op kosten van Nederland te leven, hunne amendementen geschrapt en geheele rijen van veranderingen gebracht in de van ginds ontvangen voorloopig vastgestelde begrootingen.

„van 1859 tot 1885", zoo zegt de Heer Wesenhagen, „werd „feitelijk van uit den Haag geregeerd en de inmenging der „Regeering had zich langzamerhand tot in nagenoeg alle „bizonderheden der Koloniale huishouding uitgestrekt" [1]).

---

1) Mr. Wesenhagen, Enkele beschouwingen enz. pag. 22 en pag. 34.

Sinds dat laatste jaar is aan den Gouverneur eenige meerdere vrijheid gelaten.

Wij vragen met de Heer Sanches:

„wat zoude het baten dat het Koloniaal Bestuur wetten „voordraagt, zoo zij door de Staten-Generaal of zelfs reeds „door den Minister worden afgekeurd, dewijl zij gepaard gaan „met opofferingen van het moederland? Wij moeten de Ko„loniale Staten te Paramaribo bewonderen, dat zij niettegen„staande het weinig succes, dat zij in Nederland ondervinden, „den moed hebben naar hunne inzichten ten voordeele der „Kolonie te blijven arbeiden. Het Koloniaal zelfbestuur is een „fictie, zoolang het afhankelijk is van Nederland" [1]).

Niemand kan het verwonderen, dat waar de taak der Staten zich beperkte tot een, ook met hun samenstelling zich kwalijk rijmend adviseeren, hunne aanmerkingen zich zoo nu en dan richtten tegen hen, die in hùnne plaats, voor den gang van zaken verantwoordelijk waren.

Dat dit op hun weg lag, beweren wij geenszins; maar weder wel, dat zij daartoe maar al te veel aanleiding hadden. Van menig verzuim, van menige verkeerde handeling ten opzichte van Suriname gepleegd, kunnen de laatste dertig jaren getuigen en dit tijdvak levert een goede illustratie op deze woorden van Mr. Thorbecke, ook door den Heer Wesenhagen aangehaald:

„wacht u wel over zee te willen zien; het is een verre „afstand tusschen de Kolonie en het moederland en zelfs ge„oefende oogen van Nederlandsche Staatsmannen en Neder„landsche Staten-Generaal zouden dan dikwijls, in het nadeel „der Koloniën schijn voor waarheid aannemen" [2]).

En nu ware het zeker oneindig beter geweest, dat zij in

1) Dan. J. Sanches, Een blik op den toestand der Kolonie Suriname pag. 20 en 21.

2) Mr. Wesenhagen, t. a. p. pl. pag. 21.

plaats van op het voetspoor van den Raad van Politie van het Octrooi van 1682, door tegenwerking van den Gouverneur hun ontevredenheid te toonen over de lauwheid van het Opperbestuur, in medewerking, waar zij konden, in handelend optreden, waar zij mochten, het heil der Kolonie hadden bevorderd; maar dat zij dat niet altijd deden, kan ons toch waarlijk niet te veel verwonderen.

Wij meenen hiermede het hoofdbezwaar voldoende te hebben toegelicht.

Kleinere bezwaren, als die tegen den te grooten invloed van den Procureur-Generaal, bezwaren tegen de redactie van het Reg. Regl. enz. bespreken wij bij die voorstellen tot wijziging, die in voor behandeling vatbaren vorm zijn verschenen.

§ 2. Voorstellen tot Wijziging.

Het meest volledige voorstel tot wijziging van het Reg. Regl. van Suriname, is ongetwijfeld datgene dat bij Koninklijke Boodschap van 14 November 1892 bij de Staten-Generaal door Minister van Dedem werd ingediend. Daarnaast wenschen wij echter ook met een enkel woord de opvattingen te dezen aanzien der Heeren Pyttersen en Bool, respectievelijk neergelegd in de vragen des Tijds van 1894 Deel I, pag. 105 en Deel II, pag. 201, mede te deelen.

Bij boven vermelde Koninklijke Boodschap werden een viertal ontwerpen ingediend, waarvan twee op Suriname betrekking hadden, het eerste tot wijziging van het Reg. Regl. van Suriname, het tweede tot regeling van de wijze van beheer en verantwoording der Koloniale geldmiddelen der Kolonie Suriname [1]).

---

1) Al deze Ontwerpen zijn met het aftreden van Minister van Dedem van de baan geraakt. Zijn opvolger wenschte over de wijziging in de vaststelling der be-

Door dit laatste Ontwerp werd, wij zagen het reeds boven, aan een eisch der Grondwet van 1848 (Grondwet 1887 art. 62), herhaald in 't Reg. Regl. (art. 153), voldaan. Nochtans spreken wij hier slechts over het hoofdbeginsel van dit ontwerp, dat wij vinden in artikel 2, j°. artikel 32. De begrooting van Suriname wordt jaarlijks bij de wet vastgesteld en in verband daarmede wordt de contrôle over de ontvangsten en uitgaven aan de Algemeene Rekenkamer in Nederland opgedragen. De beginselen, neergelegd in de vierde Afdeeling van het vierde Hoofdstuk van het Reg. Regl., en die wij boven leerden kennen, zouden daardoor een ingrijpende verandering ondergaan.

In de memorie van toelichting op het Ontwerp tot wijziging van het Reg. Regl., vinden wij den inhoud in een zevental punten geresumeerd, die wij hier zullen overnemen en doen volgen onder numero acht door het hoofdbeginsel uit het tweede der genoemde wetsontwerpen.

Vooraf ga nog de mededeeling der Regeering, dat het hare bedoeling niet was, dat het haar nòch raadzaam nòch noodig voorkwam de in 1865 aangenomen beginselen te wijzigen. In de werking der toenmaals gegeven gedeeltelijke autonomie, kon daartoe geen aanleiding gevonden worden. Slechts verduidelijking van wat toen werd bedoeld en wijziging van enkele bepalingen, die de ervaring als minder doelmatig had leeren kennen, werd beoogd.

1°. de Koloniale Staten, zoo zegt de memorie van toelichting, zijn geen zelfstandige macht tegenover of boven den Gouverneur, maar slechts tot medewerking geroepen. In dit stelsel nu past het, dat opdracht van een onderwerp tot regeling bij Koloniale Verordening 's Konings bevoegdheid niet

---

grooting eerst het advies der betrokken Gouverneurs intewinnen. Brief van 15 October 1894.

buiten sluite. Wat bedoeld werd kan men, *volgens de Regee ring*, uit de discussie van 1865 niet opmaken en voòrkomen deed het nog nimmer. Onbevoegdheid des Konings zou met artikel 61 der Grondwet ook niet goed te rijmen zijn en daarom wordt voorgesteld overal een regeling bij Koloniale Verordening te veranderen in regeling bij Algemeene Verordening, terwijl dan onder Algemeene Verordeningen begrepen moeten worden: Wetten, Algemeene Maatregelen van Bestuur en Koloniale Verordeningen.

Wij wenschen er hier even op te wijzen, dat door de wijziging der beteekenis van Algemeene Verordeningen, waaronder het thans bestaande Reg. Regl. o. a. ook verdragen met vreemde mogendheden begrijpt, deze laatsten in geval van oorlog of opstand niet meer door den Gouverneur zouden kunnen worden geschorst. Dit is blijkens de toelichting op artikel 2 ook de bedoeling der Regeering, waar zij aldaar zegt, dat de letter van het Reg. Regl. dat toelaten zou, maar dat iedere aanleiding tot twijfel hier moet zijn buitengesloten. Wij zagen echter boven, dat de Wetgever van 1865 juist bedoeld heeft den Gouverneur deze bevoegdheid wel te geven en dat dus eenige toelichting hier niet overbodig mocht genoemd worden.

Na alwat wij boven hebben opgemerkt over de verhouding van de Nederlandsche Wetgevende Macht, het Opperbestuur en den Gouverneur met de Koloniale Staten, behoeft het zeker geen verklaring meer als wij de omzetting van Koloniale Verordening in Algemeene Verordening vooreerst een geheel overbodige wijziging noemen. Maar niet alleen, dat wij deze wijziging ten eenenmale overbodig vinden, zij kan aanleiding geven tot misbruiken, die door den voorsteller der wijziging waarschijnlijk niet gewild, maar dan ook zorgvuldig moeten voorkòmen worden.

Immers, *wel* schijnt het in de bedoeling der Regeering te

liggen, om het optreden van den Koning tot zeer bizondere omstandigheden te beperken, met name tot 't geval dat verwerping van een Verordening door de Koloniale Staten een door 't Opperbestuur gewenschte regeling onmogelijk maakt. Maar wij lezen toch in diezelfde memorie van toelichting:

„ook wanneer om andere redenen eene noodige regeling „bij Koloniale Verordening achterwege mocht blijven, behoort „zij bij Koninklijk Besluit tot stand te kunnen komen."

En dan vragen wij, wàar zijn de waarborgen, dat de Regeering over een tiental jaren of misschien wel vroeger, geenszins in strijd met de te dezen aanzien niets beslissende woorden van het Reg. Regl. en ternauwernood met de bedoeling der vroegere Regeering krachtens de memorie van toelichting, in het volle besef van eigen volkomenheid op wetgevend gebied en vermeende onvolmaaktheid der Koloniale Staten, zich zelf niet zal gaan stellen in hunne plaats en alzoo het toch in 1865 zoo uitdrukkelijk toegekende recht op gedeeltelijke autonomie tot een doode letter maakt?

Aldus het Reg. Regl. wijzigende, zou men met het badwater het kind wegwerpen. Maar dan erkenne de Regeering liever ronduit, dat haar lieveling van voor dertig jaren haar thans weinig meer dan een lastpost voorkomt.

2°. Met behoud der bestaande bevoegdheid van de Koloniale Staten, wenscht de Regeering een minder tweeslachtige samenstelling gepaard te doen gaan. Alle leden zullen door kiezers worden gekozen en niet meer een viertal door den Gouverneur. De uitsluiting van geestelijken en bedienaren van den godsdienst zou komen te vervallen.

De uiterst magere toelichting treft ook hier wederom; immers de vraag ligt voor de hand en wordt noch gesteld, noch wederlegd, of niet, waar men door die gemengde samenstelling vooral heeft beoogd om de wijziging van autocratie tot zelfbestuur geleidelijk te doen plaats hebben en de meerdere

beschaving en hoogere ontwikkeling van het moederland te doen influenceeren op de handelingen der Koloniale Staten, of daar nu niet door het wegvallen van die invloeden een minder gewenschte toestand zal worden in 't leven geroepen.

Voorzoover door de benoeming van die Gouvernementsleden een steun der Regeering werd beoogd, kan men met de Regeering medegaan, waar deze zegt, dat de verwachte praktische voordeelen zijn uitgebleven; immers meermalen ondervond een Regeering's voorstel juist van die zijde heftigen tegenstand.

Maar dan blijft toch nog de vraag bestaan of niet, zij 't dan op andere wijze, moet gewaakt voor het geheel aan zich zelf overgelaten worden dier Staten.

Men vindt wel in de memorie van toelichting gezegd, dat die leden geen steun der Regeering zijn geweest; maar geen enkel woord geeft aanleiding om te veronderstellen, dat de Staten rijp zijn geworden voor de thans bedoelde zelfstandigheid. *Dat* moet aangetoond; maar juist *dat bewijs* wordt gemist. Ook wij meenen, het zij met alle bescheidenheid gezegd, dat de geschiedenis de instelling van die Gouvernementsleden, tevens vaak Gouvernementsambtenaren en dus in een dikwijls valsche, en steeds zeer precaire positie, bepaald heeft veroordeeld. Maar diezelfde geschiedenis heeft, meenen wij, geenszins geleerd, dat een geheel zelfstandig staan dier Staten boven het oude stelsel de voorkeur zou verdienen. Geen overgroote gedweeheid maar integendeel een vaak afgekeurde zucht naar onafhankelijkheid is meermalen aan die Staten verweten. Heeft die tweeslachtige samenstelling dus niet voldaan aan het nevendoel, dat de Regeering er van verwacht had, dan mag toch met reden verlangd, dat, wil zij daarom aan die samenstelling een einde maken, zij tegelijkertijd het middel aan de hand doe, waarlangs het hoofddoel toch zal worden bereikt.

In onze Slotsom veroorloven wij ons daartoe een middel aan te wijzen, dat in 1865 werd afgekeurd, maar o. i. op zeer zwakke gronden.

De toelating van geestelijken en bedienaren van den godsdienst, ook in 1865 door de Regeering voorgesteld, maar door amendement vervallen, geschiedt in overeenstemming met de sinds 1887 dienaangaande ook bij ons gewijzigde toestanden. De wenschelijkheid hiervan beoordeelen kunnen wij niet; maar alleen wijzen wij op de nieuwe factoren, daarvoor aan de hand gedaan door de moeilijkheden, ontstaan onder den Gouverneur de Savornin Lohman en waarin ook de aldaar bestaande kerkgenootschappen zich niet onzijdig schijnen gehouden te hebben. De tijd voor de toelating was in ieder geval dertig jaar geleden, ruim zoo gelukkig gekozen als thans.

3°. en 4°. De Gouverneur is in de Kolonie met de uitvoerende macht bekleed en een tweetal artikelen van het Reg. Regl. zijn hiermede niet geheel in harmonie, n.l. de artikelen 131 en 146, die ook de *schorsing* van den Procureur-Generaal en den Administrateur van Financiën aan den Koning opdragen.

Wij beschouwen deze wijziging in verband met die in het volgende nummer in de memorie van toelichting behandeld, de wijziging van de positie van de Procureur-Generaal. De moeilijkheden toch in de jaren 1889 en 1890 in Suriname voorgevallen en voor een deel ook 't gevolg van de hooge positie van den Procureur-Generaal, die meer nàast, dan nu juist ònder den Gouverneur staat, zijn tot beide wijzigingen zeker wel de naaste aanleiding.

Zooals ook toen is gebleken, werkt de schorsing door den Koning juist *dan* niet, als zulks het meest noodig zou zijn. Zelden toch zal de Regeering in Nederland eenvoudig op een telegrafische mededeeling van den Gouverneur, de verantwoordelijkheid tot schorsing van een der beide hooge ambtenaren

op zich nemen, en toch kan die schorsing voor een krachtig optreden van den Gouverneur aldaar, op een oogenblik noodzakelijk wezen. Vandaar het voorstel den Gouverneur daartoe bevoegd te verklaren, wat door artikel 35 vanzelf het geval wordt als in de artikelen 131 en 146 het woord „geschorst" komt te vervallen.

Zijn deze beide ambtenaren tevens leden van den Raad van Bestuur, dan kunnen zij krachtens artikel 58 in dìe betrekking niet door den Gouverneur, maar alleen door den Koning worden geschorst.

De vereeniging van regeeringsfunctiën met de hem eigene justitiëele taak in den persoon van den Procureur-Generaal, acht de Regeering onwenschelijk als regel zonder uitzonderingen; uitzonderingen mogelijk te maken, is de bedoeling der wijzigingen in de artikelen 20, 26 en 58 en hiermede stelt de Regeering voor, wat reeds in 't Ontwerp 1855 was aangenomen, n.l. den Koning in de keuze van de leden van den Raad van Bestuur en dus ook van hem die casu quo den Gouverneur moet vervangen, niet aan bepaalde betrekkingen te binden, maar volkomen vrij te laten. Niet van een wettelijke bepaling, maar van de geschiktheid van den Procureur-Generaal zal het dan afhangen of de bestaande toestand blijft gehandhaafd.

5°. Dit punt betreft een wijziging der artikelen 20, 26, 28 en de invoeging van een nieuw artikel 28bis, met 't doel om de vervanging van den Gouverneur bij afwezigheid of ziekte nog vollediger te regelen dan in 1865 is geschied.

6°. Bij de bespreking van de bepalingen van het Reg. Regl. wezen wij reeds op de ongerijmdheid, dat de Gouverneur wèl bij Wetten en Koninklijk Besluiten een speciale bepaling nopens het tijdstip van in werking treden mocht maken, nìet bij Koloniale Verordeningen. Ook dit stelt de Regeering voor te wijzigen.

7°. Een aantal artikelen eindelijk behoeven wijziging door verandering der Grondwet en eenige andere wetten.

Daar deze laatste punten van ondergeschikt belang zijn, vermelden wij ze slechts in 't voorbijgaan. Alleen deelen wij als een curiosum nog mede, dat in het Ontwerp, zooals het bij de Kamer werd ingediend, een wijziging van artikel 5 van het Reg. Regl. (in verband met de Grondwetsherziening van 1887) werd voorgesteld, welke wijziging vòor het afdeelingsonderzoek bij een nota van den Minister weder werd ingetrokken, daar het gebleken was dat een Wet van 26 April 1884 n°. 90 dezelve reeds overbodig had gemaakt.

8°. Wij noemen hier de wijziging krachtens welke in het vervolg de begrooting in Nederland zou worden vastgesteld bij de Wet en de rekening en verantwoording geschieden aan de Rekenkamer.

De memorie van toelichting van het door ons in de tweede plaats genoemde wetsontwerp, beoogende een regeling van de wijze van beheer en verantwoording der geldmiddelen van Suriname, begint met over die rekening en verantwoording te spreken. Ook ongerekend de vaststelling der begrooting door de Wet, acht de Minister toch zoowel den Raad van Bestuur als de Koloniale Staten tot contrôle minder geschikt; een ander lichaam is er niet en de kosten om aldaar zulk een lichaam in 't leven te roepen zijn hooger, dan die van een vermeerdering van het ledental der Rekenkamer. Ook een afwisselende contrôle ginds en hier, al naar de plaats waar de begrooting ieder jaar wordt vastgesteld (cf. art. 112), acht de Regeering onwenschelijk. In ieder geval moet een keuze gedaan. Intusschen wordt deze door de tweede wijziging zeer vereenvoudigd.

„een verandering toch van de bepalingen", zoo zegt de memorie van toelichting, „betreffende de vaststelling der be„grooting, in dien zin dat deze steeds bij de Wet geschiedt,

„is alleszins wenschelijk zooals van de zijde der Regeering „reeds werd betoogd in de vergadering van de Tweede Ka„mer der Staten-Generaal van 5 December 1888, bij de be„raadslagingen over het Wetsontwerp tot definitieve vaststel„ling der Koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname „voor het dienstjaar 1889".

De Regeering motiveert die wenschelijkheid dan nog nader aldus: „het kan zijn dat de Staten-Generaal eenigen tijd geen „begrooting hebben behoeven vast te stellen, dan er weder „eens in betrokken worden en 't volgend jaar er misschien „vrij van zijn. Ook kunnen hooge inkomsten-ramingen be„moeiing onnoodig maken, terwijl de uitkomst wel degelijk „op een tekort wijst".

In het betoog van 5 December 1888, waarnaar de Regeering verwijst, is Minister Keuchenius aan 't woord; aldaar lezen wij:

„de geachte afgevaardigde (mr. Smidt) wenscht, dat het „beginsel der vaststelling van de begrooting van Suriname bij „de Wet, steeds zal worden gehandhaafd".

„Dit is ook mijn wensch zoowel ten opzichte van West-Indië „als van Oost-Indië. Waar het inderdaad niet tot schade ge„strekt heeft van Suriname, dat het zelf de gelegenheid heeft „gehad om de begrooting te behandelen, meen ik dat die „verkregen vrucht ook een reden mag zijn, om hetzelfde „beginsel op Nederlandsch-Indië toe te passen. De geachte „afgevaardigde wenschte alleen te zien opgeheven de eenige „voorwaarde, waaronder bekrachtiging van de begrooting bij „de Wet niet zou behoeven plaats te hebben, nl. in het ge„val dat de uitgaven volkomen gedekt worden door de in„komsten en uit dien hoofde de Kolonie op geen bijdrage „van het moederland behoeft te rekenen".

„Ik deel die opvatting geheel en meen reeds vroeger als „volksvertegenwoordiger een gelijke meening te hebben voor-

„gestaan. De reden die daartoe leiden moet is, dunkt mij, „dat de uitgaven zoo laag, de ontvangsten daarentegen zoo „hoog kunnen geraamd worden, dat de rekening niettemin „een nadeelig slot uitlevere, in welk geval het Rijk toch „ook tot het verschaffen eener bijdrage ter dekking van het „tekort zoude geroepen worden, zonder dat de wetgever tot „vaststelling der begrooting had meegewerkt".

Wanneer men dit leest, slaat men onwillekeurig het Reg. Regl. op en verwacht daar in de afdeeling, die over de begrooting handelt te zullen lezen: „de begrooting wordt door „de Wet vastgesteld. Mochten de uitgaven volkomen door „de inkomsten worden gedekt en de Kolonie dus niet op een „bijdrage van Nederland behoeven te rekenen, dan stelt de „Gouverneur met de Staten de begrooting vast".

Alleen in dit geval waren de woorden van Minister Keuchenius verklaarbaar; alleen dàn ook was het begrijpelijk, dat Minister van Dedem den overgang tot vaststelling bij de Wet als regel zonder uitzondering, nagenoeg ongemotiveerd wil doen plaats hebben.

Immers van een voortdurende afwisseling in de vaststelling der begrooting tusschen Suriname en Nederland leert de geschiedenis niets. Noch dàarvan dat de Koloniale Staten door geflatteerde begrootingen van inkomsten zich de vaststelling zouden trachtten vòor te behouden. Trouwens terecht herinnert het voorloopig verslag er aan, dat tegen dit laatste misbruik door den Koning kan gewaakt, die de begrooting kan goed en afkeuren. Maar om ons van dit laatste, die opzettelijke flatteering van inkomsten en vermindering van uitgaven te vergewissen maakten wij de volgende staten, die wij alleen om hunne uitvoerigheid niet in de Bijlagen hebben opgenomen.

De sinds 1865 verkregen werkelijke inkomsten van de voornaamste belastingen, vergeleken wij met de gemaakte

ramingen. En zoo men dan bij die ramingen ook al van onnauwkeurigheid kan spreken, volkomen verklaarbaar, waar de begrooting zooveel te vroeg moet worden opgemaakt, van flatteering der inkomsten geen spoor, veeleer het tegendeel. Een vergelijking tusschen de werkelijke en de geraamde totale uitgaven bracht zelfs aan 't licht, dat als regel, nagenoeg zonder uitzondering, de uitgaven belangrijk minder bedroegen dan deze waren geraamd.

Is trouwens een dergelijk balanceeren op het evenwichtspunt jaren achtereen, wel zeer waarschijnlijk? Stilstand in den toestand der Kolonie is achteruitgang en hoe wil men dan van het subsidie afkomen. Maar wordt op den ingeslagen weg voortgegaan, nemen zooals onze statistieke opgaven aantoonen dat geschiedt, de eigen middelen en inkomsten toe, dan levert de groote rijkdom der Kolonie o. i. voldoenden waarborg, dat dat evenwichtspunt in betrekkelijk korten tijd zal zijn overschreden.

Maar bovendien, *daar staat niet in 't Regeeringsreglement:* de begrooting wordt, als regel, door de Wet vastgesteld. Wij wezen er vroeger reeds met allen nadruk op en herhalen het hier nogmaals: vaststelling der begrooting door de Koloniale Staten, daaromheen concentreerde zich in de voorstelling van den wetgever van 1865, hunne geheele werkzaamheid; zoo is immers ook voor een Gemeenteraad de vaststelling der begrooting de moeilijkste en meest ingrijpende taak. Slechts een paar uitzonderingen werden op dezen regel toegelaten en èen daarvan was de vaststelling door de Wet, wanneer een subsidie van Nederland noodig was; dit zou echter maar een zeer tijdelijke, een overgangsmaatregel wezen.

Al heeft nu door allerlei omstandigheden, door schuld van moederland en Kolonie, die overgangstoestand langer geduurd, dan men zich toenmaals had voorgespiegeld, al kan

men zich eerst in den jongsten tijd voorstellen, dat het ideaal van 1865 werkelijkheid zal worden, daarin kan toch nimmer aanleiding gevonden worden, om door bestendiging van den helaas nog bestaanden toestand, voor goed aan den Kolonialen Wetgever de gelegenheid te ontnemen om zijn belangrijkste werkzaamheid te verrichten.

Waarin liggen dan de motieven voor deze gewichtige verandering? Nogmaals wij zoeken ze te vergeefs in het Ontwerp. Maar zonder degelijke motieven, ook hierop wenschen wij den nadruk te leggen, mag men tot een zoo principieele verandering van het in 1865 aangenomen stelsel niet overgaan. Vaststelling der begrooting zou de voornaamste taak der Koloniale Staten worden; welnu dat late men ook voor 't vervolg het einddoel hunner tegenwoordige werkzaamheid.

Onze beschouwingen over het Ontwerp resumeerende, komen wij tot de conclusie dat enkele der wijzigingen, die worden voorgesteld van veel wijder strekking zijn, dan volgens de memorie van toelichting de bedoeling van de Regeering schijnt te wezen en dat dus de Regeering, *'t zij* door een gewijzigde formuleering harer wenschen, het in 1865 bedoelde stelsel intact late, *'t zij* ronduit een meer of minder vèrgaande beperking der autonomie voorstelle, maar dan ook dezen terugtred op andere gronden verdedige dan thans is geschied.

Thans een enkel woord over de voorstellen van den Heer Pyttersen, aangaande de wijziging van het Reg. Regl. [1])

De schrijver begint met zijnen lezer voor een dilemna te stellen, zonder nochtans te verklaren, waarom hij op deze wijze alle, in Koloniaal regeeringsbeleid toch zoo vaak bewandelde middenwegen, van meet af aan buitensluit.

„Of zelfbestuur", zoo zegt hij, „maar dan ook behooren de

1) H. Pyttersen, Hervorming van het West-Indisch bestuur. Vragen des Tijds. 1894, pag. 105 sqq.

„beletselen, die thans nog de vrije, zelfstandige ontwikkeling „der Kolonie tegenhouden, te vervallen en de toekomstige al- „geheele autonomie te worden voorbereid; of vermeerdering „der inmenging van het Opperbestuur in het beleid der Ko- „lonie; maar dan ook het wezen niet langer aan den schijn „opgeofferd, geen tweeslachtigheid meer, maar met krachtige „hand het bestuur gevoerd van Nederland uit, zonder een „zoogenaamde Vertegenwoordiging door de ingezetenen, met „al den nasleep van dien, remmend en belemmerend voor „elke krachtige actie van de zijde van het uitvoerend gezag, „zonder eenig praktisch nut" [1]).

De schrijver verkiest het eerste, maar daar hij erkent, dat zoolang subsidie wordt gegeven, van geen zelfbestuur sprake kan wezen, zijn zijne meeste voorstellen er op gericht in den kortsten tijd finantiëele onafhankelijkheid in 't leven te roepen. Hieronder behoort het plan, om door een geleidelijke vermindering van het bedrag, dat het subsidie gemiddeld in de laatste jaren heeft beloopen, aan de inmenging van den wetgever een einde te maken. Talloos veel malen is dit sinds 1865 in onze Staten-Generaal reeds voorgesteld; maar de overtuiging, dat het ware belang der Kolonie door zulk een geforceerde subsidievermindering wellicht niet gebaat zou zijn, heeft nog altijd de toepassing tegengehouden.

De vraag, welke der beide richtingen, door den Heer Pyttersen den wetgever aangewezen, het meest in het belang van Suriname zou zijn, dan wel of misschien beter een middenweg moet gekozen, wenschen wij thans nog niet te beantwoorden; in onze Slotsom komen wij hierop nader terug, na eerst in de volgende paragraaf de ervaring te hebben geraadpleegd, door Engeland te dezen aanzien in zijne Koloniën opgedaan.

---

1) Pyttersen, t. a. pl. pag. 106.

Slechts op twee punten wenscht de Heer Pyttersen nu reeds het Reg. Regl. te wijzigen: de bepalingen betreffende het kiesrecht en die over de inwendige verdeeling der Kolonie (Art. 68 en 115).

Ten aanzien van het eerste verwijzen wij, voor wat betreft de vergelijking met Britsch Guiana, naar ons volgend hoofdstuk, terwijl wij ons niet bevoegd rekenen den schrijver in al zijne beschouwingen over het kiesrecht te volgen. Slechts een enkel woord tot toelichting.

Het Reg. Regl. stelt *als minimum* voor het voor kiesrecht vereischte bedrag, het betalen van *f* 20 in de directe belastingen, *als maximum* *f* 100.

Wij zagen boven reeds, dat bij Koloniale Verordening het bedrag werd vastgesteld en dat een voorstel tot verlaging onlangs door de Koloniale Staten is verworpen. Tegelijkertijd werd echter door de Staten opgemerkt, dat zij tegen een wijziging der bestaande bepalingen en b.v. een lager bedrag in het personeel, als vereischte voor kiesrecht, geen bezwaar zouden hebben.

De Heer Pyttersen wenscht nu echter verder te gaan; de bestaande census moet tot het minimum verlaagd, maar voor het complex der belastingen dan ook behouden. Alleen zouden lagere bedragen in het personeel, in de belasting op de huurwaarde en de akkergelden, evenzeer het kiesrecht moeten geven. In dien geest zou dan het Reg. Regl. moeten gewijzigd.

De Regeering die deze zelfde voorstellen in het voorloopig verslag op het Ontwerp tot wijziging van het Reg. Regl. aantrof, zeide wel tot wijziging van artikel 69, niet echter tot verlaging van den census genegen te zijn. Maar de daartoe vereischte gegevens ontbraken haar nog, zoodat hiervan misschien later, als hetzelfde of een gewijzigd Ontwerp wordt ingediend, eerst sprake zal wezen.

In de tweede plaats wenscht de Heer Pyttersen Hoofdstuk

V van het Reg. Regl. te wijzigen, waarvan het eenig artikel 115 nu aldus luidt:

„Van de inwendige verdeeling van het grondgebied der „Kolonie. De verdeeling der Kolonie in districten en gemeenten „de zamenstelling, inrichting en bevoegdheid der districts en „plaatselijke besturen, mitsgaders al hetgeen betreft de politie „van land en stad, wordt geregeld bij Koloniale Verordening."

Wij zullen aanstonds zien op welke wijze hij dit artikel wil aanvullen; een enkele opmerking moge voorafgaan.

Gemeente-Besturen komen thans in de Kolonie niet voor, hoewel sinds 1865 meermalen, zoowel ginds als hier, op de instelling ervan is aangedrongen. Den 4den October 1869 werd in Suriname een commissie benoemd, die op 15 Maart 1873 een uitvoerig rapport uitbracht over de al of niet wenschelijkheid dezer instelling voor de Kolonie.

Ziehier de hoofdtrekken van dat rapport. De bevolking leeft in Suriname zoodanig verspreid, dat slechts van enkele agglomeratiën kan gesproken n.l. Paramaribo, Nickerie en Coronie. In het overige gedeelte der Kolonie moet gemeenschappelijke regeling van onderwerpen als armenzorg, onderwijs, brandweer, begraafplaatsen enz. een onmogelijkheid geacht. Een Gemeente-Bestuur in die plaatsen achtte de Commissie echter zeer wenschelijk, maar een regeling voor de verdeeling der kosten nog al moeielijk, wil men in geen onbillijkheden vervallen. Wie toch moet de kosten dragen van gemeentelijke uitgaven in de andere streken. De geheele Kolonie tot èen Gemeente te maken gaat niet, is trouwens in strijd met het begrip Gemeente. Daarnaast woog dan nog het bezwaar, dat zoo de Gemeente niet kon voorzien in de kosten harer eigen huishouding, de wetgever in Nederland ook hare begrooting zou moeten vaststellen.

Bezuiniging in dien zin, dat de begrooting der Kolonie van een aantal posten zou bevrijd worden, zou, meende de

Commissie ten slotte, te verwachten zijn; niet echter in dien zin, dat de som van beide begrootingen lager zou wezen, dan thans die van de Kolonie.

Het gevolg van dit verslag kon zeker moeilijk wezen, dat men voor goed van de instelling afzag. Vooral de laatste conclusie mocht eerder een aanbeveling heeten, immers getuigde van de wenschelijkheid van vele thans achterwege blijvende regelingen.

Ook die kostenregeling leek bezwarender dan zij was. Vooreerst weegt dit bezwaar te minder naarmate meer plaatsen zich tot voorziening in hun huishoudelijke belangen hebben vereenigd. Maar dan, ook thans zullen de grootere plaatsen wel het grootste aandeel betalen in de voorziening in plaatselijke behoeften over de geheele Kolonie en worden die grootere Gemeenten ten zeerste gebaat door den vooruitgang der kleinere plaatsen.

Het duurde dan ook niet lang of wederom werd bij de Regeering op deze instelling aangedrongen; maar deze zag de wenschelijkheid daarvan niet in en er kwam niets van.

Ook de Heer Pyttersen verwacht van de invoering van Gemeente-instellingen in de Kolonie zeer veel. Hij wenscht geen Gemeente-Bestuur of Gewestelijk Bestuur gelijk dat bij ons bestaat; maar wel een College naast den District-Commissaris, geheel of ten deele door den Gouverneur benoemd, tot vertegenwoordiging van de ingezetenen, om over de plaatselijke belangen te raadplegen en behoudens goedkeuring van den Gouverneur, de begrooting vast te stellen.

Het bezwaar dat de districten geen daartoe geschikte personen zouden opleveren, tracht de schrijver met cijfers te wederleggen.

Teneinde de invoering van Gemeente-Besturen in de hand te werken, stelt de Heer Pyttersen vóor, om de hoofdtrekken der inrichting in het Reg. Regl. op te nemen. Hoofdstuk V zou dan aldus luiden:

„Van de inwendige verdeeling van het grondgebied der „Kolonie en van de samenstelling, inrichting en bevoegd„heid der plaatselijke besturen.

„De verdeeling der Kolonie in districten en gemeenten, de „samenstelling, inrichting en bevoegdheid der plaatselijke bestu„ren en de algemeene regelen ten opzichte van de plaatselijke „geldmiddelen worden vastgesteld bij Koloniale Verordening."

„Aan het hoofd van het plaatselijk bestuur staat een amb„tenaar, die door den Gouverneur wordt benoemd, geschorst „en ontslagen."

„Hij kan in de regeling en het bestuur der plaatselijke „huishouding worden bijgestaan door een Raad, bestaande „uit ingezetenen van het district, daartoe door den Gouver„neur benoemd of door de kiezers gekozen."

„De bepalingen betreffende de verkiesbaarheid, de kiesbe„voegdheid, de wijze van verkiezing en de benoeming der leden „worden geregeld bij Koloniale Verordening."

„Het hoofd van het plaatselijk bestuur is tevens voorzitter „van den Raad."

„Aan den Raad wordt met betrekking tot de regeling en „het bestuur der plaatselijke huishouding en de zorg voor de „plaatselijke belangen de vereischte bevoegdheid toegekend, „voorzoover deze niet bij dit reglement, of bij eene Koloniale „Verordening aan anderen is of wordt opgedragen. Hij maakt „de Verordeningen, welke hij in het plaatselijk belang noodig „oordeelt."

„De besluiten van den Raad, de Verordeningen door dezen „gemaakt en de begrooting van de inkomsten en uitgaven „van het plaatselijk bestuur, behoeven de goedkeuring van „den Gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord. Zij kunnen „door hem worden geschorst en vernietigd wanneer zij strij„dig geacht worden met dit reglement, of het algemeen be„lang zulks vereischt."

„Ter bestrijding der uitgaven wordt aan de plaatselijke „besturen toegestaan:

„*a*. de beschikking over de tot dat doel aan te wijzen „dominale gronden en bosschen [1]);

„*b*. de bevoegdheid tot het heffen van opcenten op een „of meer der Koloniale belastingen;

„*c*. het recht om plaatselijke belastingen te heffen.”

„Geen plaatselijke belastingen zijn wettig, dan die ge-„heven worden uit kracht eener Verordening, door den Gou-„verneur goedgekeurd.”

En dan gaat de schrijver voort:

„Door het Reg. Regl. in dezen zin te wijzigen zal gaande-„weg kunnen worden bereikt, wat naar mijne overtuiging „de noodzakelijke voorwaarde is, zoowel voor de zedelijke „als de stoffelijke ontwikkeling van Suriname: de zelfstan-„digheid van bepaalde kringen, hetzij grootere (districten) „of kleinere (gemeenten); de behartiging van hetgeen tot de „plaatselijke belangen kan geacht worden te behooren, door „de ingezetenen zelve, door middel van een eigen vertegen-„woordiging, onder voldoende contrôle van het Koloniaal „Bestuur, waardoor de band met het geheel blijft bestaan „en dit niet ten slotte zich oplost in tal van kleine, onaf-„hankelijk optredende onderdeelen” [2]).

Blijkens de tweede nota van wijzigingen, toegevoegd aan

---

1) „Eigenbelang zal medebrengen deze zooveel doenlijk te exploiteeren en te „ontginnen, wat de algemeene welvaart zal bevorderen. Vermeerderde plaatselijke „kennis omtrent den aard en de waarde van den grond, benevens de mogelijk-„heid om met meer spoed en onder beter toezicht het vereischte tot stand te „brengen en uit te voeren, zullen daarop zeker van gunstigen invloed zijn.”

„Zoolang deze bron van inkomsten evenwel niet of onvoldoende vloeit, dient op „andere wijze in de behoefte aan eigen middelen te worden voorzien. Dit zou „kunnen geschieden, hetzij door het heffen van opcenten, hetzij door afstand van „een deel der belastingen of wel door het heffen van eigen plaatselijke belastin-„gen. Het een en ander bij Koloniale Verordeningen nader te regelen.”

2) Pyttersen, t. a. pl. pag. 134 sqq.

de memorie van antwoord op het Ontwerp tot wijziging van het Reg. Regl., zag de Regeering de noodzakelijkheid van een dergelijke aanvulling van het Reg. Regl. niet in. De organiseering van eventueele Gemeenten, wenschte zij geheel aan de Kolonie over te laten. Maar de bizondere gesteldheid der Kolonie brengt volgens haar mede, dat waterschappen moeten kunnen worden opgericht. Vandaar haar voorstel om in artikel 115 aan de regeling bij Koloniale Verordening van de verdeeling der Kolonie in Districten en Gemeenten, toe te voegen „en waterschappen".

Niet alleen tot waterloozing, bij iedere in cultuurbrenging vereischt, zullen grondeigenaars zich onder dezen vorm kunnen vereenigen. Maar ook aan verbetering van wegen, zoowel water- als landwegen, kunnen die waterschappen de hand slaan. Dat zij hierin een dankbaren werkkring zouden hebben, blijkt o. a. uit deze woorden van den Heer Elout:

„behalve naar de naast bijgelegen plantages, zijn er in Su„riname geen wegen. In Demerary vindt men overal uitste„kende wegen van gebrande klei. De kosten zijn ongeveer „3 dollars per 100 □ voet. De klei vindt men in Suriname op „de plaats zelf en het hout om die te branden er vlak naast" [1]).

Ons dunkt dan ook dat dit laatste voor die streken, waar van agglomeratie weinig sprake is, warme aanbeveling zou verdienen.

Maar daarnaast blijft ruimte voor een instelling met eenigszins ruimere bevoegdheden, in de grootere centra der bevolking. Wij zullen zien, dat ook in verscheidene Engelsche West-Indische Koloniën die Gemeentebesturen voorkomen, terwijl de mannelijke bevolking daar toch vaak uiterst gering is. En de gunstige werking van die instellingen aldaar erkent b.v. de Heer Dilke, waar hij zegt:

---

1) Onze West, pag. 81.

„many of the crown colonies have had at all events in „recent years the advantage of the training, which results from „the practice of self-government in small areas.

„In the British West-Indian islands we find for instance, „that Jamaica, Barbados, Grenada, British Guiana possess pa„rochial boards, of which all or nearly all the members are „elected and which have power to authorise expenditure and „as a rule to impose taxation for local purposes [1])."

Of de elementen daartoe bij ons ten èenenmale ontbreken, weten wij niet. Zeker is het dat ook die waterschappen besturen aan hun hoofd moeten hebben. Maar wij zouden meenen, dat de laatste twintig jaren in de toename der bevolking te Paramaribo enz., factoren genoeg aan de hand doen, om deze vraag opnieuw te onderzoeken.

Wij stappen hiermede af van de voorstellen van den Heer Pyttersen, en staan nu nog een oogenblik stil bij het artikel in de Vragen des Tijds van Juni 1894, waarin de Heer Bool de beschouwingen van den Heer Pyttersen en het Regeerings-Ontwerp bespreekt.

De plannen van den eerste komen den Heer Bool zeer radicaal voor en een dergelijke ingrijpende verandering lag, zoo meent de Heer Bool, geenszins in de bedoeling der Regeering. Nochtans komt ook hèm wijziging en uitbreiding van kiesrecht, mits met de uiterste omzichtigheid, goed voor. Van Gemeente-Besturen kan echter, zoo meent de schrijver, uit gebrek aan Nederlandsch element niets komen.

In 't Ontwerp der Regeering betreurt hij twee zaken: vooreerst dat de Minister niet nog meer ambtenaren door de Kroon wil laten benoemen of in meer betrekkingen door detacheering van personeel uit Nederland wil voorzien.

---

1) Charles Dilke, Problems of Greater Britain, Deel II, pag. 212.

In de tweede plaats dat de Minister weigerde het onderzoek naar de natuurlijke gesteldheid van den bodem door een bepaling in het Reg. Regl., als plicht der Regeering te erkennen. Het zou echter kunnen wezen, meent de Minister, dat tegenover de kosten van het onderzoek geen vruchten kwamen te staan.

Die tijdelijke detacheering van Nederlandsche ambtenaren is reeds dikwijls aanbevolen en biedt zeker tal van voordeelen, zoowel in de kennis die zoodoende van de Kolonie wordt verkregen, als in de versterking van het Nederlandsch element aldàar, al is dat slechts een tijdelijk ambtenaars element. Een regeling van dit onderwerp zou misschien tevens aan een ander bezwaar van den Heer Bool kunnen te gemoet komen, de omslachtige en daardoor kostbare organisatie van het Bestuur der Kolonie, al hangt dit laatste zeker samen met hare uitgebreidheid. Minder ambtenaren aan hoogere eischen voldoende, ziedaar wat moet verlangd.

Het bezwaar van een dergelijke regeling ligt echter in de moeilijkheid: waar moet men heen met hen, die tijdelijk in Suriname zijn geweest. Wachtgelden toch zijn dure maatregelen, waar het geld al reeds niet opgeschept ligt.

Artikel 112 van het Reg. Regl., de vaststelling der begrooting bij uitzondering door de wet, keurt de Heer Bool af. Maar in strijd met het Regeerings Ontwerp, wil de schrijver de vaststelling der begrooting bij het Opperbestuur brengen, onder contrôle der Wetgevende Macht. Voor de vaststelling zelve is de laatste niet voldoende op de hoogte.

Boven zagen wij reeds hoe iemand, die met Suriname's toestanden uitstekend op de hoogte is, de Heer Wesenhagen, het regeeren der Kolonie van uit den Haag, beoordeelt. De geschiedenis heeft maar al te veel geleerd, hoe de belangen van West-Indië bij die van Oost-Indië zijn achter gesteld, beter nog, zijn verwaarloosd.

Zoo het ons dan ook geoorloofd is met den Heer Bool van gevoelen te verschillen, dan zouden ook wij aan de handen der Regeering, ongaarne, nagenoeg het geheele bestuur der Kolonie Suriname toevertrouwen. Alvorens echter hierin tot een conclusie te komen, slaan wij een enkelen blik buiten de grenzen onzer Kolonie.

§ 3. Engelsche West-Indische Koloniën [1]).

De Engelsche West-Indische Koloniën behooren alle tot wat de Engelschen verstaan onder Kroonkoloniën, niet in den eigenlijken, engen zin, maar in den ruimen zin, waarin het woord meestal wordt gebezigd.

Ten einde duidelijk te doen uitkomen, dat Suriname reeds verder op den weg van zelfbestuur is gevorderd, dan de meeste Engelsche West-Indische Koloniën, die in den jongsten tijd eerder een stap achter dan vooruit hebben gedaan, *en daarnaast*, dat die laatsten bijna alle Suriname in economische ontwikkeling vooruit zijn, veroorloven wij ons eerst in korte trekken de verschillende groepen aan te duiden, waarin men de Engelsche Koloniën naar de mate hunner zelfstandigheid zou kunnen indeelen, om daarna bij ieder van die Koloniën een oogenblik stil te staan, het langst bij Britsch Guiana, dat zoowel door ligging, gesteldheid van den bodem enz., als door haar verleden de meeste overeenkomst met Suriname aanbiedt.

Naast een aantal voor het meerendeel slechts half geregelde compagniën, onderscheidt de Colonial Office List twee en veertig geregelde administraties, waarvan een tiental een ge-

---

1) Hierbij zijn geraadpleegd:
The Governement Handbook by Lewis Sergeant 1890.
The Colonial Office List 1892.

kozen vertegenwoordiging met een daaraan verantwoordelijk bestuur hebben.

De overige zou men kunnen brengen onder 't begrip Kroonkoloniën, dat in engen zin wel is waar slechts dìe Koloniën omvat, waarin bij de Kroon, of bij den Gouverneur met een door de Kroon benoemden Raad, de geheele wetgeving, behalve van zelf reeds de uitvoerende macht berust, maar waaronder in ruimen zin al dìe Koloniën vallen, die èen of twee wetgevende lichamen bezitten, waarvan èen, geheel of grootendeels door de bevolking wordt gekozen, zonder dat nochtans het bestuur daaraan verantwoordelijk is [1]).

Maar deze ruime beteekenis ontneemt aan de onderscheiding alle belang, en vandaar dat nu die Engelsche Kroonkoloniën nog weder aldus worden verdeeld:

1°. diegene, die een wetgevend lichaam missen en waarin die wetgevende macht berust bij den Gouverneur (zes in aantal).

2°. diegene, die een wetgevend lichaam bezitten, door de Kroon benoemd, 't zij dan geheel uit door de Kroon benoemden bestaand, 't zij deels uit benoemden, deels uit ambtenaren. Deze zijn onder de Engelsche Koloniën het talrijkst (zestien in getal).

3°. diegene, die een gedeeltelijk gekozen wetgevend lichaam kennen (tien in getal); maar daar ook deze groep zoovele onderscheidingen bevat, splitsen wij haar in

a. Koloniën met èen enkel wetgevend lichaam, gedeeltelijk, soms grootendeels door de bevolking gekozen.

b. Koloniën met twee wetgevende lichamen, waarvan èen door de Regeering en èen door de bevolking wordt gekozen.

Evenals Curaçao met zijn door den Koning benoemden

---

1) Zoo zegt Charles Dilke, t. a. pl. pag. 155:
We have now to deal with the position and prospects of the crown colonies proper, in which the colonial office possesses the control of legislation and administration, and with those of an intermediate class of colonies which possess representative institutions, but not responsable government, while the colonial office retains control over their public officers.

Kolonialen Raad, behooren nu van de West-Indische eilanden Trinidad, Grenada, St. Vincent en Sint Lucia tot de tweede groep. Jamaïca, Leeward islands en British Guiana vallen, met Suriname, onder de in groep 3, *a.* genoemden.

Maar terwijl in de Koloniale Staten van Suriname de door de ingezetenen gekozen leden de meerderheid hebben, is het omgekeerde in Jamaïca het geval. Ook in het gemeenschappelijk wetgevend lichaam der Leeward islands hebben de benoemde leden de overhand, terwijl de gekozenen bovendien door indirecte verkiezing worden aangewezen.

Eindelijk kent het wetgevend lichaam van Britsch Guiana alleen voor de behandeling van finantiëele zaken een meerderheid der, sinds eenige jaren niet meer indirect, gekozen leden.

Slechts èen der West-Indische Koloniën, Barbados, is verder dan Suriname gevorderd op den weg naar volledige autonomie en behoort tot de door ons in de laatste plaats genoemde groep; de samenstelling van het gekozen lichaam geschiedt zelfs naar een vrij ruim kiesrecht.

Bij de bespreking van den bestuursvorm van ieder dezer Koloniën, zullen wij, de mate van autonomie tot richtsnoer kiezende, achtereenvolgens behandelen: Trinidad, Windward islands, Jamaïca, Leeward islands, British Guiana Barbados.

Vooraf nog een enkele algemeene opmerking.

Evenals Suriname, zijn de Engelsche West-Indische Koloniën plantage-Koloniën.

Suiker, vroeger nagenoeg algemeen het hoofdproduct, is hier meer, daar minder door andere cultures verdrongen. De afschaffing der slavernij, die plaats greep bij de Buxton Bill 1834, abolishing slavery in the English Colonies, verwekte vrij algemeen een crisis, die de Koloniën eerst na jaren te boven kwamen. Het enorme bedrag van twintig millioen dollars bij diezelfde Wet, tot schadevergoeding der planters ge-

voteerd en het gebruik van die gelden gemaakt, heeft zeker veel bijgedragen tot verbetering van den treurigen toestand, door de emancipatie in 't leven geroepen. Wie beaamt niet deze woorden van een Engelsch schrijver:

„This vast payment, raised out of the taxes of the nation, „without an outcry from any class from the highest to the „lowest, was certainly an act of moral grandeur, to which it „would be hard to find a parallel in history" [1]).

Naast en soms zelfs reeds in de plaats van den grooten landbouw, doet zich, wij zagen het boven reeds, meer en meer het verschijnsel vòor, dat 't zij de negerbevolking, 't zij de immigranten zich op kleine stukken grond vestigen en daarop zoowel landbouw als veeteelt uitoefenen. De beteekenis hiervan kan men uit deze woorden van Sir Dilke nagaan:

„It is chiefly to the success of the small holders, that must „be attributed the remarkable increase in the revenue of the „West-Indian Colonies during the last half century, in spite „of the losses, which the planters have incurred" [2]).

Dit verschijnsel hangt dan ten nauwste samen met de vermeerdering van invloed, in nagenoeg alle West-Indische Koloniën, van de negerbevolking, terwijl de toch reeds niet talrijke blanke bevolking achteruitgaat. Aan die negerbevolking behoort, volgens den schrijver, de toekomst in al die Koloniën. Meer en meer democratisch zal 't bestuur worden en daardoor meer en meer in handen van de eigenlijke bevolking geraken. En heeft deze eenmaal de macht in handen, dan zal zij aan twee zaken een einde maken, die nu reeds door meer verlichte Engelsche Gouverneurs worden tegengegaan: den aanvoer, door immigratie, van vreemde werkkrachten en de heffing van belastingen op de eerste levensmiddelen.

1) E. J. Payne, pag. 202.
2) Charles Dilke, Deel II, pag. 200.

Hoewel nog duidelijker waar te nemen en dan ook door den schrijver geenszins ontkend, wekt de, vooral in de laatste jaren zoo toenemende, Amerikaansche invloed op het handelsverkeer, bij hem weinig bezorgdheid. Dat deze nochtans niet zonder beteekenis is, zien wij uit de staatjes aan ieder der Koloniën, hierna toegevoegd. Volgen wij den schrijver een oogenblik waar hij over dien invloed handelt.

„The West-Indies stand in a very different position to„wards the United States, from that occupied by Canada. In „the case of Canada, we have seen the strong reasons that „exist for believing that commercial union, if it is ever brought „about, will be a step towards political absorption. But one „of the very reasons, which prompt some Americans to de„sire the annexation of Canada, should a wish for it in due „time arise to the north of the border-line, tells strongly „against the adoption of a similar policy towards the West„Indian Islands.

„Canada has, comparatively speaking, no negro population, „and some theorists of the U. S. find a reason for wishing „for its absorption in the supposed necessity of counterba„lancing the increase of negroes in the South by an increase „of white population in the north.

„On the other hand, the British West-Indies are becom„ing black communities, filled with a peasant proprietary of „the negro race — very similar, that is, to some of those „Southern States, in wich the growing numbers or the pre„ponderance of the blacks form the only night-mare of the „American people [1])."

De conclusie waartoe de schrijver dan ook komt is deze:

„in my opinion the islands will remain British, and not be„come American, but will more and more be black countries [2])."

1) Charles Dilke, Deel I, pag. 168.
2) Dezelfde, Deel I, pag. 222.

Trinidad en Tobago.

Tobago met een bevolking van 18000 inwoners, werd met 1 Januari 1889 aan Trinidad toegevoegd. Het bestuur over beide, hetzelfde als steeds in Trinidad heeft bestaan, berust bij den Gouverneur, die een Raad van Bestuur van vier leden voor de uitvoerende macht naast zich heeft, terwijl hij de wetgevende macht deelt met een Legislative Council van achttien leden. Daarvan zijn er acht aangewezen door hun betrekking van hoofdambtenaar, terwijl de overige tien uit de ingezetenen door de Kroon worden benoemd.

Door de enorme immigratie neemt de bevolking zeer sterk toe; maar hoewel deze toch nog veel geringer is dan van Jamaïca, geniet Trinidad een hoogere welvaart. Men schrijft dit toe aan de krachtige, terstond na de emancipatie genomen maatregelen, wat zooals wij zien zullen in Jamaïca veel te wenschen over liet.

		Uit Engeland.	Uit Engelsche Koloniën.	Van elders.	Totaal.
		£	£	£	£
invoer	1881 . . .	828.444	229.211	1.168.621	2.226.276
	1890 . . .	822.280	228.087	1.198.526	2.243.893
uitvoer	1881 . . .	995.925	112.016	991.160	2.099.101
	1890 . . .	857.024	111.012	1.211.396	2.179.432

Bevolking.

1871	109.638
1881	153.128
1891	208.030

1890.

		£
inkomsten uit in- en uitvoerrechten.		477.216
totaal der inkomsten		208.011
totaal der uitgaven		484.497
geheele schuld		536.533
* plaatselijke	inkomsten	23.416
	uitgaven	23.456
	schuld.	39.219

*) Dit betreft de cijfers van alle municipal, country, parochial, district, school, harbour and other public boards authorities.

Windwards islands. { Grenada. St. Lucia. St. Vincent.

Deze groep omvat tegenwoordig Grenada, St. Lucia en St. Vincent. Tot 1885 behoorde ook Barbados hieronder, dat toen afzonderlijk kwam te staan en tot 1889 Tobago, dat toen bij Trinidad kwam. Het bestuur van elk der drie eilanden staat geheel afzonderlijk. Op ieder staat aan 't hoofd een „Administrator", die echter onderworpen is aan den Gouverneur, tevens Voorzitter van de Legislative Council van Grenada; slechts een Court of appeal voor de rechtspraak is hen sinds 1859 gemeen.

Grenada. Vòor 1875 had deze Kolonie een uit twee deelen samengesteld wetgevend lichaam, n.l. een Legislative Council met benoemde en een House of Assembly met zes en twintig gekozen leden, geregeld bij een Wet van 1854. In 1875 echter werd deze inrichting als volgt veranderd:

Een Legislative Assembly van zeventien leden, waarvan acht door 't volk gekozen en negen door de Kroon werden benoemd, trad in de plaats der beide genoemde colleges. Tevens vinden wij nu een Executive Committee van vijf leden, waarvan drie door de Kroon zouden benoemd en twee, gekozen leden van de Assembly moesten zijn.

De eerste daad echter van de Assembly was een verzoek, om deze instellingen op te heffen en in de plaats trad een Legislative Council, waarvan de Gouverneur Voorzitter was, terwijl zes leden door hun betrekking en zeven leden door de Kroon uit de ingezetenen werden aangewezen.

St. Lucia. De Administrator heeft naast zich een Executive Council, samengesteld uit die ambtenaren, die de Kroon daartoe aanwijst en een Legislative Council met den Gouverneur als Voorzitter en eenige officiëele en niet officiëele door de Kroon benoemde leden.

St. Vincent. Legislative Council en House of Assembly werden hier in 1867 afgeschaft en vervangen door een Legislative Assembly van twaalf leden, waarvan drie ambtenaarsleden, door de Kroon benoemd en zes door 't volk gekozen leden. Het aantal kiezers is ± 388.

Bij een Wet van 1877 werd echter deze Assembly vervangen door een Legislative Council van vier ambtenaarsleden en vier door de Kroon daartoe aangewezenen.

			Uit Engeland.	Uit Engelsche Koloniën.	Van elders.	Totaal.
			£	£	£	£
invoer	1881	Grenada . .	80.043	39.003	12.939	131.985
		St. Lucia. .	42.693	21.884	59.254	123.821
		St. Vincent .	62.050	51.869	15.106	129.025
	1890	Grenada . .	93.258	37.283	40.332	170.873
		St. Lucia. .	129.683	24.555	52.455	206.693
		St. Vincent.	44.629	37.151	16.028	97.028
uitvoer	1881	Grenada . .	180.604	11.647	2.028	194.279
		St. Lucia. .	150.613	1.834	16.031	168.478
		St. Vincent.	123.825	14.621	3.129	141.575
	1890	Grenada . .	241.221	8.882	16.199	266.302
		St. Lucia. .	61.087	6.071	130.294	197.452
		St. Vincent.	25.999	19.023	59.721	104.743

Bevolking.

1881 . . .	42.403 38.551 40.548	waarvan ± 2% van Europeesche afkomst en verder Negers.
1891 . . .	53.209 42.220 41.059	

1890.

		£
totaal der inkomsten	Grenada . .	49.267
	St. Lucia . .	50.232
	St. Vincent .	27.047
inkomsten uit in- en uitvoerrechten. .	Grenada. . .	24.759
	St. Lucia . .	23.442
	St. Vincent .	15.252
totaal der uitgaven	Grenada . .	53.356
	St. Lucia . .	45.430
	St. Vincent .	25.942
geheele schuld.	Grenada . .	45.475
	St. Lucia.. .	133.700
	St. Vincent .	12.270

		1890.		£
*plaatselijke	inkomsten		Grenada	6.204
			St. Lucia	4.201
			St. Vincent	2.665
	uitgaven		Grenada	9.946
			St. Lucia	3.104
			St. Vincent	1.802
	schuld		Grenada	10.594
			St. Lucia	—
			St. Vincent	—

*) cf. Trinidad.

Jamaïca.

De bestuursvorm waaronder Jamaïca twee eeuwen lang heeft geleefd, werd deze Kolonie in 1660 gegeven. Naast den Gouverneur stond een Privy Council, terwijl het Wetgevend Lichaam uit twee gedeelten bestond: een Legislative Council met benoemde en een Elective Assembly met zevenenveertig gekozen leden.

Bij de afschaffing der slavernij in 1834, weigerde de Assembly de maatregelen goed te keuren, die de Kolonie voor een crisis moesten bewaren en in het Engelsche parlement werd reeds het voorstel gedaan de constitutie tijdelijk op te heffen, wat echter niet plaats had.

Men trachtte de moeilijkheden te beëindigen door aan de zwarte bevolking politieken invloed te verschaffen en vijftien negers werden lid van de Assembly. Maar ook dit middel hielp niet en na een slechts met moeite bedwongen opstand der negers in 1865, werd een door den Gouverneur aan het Wetgevend Lichaam gedaan voorstel, om de bestaande instellingen op te heffen en om een meer autocratischen bestuursvorm te vragen, aangenomen. In 1866 werd toen naast de Privy Council, bestaande uit de voornaamste ambtenaren en naast den Gouverneur met de uitvoerende macht belast, eenvoudig een Wetgevende Raad ingesteld van zes officiëele en zes gekozen leden, waarvan de Gouverneur Voorzitter was.

Het aantal van beide leden werd in 1878 tot acht, in 1881 tot negen uitgebreid.

Deze inrichting onderging in 1884 weder een wijziging, zoodat zij thans is als volgt:

De Privy Council bestaat uit hoofdambtenaren, tot een maximum van acht door de Kroon te benoemen. In den Wetgevenden Raad hebben zitting: de Gouverneur, die Voorzitter is, de volgende vier hoofdambtenaren: Senior Military-Officer, Colonial-Secretary, Attorney-General, Director of Public Works, verder door de Kroon of voorloopig door den Gouverneur tot een maximum van vijf benoemde leden en eindelijk negen, volgens een zeer beperkt kiesrecht, voor een tijd van vijf jaar gekozen leden.

Een zeer ruime bevoegdheid is daarbij aan den Gouverneur toegekend.

Wat de locale vertegenwoordiging betreft, zijn er in Jamaïca veertien Parishes, wier besturen door dezelfde kiezers worden gekozen, als de leden van den Wetgevenden Raad. Aan die Gemeente-Besturen is de jurisdictie over wegen, markten, gezondheid, armenzorg en waterwegen opgedragen, terwijl zij om in de kosten van een en ander te voorzien directe belastingen, als op huizen, grond, paarden en rijtuigen mogen heffen; alle directe belastingen toch zijn hen overgelaten; de Kolonie zelve heft alleen indirecte. Dat die Gemeenten niet zeer talrijk bevolkt zijn, blijkt wel uit de volgende cijfers, die de bevolking der vijf grootste plaatsen nà de hoofdstad, voorstellen: 6741, 5689, 4651, 3029, 1200.

Het schijnt dat de Kolonie onder dit Bestuur in welvaart toeneemt; althans Sir Campbell schrijft hierover in 1888:

„the last accounts from Jamaïca are very encouraging. It „appears, that there has now sprung up a large class of negro „peasant proprietors and that the desire to own land has very „largely developed among the people in a way, which is likely

„to lead to the independance and thrift attending peasant „proprietorship. In fact I understand a large proportion of „the blacks of Jamaïca now own or rent land" [1]).

Wat de schrijver echter meedeelt over den curieuzen inval van den Wetgevenden Raad om een progressief naar beneden werkende belasting te gaan heffen, rechtvaardigt wel de volgende opmerking van hem:

„evidently there are a good many things to be settled „under the new constitution of Jamaïca".

		Uit Engeland.	Uit Engelsche Koloniën.	Van elders.	Totaal.
		£	£	£	£
invoer	1881 . . .	646.052	188.902	557.715	1.392.669
	1890. . .	1.232.085	180.926	775.926	2.188.937
uitvoer	1881. . .	783.205	106.365	289.024	1.178.594
	1890. . .	614.913	65.306	1.122.595	1.902.814

Bevolking.

	Totaal.	Blanken.	Kleurlingen.	Negers.	Eng. Indië.
1861	441.255	13.816	81.065	346.374	—
1871	506.154	13.101	100.346	392.707	—
1881	580.804	14.433	109.946	444.186	12.240
1891	639.491	—	—	—	—

1890.

		£
totaal der inkomsten		784.383
inkomsten uit in- en uitvoerrechten. .		382.480
totaal der uitgaven.		658.003
geheele schuld		1.490.586
* plaatselijke	inkomsten	124.618
	uitgaven	126.290
	schuld	55.537

* cf. Trinidad.

1) Campbell, The British Empire, in zijn Hoofdstuk „recapitulation of Crown Colonies and Protectorates".

Leeward islands.

De vereeniging van deze eilanden, toenmaals zes in getal, had plaats in 1871, terwijl in dat jaar behalve het bestuur op ieder der eilanden, voor alle tezamen een wetgevend lichaam en een college van uitvoering werden ingesteld. In 1882 werden twee der eilanden vereenigd en zoo vinden wij thans een afzonderlijk bestuur in Antigua, St. Christopher and Nevis, Dominica, Montserrat en de Virgin islands. De Gouverneur benoemt in ieder een President. De Legislative Council voor het geheel bestaat uit tien gekozen en tien door de Kroon benoemde leden. Die gekozen leden worden echter door een indirecte verkiezing aangewezen; de door kiezers gekozen leden van de Island Council van Antigua wijzen er vier aan; dezelfde leden van de Legislative Council van Dominica twee, terwijl eindelijk de niet-officiëele leden van de Legislative Council van St. Kitts and Nevis er evenzeer vier kiezen. De andere tien leden zijn de Colonial-Secretary, de Attorney-General, de Auditor-General, de President van St. Kitts and Nevis, vijf niet-officiëele leden van ieder der Island-Councils en bovendien nog èen, die tevens Voorzitter is.

De bevoegdheden van dezen Wetgevenden Raad, betreffen de meer algemeene belangen der vijf eilanden; de locale belangen zijn aan de locale besturen overgelaten. In de kosten der administratie enz., draagt ieder eiland in een zekere evenredigheid mede.

De eilanden worden aldus bestuurd:

Antigua. Naast den Gouverneur staat een Raad van Bestuur, door de Kroon benoemd, voor de uitvoerende macht. De Wetgevende Raad telt vier en twintig leden en wel vier ambtenaarsleden (Colonial-Secretary, Attorney-General, Auditor-General, Treasurer), acht door de Kroon benoemde en twaalf door de kiezers gekozen leden.

De gekozen leden zitten voor een tijd van vijf jaar, ter-

wijl de kiezers door een Wet van 1845 worden aangewezen en thans ± 350 in aantal zijn.

De President van het eiland is tevens Voorzitter van den Wetgevenden Raad. Ook den Vice-President van den Raad benoemt de Gouverneur.

St. Kitts and Nevis. Behalve den President met een Executive Council, vinden wij er een Legislative Council, waarvan de President Voorzitter is. Dit college bestaat uit tien ex-officio leden en tien door de Kroon benoemden.

Dominica. De President wordt bijgestaan door een Executive Council van zeven leden. Vòor 1865 trof men er een Legislative Assembly aan, met negen door de Kroon benoemde en negentien gekozen leden. Maar in dat jaar deed men een tred terug en werd het college samengesteld uit zeven benoemde en zeven gekozen leden met den President als Voorzitter.

Montserrat. De Legislatieve Assembly, die hier eeuwen lang had bestaan, werd in 1866 opgeheven en vervangen door een Legislative Council, die niet meer door de ingezetenen, maar door de Kroon zou worden samengesteld. De Kroon zou zoowel de ex-officio als de niet-officiëele leden, tot een maximum van zes benoemen en voor zoolàng als Hare Majesteit behaagde.

Virgin islands. In 1867 werd ook hier in plaats van het Vertegenwoordigend Lichaam een Wetgevende Raad ingesteld, waarvan de Administrator Voorzitter, de Colonial-Secretary, de Colonial-Treasury en drie niet-officiëele personen leden zijn. Naast den President staat een Executive Council.

Bevolking.

1881	122.046
1891	127.723

	Uit Engeland.	Uit Eng. Koloniën.	van Elders.	Totaal.
	£	£	£	£
invoer 1890 . . .	219.074	51.419	167.392	437.885
uitvoer 1890 . . .	41.622	40.489	416.173	498.284

		£
Invoer	1885	375.159
	1886	376.754
	1887	402.583
	1888	405.193
	1889	428.996
	1890	437.885
Uitvoer	1885	430.024
	1886	396.232
	1887	451.947
	1888	509.627
	1889	691.751
	1890	498.284

1890.

	£
totaal der inkomsten.	119.568
inkomsten uit in- en uitvoerrechten . . .	81.543
totaal der uitgaven	114.198
geheele schuld	90.761

British Guiana.

De eerste vestiging in Britsch Guiana, dat toenmaals nog bestond uit drie Koloniën: Demerary, Essequebo en Berbice had, kort na de oprichting der West-Indische Compagnie in 1621, door Hollanders plaats.

De Heer Netscher, die deze oudste geschiedenis zeer uit-

voerig behandelt [1]), spreekt daarbij wel meermalen van een Raad van Politie naast den Gouverneur, maar wanneer en op welke wijze het vroegste bestuur is geregeld, deelt hij niet mede.

Bij Octrooi van 1732 werd naast den Gouverneur van Berbice een Hof van Politie van zes, door den Gouverneur uit tweetallen van het Hof benoemde leden ingesteld. Dit Hof moest in belangrijke zaken beslissen. Wat Demerary en Essequebo betreft, vinden wij 't eerst in 1773 van een reorganisatie van het bestuur gewag gemaakt, toen zoowel in Demerary naast den Directeur-Generaal, als in Essequebo naast den Commandeur een Raad van Justitie en Politie in 't leven werd geroepen [2]). Behalve de Commandant der troepen, de Fiscaal en de Vendu-Meester, waren vier der voornaamste, kundigste en vroomste ingezetenen der gereformeerde religie, lid van dien Raad.

In 1781 werden de Koloniën door de Engelschen veroverd, maar in het volgend jaar aan ons teruggegeven.

In 1791 werden Demerary en Essequebo vereenigd en naast den Directeur-Generaal een Raad ingesteld, die behalve uit hem als Voorzitter, zou bestaan uit den Commandeur van Essequebo, de beide Fiscalen van Demerary en Essequebo en verder uit twee kolonisten uit iedere Kolonie.

Een college van kiezers zou in iedere Kolonie dubbeltallen aanwijzen, waaruit de Raad telkens èen lid benoemde. Het college van kiezers zou op zijne beurt door diè kolonisten worden gekozen, die minstens vijfentwintig slaven hadden.

Van 1796 tot 1802 waren de Koloniën opnieuw in Engelsche handen. In het eerste jaar werden door Gouverneur Beaujon, ter vermeerdering van den invloed der ingezetenen op de geld-

1) P. M. Netscher, Geschiedenis van de Koloniën Essequebo, Demerary en Berbice van de vestiging der Nederlanders aldaar tot op onzen tijd. den Haag 1888.

2) Netscher, pag. 141.

middelen, aan den Raad zes leden toegevoegd, drie van iedere Kolonie, en aangewezen door dezelfde personen, die dit kiezerscollege samenstelden, om gedurende twee jaar mede te stemmen over het heffen van belastingen en de uitgaven der Koloniën.

Voor de derde maal, maar nu voor goed, gingen in 1803 de Koloniën aan Engeland over, welke overgang in 1814 bij 't sluiten van den vrede werd bestendigd. De volgende woorden verklaren waarom Demerary, Essequebo en Berbice een geheel ander lot ondergingen dan Suriname en Curaçao welke laatste beide Koloniën in 1814 aan Nederland werden teruggegeven.

„wij gelooven zeker dat de toenemende immigratie van „Engelsche planters in Essequebo omstreeks 1744 (en eenige „jaren later vooral ook in Demerary en Berbice) de kiem is „geweest van het latere verlies dier Kolonie voor Nederland. „Reeds de eerste in bezitneming van Essequebo en Demerary „door de Engelschen in 1781, is te wijten aan het drijven en „de onderhandsche medewerking der Engelsche en Engelsch-„gezinde kolonisten en toen na vele lotswisselingen de Kolonie „ten derde male in handen van de Engelschen werd overgele-„verd, zijn deze er verder voor goed gebleven. Toen nl. in „1814 de algemeene vrede werd gesloten, bekwamen wij „Suriname en Curaçao, waar het Nederlandsch element den „boventoon had, zeer gemakkelijk terug. Maar Essequebo, „Demerary en Berbice, waar de Britsche belangen te diepen „wortel hadden geschoten, werden ons ontroofd en bleven „Engelsch".

In 1812 werden Demerary en Essequebo definitief samengevoegd onder den gemeenschappelijken naam Demerary. Berbice werd daaraan in 1831 toegevoegd en van toen af heet de Kolonie »Britsch Guiana." De inrichting van het bestuur was in den loop dezer eeuw als volgt:

1) Dezelfde, pag. 115.

De Gouverneur, door de Kroon benoemd, was Voorzitter van de Court of Policy, dat buitendien nog vier officiëele en vijf door een college van kiezers aangewezen leden telde. De officiëele leden waren de Government-Secretary, de Attorny-General, de Auditor-General en de Immigration-Agent-General. De gekozen leden werden uit dubbeltallen van de kiezers door het Hof voor hun leven benoemd. Dat college van kiezers bestond uit zeven door de ingezetenen, maar volgens een zeer beperkt kiesrecht, voor 't leven gekozen personen. In 1890 bedroeg het aantal kiezers bv. niet veel meer dan 1300.

De wetgevende bevoegdheid van het Hof bestond in het onderzoeken van de door den Gouverneur voorgestelde Verordeningen en verschilde daarin weinig van die onzer Koloniale Staten. Alleen de begrooting viel hier buiten; deze werd onderzocht in de Combined-Court, bestaande uit de Court of Policy, maar met zes finantiëele vertegenwoordigers voor den tijd van twee jaar door dezelfde ingezetenen aangewezen, die het college van kiezers voltallig hielden. Ook de belastingen moesten door dit lichaam goedgekeurd, terwijl het contrôle hield over het finantiëel bestuur.

Over de bevoegdheid van deze finantiëele vertegenwoordigers zijn meermalen moeilijkheden gerezen. De Regeering beweerde, dat zonder uitdrukkelijke toestemming het recht om wijzigingen, voor te stellen of zelfs over de aanhangige zaken het woord te voeren, aan die leden niet toekwam en dat zij dus alleen mochten medestemmen. Maar nimmer is daarin door die vertegenwoordigers berust en het verzet, openbaarde zich als een enkel maal de overigens regelmatig gegeven toestemming uitbleef.

Ten aanzien der plaatselijke autonomie merken wij nog op, dat in 1837 de eerste Gemeente werd in 't leven geroepen, door de vestiging van een Gemeente-Bestuur te Georgetown, bestaande uit mayor en Town Council.

In het rapport der bovengenoemde commissie, dat handelt over de wenschelijkheid van Gemeente instellingen voor Suriname, werd verwezen naar de bevoegdheid, die het Gemeente-Bestuur in Britsch Guiana heeft, als voorbeeld voor Suriname. Zoo zegt art. 58, part. 2. Ordinance 25. Anno 1860:

„the mayor and town council of Georgetown shall be and are „hereby declared to be vested with full power and authority „to assess, levy and raise Town Taxes for the uses and pur„poses of the Corporation and to superintend and direct „and enforce the cleanliness, good order and repair of the „public streets, roads, thoroughfares, doms, trenches, drains, „ways, places, sluices, kokers, stellings, bridges and canals „of Georgetown, to exercise sanitary superintendence over the „said city, to superintend the public tanks, markets, pounds „and burrial ground and to cause the regulations for the „good governement there of respectively to be enforced."

Dit voorbeeld werd later gevolgd voor Nieuw Amsterdam met een mayor en board of superintendence, terwijl achttien dorpen bij de wet zijn erkend en een eigen begrooting hebben, echter tot een zeer gering bedrag. In 1890 waren de inkomsten en uitgaven tezamen van al die dorpen, respectievelijk £ 3.752 en £ 3.975.

Onder dezen bestuursvorm, die zooals wij nog zien zullen eerst in den jongsten tijd een wijziging in democratischen geest heeft ondergaan, heeft de Kolonie de moeilijkheden, ook haar in deze eeuw niet gespaard, moedig doorstaan en grootendeels overwonnen.

In tegenoverstelling van wat wij in Suriname zagen, waren de eerste jaren dezer eeuw voor Britsch Guiana niet ongunstig. De afschaffing van den slavenhandel in 1808 trof haar minder, daar toenmaals tal van Engelsche planters uit de Antillen met hunne slaven naar de Kolonie kwamen en bovendien later Engeland al de aangehouden slavenschepen

verbeurd verklaard en de slaven zoogenaamd als vrije arbeiders naar zijne eigen Koloniën bracht.

Zoo zegt de Heer Netscher:

„de bevolking en de productie van Demerary en Essequebo, „overtrof in 1812 reeds verre die der vroegere model-Kolonie „Suriname, waar het Engelsch element slechts weinig wor-„tel had geschoten en dus weinig kapitaal had ingebracht, „zoodat men er in hoofdzaak overgeleverd bleef aan de „Amsterdamsche administratie-kantoren" [1]).

De afschaffing der slavernij in 1834 ging gepaard met de instelling van een apprenticeship, dat tot 1838 voor huis- en stadsslaven, tot 1840 voor plantageslaven zou duren. Maar deze onderscheiding bleek minder goed gezien en gaf aanleiding tot ongeregeldheden, zoodat op 28 Juli 1838 de Wet tot opheffing van het geheele apprenticeship met 1 Augustus d. a. v., werd geteekend. Zoo min als elders bleven ook hier de gevolgen der emancipatie uit. De nagenoeg alleen staande suikerproductie viel van honderdzeven millioen pond in 1829 tot zestig millioen pond in 1839 terug.

Maar dat de krachtige pogingen om arbeiders te krijgen door de planters zelf aangewend en de gelden daartoe van de Koloniale middelen gevoteerd en vooral de leeningen door het moederland gegarandeerd, in eèn woord, dat de krachtige samenwerking van moederland, Koloniaal Bestuur en Kolonie goede vruchten hebben gedragen, blijkt wel hieruit, dat van 1835 tot 1881 niet minder dan 218.435 arbeiders in Britsch Guiana zijn ingevoerd, terwijl de suikerproductie spoedig klom boven het vòor de emancipatie verkregen bedrag [2]).

---

1) Netscher, pag. 292.

2) Deze gegevens zijn ontleend aan een rede van Bosch Reitz, lid der Koloniale Staten van Suriname. Zitting 1869—70.

1831—1834	f	857.000.	1860	f	1.240.000.
1835—1838	„	935.000.	1861	„	1.440.000.
1839—1842	„	529.000.	1863	„	1.540.000.
1843—1846	„	502.000.	1865	„	1.720.000.
1847—1850	„	611.000.	1866	„	1.820.000.
1851—1858	„	753.000.	1868	„	1.920.000.
1859	„	1.100.000.			

De hierna opgenomen statistieke gegevens toonen bovendien duidelijk aan, dat Britsch Guiana ook nog in den jongsten tijd een bloeiende Kolonie kan genoemd worden.

Het valt echter niet tegen te spreken dat het feit, dat in Britsch Guiana meer dan in eenige andere West-Indische Kolonie, de suiker het hoofdproduct uitmaakt, de Kolonie in een weinig benijdenswaardige positie brengt en dat men dus ook in dit opzicht geen reden heeft de toestand aldaar zoo ver boven die in onze eigene Kolonie te stellen.

De volgende aanhaling uit een particulier uit Britsch Guiana ontvangen schrijven d. d. 24 December 1894, toont dit nog nader aan:

„Het is in onze Kolonie thans treurig gesteld. De zoo „gunstig gelegen suikerplantages, die eenigen tijd geleden „den eigenaars zooveel geld opbrachten, gaan thans naar den „kelder; de eigenaars verliezen veel en de tijd is gekomen, „dat, wat men nimmer had gedacht, nu meer dan twaalf „groote plantages verlaten worden."

„De directeur en employés krijgen hun congé, de machines „moeten verroesten, het land verwildert en duizende koelies „loopen leeg."

„Waar 't heen moet, blijft voor ieder een vraagteeken."

„Menig Engelschman van hier zou zich gaarne in Suriname „vestigen, als zekere banden hem hier niet hielden. De grond „is aldaar veel productiever; hier moet zij door kunstmest-

„stoffen vruchtbaar gehouden worden, wat veel geld kost en „dàar niet noodig is".

De invloed der bevolking op het Bestuur der Kolonie heeft in den jongsten tijd, als een gevolg van de talrijke bewijzen van geestkracht en volharding door de ingezetenen aan den dag gelegd, eenige uitbreiding ondergaan.

In 1892 trad een wet in werking, waarbij de indirecte verkiezing voor een directe plaats moest maken. De Court of Policy zou voortaan uit den Gouverneur, zeven officiëele leden en acht door de kiezers gekozen leden bestaan, welke laatsten slechts vijf jaar zouden zitting hebben. De bepalingen voor het kiesrecht ondergingen een wijziging, tengevolge waarvan het aantal kiezers tot ± 1973 werd uitgebreid; de juiste text van deze vrij gecompliceerde bepalingen vermeldt de Heer Pyttersen [1]).

De Combined Court behoudt dezelfde taak en het aantal financiëele vertegenwoordigers blijft even groot; hun gelijkgerechtigheid ten aanzien hunner speciale taak, met de andere leden van de Combined Court, wordt thans erkend.

Het gedeelte der uitvoerende macht dat voorheen evenzeer bij de Court of Policy berustte, wordt thans bij een Executive Council over gebracht, die bestaat uit vijf officiëele leden en drie kolonisten, alle door de Kroon benoemd, terwijl de Gouverneur Voorzitter is. De inmenging van het Opperbestuur en de Wetgevende Macht van het moederland is tot buitengewone gevallen beperkt.

Zoo hebben wij dan gezien, dat Britsch Guiana tot 1892 een bestuurvorm heeft gehad, zelfs minder vrijzinnig, dan die wij in Suriname sinds 1865 aantreffen; maar ook dat die Kolonie onder dat bestuur een hoogen trap van welvaart heeft bereikt.

---

1) Pyttersen, Vragen des Tijds 1894, Deel I pag. 124 sqq.

Wat de beteekenis is der onlangs ingevoerde wijzigingen en of daardoor werkelijk aan de ingezetenen een zooveel grooter invloed, dan thans in Suriname het geval is, op den gang des bestuurs wordt verleend, durven wij niet te beslissen. Maar wij veroorloven ons ten slotte hierover de meening mede te deelen van een schrijver, die de Kolonie kent en hare geschiedenis tot op heden zeer uitvoerig heeft beschreven:

„the ordinance to alter and amend the political constitu„tion of this colony, was passed on the 3rd of February 1891, „to come into operation as soon as Her Majesty's confir„mation was received. By its provisions the Court of Policy „was still to be retained in much the same from as before, „the main alterations being an increase of their number from „ten to sixteen. As the increase was equal in both repre„sentative and official sections there was no real difference „in its constitution, the Governor with his casting vote and „the official section being still able to carry any measure „against the wishes of the representatives. The qualification „for electors was slightly lowered and a general election „arranged for every five years. The only other important „change was the establishment of an Executive Council of „five officials and three colonists, nominated by the Queen. „This new body was intended to relieve the Court of Policy „of its executive and administrative functions which it has „done in such a way that, sitting in private, its establish„ment is generally considered as a retrogade rather than a „progressive step.

„The first general election under the new constitution took „place in January 1892. Taken altogether there is little to be „said for or against the so-called reform. The college of „electors was certainly out of date, its only use being to „prevent the expense and trouble of polling.

„On the whole the new members of the Court can hardly „be considered in any way superior to the planters of the „old regime and as their power is just as much limited, the „reform may be said down as of very little consequence. [1])

Uitvoer van enkele artikelen.

	Suiker (aantal centenaars)	Goud (onsen)	Balata. (£)
1886	2.206.023	6.528	2.498
1887	2.454.997	11.906	14.068
1888	2.132.378	14.570	15.652
1889	2.254.632	28.282	18.244
1890	2.109.677	62.615	—

Bevolking.

1841	98.154		
1851	135.994		
1861	155.907		
1871	193.491		
1881	252.186		
1891	288.328	oorspr. bevolking	17.463
		uit Eng. Indië	105.463
		Chineezen	3.714
		Portugeezen	12.166
		Afrikanen	3.433
		Europ. (niet-Portug.)	4.558
		Negers	141.531

1890.

		£
totaal der inkomsten		560.201
inkomsten uit in- en uitvoerrechten		299.478
totaal der uitgaven		531.099
geheele schuld		769.947
* plaatselijke	inkomsten	60.598
	uitgaven	63.228
	schuld	—

*) cf. Trinidad.

1) James Rodway. History of British Guiana, Deel III, pag. 275.

	Financiën.		Invoer.				Uitvoer.			
	Inkomsten.	Uitgaven.	Uit Engeland.	Uit de Engelsche Koloniën.	Van elders.	Totaal.	Uit Engeland.	Uit de Engelsche Koloniën.	Van elders.	Totaal.
	£	£	£	£	£	£	£	£	£	£
1881	403.245	421.087	833.847	418.196	532.101	1.784.144	1.771.441	145.689	680.151	2.597.291
1882	458.694	428.971	1.214.255	365.099	520.278	2.099.632	1.962.429	178.927	1.067.275	3.208.631
1883	473.216	459.207	1.265.876	403.097	555.743	2.224.716	1.589.982	179.976	1.402.233	3.172.011
1884	460.932	449.785	1.099.505	485.666	414.277	1.999.448	1.777.377	144.353	400.302	2.322.032
1885	434.813	463.942	724.671	337.121	405.590	1.467.382	1.293.613	88.799	418.410	1.800.822
1886	446.025	476.964	787.053	284.219	365.025	1.436.297	1.071.432	81.054	690.099	1.842.585
1887	463.870	489.214	916.416	297.510	389.249	1.603.175	1.147.987	80.144	962.460	2.190.592
1888	461.941	490.566	918.115	288.020	379.920	1.586.055	1.003.306	79.038	942.389	2 024.733
1889	522.862*	500.962*	1.051.017	296.062	456.696	1.803.775	1.317.250	107.156	1.046.791	2.471.198
1890/91	560.201	531.099	1.129.071	284.755	473.292	1.887.118	937.123	55.768	1.030.410	2.023.301

* Het begrootingsjaar eindigt op 1 Maart 1890.

Barbados.

Deze Kolonie wordt gewoonlijk, evenals de negerrepubliek Liberia, genoemd als een bewijs, dat de negers zeer wel geschikt zijn tot de vorming van staten.

Het Europeesche element is dan ook in Barbados in vergelijking met het aantal negers uitermate gering en afnemend.

„The bims, as the people of Barbados are called, have „enjoyed representative institutions since the days of King „Charles the first and by the free extension of such institu„tions among the black majority, race hatreds have been ex„tinguished, while race prejudices are fast dying out in this old colony [1]).

Maar dit verleden bewijst evenzeer, dat men uiterst voorzichtig moet zijn, met hieruit gevolgtrekkingen voor andere Koloniën, te maken, waar de negers eeuwen lang onderdrukt zijn geworden en een dergelijke leerschool hebben gemist.

Naast den Gouverneur staat een Legislative Council van negen door de Kroon benoemde leden en een House of Assembly, waarvan de vierentwintig leden jaarlijks door de kiezers worden aangewezen. Het aantal kiezers bedroeg vòor 1884 ongeveer 1641, maar werd toen tot 4200 uitgebreid.

Een zeer bizonder lichaam is hier nog de Executive Committee, belast met het ontwerpen der begrooting en tot voorbereiding van alle maatregelen, die in de Kolonie worden genomen.

Leden hiervan zijn: de Gouverneur, tevens Voorzitter, de Officer, commanding the troops, de Colonial-Secretary, de Attorney-General. Verder èen lid van de Legislative Council en vier van de Assembly, door den Gouverneur aangewezen en al wie verder hierin door de Kroon worden benoemd.

De hoofdambtenaren worden door de Kroon benoemd, die

---

1) Charles Dilke, Deel II, pag. 205.

zich ook hier een recht een veto heeft voorbehouden van alle in de Kolonie genomen maatregelen.

		Uit Engeland.	Uit Engelsche Koloniën.	Van elders.	Totaal.
		£	£	£	£
invoer	1881 . .	444.818	209.411	516.506	1.170.735
	1890 . .	508.698	213.255	471.770	1.193.723
uitvoer	1881 . .	454.601	397.270	288.490	1.140.361
	1890 . .	130.540	317.056	756.793	1.204.389

Bevolking.	1851	135.939	
	1861	152.727	
	1871	162.042	(hiervan 16.560 blanken).
	1881	171.860	
	1891	182.322	

1890.	£
totaal der inkomsten	186.179
inkomsten uit in- en uitvoerrechten .	115.711
totaal der uitgaven	181.635
geheele schuld.	30.100

* plaatselijke	inkomsten	51.663
	uitgaven.	47.257
	schuld	—

*) cf. Trinidad.

HOOFDSTUK III.

SLOTSOM.

Wanneer wij, aan het einde onzer beschouwingen gekomen, willen trachten tot een conclusie te geraken over de in het laatste hoofdstuk behandelde vragen, dan beginnen wij met in korte trekken onze stof te resumeeren.

Op de eeuw, waarin de Kolonie is geëxploiteerd door een handelslichaam, zonder dat immer een penning is uitgegeven om haren wezenlijken bloei te bevorderen, volgde, zoo zagen wij, een niet minder noodlottig tijdvak van verwaarloozing harer belangen door het moederland en van toenemenden achteruitgang in de Kolonie, terwijl de actie der Regeering, in dien tijd uitsluitend met het beheer der Koloniale aangelegenheden belast, eigenlijk slechts Oost-Indië betrof. De Grondwet van 1848 verzekerde ook den wetgever invloed op het bestuur der Kolonie en trachtte door den eisch dat jaarlijks door den Koning een verslag aan de Staten-Generaal moest worden ingediend over den toestand der Kolonie, de kennis ervan in ruimer kring te verspreiden. Het is misschien minder een gevolg van den uitslag der door Thorbecke gewaagde voorspelling, dat de Regeering in dat verslag juist zooveel of zoo weinig zou zetten, als zij zelve nuttig zou oordeelen, als wel van de geringe belangstelling ten onzent in den inhoud van die verslagen, dat die kennis der Kolonie nog altijd tot een zoo uiterst kleinen kring beperkt is. De eerste maatregel, waar-

bij de Nederlandsche Wetgever van zijn verkregen bevoegdheid gebruik maakte, betrof de emancipatie der slaven en deze werd gevolgd, door de vaststelling van een Reg. Regl., waarbij in strijd met de Reglementen in deze eeuw door den Koning uitgevaardigd, maar in harmonie met het Octrooi van 1682, aan de ingezetenen een directen en niet onbelangrijken invloed op den gang des bestuurs werd verleend. Daarmede begon als 't ware een geheel nieuw tijdvak voor Suriname, waarvan zoowel hier als in de Kolonie groote verwachtingen werden gekoesterd.

Op die verwachtingen, was, zoo mag men zeggen, eigenlijk het aangenomen regeeringsstelsel gegrondvest en toen door de schuld zoowel van de Kolonie, als van het moederland, immers van de Regeering, van de Vertegenwoordiging en van de ingezetenen in Nederland als in Suriname, die betere tijden niet aanbraken, uitte zich een geest van ontevredenheid, *in Suriname* door kritiek op het gebrek aan actie der Regeering, *in Nederland* door woorden van protest over de aanmatiging van de Koloniale Staten.

De jaarlijks noodige subsidies maakten de *Koloniale Staten* onbevoegd tot 't nemen van dìe maatregelen, die zij tot opbeuring der Kolonie noodig oordeelden. *Het Koloniaal Bestuur* genoot een uiterst geringe vrijheid van handelen en miste vaak het noodige prestige tot krachtig optreden tegen het Vertegenwoordigend Lichaam. *De Nederlandsche Volksvertegenwoordiging*, hoewel jaarlijks bij de behandeling der begrooting daartoe in de gelegenheid, liet zich aan Suriname weinig gelegen liggen. Behalve een woord van protest als de subsidie eenige guldens hooger was dan het vorig jaar, had de Regeering volkomen vrijheid van handelen. Maar die onverschilligheid van het Nederlandsche volk, als van zijne Vertegenwoordiging, is voor de werkzaamheid der Regeering niet bevorderlijk geweest; iedere begrooting leek sprekend op hare

voorgangster; tevergeefs zoekt men naar sporen van initiatief.

Eerst in het laatste tiental jaren wordt die rustige rust van Suriname, *in den aanvang* slechts nu en dan, *in de laatste jaren* reeds meer, door nieuwe maatregelen, door pogingen tot opwekking, verstoord.

Wij zagen boven, dat menig cijfer getuigt van de in den jongsten tijd verkregen resultaten.

Ware het trouwens geen dwaasheid, om waar alle West-Indische Koloniën zich in een toenemenden bloei verheugen, te gaan wanhopen aan de toekomst van Suriname, dat boven vele dier Koloniën zoo oneindig veel vòor heeft.

Maar als wij bij deze teekenen van meer opgewekt leven, nu letten op sommige wijzigingen, die in het Reg. Regl. zijn voorgesteld, dan meenen wij, dat de omstandigheden die veranderingen niet rechtvaardigen.

Het vooruitzicht om eenmaal behoudens 's Konings goedkeuring, zelf de begrooting vast te stellen, wil men der Vertegenwoordiging voor altijd ontnemen, juist nu de kans grooter is dan ooit sinds 1865, dat de Kolonie van de subsidie zal bevrijd raken.

En waarom? *Bij ervaring* kan over hunne ongeschiktheid voor deze taak nog niets zijn gebleken.

Gelooft men dan, dat de Regeering of de Vertegenwoordiging in Nederland, beter in staat zal zijn de wezenlijke belangen der Kolonie, zelfs tot in de kleinste bizonderheden te beoordeelen, dan de Vertegenwoordiging van de Kolonisten zelve?

Heeft de Wetgever van 1865, behalve in zijn verwachting, dat de Kolonie zich spoedig zou opheffen uit zijn gedrukten toestand, zich dan ook hierin bedrogen?

Wij meenen van niet; wij verlangen er naar de ingezetenen zelf aan den arbeid te zien gaan, gesteund en voorgelicht door een krachtig Bestuur.

Daarheen moet gestuurd; maar zoover zijn wij nog niet, dat bedenke men wel.

Het aanbreken van dat tijdstip verhaaste men dan ook niet door kunstmatige middelen. Meer dan ooit komt het ons thans, nu men zeker kan zijn, dat de toegestane gelden nuttig worden besteed, in het belang der Kolonie geraden voor, om door ruime subsidies, als 't ware van alle zijden tegelijk, de kiemen van vooruitgang tot ontwikkeling te brengen.

En het is *de Gouverneur ginds* en *de Regeering hier*, van wie in dit eerste tijdvak die krachtige actie moet uitgaan, totdat de Kolonie zelve in staat is die taak over te nemen.

Van de Staten-Generaal, die nu eenmaal van Surinaamsche toestanden onvoldoende op de hoogte zijn, die bij toeneming hun aandacht zien gevestigd op aangelegenheden in het eigen land en toch na korter of langer tijd hunne bemoeiingen zullen zien vervangen door die van de Staten der Kolonie, van die Staten-Generaal kan alleen een *strenge repressieve* contrôle op de handelingen der Regeering worden *geëischt*; maar moet een *welwillende preventieve* beoordeeling van de plannen der Regeering worden *gevraagd.*

Misschien zou het aanbeveling verdienen om zoowel de Nederlandsche Regeering, als het Koloniaal Bestuur tot de vervulling van hun omvangrijken taak beter in staat te stellen, dan thans het geval kan zijn. Wij wijzen in dit verband op het enorme onderscheid tusschen de krachten aan het Ministerie van Koloniën wat Oost- en West-Indië betreft; terwijl toch de Afdeeling Oost-Indische Zaken is samengesteld uit drie Bureaux, ieder met een Chef, een Referendaris en een of meer Hoofd-Commiezen, Commiezen enz., vinden wij voor West-Indische Zaken niet een afzonderlijke Afdeeling, maar slechts een Bureau, met een Chef, teven Referendaris en een tweetal Adjunct-Commiezen. Wordt hierbij het gewicht der Kolonie Suriname niet wel wat miskend?

Kunnen thans, zoo zouden wij verder willen vragen, niet reeds personen worden gevonden, bereid om als ambtenaar naar West-Indië te gaan, zonder dat de Regeering hen een maximum van promotie in een minimum van dienstjaren belooft?

Maar ook al worden op deze wijze alle krachten ingespannen, dan zullen nog vele jaren moeten verloopen, aleer zelfs maar een klein gedeelte van het arbeidsveld is ontgonnen en 't evenwicht op de begrooting hersteld.

De vraag of het gewenscht zal wezen om *dan*, of misschien *reeds nu*, de samenstelling der Koloniale Staten volgens een ruimer kiesrecht te doen plaats hebben, meenen wij ontkennend te moeten beantwoorden.

De geschiedenis der door ons genoemde Engelsche Koloniën is als 't ware een doorloopende waarschuwing om met die uitbreiding van kiesrecht uiterst voorzichtig te werk te gaan.

Zou het ook wel een verstandige staatkunde kunnen genoemd worden, om, waar de samenstelling der Koloniale Staten thans reeds plaats heeft met 't oog op een omvangrijker, meer beteekenisvolle taak, dan de Staten nog steeds hebben te volbrengen, waar zij immers bij de vaststelling der begrooting nog altijd niet handelend optreden, zooals men in 1865 had gehoopt, maar slechts adviseerend, om daar thans die basis te gaan verruimen en daardoor hun gevoel van zelfstandigheid en onafhankelijkheid te bevorderen. Dit ware, dunkt ons, de handeling van iemand die een reeds zeer ruime jas nog wat wil uitleggen, om daardoor den groei van het lichaam te bevorderen.

Zou het dan wellicht beter zijn, om terug te keeren op den in 1865 ingeslagen weg, en bijv. door toevoeging aan de gekozen leden der Staten van een gelijk aantal door de Regeering benoemden, 't zij dan ambtenaren of niet, de kracht van het Koloniaal Bestuur te verhoogen. Ook in verscheidene Engelsche Koloniën, die voorheen onder zeer

vrijzinnige bepalingen hebben geleefd, heeft een dergelijke teruggang plaats gegrepen[1]).

Maar vooreerst bedenke men, dat in deze laatste gevallen een wijziging der constitutie meestal door de in de Kolonie bestaande machten werd gevraagd, wat in Suriname nog allerminst heeft plaats gehad. En een zoo algemeene overtuiging zijner wenschelijkheid is wel vereischt, om een terugtred te rechtvaardigen op een eenmaal verleende, vrijzinnige bestuursinrichting. Wat echter van het meeste gewicht is en door de Regeering werd erkend in dezelfde memorie van toelichting, waarin zij door een wijziging in het Reg. Regl. aandrong op versterking van het gezag: de werking der in 1865 gegeven autonomie, van hoe geringen omvang dan ook, is allerminst van dien aard geweest, dat daarin tot beperking aanleiding zou kunnen gevonden worden.

Een andere vraag is het nu echter of het geen aanbeveling zou verdienen om, waar de Regeering opnieuw mocht voorstellen om de instelling der Gouvernementsleden te doen vervallen, dan toch, zij 't langs andere weg, den invloed van het Bestuur op het gehalte van de beraadslagingen der Staten te behouden?. Het middel, dat wij daartoe wagen aan te bevelen is zeker verre van nieuw; maar de bezwaren, die men tegen dit middel wel eens heeft doen gelden, durven wij gerust verouderd noemen.

In plaats van een door den Gouverneur uit de Staten benoemd persoon, zouden wij wenschen, dat de Gouverneur zelve het Voorzitterschap der Koloniale Staten op zich nam.

Vooreerst is dit zoowel in de vorige, als in deze eeuw tot 1865 toe, altijd in Suriname het geval geweest. Maar de reden waarom men hiervan in dat jaar is afgeweken, kan thans moeilijk meer gelden. Immers toenmaals mocht men, met 't oog op de militaire opleiding der meeste Gou-

1) Wij herinneren in dit verband nog aan de jongste beweging in New-Foundland.

verneurs, al beweren dat zij voor de parlementaire werkzaamheden aan 't Voorzitterschap der Staten verbonden, minder geschikt waren en zoo gevaar liepen hun prestige te benadeelen; met het oog op de Gouverneurs, die sinds dien tijd en vooral in de jongste jaren in Suriname zijn werkzaam geweest, gaat zulks in 't geheel niet meer op. Ware trouwens in dat Voorzitterschap een prikkel te meer voor de Regeering gelegen, om slechts de allergeschikste personen derwaarts te zenden, wie zou het betreuren?

Nog herinneren wij er aan, dat ook in de meeste Engelsche West-Indische Koloniën de Gouverneur Voorzitter is van het lichaam, dat naast hem met de Wetgevende Macht is belast.

En eindelijk brengt de *in* 1865 *zoo op den voorgrond gestelde* overeenkomst van den bestuursvorm van Suriname, met die eener Gemeente er als van zelf toe, den Gouverneur met het Voorzitterschap van het Vertegenwoordigend Lichaam te bekleeden. Tot wat een omslag en een gebrek aan samenwerking zou men aanleiding geven, als men den burgemeester eens buiten den Gemeenteraad hield. Niet anders zou in Suriname het gevolg wezen, als de tegenwoordige trait d'union kwam te vervallen.

Wij vermelden ten slotte de woorden van Minister Keuchenius, gesproken in de Tweede Kamer op vijf December 1888, waar hij het betreurt, dat de Gouverneurs zoo weinig van hunne bevoegdheid gebruik maken om in persoon de vergadering der Staten te leiden. Hij laat dan volgen:

„maar mij dunkt dat de aanwezigheid van den Gouverneur „in die vergaderingen, waar buitengewone tegenstand en ongegronde bestrijding zou kunnen worden verwacht, van de „maatregelen van het Bestuur, dikwijls een zeer heilzamen „invloed zou kunnen uitoefenen, velen tot gematigdheid stemmen en van dwaling overtuigen, misschien ook een enkelen „raddraaier tot zwijgen zou kunnen brengen".

De vergelijking (wij zeggen niet de gelijkstelling) van de Koloniale Staten met den Raad der Gemeente voert ons nog tot een ander middel, waardoor de samenwerking tusschen het Bestuur en de Vertegenwoordiging zou worden bevorderd en de zoo vaak te kort geschoten wetgevende krachten van het Bestuur vermeerderd: de instelling van een College van Dagelijksch Bestuur, zooals wij dat ook in de Executieve Committee in Barbados hebben aangetroffen. Door de toevoeging van een paar door den Gouverneur aan te wijzen leden der Staten aan den Raad van Bestuur, zou bij de voorbereiding van alle maatregelen reeds van de beste krachten der Koloniale Staten kunnen partij getrokken worden en de voorstellen van het Bestuur daardoor aanneembaarder worden gemaakt, waar reeds vooraf met de belangen der ingezetenen rekening kon worden gehouden.

Wij resumeeren en eindigen.

Behalve maatregelen tot versterking van de macht van den Gouverneur tegenover sommige Koloniale ambtenaren [1]) en die tot bevordering van de samenwerking tusschen Bestuur en Vertegenwoordiging, zijn ingrijpende wijzigingen in het Reg. Regl. volgens onze meening niet wenschelijk.

Met name komt ons de vaststelling der begrooting in Nederland en de opdracht van alle onderwerpen van Koloniaal huishoudelijk belang ter regeling aan Algemeene Verordeningen, door de Regeering ten onrechte voorgesteld als niet in strijd met het in 1865 aangenomen stelsel, een bedreiging van de geheele autonomie der Kolonie voor en dus in strijd met het belang van Suriname.

De instelling van Gemeente-Besturen in enkele grootere centra van bevolking, waar in een ernstig onderzoek de uitvoerbaarheid daarvan is aangetoond, achten wij de nuttigst

1) Men zie pag. 112 sqq. van dit proefschrift.

denkbare leerschool voor zelfbestuur in engen kring, de beste voorbereiding voor de Kolonie tegen den tijd, dat zij zelve handelend mag optreden. Maar zoo min voor deze instellingen, als voor de bevordering van de oprichting van waterschappen, is het noodig het Reg. Regl. meer te wijzigen, dan de Regeering door hare toevoeging aan artikel 115 van het woord „waterschappen" heeft voorgesteld.

Meer echter dan alle wijzigingen in het Reg. Regl., *meer* dan alle wettelijke voorschriften hier en ginds te geven, vermag *het Nederlandsche volk zelf* invloed uit te oefenen op den bloei van zijne Kolonie.

Eerst als dat *volk*, in hooger en lager kring zich bereid verklaart zijn kapitaal en arbeidskracht te doen strekken tot ontwikkeling van dat rijke maar nog nagenoeg onontgonnen arbeidsveld, in de overtuiging dat het, zoo handelend, zoowel direct als indirect ook zijn eigen belang behartigt, *eerst dan* zal, zoowel de Nederlandsche Regeering, als het Koloniaal Bestuur, zich tot meerder actie gedrongen gevoelend, hunne volle aandacht aan deze schoone Kolonie schenken.

Slechts èen ding is daartoe noodig, onze onverschilligheid make plaats voor belangstelling.

En die belangstelling, zij is de vrucht, wij spreken uit ervaring, van de kennismaking met de Kolonie.

Dat dan in steeds ruimer kring de lust tot kennismaking ontwake en dit proefschrift daartoe voor sommigen een aanleiding zij.

BIJLAGE I.

STAAT VAN INKOMSTEN, UITGAVEN EN SUBSIDIES [1]).

JAAR.	Eigen middelen en inkomsten.	Uitgaven.	Subsidies.
	f	*f*	*f*
1849	1.028.934.42	1.016.200	163.000
1855	843.679.35	1.050.875.81^5	270.000
1862	967.219.57	1.574.356.12^5	486.398.87
1863	1.136.083.42^5	2.181.002.16^5	1.206.782.13
1864	1.013.541.78^5	1.865.158.75^5	914.914.05^5
1865	917.307.45^5	1.716.133.61^5	821.772.16^5
1866	731.997.91	1.718.728.48	851.104.06^5
1867	737.562.15^5	1.176.949.46^5	439.387.31
1868	821.626.06	1.049.070.72	227.444.66
1869	739.659.74	1.131.651.77^5	391.922.03^5
1870	791.944.45	1.137.481.26	345.536.81
1871	850.554.67	1.140.280.95	289.726.28
1872	921.006.80	1.157.424.02^5	236.417.22^5
1873	979.251.39^5	1.173.531.01	194.279.61^5
1874	926.379.24	1.245.958.89	319.579.65
1875	851.415.28^5	1.215.092.40^5	363.677.12
1876	925.492.19	1.374.105.94^5	448.613.75^5
1877	1.054.325.37^5	1.482.806.86^5	428.481.49
1878	1.042.696.12	1.645.097.79^5	602.401.67^5
1879	1.021.430.37^5	1.357.269.74	335.839.36^5
1880	1.099.602.67	1.382.720.36	283.117.69
1881	1.211.778.11	1.420.937.27	209.159.16
1882	1.212.229.71^5	1.460.656.25	248.426.53^5
1883	1.268.504.87^5	1.402.528.51	134.023.63^5
1884	1.291.432.25^5	1.437.326.27^5	145.894.02
1885	1.260.263.73	1.537.199.41^5	276.935.68^5
1886	1.232.739.92^5	1.474.378.89^5	241.638.97
1887	1.401.953.50^5	1.524.484.54	122.531.03^5
1888	1.324.761.61	1.610.673.37	285.911.76
1889	1.449.134.65	1.574.086.29^5	124.951.64^5
1890	1.535.016.99^5	1.541.438.82^5	6.421.83
1891	1.496.437.02	1.670.907.37^5	174.470.35^5
1892	1.572.905.91^5	1.734.285.88	161.379.96^5
1893	1.721.979.62^5	1.865.244.18^5	143.264.56

1) Deze opgaven zijn tot en met 1891 uit de bij de wet goedgekeurde Koloniale rekeningen en daarna uit de voorloopige uitkomsten.

BIJLAGE II. STAAT VAN OPBRENGST DER VOORNAAMSTE BELASTINGEN.

Jaar.	Invoer-rechten.	Uitvoer-rechten.	Accijns op het binnenlandsch gedistilleerd.	Personeel.	Patent.	Belasting op de huurwaarde der huizen.	Erf en grondpacht en concessierecht.	Tonnengeld der schepen.	Zegelrecht.	Successie en overgangsrechten.	Jaar.
1868	186.553	149.521	—	34.743	34.396	23.387	2.919	29.328	51.126	9.877	1868
1869	216.505	133.631	—	32.233	28.172	19.743	2.627	31.094	48.185	5.832	1869
1870	260.502	134.877	—	25.361	24.885	19.934	2.712	29.701	49.406	5.098	1870
1871	267.279	147.425	—	32.497	29.767	16.007	4.018	32.869	47.360	9.934	1871
1872	256.717	163.595	77.843	65.987	56.049	22.997	3.334	31.454	46.386	1.264	1872
1873	293.025	158.065	91.389	66.974	69.619	20.938	3.982	34.271	35.423	8.923	1873
1874	295.868	118.671	64.982	81.254	61.672	22.599	5.348	34.501	32.915	4.459	1874
1875	264.552	119.172	53.395	76.833	66.980	17.835	9.156	29.241	25.022	4.178	1875
1876	284.766	140.349	64.117	84.058	68.897	26.754	32.134	25.996	27.166	9.734	1876
1877	308.635	188.571	70.090	80.987	73.274	23.695	26.303	27.316	35.506	1.654	1877
1878	316.345	101.836	72.947	77.249	65.225	18.016	27.541	24.030	25.012	7.937	1878
1879	334.252	156.996	80.122	78.853	66.713	22.038	53.694	29.461	29.370	5.070	1879
1880	359.378	174.511	84.336	82.358	64.240	21.818	46.628	27.481	29.338	8.362	1880
1881	392.046	194.206	85.754	85.416	70.073	22.287	68.701	35.219	28.270	19.865	1881
1882	437.982	177.344	85.437	79.463	69.062	22.067	63.597	30.765	40.173	2.203	1882
1883	438.621	205.622	91.924	76.052	71.600	18.944	74.677	33.765	41.590	3.502	1883
1884	465.627	188.748	96.340	80.802	82.733	27.023	57.910	30.676	43.706	7.684	1884
1885	428.967	153.617	92.803	86.152	79.691	30.239	82.334	23.328	44.778	1.933	1885
1886	408.612	123.048	94.903	116.734	76.679	30.620	86.244	23.100	42.425	4.515	1886
1887	541.935	134.140	103.025	106.774	76.947	28.924	11.446	22.427	33.455	11.456	1887
1888	522.313	118.333	120.967	99.018	48.253	28.214	104.935	8.897	36.263	11.099	1888
1889	651.776	113.680	112.601	90.839	49.283	29.949	101.205	8.244	27.183	11.860	1889
1890	719.543	110.275	122.519	89.065	53.143	32.293	86.244	8.525	43.340	11.090	1890
1891	714.647	90.635	101.830	82.991	51.073	33.248	96.639	7.947	31.930	14.958	1891
1892	734.147	92.424	87.229	84.900	52.810	37.007	101.200	8.569	49.192	42.970	1892
1893	841.988	98.690	109.334	89.128	53.640	38.113	130.349	8.064	43.976	7.923	1893

BIJLAGE III.

STAAT DER JAARLIJKSCHE INVOEREN.

JAAR.	Uit Nederland.	Uit Amerika.	Uit Engeland.	Uit Britsch Guiana.	Totaal.
1849	1.073.617	587.746	—	—	1.898.176
1855	1.192.120	713.958	—	—	2.401.284
1862	1.313.868	790.741	—	—	2.877.787
1863	1.567.113	901.921	—	—	3.678.647
1864	2.206.327	967.714	—	—	4.811.582
1865	2.234.551	1.006.986	—	—	4.504.520
1866	2.083.048	1.038.145	—	—	4.449.222
1867	1.906.195	1.021.097	—	—	4.323.857
1868	1.735.756	926.470	—	—	3.972.818
1869	1.648.537	771.892	404.177	—	3.596.446
1870	1.782.505	901.410	735.313	—	4.042.111
1871	1.873.521	747.659	713 885	—	3.997.917
1872	1.267.959	1.022.462	763.075	—	3.688.434
1873	1.616.931	835.434	745.692	—	3.952.223
1874	1.403.154	751.112	483.047	—	3.645.370
1875	1.191.557	690.551	429.728	545.433	3.125.415
1876	1.228.408	914.047	390.412	465.395	3.183.252
1877	1.176.590	902.778	483.525	659.994	3.453.837
1878	1.414.901	522.070	400.786	1.010.269	3.629.927
1879	1.466.795	724.411	401.271	725.790	3.642.300
1880	1.390.576	786.427	471.724	955.561	3.914.458
1881	1.360.743	874.887	900.635	697.259	4.823.865
1882	1.706.777	897.235	551.629	671.523	4 299.054
1883	2.073.330	1.016.647	644.754	819.474	5.158.660
1884	2.387.167	1.186.790	436.396	684.379	4.286.136
1885	2.291.602	1.067.939	333.846	690.861	4.808.603
1886	2.139.347	1.109.489	253.462	797.475	4.592.714
1887	2.529.458	988.443	304.091	857.059	5.052.621
1888	2.257.830	962.692	157.856	701.751	4.346.840
1889	2.589.767	1.007.982	340.177	709.524	4.893.355
1890	2.813.795	1.046.176	430.744	805.419	5.366.258
1891	2.690.662	1.879.568	427.447	536.097	5.873.335
1892	2.738.441	1.260.296	418.370	480.925	5.238.401
1893	3.226.676	1.226.387	519.090	450.166	5.730.365

BIJLAGE IV.

STAAT DER JAARLIJKSCHE UITVOEREN.

Jaar.	Naar Nederland.	Naar Amerika.	Naar Engeland.	Naar Britsch Guiana.	Totaal.
1849	2.241.551	267.534	—	—	2.684.921
1855	2.039.146	592.860	—	—	3.393.525
1862	1.433.639	730.783	—	—	3.478.308
1863	1.377.115	654.624	—	—	3.103.099
1864	964.417	979.100	—	—	3.118.736
1865	683.912	680.602	—	—	2.235.398
1866	733.165	706.732	—	—	2.438.422
1867	757.890	867.957	—	—	2.824.995
1868	968.720	923.802	—	—	3.054.647
1869	1.026.119	650.016	675.238	—	2 600.449
1870	847.605	583.497	884.821	—	2.657.871
1871	764.428	632.042	1.226.606	—	2.902.052
1872	944.555	548.826	1.489.452	—	3.247.540
1873	897.297	560.233	1.439.984	—	3.181.274
1874	722.819	552,888	1.019.292	—	2.616.803
1875	439.483	682.246	936.423	349.280	2.409.335
1876	505.064	872.277	969.945	410.804	2.762.568
1877	716.290	973.118	1.369.105	679.962	3.780.529
1878	377.378	505.707	749.156	370.609	2.026.876
1879	770.508	493.807	1.163.716	576.706	3.081.772
1880	945.578	778.819	904.187	828.021	3.600.535
1881	841.280	1.167.178	904.997	559.744	3.885.720
1882	631.809	908.457	1.435.174	455.061	3.685.642
1883	827.484	1.247.262	1.279.688	495.088	4.054.846
1884	857.586	1.150.861	1.230.630	209.567	3.662.895
1885	1.197.627	1.036.225	691.913	121.057	3.113.270
1886	1.056.826	921.761	785.073	179.043	3.036.633
1887	1.229.405	1.170.194	908.023	129.753	3.539.509
1888	1.457.404	1.083.402	579.524	111.132	3.316.377
1889	1.342.516	1.288.549	670.241	167.788	3.521.867
1890	1.532.098	1.482.401	1.010.448	215.152	4.272.692
1891	1.372.669	1.764.420	491.770	263.628	3.994.616
1892	1.362.839	1.484.677	528.004	245.956	3.851.187
1893	1.574.520	2.990.228	410.389	102.764	5.467.631

BIJLAGE V.

UITVOER-STAAT VAN ENKELE ARTIKELEN.

JAAR.	SUIKER.		CACAO.		GOUD.		BALATA.	KOFFIE.
	gelds-waarde.	gewicht.	gelds-waarde.	gewicht.	gelds-waarde.	gewicht.	gewicht.	gelds-waarde.
	f	KG.	*f*	KG.	*f*	Gr.	KG.	*f*
1849	2.057.268	—	23.699	—	—	—	—	118.219
1855	2.506.573	—	41.837	—	—	—	—	106.526
1862	2.752.684	16.387.840	174.566	328.588	—	—	—	52.485
1863	2.520.422	15.112.070	201.517	307.961	—	—	—	113.525
1864	2.331.980	10.220.854	212.076	380.269	—	—	—	75.835
1865	1.450.117	7.806.402	179.990	330.924	—	—	—	92.136
1866	1.771.719	9.278.662	273.896	456.085	—	—	—	12.917
1867	1.871.176	10.582.089	345.474	505.328	—	—	—	8.254
1868	2.205.428	11.296.591	316.802	651.880	—	—	—	15.475
1869	1.993.732	9.800.110	179.826	430.211	—	—	—	6.093
1870	1.962 496	11.154.606	250.121	534.445	—	—	—	7.461
1871	2.293.961	11.854.898	266.688	546.697	—	—	—	3.276
1872	2.467.272	11.976.838	430.589	831.977	—	—	—	5.928
1873	2.141.350	11.806.355	377.664	824.727	—	—	—	25.194
1874	1.550.460	10.038.088	439.731	1.102.708	—	—	—	3.946
1875	1.494.717	8.903.058	513.083	1.153.431	—	—	—	784
1876	1.370.135	8.429.612	659.567	1.347.534	49.900	—	—	392
1877	1.648.775	7.839.674	890.331	1.398.925	293.380	—	—	144
1878	936.266	5.833.059	393.498	556 187	407.059	—	—	75
1879	1.800.957	11.633.892	964.257	1.113.344	679.914	—	—	964
1880	1.859.045	9.891.832	576.238	857.562	918.672	680.155^{5}	—	415
1881	1.627.449	8.538.276	1.180.657	1.882.644	849.435	638.626^{5}	—	—
1882	1.816.135	9.421.615	785.483	1.155.837	784.726	589.970	—	—
1883	1.568.559	8.678.621	1.338.030	1.876.178	903.943	679.621	—	—
1884	1.128.574	6.529.006	1.028.024	1.450.046	1.305.698	967.271	6.016	2.546
1885	625.763	5.414.580	1.023.981	1.344.413	1.331.774	983.039	53	1.169
1886	731.313	6.283.452	1.151.121	1.575.218	1.032.807	753.845	263	351
1887	878.959	7.893.775	1.188.581	1.719.642	1.379.509	1.006.904	265	557
1888	696.863	5.946.529	1.079.128	1.541.612	1.410.795	1.029.777	—	452
1889	837.474	5.565.870	1.327.865	2.042.868	1.225.236	894.333	1.509	229
1890	1.390.860	6.992.687	1.308.808	2.181.347	1.304.271	$952\,022^{7}/_{10}$	76.326^{5}	216
1891	1.140.955	6.715.068	1.326.417	2.210.695	1.124.746	820.982^{5}	95.587	716
1892	860.280	5.481.262	1.097.963	1.689.175	1.478.182	$1.078.965^{5}$	120.679^{5}	1.868
1893	1.251.515	7.264.878	2.448.600	3.498.000	1.588.754	1.159.675	65.092	18.309

BIJLAGE VI.

PRODUCTIE-STAAT VAN EENIGE ARTIKELEN.

JAAR.	SUIKER.		CACAO.		KOFFIE.	
	gewicht.		gewicht.	geldswaarde.	gewicht.	gelds-waarde.
	KG.		KG.	*f*	KG.	*f*
1849	14.893.260		77.060	—	295.432	—
1855	15.409.193		130.308	—	264.119	—
1862	17.397.056		355.899	—	182.149	—
1863	—		—	—	—	—
1864	—		—	—	—	—
1865	—		—	—	—	—
1866	—		—	—	—	—
1867	10.240.079.5		542.105.7	370.258.19	63.041.3	62.196.55
1868	11.679.417.7		642.397.6	318.500.73	52.081.4	71.940.04
1869	10.178.067.7		456.023.7	192.396.39	44.862.6	35.827.17
1870	11.573.652.8		573.168.6	—	41.088.45	—
1871	12.516.256.5		624.550.3	—	30.405.7	—
1872	12.425.104		879.427	—	48.407	—
1873	12.753.059		900.317	—	36.646	—
1874	11.023.110		927.523	369.803.42	10.902	12.839.28
1875	10.264.889		1.323.811	588.831.13	37.369	45.493.02
1876	11.069.481.5		1.322.674	647.448.92	12.412.25	14.948.07
1877	10.767.577		1.369.399.5	871.485.84	6.179.5	5.578.23
1878	8.471.320		568.588	402.219.15	9.154	12.815.60
1879	11.023.130		1.122.990	972.509.34	7.027	9.837.80
1880	10.446.730.5		1.039.799.5	697.911.42	10.073.5	14.102.90
1881	8.854.275		1.871.290	1.174.234.47	9.215.5	12.901.70
	Muscovado.	Vacuumpan.				
1882	7.050.859	2.743.274	1.237.707	841.640.76	6.164	8.013 20
1883	5.643.142	4.550.097^5	1.765.174.5	1.253.273.89	12.258.5	13.871.72
1884	3.779.904	3.449.014	1.382.035	981.244.85	9.289	9.289.00
1885	2.177.375	3.252.958	1.337.459	982.932.36	9.853.5	15.026.59
1886	2.279.215	4.703.034	1.537.768.5	1.122.571.00	11.622	7.321.86
1887	1.929.546	6.487.069	1.607.160	1.125.012.00	7.332	5 865.60
1888	1.217.739	4.988.813^5	1.543.018.75	1.080.113.12	5.560	4.448.00
1889	1.428.581	6.079.066	2.166.930.25	1.408.504.66	10.027	8.021.60
1890	1.963.700	6.149.100	2.169.401.75	1.301.641.05	7.138	7.138.00
1891	1.000.250	6.866.794	2.247.097.5	1.348.259.50	8.941.75	13.412.62
1892	941.600	6.650.669	1.665.700	1.082.705.00	8.268.25	9.921.90
1893	731.390	8.088.182	3.435.890.5	2.435.123.35	36.056	43.267.20

BIJLAGE VII.

JAAR.	Aantal plantages en gronden.		H.A. in cultuur.	Aanwezige immigranten.	Aangevoerde immigranten.	Veld- en fabrieksarbeiders	
						immigranten.	niet-immigranten.
1849	276		—	—	—	—	28.653
1853	—		—	—	138	—	—
1855	272		—	—	155	—	12.598
1858	—		—	—	487	—	—
1862	229		—	—	—	—	—
1863	—		—	—	97	284	16.824
1864	261		12.524	—	695	—	—
1865	270		13.007.7	1.086	286	—	—
1866	235		12.651.6	1.554	807	—	—
1867	270		13.273.7	1.255	10	—	—
1868	261		13.670.4	1.705	691	—	—
1869	272		13.323	1.973	492	—	—
1870	284		13.212.4	2.351	637	—	—
1871	274		12.241.4	1.964	337	—	—
1872	291		11.930	2.230	573	1.976	14.186
1873	254		11.592	4.411	2.720	3.829	10.764
1874	290		11.897	4.852	1.405	—	—
1875	250		12.081	4.003	43	—	—
1876	276		11.741.7	3.608	43	—	—
1877	310		11.831.5	3.666	341	—	—
1878	333		11.719.1	3.490	700	3.490	7.373
1879	492		12.161.9	3.069	—	3.069	7.119
1880	613		11.879.8	3.744	778	3.091	6.899
1881	617		12.410.6	4.133	450	3.365	6.907
1882	—		12.019.2	4.396	484	3.538	6.435
1883	112	523	12.266.6	4.370	855	3.174	6.340
1884	179	564	12.855.3	6.149	2.061	5.155	5.223
1885	103	499	13.749.4	6.192	533	4.898	5 282
1886	104	665	13.690.5	5.841	—	4.723	4.409
1887	106	496	13.866.6	5.706	356	4.385	4.108
1888	107	621	13.906	4.314	1.728	3.253	4.775
1889	105	550	18.004.4	4.193	1.378	3.325	5.040
1890	117	706	15.255.77	5.309	—	4.315	4.838
1891	399	341	16.097.5	5.821	608	4.718	4.559
1892	130	712	17.056.99	6.473	1.287	5.208	4.662
1893	96	963	13.720 24	7.327	1.093	5.417	4.516

BIJLAGE VIII.

BEVOLKINGS-STAAT.

JAAR.	Geboorten.	Huwelijken.	Sterfgevallen.	Aantal inwoners van Paramaribo.	Totale bevolking.
1849	1.483	34	1.751	16.864	52.171
1855	1.435	63	2.179	17.140	52.533
1862	1.612	62	1.770	18.666	52.963
1863	1.497	113	1.263	19.347	49.132
1864	1.640	450	2.744	22.841	53.260
1865	1.624	311	2.094	18.219	50.578
1866	1.642	—	2.609	20.338	50.341
1867	1.566	—	2.053	20.832	50.079
1868	1.855	248	1.840	22.052	50.778
1869	1.773	186	2.068	20.373	50.719
1870	1.899	202	2.389	20.477	50.210
1871	1.829	265	1.977	21.548	50.282
1872	1.706	313	2.073	22.191	50.282
1873	1 762	341	2.419	21.244	52.105
1874	1.545	128	3.350	21.755	51.834
1875	1.658	123	2.180	22.064	51.329
1876	1.820	115	1.878	21.406	51.255
1877	1.597	133	2.104	21.299	51.531
1878	1.561	99	1.654	21.265	51.414
1879	1.775	148	1.330	22.079	51.507
1880	1.845	148	1.604	22.552	52.476
1881	1.681	115	1.730	22.730	52.856
1882	1.808	89	1.607	23.422	53.853
1883	1.712	111	1.756	24.485	54.783
1884	1.751	120	2.097	24.758	55.533
1885	1.960	98	1.509	25.444	57.132
1886	1.891	94	1.441	26.088	56.869
1887	1.904	129	1.492	27.553	57.141
1888	1.826	117	1.579	27.752	57.365
1889	1.933	145	1.429	28.526	58.951
1890	1.717	116	1.465	28.831	59.966
1891	1.800	115	2.105	29.231	59.650
1892	1.678	132	1.661	29.131	61.008
1893	1.852	173	1.465	29.276	62.469

BIJLAGE IX.

ONDERWIJS-STAAT.

JAAR.	In Paramaribo.	In de districten buiten Paramaribo.		
		Gouvernements scholen.	Scholen der Morav. br.	Katholieke scholen.
1872	2011	925	1047	162
1873	3143	613	805	182
1874	3479	504	684	169
1875	3246	425	641	115
1876	3423	396	604	102
1877	3201	506	888	96
1878	3404	560	784	110
1879	3636	504	821	146
1880	3651	657	753	108
1881	3760	724	721	116
1882	3695	639	660	130
1883	3755	634	543	133
1884	3936	599	616	132
1885	3975	519	453	134
1886	4060	553	497	137
1887	4237	639	375	135
1888	4337	642	425	144
1889	4286	675	556	167
1890	4573	712	531	135
1891	4664	713	512	203
1892	4895	657	475	301
1893	5101	686	515	310

BIJLAGE X. [1])

JAAR.	Vergaderingen der Koloniale Staten.			Wetsontwerpen.					
	Openbaar.	Besloten.	Totaal.	Ingediend.	Ingetrokken.	Afbehandeld.	Goedgekeurd. Ongewijzigd.	Goedgekeurd. Gewijzigd.	Verworpen.
1866/67	22	15	37	4	—	3	—	3	—
1867/68	36	18	54	4	—	4	1	3	—
1868/69	31	10	41	11	1	6	1	5	—
1869/70	23	8	31	9	2	4	—	4	—
1870/71	27	9	36	4	1	4	—	4	—
1871/72	47	7	54	11	1	9	—	8	1
1872/73	44	3	47	7	1	8	2	5	1
1873/74	49	9	58	13	4	6	2	4	—
1874/75	32	7	39	8	2	7	3	4	—
1875/76	34	5	39	10	2	8	4	4	—
1876/77	35	5	40	10	—	7	2	5	—
1877/78	33	3	36	14	—	16	7	9	—
1878/79	24	2	26	11	1	11	8	3	—
1879/80	25	2	27	10	—	8	5	3	—
1880/81	13	—	13	6	—	5	1	4	—
1881/82	16	—	16	3	—	3	1	2	—
1882/83	20	—	20	4	—	5	2	3	—
1883/84	13	—	13	5	—	3	2	1	—
1884/85	12	2	14	9	—	4	3	1	—
1885/86	20	—	20	13	1	11	7	3	1
1886/87	16	—	16	14	3	17	11	6	—
1887/88	15	—	15	11	2	8	6	2	—
1888/89	16	—	16	8	2	5	5	—	—
1889/90	19	3	22	20	2	6	2	4	—
1890/91	19	1	20	7	1	14	7	4	3
	641	109	750	226	26	182	82	94	6

1) Ontleend aan „Koloniale Staten van Suriname 1866—1891".

BIJLAGE A.

Octroy of fondamentele Conditien, onder de welcke haer Hoogh. Mog. ten besten ende voordeele van de Ingezetenen dezer landen, de Colonie van Suriname hebben doen vallen in de handen ende onder de directie van de Bewindhebberen van de Generale Nederlantsche Geoctroyeerde West-Indische Compagnie. In date 23 September 1682.

De staten generael der vereenigde nederlanden. Allen den genen die desen sullen sien of horen lesen, Saluyt. *Doen te weten:* Nademael Wij in die persuasie zyn, dat de Colonie van Suriname van soodanige constitutie en gelegentheyt is, dat deselve in niet veele Jaren tot een considerable Colonie van dese Landen ghemaeckt soude konnen worden, doch dat het selve met weynigh hoop van succes kan werden ondernomen, by-aldien den Ondernemer sich niet getroost van in den beginne groote kosten te supporteren, alleenlyck op verwachtinge van na verloop van vele jaren de Vruchten van syn uytgeschoten gelt en arbeyt te genieten, ende dat een Colonie noodtsakelyck in syn geboorte moet smoren, indien men de Coloniers in den aenbeginne swaerder belast als sy bequaem en machtigh zyn te dragen, in plaetse van de selve door hulpe ende assistentie te ondersteunen, midtsgaders door Privilegien ende fondamentele Wetten te verseeckeren, datse in het toekomende in gheen ondragelycke lasten sullen worden geinvolveert; want door soodanigen maniere van doen de al bereyds aanwesende Coloniers onder gehouden, en alle anderen afgeschrickt worden, omme tot voortsettinge van soodanigen Colonie, ende op hoop van het doen van voordeel en welvaren, ende van het paisibel jouisseren van dien, sich mede derwaerts te begeven; en dat ter contrarie, indien men de Coloniers in den aenbeginne sachtelyck, en selfs met hulpe ende assistentie handelt, midtsgaders dat men haer volkomen gerustheyt geeft, datse voor het toekomende, als sy in staet van middelen ende welvaren souden mogen wesen gekomen niet en sullen worden geactioneert, of met schattingen uytgheput, een Colonie op een wel gelegen plaetse gefondeert wesende, van een kleyn begin in korten tyd door toevloeyinge van alle kanten tot een bysonder en groot werck ghemaeckt kan werden; ende dat de Generale Geoctroyeerde West-Indische Compagnie deser Landen, sich niet ongenegen en thoont, om op soodanige gronden en andere fondamentele en onveranderlycke conditien de bescherminge en den opbouw van de voorsz. Colonie van Suriname, door de Heeren Staten van Zeeland eenighe Jaren geleden, ondernomen, ten besten van deze Landen ende van de ghemelte West-Indische Compagnie verder voort te setten, en so mogelyck, onder de genadige toelatinge en zegen van God Almachtigh tot het gewenscht en beoogmerckt eynde te brengen: soo ist; Dat wy mede considererende dat het voordeel ende

welvaren, dat in gevalle van verhoopt succes van deselve Colonie sal profiueren, door accres van Commercie ende Navigatie, door het debit van veelderhande Manufacturen ende Vruchten, door het Manufactureren van de rouwe Waren, de welcke van daer in Retouren herwaerts gebracht en gemanufactureert wesende, wederom in andere Landen ghedebiteert ende verhandelt worden, door den continuelen aenbouw ende reparatie van Schepen, derwaerts varende, en van de worm aldaer opgegeten werdende, door het aenqueecken van Zee-varent Volck en bequame Matrosen, ende uyt andere Hoofden meer sal komen, aen alle de Ingezetenen gesamentlyck, en sulcks vervolgens aen den Staat selve, goedtgevonden hebben, ghelyck Wy goedtvinden by desen, de voorsz. Colonie van Suriname, met alle hare appendentiën en dependentiën onder de conditiën en fondamentele onveranderlycke Articulen hier na volgende te cederen en over te geven aan de ghemelte generale West-Indische Compagnie deser Landen, om by de selve geaenvaert te worden, met al sulcken recht als de voorsz. Compagnie is hebbende op alle hare Conquesten, gelegen in de Limiten van den Octroÿe aen haer verleent, met dat onderscheyt alleen, dat de meer-gemelte Compagnie ten eeuwighen dage niet bevoeght sal zyn, of vermogen eenige de minste veranderinghe te brengen in dat gene, 't welck by de volgende Articulen bepaelt en gelimiteert staet, dewyle Wy de voorsz. Articulen gunnen, consenteren en accorderen, gelyck Wy doen by desen, als een Octroy of Privilegie, ghegeven ten voordeele en tot gerustheyt van alle die gene dewelcke sich op de voorsz. Colonie albereydts ter neder hebben gestelt, of noch sullen komen te begeven, sonder dat daer van oyt of oyt, selfs by de Machten van dese Landen, ten naerdeele van de Opghezetenen aldaer sal mogen worden gherecedeert.

I. Dat de Edele Mog. Heeren Staten van Zeeland de voorsz. Colonie van Suriname met haer Geschut, Amunitie van Oorlogh, ende wat des meer zy, midtsgaders alle verdere appendentiën ende dependentien van dien, en in dier voegen, als de gemelte haar Ed. Mog. de selve Colonie althans besitten, sullen overleveren aan de gemelte generale Geoctroyeerde West-Indische Compagnie, met dien verstande, dat alle lasten en voordelen of profyten van de voorsz. Colonie, sullen komen ende begonnen hebben te loopen voor voor reeckeninge van de geseyde Compagnie, op den dagh dat het Octroy sal werden gearresteert, en dat alle voorgaende lasten en gemaeckte schulden, 't zy Soldye van de Militie, Gagien en Tractementen, of andere, uyt wat hoofde die soude mogen zyn, geen uytgesondert, ter verantwoordinge en lasten sullen blyven van de gemelte haer Ed. Mog., sonder dat oyt of oyt de voorsz. Compagnie ter saecke van dien aengesproocken en gemolesteert, of by eenigh Rechter als schuldigh sal mogen werden aengesien, en veel min geoordeelt.

II. Dat de voorsz. Compagnie gehouden zal zijn voor den tijdt van thien achtereen volgende Jaren, aen alle de Coloniers en Opghezetenen

aldaer, indistinctelyk te verlenen exemptie ende immuniteyt van alle lasten, waer mede althans beswaert zyn, uytgenomen alleen het Last-gelt vande Schepen, en het Waegh-gelt, in voegen als het selve by 't vierde Articul sal ghereguleert werden tot voorkomende van frauden en disordres dewelcke als nu ten merckelycken nadeele van de Colonie selfs aldaer in swangh gaen.

III. Dat oock alle die genen de welcke hier na sich op de voorsz. Colonie sullen komen ter neder te stellen voor ghelycke thien jaren sullen hebben ghelycke vryheyt en exemptie.

IV. Dat de voorsz. eerste thien Jaren gheescouleert wesende, de ghemelte Compagnie niet en sal vermogen oyt of oyt eenige Lasten of Impositien op te stellen, op te heffen, buyten die gene de welcke in dit Articul specifiquelyck staen ter neder gestelt, ten ware uyt noodt, ende te ghelyckelyck met vry en liber consent van den Gouverneur, dewelcke mede ten einde door de Coloniers selve, en uyt de beste onder haer, gheformeert sal worden; Ende namentlyck sal de voorsz. Compagnie noyt meer moghen trecken als drie guldens voor yder last dat een schip groot is, voor uytgaen, en ghelycke drie guldens voor inkomen, wegens het Last-gelt van de Schepen, en voor de binnen lasten niet anders als vyftigh pondt Suijcker voor yeder Opghezeten, soo Blancken als Negros, wegens Hooft-gelt jaerlycks, en twee en een half per cento van de waerde van alle Goederen, de welcke van daer na deze Landen sullen worden verzonden, of aldaer verkocht, wegens Waegh-gelt, sullende ten dien eynde, ende specialyck mede tot voorkominge van veel frauden ende disordres aldaer een of meer Wagen werden opgerecht, ende by yeder Wage gestelt een bequame Keur-meester, die de suyckeren sullen moeten keuren, of die bequaem zijn om ghelevert te konnen worden; ende sullen aldaer alle Goederen by betalinge of afleveringe t'elckens ende soo menighmael als verkocht of van daer na dese Landen versonden worden, het voorsz. Waegh-gelt van twee en een half per cento subject zyn, ende moeten werden gewogen en overgeslagen.

V. Dat de voorsz. Compagnie nu door deze overdracht Meester en Eygenaer werdende van de geseyde Colonie, niet en sal vermogen ten regoureusten te procederen tot inninge van de schulden, dewelcke aldaer wegens reeds aengebrachte en gheleverde slaven uytstaende heeft; maer dat tot gerustheyt van sodanige Coloniers, dewelcke tot prompte betalinge onmachtigh zyn, deselve zal ghedaen worden in drie termynen, yeder van twaelf maenden, en waer van de eerste sal wesen verschenen twaelf maenden nadat de Compagnie inde re-eele possessie van de gemelte Colonie sal wesen ghekomen.

VI. Dat dewyle ghemelte Colonie niet wel kan worden voortgezet, dan door middel van swarte Slaven of Negros, ende dat niemandt buyten

de voorsz. Compagnie in dese Landen bevoeght is eenige Slaven, te halen van de Kusten van Africa, alwaer alleen in gehandelt worden, soo sal de voorsz. Compagnie geobligeert zyn aen de gezeyde Colonie jaarlycks te leveren soodanigen aental Slaven, als aldaer sullen wezen gerequireert.

VII. Ende opdat tot bysondere voortsettinge van alle Wercken en Plantagien aldaer, een yegelyck Colonier of Planter, en so wel de kleyne of onmachtigen, als de groote of machtigen, van haer noodige Negros moghen werden voorzien; zal de ghemelte Compagnie gehouden zyn de Negros, de welcke van tyd tot tyd sullen werden aengebracht, publicq te verkopen, en by twee stuck t'effens op te veylen; wel verstaende, dat deselve Compagnie, om verseeckert te zyn van de voldoeninghe van den prijs die voor de voorsz. Negros sal werden uytghelooft, by het verkopen van de voorsz. Negros zal moghen bedingen soodanige seeckerheyt als de selve sal oordelen tot haer gerustheyt dienaangaende te konnen strecken.

VIII. Dat de betalinge der also publyck verkochte Negros sal geschieden in drie termynen, yder van ses maenden, gereguleert na de tydt dat de Suyckeren bequamelyckst ghelevert kunnen worden; des sal alsdan de voorsz. betalinge precise moeten werden gedaen, en by nalatigheyt van dien de gebreeckige by weghen van parate executie, en sonder eenighe Rechts-pleginge tot een effective voldoeninge gecompelleert werden; met met dien verstande evenwel, dat het den Gouverneur vry zal staen, ter requisitie van de Coloniers en Planters te verlenen provisionele surcheantie van de voornoemde executie, doch niet anders dan om merckelycke redenen, dewelcke hen daertoe soude mogen brengen, en op speciale approbatie van de Heeren Bewinthebberen van de voorsz. Compagnie.

IX. Dat dewyle tot den aenbouw der voorsz. Colonie mede ten hooghsten nootsakelyck is, dat het getal der blancke Menschen aldaer, so veel en spoedigh mogelyck geaugmenteert werde; so sal de Compagnie bezorgen, dat derwaerts uyt dese Landen soo veel Personen mogen werden getransporteert, als de voorsz. Compagnie sal konnen en bequaam wezen uyt te wercken.

X. Dat ten dien eynde alle schepen uyt deze Landen derwaerts aenliggende, gehouden sullen zyn (indien de gheseyde Compagnie sulcks soude moghen begeeren) yder twaelf Persoonen over te voeren voor een somme van dertigh guldens voor yeder Persoon, wegens transport- en kost-gelt te genieten, te korten aen haer Last-gelt in het uytgaen en inkomen half en half, twee Personen voor een, indien beneden de twaelf jaren zijn.

XI. Dat om de voorsz. Colonie krachtelyck ende soo veel mogelyck voort te setten, ende om alle voordelen, dewelcke by verhoopt succes van de selve sullen komen af te vloeyen, te doen vallen in den schoot van

de Coloniers en Planters aldaar, ende van de Ingezetenen van desen Staat, den Handel en Traffique op Suriname, ende van daer indistinctelyck liber en open sal zyn aen alle Inghezetenen van desen Staat, blyvende niet te min geobligeert in conformité van den Octroye van de voornoemde Compagnie, de selve Compagnie te erkennen, en aen haer by forme van recognitie te betalen het Last-gelt in 't vierde van deze fondamentele Articulen ge-expresseert, en daer en boven te stellen cautie, van niet te sullen komen op de kuste van Africa, of alle de Plaetsen alwaer de voorsz. Compagnie den Handel privative heeft, en met uytsluytinge van de Inghezetenen van dezen Staet, ende dat sy met de voornoemde hare Schepen en Ladinge wederom in deze Landen sullen retourneren, sullen de voorsz. Schepen, het geseyde Last-gelt betaelt, ende cautie ghestelt hebbende, aenstondts t' haerder requisitie aen hare Pasporten en Commissien door de gemelte Compagnie geholpen en ge-expedieert moeten worden, ten eynde in haer voorgenomen reyse niet mogen belet, of in faveur van andere schepen op gehouden worden; daar en boven tot particuliere gherustheyt van ghemelte haer Edele Mog. de Heeren Staten van Zeelandt, werdt mede vast ghestelt, dat der selver Inghezetenen in 't gaan en weder komen, en al daer te Lande behouden sullen ten allen tijden de vrye en onbekommerde Navigatie, Commercie en de inwooninge, zonder dat die oyt sal mogen werden gesloten, of in eeniger manieren hooger, zwaerder, of meerder sullen mogen werden belast, gelimiteert of in hare vryheyt bepaelt, als ten aansien van eenig Ingezeten van Hollandt, en van eenigh ander Provincie sal vermogen te gheschieden; maer dat alles op het fundament van dit Octroy aen de Ingezetenen van alle de Provincien esgael sal zyn, soo wel de lasten als de voor-rechten sonder distinctie, en onder gelycke verbintenisse.

XII. Dat den Handel en de vaert op en van de voorz. Colonie alleen sal mogen geschieden directelyck uyt en na dese Landen, ende dat oock vervolgens alle de vruchten, waren, en gewassen, nergens heen als directelyck op dese Landen sullen mogen werden gezonden, midtsgaders oock alle Behoeften voor de voorsz. Colonie gerequireert, uyt deze Landen, ende nergens anders van daen derwaerts werden gebracht.

XIII. Ende opdat de voorsz. Inghezetenen, derwaerts trafiquerende, gerust mogen gestelt wesen dat zy in de voorsz. liberteyt van derwaerts en herwaerts te navigeren, door de schepen van de Compagnie niet en sullen werden geprejudicieert door de avantagien die deselver Compagnie aen haer eyghen schepen soude ghenegen mogen zyn te geven, ende toe te brengen, soo sal de gemelte Compagnie by desen aennemen, van geen meerder schepen derwaerts te sullen seynden als die gherequireert sullen werden en machtigh syn, om de noodige Negros daer na toe te voeren, ende de suyckeren en andere waren door den verkoop der voorsz. Negros, of door de opghestelde Inpositien eygen gheworden aen de voorsz. Compagnie, van daer af te halen, sullende de voorsz. Compagnie geen goede-

ren van Particulieren in hare schepen vermoghen te doen laden en overvoeren, als alleen in de schepen die slaven daer hebben gebracht

XIV. Dat de koopluyden daer te Lande aen gekomen wesende met hare schepen ende Goederen, sullen mogen gaen leggen op alle sodanige plaetsen, als zy sullen oordelen voor haer commodieust en profitelyckste te wesen, midts daer inne aen de Compagne selve, of aen andere Opghezetenen geen belemmeringe komen te geven, en dat daer door de gemelte Compagnie in haer Impositien en Gerechtigheden niet en werde verkort, waerop den Gouverneur en Raden seer exactelyck sullen hebben te reflecteren.

XV. Dat gelyck het yder een vry staet, met syn Persoon, Familie, en Goederen in de voorsz. Colonie te komen, het oock also sal wesen ghepermitteert aen een yeghelyck, de welcke alrede sich daer ter neder gehestelt heeft, of sal komen te stellen, ten allen tijden van daer te vertrekken met hare slaven, beesten, en verdere roerende goederen, ende dat na soodanige andere Plaetsen of Eylanden als het haer sal believen, konnende tot het voorsz. transport huyren, of koopen al sulcke schepen of vaertuygen als zy tot haer voorsz. dessein hen sullen oordelen dienstigh te wesen.

XVI. Ende opdat de Coloniers en de Planters in Suriname midtsgaders de Inghezetenen dezer Landen met dezelve commercierende, volkomen gerust moghen syn dat de voorsz. exemptien ende Privilegien effectieve sullen worden achtervolght en naer ghekomen; soo sal den Gouverneur ende den Politycquen Raedt, invoegen selve hiernaer sullen worden aengestelt, gehouden zijn, op haren Eedt te besorgen, dat daer jegens geen Infractien komen gemaeckt te worden.

XVII. Sullende den Gouverneur die 't hooghste gesagh sal competeren, bij de Compagnie absolute aengestelt worden, midts de selve, ende oock syne Instructie by hoogh-gemelte haer Hoogh. Mog. werden geapprobeert, en dat hem by de selve haer Hoogh. Mog. en de syne Hoogheyt den Heere Prince van Orange, de noodige Commissie gegeven sal moeten worden.

XVIII. Dat den voorsz. Politycquen Raedt sal bestaan en ghecomposeert wesen nu voor de eerste mael uyt thien Personen, en by vervolgh van tyden na het accrois van de Colonie, de inclinatie van de Ingezetenen of om andere redenen op het welgevalle en goedt vinden van de voor noemde Compagnie moghen werden verhooght tot veertigh Personen incluys.

XIX. Sullende de voornoemde Raedts-personen uyt de aensienlyckste, verstandighste en moderaetste onder de Coloniers, haer leven lang geduyrende tot de voorsz. Raedts-plaets beroepen werden; Te weten door pluraliteyt van stemmen van alle de Coloniers een dubbelt getal genomineert

wesende sal den Gouverneur daer uyt electie doen, waer in by afstervingh of vertreck tot suppletie ghecontinueert sal werden, ter tydt en wyle het ghetal der Coloniers zoo groot sal wesen, dat het selve niet wel als met een des-orde zoude kunnen werden gepractiseert, als wanneer de Compagnie op approbatie van haer Hoogh. Mog. sal mogen ordonneren, dat de nominatie tot de voorz. suppletie jaerlycks op een vastgestelden dagh geschiede door de overgebleven Raedts-personen alleen; zullende echter de voorsz. veranderingen niet mogen werden gemaakt als daer het getal der Raedts-personen ten minsten tot dertigh Personen sal wesen geaugmenteert.

XX. Dat al-hoe-wel den gemelten Gouverneur in alle saecken, so Politycq als Militair, het opperste ghesagh sal hebben, so sal hy evenwen wel daer omtrent in saecken van eenigh aenbelangh ghehouden zyn den ghemelden Raedt te convoceren, de saecken aldaer voordragen, ende in deliberatie leggen, ende het besluyt formeren, so, ende in dier voeghen als by pluraliteyt van stemmen oirbaer en dienstigh geoordeelt sal wesen, sullende soodanigh besluyt so als het soude mogen leggen, door den ghemelten Gouverneur moeten opgevolght en getrouwelyck ter executie geleyt werden.

XXI. Behoudelyck nochtans, dat den gemelten Gouverneur, midtsgaders den Raedt ghesamentlyck ende yder in het bysonder, in alle saecken, in dese fundamentele Articulen niet specialyck gelimitteert en bepaelt gehouden sullen zyn te obtempereren, ende op te volgen het bevel ende de ordres dewelcke haer van tydt tot tydt door de gemelte Compagnie ghegeven ende ghepreseribeert sullen werden, ende dat op den Eedt by hun respectivelyck ten ingangh van hunne Bedieninge gedaen, ende sulcks dat de voorsz. hare besluyten alleen plaets sullen hebben in alle saecken, de welcke in dese Articulen als Privilegien bevat zyn, en verder in alle andere saecken, waer omtrent den gemelden Gouverneur gheen speciale last of ordre of Instructie sal hebben bekomen.

XXII. Dat oock den gemelten Gouverneur ende Raden sullen moeten vaceren tot het administreren van alle criminele Justitie.

XXIII. Dat in reguard van de Civile Justitie, afgesondert van het voorsz. Crimineel, de zelve gheadministreert ende waerghenomen sal werden door den gemelten Gouverneur, benevens ses aensienlycke ende verstandige Personen, om de twee jaren daer toe op naervolgende wyse, t'zy uyt het midden van den voorsz. Raedt t'zy uyt de Coloniers ofte Planters te verkiezen, sullende in dese, gelyck oock in de deliberatie van den Politiquen Raedt, met de meeste stemmen gheconcludeert werden, ende den ghemelten Gouverneur niet meer als een stem hebben; doch in cas van esgualiteyt van stemmen aen wederzyden, sal met het advis van den Gouverneur geconcludeert werden.

XXIV. Dat de voornoemde ses Personen twee jaren als Rechters en Raden ghedient hebbende, de eene helft van de selve sal moeten af gaen om plaets te maecken aen anderen, de welcke haer in het voornoemde employ volgen sullen, om voor twee volgende jaren benevens ghemelten Gouverneur en de drie aanghebleven Raden van Justitie de voorsz. Recht-Banck te besorgen, sullende de ghemelten Raden van Justitie aanghestelt werden als volght; Namentlyck, door den Gouverneur en den Politiquen Raedt, by pluraliteyt van stemmen voor de eerste-mael twaelf Personen, en vervolgens van twee jaren tot twee jaren, op den eersten dagh van January ses Personen ghenomineert wezende sal den Gouverneur daer uyt voor de voorsz. eerste mael ses Personen verkiesen, en vervolgens voor de voorsz. twee tot twee jaren drie Personen ende uyt de oude Raden van Justitie mede drie Personen, om benevens hem als voren voor twee jaren Recht en Justitie administreren.

XXV. Dat de gemelte Raden van Politie van meerdere rangh en respect sullen wesen als de voornoemde Raden van Justitie, doch dat in de voorsz. respective Collegien die ghene onder de selve de preseance en de voor-rangh sullen hebben voor d' eerste mael die oudst van jaren sullen zyn, ende vervolghens die eerst tot de ghemelte Digniteyten en Bedieningen sullen wesen beroepen, met die distinctie even wel, dat in het ghemelte Collegie van Justitie, de Raden van Politie dewelcke daer toe soude mogen werden beroepen, altydt uyt respect de preseance en voor-rangh sullen hebben.

XXVI. Dat de ghemelte Raden van Politie en Justitie respective, de voorsz. hare Bedieningen sullen moeten waernemen, sonder daer voor eenige weddens of vergeldingen te genieten, maar alleen uyt liefde ten besten van t' gemeen.

XXVII. Dat het onderhout van de Fortresse aen de Riviere van Suriname, midsgaders het maecken en onderhouden van alle verdere Fortificatien by aldien sulcks bevonden soude mogen werden te wezen gerequireert sal zyn ten laste van de voorsz. Compagnie, gelyck oock het Geschut, de Amunitie van Oorlogh, de Soldyen en het onderhoudt van t' Guarnisoen, ende alles wat relatie heeft tot bescherminge ende defensie van de voorschreve Colonie.

XXVIII. Dat de ghemelte Bewinthebberen zullen moeten bezorgen dat de Coloniers t' allen tyden zyn voorsien van een of meer Bedienaers des Goddelycken Woordts na dat de gelegenheyt van de Colonie het soude mogen komen te vereysschen, ten eynde de Coloniers ende verdere Opgezetenen aldaar in de vrese des Heeren, ende Leere ter Zaligheyt geleyt ende onderwezen mogen werden, midtsgaders tot het ghebruyck der Heylige Sacramenten bequame occasie hebben, sullende de gemelte Predicanten niet by de voorsz. Compagnie, maer by de Coloniers en Opgeze-

tenen selve onderhouden werden, uyt een middel of fonds dat den gemelten Gouverneur ende Raden daer toe op approbatie van Bewindthebberen sullen moghen ordonnneren en heffen.

XXIX. Dat oock den ghemelten Gouverneur en Raedt, op approbatie van Bewindthebberen sullen mogen stellen eenighe kleyne en modicque lasten, tot verval van de nodige kosten van de ghemelte respective Collegien van Raden en Rechters, midtsgaders tot onderhoudt van Kerckendienst, Schoolmeesters en diergelycke, voor so veel t' selve soude mogen werden geoordeelt nootsaeckelyck of dienstigh te wesen.

XXX. Dat den ghemelten Gouverneur en Raden niet en sullen wesen bevoeght eenige Impositien of Lasten te mogen stellen of heffen anders als op speciale approbatie van haer Ho. Mog., en van de Heeren Bewindthebberen, ten eynde de gemelte Coloniers oock mogen wesen gerust ten respecte van de buytesporigheden, waer in de gemelte Raden selve soude mogen komen te vervallen.

XXXI. Dat den gemelten Gouverneur sal wesen gehouden Eedt van getrouwigheyt aen haer Ho. Mog., midtsgaders aen de Bewindthebberen van de ghemelte Compagnie te doen, ende de ghemelte Raden en de Rechters ghelycken Eedt, naer seecker Formulier daer van te beramen, in handen van den voornoemden Gouverneur; ende dat de Soldaten, Matrosen, ende verdere Bedienden, dewelcke by de ghemelte Compagnie sullen werden gesoldyeert en betaelt, alle aengenomen ende beeedight sullen werden op, en volgens de generale Articul-brieff van de Compagnie; sullende alle de Opghezetenen en Coloniers mede Eedt van getrouwigheyd aan den Staet en de Compagnie moeten doen op een particulier Formulier, daer van insgelyks te beramen, naer het exempel van de Eeden der Burgeren en Ingezetenen dezer Landen.

XXXII. Laetstelyck, dat indien bij experientie van eenige Jaren soude mogen werden ondervonden, dat de voorsz. Colonie te lastigh soude vallen voor de gesegde West-Indische Compagnie, sodanigh dat de Bewinthebberen en Hooftparticipanten souden mogen oordelen, dat het verder aenhouden van de gemelte Colonie voor de selve Compagnie soude wesen seer nadeeligh en ruïneus, in sulcken gevålle het de ghemelte Bewinthebberen sal wesen ghepermitteert, van de voorsz. Colonie by abandonnement afstandt te mogen doen, met alsulcken effect, dat den Staet omtrent de besorginge van de voorsz. Colonie, alsdan ghehouden sal zyn ordres te stellen buyten de gesegde Compagnie.

Weshalve Wy ontbieden en versoecken, oock lasten en bevelen allen ende een yeghelyck die dit eenighsints aengaen mach, dat sy van dit Ons Consent en Octroy, en van allen den inhoudt van dien, oock de vryheden en de exemptiën, in voegen en manieren boven verhaelt, so wel de gemelte West-Indische Compagnie deser Landen, als diegene die

sich als boven albereyts op de voorsz. Colonie hebben ter neder gestelt, of sich noch souden willen ter neder stellen, doen, laten, en ghedogen rustelyck, vredelyck en volkomentlyck genieten ende gebruycken, sonder aen de selve, of hier tegen te doen of te laten geschieden eenigh hinder, letsel of moeyenisse ter contrarie, want Onse ernstighe meyninge sulcks is. Gegeven in den Hage onder het groot Zegel van den Staet, de Paraphure van den Heer praesiderende in Onze Vergaderinge, ende de Signature van Onsen Griffier op den 23 Septer 1682. Was geparapheert *A. Gerlacius* vt. Onder stondt, Ter Ordonnantie van de hoogh-gemelte Heeren Staten Generael *H. Fagel.* Hebbende onder uyt hangen het Zegel van haer Hoogh. Mog., in rooden Wassche, aen een roden Zyden Bandt.

BIJLAGE B.

REGLEMENT *op het beleid van de Regering, het Justitiewezen, den Landbouw en de Scheepvaart in* Suriname. (Vastgesteld bij K. B. van 14 Sept. 1815 N°. 58. G. B. 1816 N°. 2).

Art. 1. Het hoogst uitvoerend gezag over alle 's Lands Bezittingen, Forten, Etablissementen en Ambtenaren in de Kolonie van *Suriname* zal gevestigd zijn in den persoon van den Gouverneur-Generaal, die tevens zal zijn Opperbevelhebber over de Land- en Zeemagt aldaar; des zal een iegelijk, zich in die gewesten bevindende, van wat rang of staat hij zij, denzelven als zoodanig moeten erkennen, respecteren en gehoorzamen, gehouw en getrouw zijn, en deszelfs bevelen opvolgen en gehoorzamen.

Art. 2. De Gouverneur-Generaal moet in de *Nederlanden* of in eene van 's Lands Volkplantingen of Bezittingen geboren, of, geen inboorling zijnde, genaturaliseerd zijn.

Art. 3. Hij moet den vollen ouderdom van dertig jaren vervuld hebben.

Art. 4. Gedurende de zes eerste jaren na de aanvaarding van zijn ambt, vermag de Gouverneur-Generaal hetzelve niet te resigneren, noch zijn ontslag te nemen, zonder des Konings uitdrukkelijke toestemming.

Art. 5. De Gouverneur-Generaal houdt zijne residentie te *Paramaribo;* het staat denzelven echter vrij, zoodanige reizen en toeren in de kolonie te maken, als hij tot nut der Kolonie noodig zal oordeelen.

Art. 6. Hij presideert in den Hove van Policie, en heeft de bevoegdheid om in alle Kollegiën te presideren, uitgezonderd in den Hove van Civile Justitie, en in het Kollegie van Commissarissen van kleine zaken.

Art. 7. De Gouverneur-Generaal oefent alleen het opperbevel uit over de Land- en Zeemagt in *Suriname;* alle Zee- en Land-Officieren, zich aldaar bevindende, ontvangen van niemand anders eenige bevelen, dan van, of van wege den Gouverneur-Generaal; zij zijn gehouden, zonder eenige tegenspraak, deszelfs orders te respecteren en te gehoorzamen, en door hunne onderhoorigen te doen eerbiedigen en gehoorzamen, en geene derzelve in het allerminst te contrariëren, of dulden, dat deszelfs orders door iemand der onderhoorigen gecontrariëerd worden; zullende hij zich in die relatie moeten gedragen naar het Militair-Reglement, door Zijne Majesteit gearresteerd, of nog te arresteren.

Aan denzelven zal mitsdien worden afgegeven eene Akte als Generaal en Admiraal en Chef over de Land- en Zeemagt in *Suriname;* hij is bevoegd, om in cas van oorlog tusschen de *Nederlanden* en eenige andere

Mogendheid, in naam van Zijne Majesteit, Commissiën of Lettres de Marque te verleenen aan schepen, door particulieren uitgerust.

Het bestuur over alles, wat tot verdediging van 's Lands Bezittingen iu die Volkplanting, of afbreuk van den vijand dienen kan, is aan hem overgelaten met advijs van zoodanigen Krijgsraad, of afzonderlijke Zee- of Land-Officieren, als hij zal goedvinden deswege te raadplegen, onder zijne persoonlijke verantwoording.

Alvorens tot eene kapitulatie over te gaan, zal hij met den Hove van Policie de punten van dezelve, voor zooverre dezelve betrekking hebben tot de personele veiligheid en het behoud der publieke en particuliere eigendendommen en bezittingen der Planters, Ingezetenen, Eigenaren en Hypotheekhouders beramen, waarbij derzelver belangen en regten, zooveel de omstandigheden zulks zullen toelaten, in het oog zullen gehouden worden.

Art. 8. Alle vacerende ambten, waaromtrent geene uitdrukkelijke bepalingen bij dit Reglement zijn gemaakt, worden ad interim door den Gouverneur-Generaal, op de daartoe staande traktementen en emolumenten, vervuld. Hij zal daarvan, met de eerste gelegenheid, kennis geven aan het Departement van Koophandel en Koloniën, ten einde daarop door Zijne Majesteit zoude kunnen worden gedisponeerd, of de *ad interim* benoemde persoon in zijne bediening of ambt bevestigd.

Art. 9. De Gouverneur-Generaal heeft de magt, om, in enkele gevallen, om goede redenen, en wanneer hij zal oordeelen zulks te kunnen geschieden zonder nadeel van 's Lands dienst, voor eenen bepaalden tijd verlof te geven aan Civile of Militaire Ambtenaren, om zich naar *Europa* of elders te begeven, en om de noodige schikkingen te maken tot de waarneming van derzelver bedieningen, gedurende hunne afwezigheid.

Art. 10. Ten einde hij zich geheel en alleen aan zijnen post attachere, zal hij geene Administratiën of eenige andere Commissiën waarnemen, of aandeelen in Reederijen van schepen, op *Suriname* varende, bij zijn ambt mogen hebben, of eenigen handel hoegenaamd mogen drijven.

Art. 11. Wanneer de bediening van Gouverneur-Generaal, door sterfgeval, of resignatie, of ander toeval, mogte komen te vaceren, zal de Secrete Missive of Lastbrief des Konings, indien die mogt aanwezig zijn, waarbij een opvolger wordt benoemd, in eene gecombineerde Vergadering van den Hove van Policie en van het Hof van Civile Justitie, geopend, en de daarbij benoemde persoon tot Gouverneur-Generaal der Kolonie *Suriname*, dadelijk, na het afleggen van den Eed in handen van het oudste Lid, in functie treden. Bij ontstentenis van den Brief, of uitlandigheid van dezen Ambtenaar, zal de eerste in rang aanwezig zijnde Ambtenaar de bediening van Gouverneur-Generaal *ad interim* aanvaarden, en het traktement daartoe staande genieten, totdat Zijne Majesteit daarin zal hebben

voorzien, en de nieuw aangestelde Gouverneur-Generaal zijne functiën zal hebben aanvaard.

Art. 12. Alle Civile Ambtenaren zullen, bij hunne aanstelling, alvorens in functie te treden, gehouden zijn in handen van den Gouverneur-Generaal, behalve den Eed van trouw en dien tot derzelver respective bedieningen staande, afleggen den Eed van purge, voor zooverre zij dien hier te lande niet hebben afgelegd; en zullen al degenen, die bevonden zullen worden daartegen of ook tegen het bepaalde bij het 108ste artikel gehandeld te hebben, onder wat titel of pretext het zoude mogen wezen, niet alleen *de facto* van hun voorschreven ambt vervallen zijn, maar bovendien verklaard worden infaam en inhabiel, om ooit in 's Lands dienst te worden geëmploijeerd; welke straffen mede zullen incurreren degenen, welke zoodanig geld of geldswaarde genoten hebben, en bovendien gemulcteerd worden voor de driedubbele waarde van het genotene.

Art. 13. Ingevalle de Gouverneur-Generaal mogt oordeelen, dat het algemeen belang kwam te vorderen, dat eenig Ambtenaar, in eed en Dienst van het Rijk staande, onverwijld in zijne bediening zoude behooren te worden gesuspendeerd, zal hij dien persoon, een Ambtenaar zijnde, zulks op eigen gezag en op zijne verantwoordelijkheid mogen doen; doch een Lid van het Hof van Policie zijnde, eene voordragt aan den Hove van Policie, of een Lid van het Hof van Civile Justitie zijnde, aan dat Hof moeten doen, onder opgave der redenen, welke hem daartoe moveren; de respective Hoven de zaak daartoe gedisponeerd vindende, zal, bij een Besluit van dezelve, de suspensie plaats hebben, van welk besluit en de redenen van bezwaar, die aanleiding tot gedachte suspensie gegeven hebben, onverwijld aan het Departement van Koophandel en Koloniën, bij duplicaat, kennis zal worden gegeven, om daarop het welmeenen van Zijne Majesteit te verstaan.

De Gouverneur-Generaal zal, in zoodanig geval, zorgen, dat de werkzaamheid van den gesuspendeerden *ad interim* behoorlijk worde waargenomen.

Art. 14. Hij zal niemand, die in eed of dienst van het Rijk is, en zich ontrouw komt te gedragen, herwaarts mogen overzenden, om hier te lande te worden teregtgesteld, maar zorgen, dat zulks aldaar voor den gewonen Regter geschiede.

Art. 15. Ingeval de Gouverneur-Generaal mogt oordeelen, dat het algemeen belang kwam te vorderen, dat eenig persoon of personen, verdacht van eenige handelingen, strekkende tot ondermijning van het Publiek Gezag, of storing van de publieke rust en veiligheid, onverwijld uit de Kolonie zoude behooren te worden verwijderd, zal hij vermogen, dezelve te doen vertrekken, of des noods herwaarts op te zenden, alsmede, tot derzelver vertrek, te stellen onder zoodanige surveillance, als hij noodig

zal oordeelen, latende echter eenen tijd aan dezelve over, om orde op hunne zaken te stellen, blijvende zij inmiddels onder surveillance.

En zal hij daarvan, en van de redenen, daartoe gemoveerd hebbende, met de eerste scheepsgelegenheid, moeten kennis geven aan het Departement van Koophandel en Koloniën, om de zaak te brengen tot finale dispositie van den Koning, als zijnde de Gouverneur-Generaal deswege verantwoordelijk, doch zonder ooit in Regten te kunnen worden aangesproken, dan wanneer blijken mogt, dat daarin gehandeld was uit volstrekte willekeur, bijzondere vijandschap of opzettelijke onrechtvaardigheid.

Art. 16. Alvorens echter daartoe te procederen, zal hij verpligt zijn, in eene confidentiële Conferentie, in te nemen het advijs van de ambtenaren, in Art. 23 genoemd, zonder evenwel verpligt te zijn, derzelver advijzen te volgen, als blijvende hij in het bijzonder voor deze mesure verantwoordelijk.

Art. 17. De bevoegdheid, in Art. 15 hem toegekend, strekt zich niet uit tot de Leden van den Raad van Policie, Raad-Fiskaal, President en Leden van het Hof van Civile Justitie en den den Raad-Contrarolleur-Generaal der Financiën.

Art. 18. De Gouverneur-Generaal zal geene nieuwe gronden ter culture, of dubbele diepten, vermogen uit te geven, maar zal de verzoeken, die daartoe aan hem zullen moeten worden gedaan, met zijne consideratiën, overzenden aan het Departement van Koophandel en Koloniën, nauwkeurig opgevende, of zoodanige concessiën, aan den Lande of defensie der Kolonie, of naastbijgelegene Landen, ouder en beter regt hebbende, nadeelig kunnen zijn, en zal hij intusschen niet gedoogen, dat iemand, onder pretext van verkregen gunstig berigt van den Gouverneur-Generaal, den verzochten grond aanvaarde, zoo lang daarop door Zijne Majesteit niet zal zijn gedisponeerd.

Art. 19. Geene Consuls of Agenten van vreemde Mogendheden zullen door den Gouverneur-Generaal in de Kolonie van *Suriname*, onder welk pretext ook, worden toegelaten, zonder uitdrukkelijke toestemming van den Koning.

Art. 20. De Gouverneur-Generaal zal niemand, uit de *Nederlanden* komende, in de Kolonie van *Suriname* als vast Ingezeten admitteren, ten ware met een behoorlijke Pas van het Departement van Koophandel en Koloniën voorzien; en zal denzelven anderszins bij de eerste gelegenheid terugzenden, en van den schipper, die zoodanige personen heeft aangevoerd, de boete, daartegen gestatuëerd of nog te statuëren, requireren.

Art. 21. Hij zal vreemdelingen van elders, dan uit het Moederland komende, niet in de Kolonie *Suriname* admitteren, als vaste Ingezetenen,

zonder zich vooraf op de best mogelijke wijze te hebben verzekerd, dat derzelver verblijf in de Kolonie niet nadeelig kan zijn, en de bevoegdheid hebben, om, wanneer hij derzelver verblijf schadelijk mogt oordeelen, zoodanige personen *de facto* uit de Kolonie te doen vertrekken.

Art. 22. Aan alle Godsdienstige gezindheden, thans in de Kolonie gevestigd, wordt de vrije uitoefening van hare respective Godsdiensten, en het genot van hare voorregten verzekerd, mits zich onderwerpende aan de plaatselijke Wetten, daaromtrent reeds gemaakt en nog te maken.

Art. 23. De Gouverneur-Generaal zal de bevoegdheid hebben, om, in voorkomende gevallen van aangelegenheid, bij zich te roepen den Raad-Fiskaal, den President van het Hof van Justitie en den Raad-Contrarolleur-Generaal van Financiën, om in confidentiële Conferentiën met dezelve over zoodanige zaken te raadplegen, welke gehouden zullen zijn, daarin van hunne consideratiën te dienen, zonder dat echter de Gouverneur-Generaal verpligt zal zijn, derzelver gedachten, of die van de meerderheid te volgen, en zonder dat zulks eenigszins zijne verantwoordelijkheid zal kunnen verminderen.

Art. 24. Op den Gouverneur-Generaal, in de Kolonie, zal in rang volgen de Raad-Fiskaal, die zal moeten zijn Meester in de Regten, in de *Nederlanden* of de Koloniën van het Rijk geboren of genaturaliseerd, den ouderdom van vijf en twintig jaren bereikt hebbende; deze zal in den Hove van Policie eene adviseerende stem, en rang van zitting hebben naast den Gouverneur-Generaal; als Publieke Aanklager het regt van de Hooge Overheid waarnemen tegen alle misdaden en contraventiën; den Gouverneur-Generaal adviseren over alle zaken, die dezelve mogt goedvinden in zijne handen te stellen, en waken voor de regten van 's Konings Souvereiniteit in de Kolonie, en in de confidentiële Conferentiën dienen van consideratiën en advijs, volgens Art. 23 van dit Reglement, alles volgens eene bepaalde Instructie, hem door Zijne Majesteit den Koning te geven; op dezen, de President van het Hof van Civile Justitie, en op dezen zal volgen de Raad-Contrarolleur van Financiën, die mede door den Koning zal worden benoemd; deze zal sessie in den Hove van Policie, en in denzelven eene adviserende stem hebben belast zijn met het algemeen toevoorzigt over de Financiën, en alles, wat daartoe betrekking heeft, inzonderheid met dat over alle comtabele Ambtenaren en Kantoren, alles volgens zoodanige Orders en Instructiën, als daartoe zullen worden beraamd en vastgesteld.

Art. 25. Het Hof van Policie zal bestaan uit den Gouverneur-Generaal, als President, en negen Raden, mitsgaders den Raad-Fiskaal en Raad-Contrarolleur van Financiën, als adviserende Raden, en geadsisteerd worden door eenen Secretaris

Art. 26. De Leden van dit Hof genieten geene traktementen noch emolumenten, maar zullen het sessie hebben in het Hof als eenen eerpost aanmerken; zij worden gekozen uit de aanzienlijkste, kundigste, gegoedste en te goeder naam en faam staande Kolonisten, zijnde Eigenaren van Plantaadje, en mitsdien bij de welvaart der Volkplanting het meest geïnteresseerd, zonder onderscheid van Godsdienstige Christelijke gezindheid, en den ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld hebbende.

Art. 27. Wanneer zij noch in de *Nederlanden*, noch in de Koloniën geboren zijn, zullen zij bovendien, gedurende twee jaren ten minste, in de Kolonie hebben moeten resideeren.

Art. 28. Zij zullen gedurende negen jaren fungeren; jaarlijks zal er èèn aftreden; voor de eerste reize benoemt de Gouverneur-Generaal de Leden, en wordt door het lot de jaarlijksche aftreding bepaald; zij zullen naar die bepaling sessie en rang hebben, zoodat het eerst aftredend ook als het oudste Lid wordt geconsidereerd.

Art. 29. De tijd der sessiën van dit Hof wordt bepaald in de maanden *Februarij*, *Mei*, *Augustus* en *December* van elk jaar, en de Vergaderingen duren zoo lang, als de omstandigheden en de aard der af te doene zaken zulks zullen vereischen.

Art. 30. De Gouverneur-Generaal is bevoegd, om, wanneer hij zulks noodig oordeelt, het Hof buitengewoon bijeen te roepen.

Art. 31. Bij het jaarlijksche aftreden van een der Leden, zal door het Hof eene nominatie van drie personen, de hierboven gemelde vereischten bezittende, worden geformeerd, waaruit de Gouverneur-Generaal een zal kiezen tot vervulling van de vacaturen.

Art. 32. Indien er tusschentijds eene vacature mogt ontstaan, zal die op dezelfde wijze worden vervuld, en een zoodanig Lid den tijd van dengenen, in wiens plaats hij komt, moeten vervullen.

Art. 33. Niemand zal mogen weigeren den voorschreven' post op zich te nemen, ten ware hij reeds eenmaal de volle negen jaren mogt gediend, of den ouderdom van zestig jaren vervuld hebben, of hij door ziekte of soortgelijke omstandigheden, waarvan ten genoegen van den Gouverneur-Generaal zal moeten blijken, verhinderd wordt dien aan te nemen.

Art. 34. Ingevalle van eigendunkelijke weigering, zal de Gouverneur-Generaal daarvan aan het Departement van Koophandel en Koloniën kennis geven, met bijvoeging van zijne consideratiën; — en zal hiervan aan Zijne Majesteit moeten, van wege hetzelve, worden rapport gedaan, om tegen een zoodanig weigerachtig Lid, zelfs tot ontzegging der Ko-

lonie (des noods), door den Koning te kunnen worden gedisponeerd, zoo als Zijne Majesteit zal bevinden te behooren.

Art. 35. Leden gedurende den tijd van hunne sessie-neming zestig jaren bereikende, zijn echter verpligt hunnen overigen tijd te blijven fungeren, ten ware van den Gouverneur-Generaal ontslag bekomende.

Art. 36. Het besluit op de voorkomende zaken wordt volgens het gevoelen van de meerderheid opgemaakt; bij het blijven steken der stemmen heeft de Gouverneur-Generaal eene concluderende stem.

De Leden van het Hof van Policie zullen verpligt zijn, om, door den Gouverneur-Generaal, des gerequireerd, de redenen van hunne advijzen *in scriptis* over te geven, om bij de Notulen te worden gevoegd.

Art. 37. In de Vergaderingen worden geene zaken in deliberatie gebragt, dan die door den Gouverneur-Generaal worden voorgedragen, met uitzondering echter van de gevallen, in Art. 39 en 40 bepaald; zijnde de Gouverneur-Generaal verpligt, ter kennis van het Hof eerst te brengen de Depêches, welke hij uit het Moederland ontvangt, voor zooverre dezelve tot de cognitie van den Hove behooren.

Art. 38. Het Hof van Policie is belast met het bestuur over de huishoudelijke en plaatselijke belangen der Kolonie; zorgt mitsdien voor zoodanige plaatselijke Inrigtingen, als ter bevordering van den Landbouw en de Veeteelt zouden kunnen strekken; voor het rigtig bestuur en de verantwoording van Armengelden, bevordering van orde en goede zeden in de Kolonie en voor de Opvoeding der Jeugd; voor de Inrigtingen tot bevordering der gezondheid in de Kolonie, en aan *Paramaribo*, voor het onderhoud van bruggen, wegen, waterleidingen, Heemraadschappen, in één woord voor alles, wat tot de plaatselijke Policie der Kolonie behoort.

Art. 39. Het maakt op voordragt van den Raad-Fiskaal, daaromtrent Keuren en plaatselijke Wetten, met bepaling van de straffen en geldboeten op de contraventiën daartegen; en moeten die Keuren, met de voordragt van den Raad-Fiskaal, bij de eerste scheepsgelegenheid, aan het Departement van Koophandel en Koloniën worden overgezonden, om daaromtrent door den Koning te worden gestatuëerd, zoo als Hoogstdezelve zal oordeelen te behooren.

Art. 40. Indien, tot bevordering van voorschrevene zaken, of in extraordinaire gevallen, nieuwe Belastingen zouden moeten worden gelegd, of oude verhoogd, zal zulks niet mogen geschieden. dan op schriftelijke voordragt van den Raad-Contrarolleur-Generaal van Finantiën; het Besluit van den Hove te dezen zal moeten zijn gemotiveerd, en met de speciale sanctie van den Gouverneur-Generaal moeten worden bekrachtigd, en met de eerste scheepsgelegenheid aan het Departement van Koophandel

en Koloniën worden overgezonden, ten einde 's Konings goedkeuring daarop te vernemen; doch nimmer zal men vermogen tot het creëren van papieren of kaartengeld te besluiten.

Art. 41. Het Hof regelt de uitschrijvingen der Kommando-Negers; en observeert daarin, in afwachting van de nadere orders deswege te stellen, de meest mogelijke gelijkheid tusschen de Planters.

Art. 42. De Criminele Justitie, tot dusverre behoord hebbende tot het Hof van Policie, zal van hetzelve afgescheiden, en overgebragt worden bij het Hof van Justitie.

Art. 43. Hoezeer het Hof van Policie, volgens het voorgaande Artikel, met de administratie der Criminele Justitie niet kan zijn belast, zal echter dat Hof provisioneel de Criminele Justitie nog moeten blijven administreren tot zoo lang hetzelve, achtervolgens het gestelde bij het 84ste Artikel, Zijner Majesteits nadere en stellige bevelen daaromtrent zal ontvangen hebben.

Art. 44. De zorg over alle civile gebouwen in de Kolonie wordt door den Hove van Policie aan eenen Opzigter, onder deszelfs toezigt, provisioneel aanbetrouwd.

Art. 45. Het Hof van Policie zal in het bijzonder zorg dragen voor de nakoming van de Reglementen op de Kostgronden voor de Slaven; hetzelve zal hoe eer zoo beter dienen van deszelfs consideratiën en advijs omtrent de verbeteringen, waarvoor dit belangrijk gedeelte van de Policie der Kolonie vatbaar zoude zijn.

Art. 46. Hetzelve zal, aan den eenen kant, alles doen, wat tot handhaving van de goede orde en tucht, onder alle klassen van Ingezetenen, zoo vrijen als Slaven, noodig mogt worden geoordeeld, en zorgen, dat aan den anderen kant deze laatste goed worden behandeld, en tegen alle onbehoorlijkheden in dat stuk waken, en voorts dienen van consideratiën en advijs, of er, en zoo ja, welke nieuwe Inrigtingen, naar de tegenwoordige behoeften en gesteldheid van zaken, in dat opzigt noodig mogten zijn.

Art. 47. Het Hof van Policie zal bijzonder zijne aandacht vestigen op het Onderwijs der Jeugd en de Scholen, en toezien, dat in dezelve niets geleerd of verrigt worde, hetwelk tegen de goede zeden of politieke orde strijdig is, en de Openbare Onderwijzers, zoowel in hun onderwijs, als leven en gedrag, nauwkeurig gadeslaan.

Geene schoolonderwijzers, die niet directelijk van hier worden uitgezonden, zullen in de Kolonie worden geadmitteerd, ter beoefening van hun beroep, dan op speciale Admissie van den Gouverneur-Generaal, die

naauwkeurig zal hebben te onderzoeken naar derzelver gedrag, goede zeden, beginselen en bekwaamheden.

Art. 48. In de Kolonie zal alleen worden Regt gesproken uit naam en van wege den Koning.

Art. 49. De administratie der Civile Justitie zal zijn gedemandeerd aan een expresselijk daartoe door Zijne Majesteit te benoemen Hof, hetwelk zal bestaan uit eenen President en zes Leden, en geadsisteerd worden door eenen Secretaris.

Art. 50. De President en Leden zullen moeten zijn Meesters in de Regten, geboren in de *Nederlanden* of in de Koloniën van het Rijk, of genaturaliseerd, en den vollen ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld hebben; de President zal minstens dertig jaren moeten oud zijn.

Art. 51. Zij zullen noch elkander, noch den Gouverneur-Generaal, noch den Raad-Fiskaal in den derden graad van bloedverwantschap, of tweeden van zwagerschap bestaan, des echter, dat zwagerschap, gedurende den tijd der bediening opkomende, niet zal hinderen.

Art. 52. De President en Leden worden door Zijne Majesteit aangesteld; zij zullen, vóór de expiratie van zes volle jaren dienst, hun ambt niet mogen resigneren, op verbeurte van alle aanspraak op pensioen. Zij zullen in geen geval hunne posten mogen nederleggen, zonder 's Konings toestemming daartoe te hebben gevraagd en bekomen.

Art. 53. De President en Leden mogen, althans buiten 's Konings uitdrukkelijke toestemming, geene andere ambten of bedieningen bekleeden, noch eenigen handel, direct of indirect, drijven, noch zijn Pachters van eenig middel, noch zijn medestanders, noch borgen, noch contra-borgen in eenige manieren; zij mogen ook geene Zaakgelastigden zijn van iemand in of buiten de Kolonie, noch ook de Notariële, veelmin de Judiciële Praktijk oefenen, of advijzen geven, al ware het in zaken, die zij niet kunnen voorzien, dat ter Judicature van den Hove komen zullen, opdat zij zich geheel aan hunne belangrijke en aanzienlijke posten zouden kunnen overgeven, en in de waarneming van dezelve onafhankelijk zijn.

Art. 54. Ook zullen zij geene Voogdijen mogen aannemen, dan over hunne nabestaanden in een derden graad van bloedverwantschap, of in den tweeden van zwagerschap.

Art. 55. Ook zullen zij niet mogen zijn Executeuren of Beredderaars van eenige boedels, met uitzondering van die hunner nabestaanden in den derden graad van bloedverwantsehap, of tweeden van zwagerschap.

Art. 56. Bij vacature van eene der voorschrevene bedieningen, zal dezelve *ad interim* worden waargenomen door dengenen, die daartoe door den Gouverneur-Generaal zal worden gequalificeerd, uit eene nominatie van drie personen, door het Hof van Justitie te formeren, welke zoo na mogelijk de requisiten, in Art. 50 vermeld, zal moeten bezitten, totdat door den Koning deswege finaal zal zijn gedisponeerd.

Art. 57. De Secretaris moet den vollen ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld hebben; moet mede in de *Nederlanden* of in de Koloniën van het Rijk geboren zijn, en zal de Notariële of Judiciële Praktijk niet mogen oefenen; hij zal, behalve zijn traktement, de leges of jura, op zijnen post vallende, provisioneel op den voet, zoo als die vóór het jaar 1795 zijn geweest, genieten, totdat een nader Tarief zal zijn bepaald, hetwelk de Gouverneur-Generaal, na ingenomene consideratie van den Hove, zal overzenden, om door den Koning te worden gearresteerd.

Art. 58. De administratie der Civile Justitie zal, zoo in petitoire als possessoire zaken, van wat aard ook, mitsgaders in die, waarin tot prestatie van eenig féit wordt geconcludeerd, aan het Hof zijn gedemandeerd, met uitzondering echter van zaken, bedragende twee honderd en vijftig Gulden en daaronder, welke voor Commissarissen van Kleine Zaken in de eerste instantie zullen worden gebragt, van welker uitspraak men zich op het Hof zal kunnen beroepen.

Art. 59. Wanneer de President, een der Raden of de Secretaris, zich in zoo verre mogt te buiten gaan, dat de Raad-Fiskaal mogt oordeelen, dat er termen waren, om tegen hen eene Criminele aktie te instituëren, zal dezelve zulks niet mogen doen, dan na vooraf authorisatie van den Gouverneur-Generaal te hebben gevraagd en bekomen.

Wanneer hij mogt veroordeeld worden tot de straf van eene gevangenis hoe kort die ook zoude mogen zijn, zal hij van zelven van zijn ambt zijn vervallen.

Art. 60. Ook zal hetzelve Hof Regt spreken in zaken van Strandvonderijen, ook over prijzen en buiten, in welke het Gouvernement of de Kolonie aanlegger of verweerder mogte zijn.

Art. 61. Terstond na de installatie van het Hof, zullen alle oude zaken, bij het gesupprimeerd wordend Hof van Civile Justitie hangende, voor aan hetzelve overgebragt moeten worden gehouden, en zal in dezelve volgens de laatste retroakten worden voortgeprocedeerd.

Art. 62. Geen Politiek Gezag zal zich met de administratie der Justitie eenigszins mogen bemoeien, veelmin derzelver loop stremmen; maar zal het Hof, van allen invloed vrij en onafhankelijk, Regt spreken uit naam en van wege den Koning, zoo als het in goede Justitie zal oordeelen te behooren.

Art. 63. Totdat door Zijne Majesteit nader zal worden gedisponeerd, zal het Hof Regt spreken volgens de in de Kolonie thans bestaande Wetten.

Art. 64. Ook zal het in de manier van procederen, in de Kolonie gebruikelijk, geene andere veranderingen maken, die niet in dit Reglement zijn bepaald, maar zoo spoedig mogelijk, immers uiterlijk binnen den tijd van twee jaren, eene verbeterde manier van procederen ontwerpen, en aan den Gouverneur-Generaal ter hand stellen, ten einde door denzelven, met zijne consideratiën, aan het Departement van Koophandel en Koloniën te worden overgezonden, om daaromtrent door Zijne Majesteit te worden gestatuëerd, zoo als zal worden bevonden te behooren.

Art. 65. Het Hof zal, in alle staten van het proces, partijen voor zich of voor Commissarissen mogen doen compareren, om dezelve, zoo mogelijk, tot het aangaan van minnelijke schikkingen te disponeren, en zal altijd, alvorens de zaak ter rolle dient, eene zoodanige comparitie ten fine van akkoord moeten ordonneren.

Alle sententiën provisioneel of interlocutoir van den Hove zullen hare executie hebben, zonder dat daarvan eenige provocatie of hooger beroep zal worden toegelaten, tenzij dezelve waren van dien aard, dat dezelve ten definitive waren irreparabel, hetwelk ter beslissing van den Hove, daartoe geadiëerd, zal staan.

Art. 66. Ook valt geen hooger beroep van zaken, in welke het Hof reeds als Regter in appèl uitspraak heeft gedaan, hetzij van vonnissen van Commissarissen van Kleine Zaken, hetzij van dispositiën van Commissarissen ter rolle, van welke men aan den Hove zal kunnen komen in reauditie.

Art. 67. Van alle definitive sententiën, door den Hove in de eerste instantie gewezen, kunnen partijen zich, binnen den behoorlijken tijd, beroepen op het Kollegie van den Hoogen Raad alhier.

Art. 68. Geen der Leden zal mogen zitten over zaken, in welke hij of zijne nabestaanden, hem in den derden graad van bloedverwantschap, of tweeden graad van zwagerschap bestaande, betrokken zijn, hetzij in hunnen persoon, hetzij in hunne qualiteit.

Art. 69. Wanneer er zaken mogten voorkomen, welke niet direct vallen in de bepaling van het voorgaand Artikel, maar het een of ander Lid mogt meenen niet volkomen in zijn geheel te zijn, zal hij de redenen, waarom hij mogt meenen zich van de beslissing der zaak te moeten onthouden, ter kennisse en ter beslissing van den Hove brengen, en zich naar deszelfs decisie gedragen.

Art. 70. Het Hof vergadert regulier viermaal elke week, het gansche

jaar, en zoo dikwijls buitengewoon, als de President zal noodig oordeelen, met uitzondering van twee maanden vacantie, ter keuze van het Hof, en met goedvinden van den Gouverneur-Generaal; gedurende welken tijd het echter zorgt, dat de loop der Justitie, in alle zaken, die geen uitstel kunnen lijden, onverhinderd kan voortgaan.

Art. 71. Geene sententiën zullen kunnen worden geslagen met minder dan vijf Leden; wekelijks vaceren twee Commissarissen ter rolle, die van de waarneming der Vergaderingen, en het beslissen van nieuwe zaken, gedurende die week inkomende, worden geëxcuseerd; zij zijn echter, in cas van zieke, absentie of excusatie van een der Leden, verpligt, op requisitie van den President te compareren, en zoodanig Lid te vervangen.

Art. 72. De conclusie wordt door den President, die het beleid der zaken in de Vergadering heeft, opgemaakt, volgens het gevoelen van de volstrekte meerderheid van het Hof, uitgesproken.

Ingeval van verdeeldheid der Leden in meer dan twee gevoelens, moet de volstrekte minderheid zich voegen naar eene der andere opiniën, ten einde alzoo de meerderheid te bekomen.

Art. 73. Aan den President en al de Leden, en Secretaris, wordt de striktste geheimhouding, zoo omtrent hunne eigene stemmen, als die van hunne mede-Raden, aanbevolen.

Art. 74. Alle sententiën en Regterlijke bevelen van den Hove worden in 's Konings naam door den President en Raden van het Hof van Justitie in *Suriname* uitgevaardigd, en geparapheerd door den President en door den Secretaris, en met het zegel van den Hove bekrachtigd.

Art. 75. Geene Praktizijns mogen voor het Hof postuleren, dan die voor hetzelve behoorlijk, na het afleggen van den Eed, zullen zijn geadmitteerd. Het Hof zal de admissie mogen weigeren, om redenen tot deszelfs decisie staande; ook zal het de eens gegevene admissie mogen intrekken, of de geadmitteerden voor korteren of langeren tijd suspenderen of corrigeren, wanneer dezelve of in het respect aan den Hove mogten mankeren, of de zaken, hun toevertrouwd, niet getrouw behandelen, en in het algemeen, wanneer het mogte gebeuren, dat het belang van de Justitie eene zoodanige voorziening vorderde, in afwachting van de nadere bepalingen omtrent dit stuk, bij de manier van procederen te maken.

Art. 76. Het Hof zal ook moeten waken tegen alle ongeoorloofde delayen, chicanes, langwijligheden in schrifturen en pleidooijen, en zorgen voor eene rigtige en zoo veel mogelijk spoedige expeditie van zaken, en daarop een provisioneel Reglement mogen maken, onder approbatie van den Gouverneur-Generaal, in afwachting van de manier van procederen.

Art. 77. Het Hof beoordeelt en taxeert, ingevalle van klagten, de declaratiën van de Praktizijns, en houdt hierbij, in afwachting van nadere bepalingen bij de manier van procederen, waarbij een Tarief, naar hetwelk zal moeten worden gedeclareerd, zal moeten worden overgelegd, in het oog de gebruiken der Kolonie, doch waakt tegen misbruiken in dezen.

Art. 78. De President en Leden van het Hof, hoezeer in hunnen post van allen Politieken invloed onafhankelijk, zijn verpligt, aan den Gouverneur-Generaal alle respect en eere te bewijzen, zijne bevelen, in de hoedanigheid als Ingezetenen der Kolonie, te respecteren, en de overige Ingezetenen met een goed voorbeeld in dezen voor te gaan.

Art. 79. De Gouverneur-Generaal daarentegen zal, van zijne zijde, de eer en digniteit van het Hof op alle wijzen ophouden, en hetzelve in de Kolonie doen respecteren naar behooren, en in het bijzonder aan deszelfs Regterlijke bevelen en sententiën de sterke hand moeten leenen, zoo dikwijls die zal worden gerequireerd.

Art. 80. De President zal verplicht zijn, maandelijks aan den Gouverneur-Generaal te overhandigen eene lijst der in die maand afgedane en nog hangende zaken, tot deszelfs informatie, en voorts de Notulen alle drie maanden aan den Gouverneur-Generaal ter hand stellen, om te worden overgezonden aan het Departement van Koophandel en Koloniën.

Art. 81. Het Hof zal verpligt zijn den Gouverneur-Generaal te dienen van consideratiën en advijs over alle zaken, waarin dezelve die zoude mogen noodig hebben, in het bijzonder over verzoeken om Surcheance van Betaling, Brieven van Cessie en soortgelijke, nadat de belanghebbenden op zoodanige verzoeken zullen zijn gehoord.

Art. 82. De President van den Hove zal verpligt zijn te adsisteeren bij zoodanige confidentiële Conferentiën, als waartoe de Gouverneur-Generaal hem, ingevolge Art. 23 van dit Reglement, zal roepen, en daarin te dienen van zijne consideratiën.

Art. 83. Het verbod tegen het geven of nemen van verbodene giften, gaven of geschenken, in Art. 108 bepaald, is, in den volsten nadruk, op den President, Leden en Secretaris van het Hof toepasselijk.

De President, Leden en Secretaris zullen gehouden zijn, elke eerste sessie in het jaar, uitdrukkelijk in den Raad te verklaren, dat zij, zooveel zij weten, zich naar de Wet hebben gedragen; en indien hun eenig twijfelachtig geval mogt zijn voorgekomen, zullen zij verplicht zijn, daarvan kennis te geven aan het Hof, om deszelfs goedvinden te verstaan; en zullen zij allen plegtig beloven, zich naar die Wet te zullen gedragen.

Voor zooveel zij mogten vermeenen, dat bij hunne huisvrouw of kinderen eenige giften of gaven genoten waren, of indien zij zelve, onwetend

of onbedacht, eenige geschenken van Kollegiën of personen mogten hebben ontvangen, of dezelve hun waren toegezonden, zullen zij daarvan aan den Hove dadelijk kennis geven, en de waarde daarvan moeten uitkeeren, zoo als het Hof zal goedvinden te bepalen.

Art. 84. De administratie der Criminele Justitie, provisioneel gedemandeerd blijvende aan het Hof van Policie, in voege, als bij Art. 43 is bepaalt, zoowel als de boete, in cas van contraventie aan Wetten van Policie, zullen de Gouverneur-Generaal en Raden van Policie, en de President en Leden van Civile Justitie verpligt zijn, afzonderlijk dezelver consideratiën over de hieromtrent te maken veranderingen, en dus over het doen ophouden van dezen provisionelen staat van zaken, aan het Departement van Koophandel en Koloniën in te zenden, uiterlijk binnen zes maanden na de aankomst van den Gouverneur-Generaal en van den President van het Hof van Civile Justitie respectievelijk.

Art. 85. De Gouverneur-Generaal zal, op eigen gezag, geene gratie of pardon mogen verleenen. Indien hij echter in gemoede mogt oordeelen, dat in eenige bijzondere en zeldzame gevallen van de uiterste aangelegenheid redenen waren, waarom geheel of gedeeltelijk gratie zoude kunnen worden toegestaan, zal hij evenwel die niet verleenen, voor en alleer hij daarop hebbe ingenomen het advijs van het Hof van Civile Justitie.

Ingevalle de meerderheid voor de gratie mogt opineren, zal de Gouverneur-Generaal dezelve mogen verleenen; in een tegenovergesteld geval zal hij, zulks geraden oordeelende, voor den tijd van een jaar, of half jaar, de executie van de sententie kunnen surcheren, en de stukken van het proces, met de consideratiën van hem Gouverneur-Generaal en den Hove van Justitie, overzenden, om daarop door Zijne Majesteit te worden gedisponeerd, zoo als Hoogstdezelve zal oordeelen te behooren.

Art. 86. Er zal almede zijn een Kollegie van Commissarissen voor Kleine Zaken, bestaande uit eenen President en zes Leden, en geadsisteerd door eenen Secretaris.

Art. 87. De President zal den ouderdom van vijf en twintig, en de Leden en de Secretaris dien van twee en twintig jaren moeten vervuld hebben.

Art. 88. De President en Leden worden niet bezoldigd.

Art. 89. Dit Kollegie zal kennis nemen van alle Civile zaken, niet te bovengaande eene somma van ƒ 250.— en daarin regt spreken.

Art. 90. Hetzelve zal geene vonnissen mogen slaan, dan ten minste met vijf Leden; zullende van alle vonnissen mogen worden geappelleerd aan het Hof van Civile Justitie, om aldaar definitivelijk te worden getermineerd.

Art. 91. De sessiën van dit Kollegie zijn bepaald in de maanden *Februarij Mei*, *Augustus* en *December*.

Art. 92. De manier van procederen zal, zoo als die tegenwoordig in gebruik is, provisioneel bij hetzelve worden in acht genomen.

Art. 93. De President en Leden worden door den Gouverneur-Generaal uit eene nominatie van een dubbel getal Leden, door het Hof van Criminele Justitie te formeren, benoemd; de Secretaris wordt door den Gouverneur-Generaal aangesteld, op een vast traktement.

Art. 94. De Wees-Kuratele en Onbeheerde Boedelskamer zal, conform de Instructie voor dezelve in den jare 1788 gearresteerd, provisioneel in stand blijven; de Kurators zullen geene hoogere traktementen genieten dan hun vóór den jare 1795 zijn toegekend geweest.

De Gouverneur-Generaal zal, met overleg van den Hove van Policie, bij het Departement van Koophandel en Koloniën dienen van zijne consideratiën en advijs nopens zoodanige nuttige veranderingen, welke in die administratie zouden behooren te worden gemaakt.

Art. 95. Er zal in de Kolonie eene Reserve-Kas worden opgerigt, onder de benaming van Generale Geldkamer, welke zal worden zamengesteld:

A. Uit de subsidiën, welke eventuëel uit het Moederland, ter gedeeltelijke bestrijding der uitgaven van Militaire traktementen en soldijen, zoude mogen worden verleend.

B. Uit de saldo's der respective Ontvangers, voor zooverre die saldo's het bedrag van derzelver respective borgtogten excederen.

Deze Generale Geldkamer zal moeten zijn in het Gouvernements-Huis, en de gelden zullen moeten geborgen worden in eene ijzeren kist, van drie verschillende sloten voorzien, waarvan een sleutel onder bewaring van den Gouverneur-Generaal, een onder den Raad-Fiskaal, en een onder den Contrarolleur-Generaal der Financiën zal berusten; en wanneer een dezer drie Hooge Ambtenaren zich uit de residentie absenteert, zal de sleutel van den afwezig gaande, in tegenwoordigheid van de twee overige, aan den in rang volgenden Ambtenaar moeten worden ter hand gesteld, ten einde in geen geval het noodzakelijk mouvement dier gelden te verhinderen.

Van deze Kas zal een afzonderijk Boek moeten aangelegd worden, hetwelk mede in de geldkist zal moeten worden bewaard, en waarbij de rekening van de Generale Geldkamer zal moeten worden gedebiteerd voor de gelden, in dezelve gestort wordende, en daartegen gecrediteerd, ingeval van subsidie uit het Moederland, eene rekening van subsidie uit het Moederland, en ingeval van overstorting van eenig saldo der Onvangers, de rekening van den Ontvanger, wiens saldo in dezelve wordt overgebragt.

Aan die ontvangers, welker perceptie eeniglijk bestaat in gelden, door

de Koloniale Ingezetenen, tot een bepaald doeleinde, opgebragt wordende, zullen dan, wanneer zij eenige gelden mogten benoodigd zijn, geene grootere sommen uit de Reserve-Kas mogen worden afgegeven, dan waarvoor zij bij dezelve crédit staan; wijl, ingeval derzelver Kassen meerder, ter bestrijding hunner uitgaven, mogten behoeven, dat meerdere uit extraordinaire bijdragen der Belastingschuldigen in zoodanig middel zal moeten gevonden worden.

Hetzelfde zal ook moeten worden in het oog gehouden met de gelden, welke uit de Wees-Kuratele en Onbeheerde Boedelskamer in deze Reserve-Kas worden gedeponeerd.

En daar de eigenlijke aard dezer Kas alverder is, *niet*, om uit dezelve eenige betaling in détail te doen, maar slechts, om de saldo's der respective Ontvangers, zoo als boven is gezegd, voor zooverre dezelve het bedrag van derzelver borgtogten excederen, tot securiteit der administratiën, te bewaren, alsmede, om de voorbedoelde subsidiën uit het Moederland in ontvang te nemen, zoo zullen, in de eerste plaats, alle betalingen van Ordonnantiën of eenig ander dergelijk document door de respective Ontvangers moeten geschieden, en bij hunne Boeken in uitgaaf moeten gebragt worden; en, in de tweede plaats, zal door den Gouverneur-Generaal, op schriftelijke voordragt van den Raad-Contrarolleur-Generaal der Financiën, uit deze Reserve-Kas, de Kas van dien Ontvanger worden gesubsidieerd, welke hij Gouverneur-Generaal zal oordeelen, tot het doen van deze of gene betaling, gelden noodig te hebben, zoo nogtans, dat hiertoe *in geen geval*, de gelden der Wees-Kuratele en Onbeheerde Boedelskamer zullen worden geëmploijeerd.

Art. 96. Het Collegium Medicum zal op den tegenwoordigen voet, en ingevolge de voor hetzelve reeds gearresteerde of nog te arresteren Instructiën, provisioneel blijven bestaan.

Art. 97. De handel en vaart op en van de Kolonie *Suriname* zal alleen mogen geschieden *uit* en *naar* dit Rijk.

Alle vruchten, waren en gewassen zullen nergens dan directelijk naar de *Nederlanden* mogen worden gezonden, en alle behoeften en waren, voor de voorschrevene Kolonie benoodigd, *alleen* uit dit Rijk derwaarts mogen worden aangebragt, met uitzondering echter van de vaart der Noord-Amerikanen, zoo als bij het volgend Artikel is bepaald.

Art. 98. De vaart der Noord-Amerikanen op *Suriname* zal provisioneel onder dezelfde bepalingen, als vóór het jaar 1795 heeft plaats gehad, zijn geoorloofd.

Art. 99. Alle goederen, welke met Nederlandsche Schepen, uit de Nederlandsche havens, naar *Suriname* worden vervoerd, zullen gelijk van ouds, immers provisioneel, van de betaling van Uitgaande Regten alhier vrij zijn, en in de Kolonie onderworpen zijn aan dezelfde Regten en Lasten,

welke vóór het jaar 1795 hebben plaats gehad; ook zullen de Lastgelden van de schepen provisioneel worden betaald op denzelfden voet, als vóór het jaar 1795 heeft plaats gehad.

Art. 100. Alle schepen, uit de Nederlandsche havens naar *Suriname* vertrekkende, of van daar repatriërende, zullen verpligt zijn, op aanzoek van het Gouvernement, een aantal beambten of manschappen voor de Land- en Zeemagt mede te nemen, en eene zekere scheepsruimte af te staan; alles naar gelang van derzelver grootte, en onder genot van een, in redelijkheid te bepalen, kostgeld en vracht.

Art. 101. Alle Regten of Belastingen, welke ten Kantore van In- en Uitgaande Regten, tot den jare 1795, plagten geheven en betaald te worden, zullen, onder de nader te arresteren Bepalingen. provisioneel blijven bestaan, totdat door Zijne Majesteit nader daarover zal worden gedisponeerd.

Art. 102. Om weg te nemen de onevenredigheid, welke in de Belasting van de Hoofdgelden aan het Kantoor van dezelve voor de Suiker-Plantaadjen gelegen is, wordt bepaald, dat aan het Kantoor der Hoofdgelden zal moeten worden betaald voor alle Blanken, Vrijlieden en Slaven, zonder onderscheid of deze laatste Plantaadje-, Huis- of andere Slaven zijn, boven de 12 jaren, een Hoofdgeld van *f* 2:10: — en beneden de 12 jaren, en boven de 3 jaren oud, almede een Hoofdgeld van *f* 1:5: — en wordt door deze bepaling bij deze ingetrokken en buiten effect gesteld de voldoening van de Hoofdgelden in Suiker, door de Eigenaren der Suiker-Plantaadjen tot hiertoe betaald.

Art. 103. Het Kantoor der Vendu-Geregtigheden zal provisioneel blijven bestaan, zullende de perceptiën der Lasten bij dit Kantoor geschieden op denzelfden voet en wijze, als vóór den jare 1795 heeft plaats gehad.

Art. 104. Insgelijks wordt provisioneel in stand gehouden het Kantoor der Kasse tegen de Wegloopers, of Bevredigde Boschnegers, onder deze bepalingen nogtans, dat het Extra-Hoofdgeld van *f* 6.—, hetwelk thans wordt geheven, zal blijven continuëren, waartegen de betaling van het Regt van 6 percent op den uitvoer van produkten met neutrale schepen niet zal worden ingevorderd, totdat in dezen de noodige voorzieningen door Zijne Majesteit zullen worden daargesteld; terwijl de heffing, op dit Kantoor vóór den jare 1795 plaats gehad hebbende, ten aanzien der vreemde vaartuigen, zal blijven stand houden.

Art. 105. Blijven voorts nog op den tegenwoordigen voet provisioneel gecontinuëerd de drie navolgende in *Suriname* bestaande Kantoren, als: het Kantoor der Modieke Lasten, dat van de Gemeene Weide, en het Kantoor der Kerk-Geregtigheden en 's Lands Gasthuis.

Art. 106. Voor zooverre er nog eenige ondergeschikte Kantoren mogten bestaan, zullen dezelve provisioneel blijven, totdat daaromtrent door den Gouverneur-Generaal de noodige voorzieningen zullen worden daargesteld, mits opgave van deszelfs verrigtingen, ter approbatie van den Koning, aan het Departement van Koophandel en Koloniën inzendende.

Art. 107. Geen Ambtenaar kan zijn ambt of bediening anders bezitten, dan tot kennelijk wederopzeggens toe.

Art. 108. Niemand, hoe ook genaamd, die eenig meerder of minder gezag in de Volkplanting van *Suriname* bekleedt, vermag van een' ander' onder deszelfs gebied, gehoorzaamheid of directie. of aan welken hij gehoorzaamheid verschuldigd is, eenige giften, gaven of geschenken, geringe eet- en drinkwaren echter uitgezonderd, te ontvangen, of aan denzelven te geven, directelijk of indirectelijk, of dulden, dat dit door zijne huisvrouw, kinderen, huisbedienden, of iemand van zijnentwege geschiede, op poene, dat de gevers of aannemers van zoodanige giften, gaven of geschenken zullen gehouden worden, zich aan onbehoorlijke concussie te hebben schuldig gemaakt, en als zoodanig, naar de gestrengheid der Wetten, te zullen worden gestraft.

Art. 109. Niettegenstaande alles, wat bij dit Reglement is omschreven, stiptelijk moet worden achtervolgd, zal echter, in zeer buitengewone gevallen, wanneer er geen tijd zoude zijn, op een voorstel tot buitengewone maatregelen de goedkeuring des Konings af te wachten, de Gouverneur-Generaal, met concurrentie van den Hove, en op zijne verantwoordelijkheid, zoodanige buitengewone provisionele maatregelen kunnen nemen, als hij, naar omstandigheden, ten nutte der Kolonie, zal oordeelen te behooren, mits bij de allereerste gelegenheid daarvan aan het Departement van Koophandel en Koloniën een gemotiveerd verslag doende, ten einde 's Konings approbatie te erlangen.

Art. 110. Voor den Gouverneur-Generaal en verdere Ambtenaren van de Kolonie *Suriname* worden respectivelijk gearresteerd de navolgende Eeden:

Voor den Gouverneur-Generaal:

„Dat zweer ik, te zullen zijn, en mij te zullen gedragen als Gouverneur-„Generaal van de Kolonie *Suriname*, mitgaders Opperbevelhebber over de „Land- en Zeemagt van Zijne Majesteit, den Koning der *Nederlanden*, aldaar.

„Dat ik in de uitoefening van de voorzegde qualiteit de Hooge en Sou-„vereine Regten van Zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden* zal be-„waren en bevestigen; dat ik tevens, zonder aanzien van personen, het „welzijn van het Rijk en de Volkplanting *Suriname* met al mijn vermo-„gen zal voorstaan en behartigen.

„Dat ik aan geene beloften of toezeggingen, zoomin als aan eenige be-„dreigingen, door wien die ook zouden mogen gedaan worden, gehoor „zal geven.

„Dat ik het Reglement op het beleid van de Regeering, het Justitie-„wezen, den Landbouw en de Scheepvaart in *Suriname*, door den Koning „gearresteerd, zal opvolgen en doen opvolgen naar behooren; mijne In-„structie, en de algemeene en bijzondere Bevelen, door Zijne Majesteit „den Koning der *Nederlanden*, of in Hoogstdeszelfs naam gegeven, met „alle getrouwheid zal nakomen, en voorts alles doen, wat een goed en „getrouw Gouverneur-Generaal en Opperbevelhebber schuldig is en behoort „te doen."

Voor den Raad-Fiskaal, President van het Hof van Justitie, Raad-Contrarolleur-Generaal van Financiën, de Leden van den Hove van Policie en Criminele Justitie en de Leden van het Hof van Civile Justitie:

„Dat zweer ik, dat ik aan Zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden* „gehouw en getrouw zal zijn in al mijne betrekkingen.

„Dat ik mij, in den mij opgedragen post van met alle „getrouwheid, naar het Reglement op het beleid van de Regeering, het „Justitie-wezen, den Landbouw en de Scheepvaart in *Suriname*, mitsgaders „naar mijne Instructie zal gedragen; — den Gouverneur-Generaal in al „deszelfs bevelen, die hij mij zal geven, stiptelijk zal gehoorzamen; het „welzijn der Kolonie, zooveel in mij is, zal behartigen, en voorts alles „doen, wat een goed en getrouw schuldig is en be-„hoort te doen.

„Dat ik mij in het bijzonder zal gedragen naar Art. 108 van het Re-„glement, omtrent het geven of nemen van verbodene giften, gaven of „geschenken."

BIJLAGE C.

REGLEMENT *op het beleid der Regering van de Nederlandsche West-Indische Bezittingen.* (Vastgesteld bij K. B. van 21 Juli 1828 N°. 222. G. B. 1828 N°. 3).

Eerste Titel.

Van den Gouverneur-Generaal.

Art. 1. Het hoogst uitvoerend gezag over alle 's Rijks Bezittingen, Forten, Etablissementen en Ambtenaren in de Nederlandsche West-Indische Bezittingen berust in den persoon van den Gouverneur-Generaal, die tevens zal zijn Opperbevelhebber over de Land- en Zeemagt aldaar; des zal elk, zich in die Gewesten bevindende, van wat rang en staat hij zij, hem als des Konings Vertegenwoordiger moeten erkennen en eerbiedigen, gehouw en getrouw zijn, en zijne bevelen opvolgen en gehoorzamen.

Art. 2. Hij moet in de *Nederlanden*, of eene van 's Rijks Koloniën of Bezittingen geboren, of geen inboorling zijnde, genaturaliseerd zijn, en den vollen ouderdom van *dertig jaren* bereikt hebben.

Art. 3. Gedurende de *zes eerste jaren* na de aanvaarding van zijn ambt, vermag hij daarvan geen' afstand te doen, of zijn ontslag te nemen, zonder 's Konings uitdrukkelijke toestemming.

Art. 4. Met het opperbevel over de Land- en Zeemagt in de West-Indische Bezittingen uitsluitend bekleed zijnde, ontvangen de gezagvoerders in de verschillende Koloniën, zoomin als de Zee- en Land-Officieren, zich aldaar bevindende, van iemand anders eenige bevelen, dan van, of van wege den Gouverneur-Generaal; zij zijn gehouden, zonder eenige tegenspraak, aan zijne orders te gehoorzamen, en door hunne onderhoorigen te doen gehoorzamen, en geene daarvan in het allerminste te contrariëren, of te dulden, dat zulks door iemand hunner onderhoorigen gedaan worde; zullende hij zich voor het overige in deze betrekking gedragen moeten naar de Militaire Reglementen, bereids door Z. M. gearresteerd, of nog te arresteren, en mitsdien aan hem worden uitgereikt eene Akte als Generaal en Admiraal en Chef over de Land en Zeemacht in de Nederlandsche West-Indische Bezittingen. In tijden van oorlog tusschen het Rijk der *Nederlanden* en eenige andere Mogendheid is hij bevoegd, in naam van Zijne Majesteit, Commissiën of *Lettres de Marque* te verleenen aan schepen, uitgerust door particulieren.

Het bestuur over alles, wat tot verdediging van 's Rijks Bezittingen in de *West-Indiën*, of tot afbreuk van den vijand dienen kan, is aan hem overgelaten, met advijs van zoodanigen Krijgsraad, of bijzondere Zee-

of Land-Officieren, als hij zal goedvinden deswege te raadplegen; blijvende hij desniettemin alleen in persoon verantwoordelijk voor de genomene maatregelen.

Art. 5. Alle openvallende Rijksambten, waaromtrent bij dit Reglement geene andere bepalingen zijn gemaakt, worden door of van wege hem, op de daaatoe staande traktementen en emolumenten, *ad interim* vervuld. Hij zal daarvan met de eerste gelegenheid kennis geven aan Z. M. Gouvernement, ten einde de *ad interim* benoemde persoon door den Koning in zoodanig ambt bevestigd, of wel een ander daartoe benoemd zou kunnen worden.

Art. 6. Hij heeft de magt, in enkele gevallen, om goede redenen, en wanneer hij zal oordeelen, dat zulks zonder nadeel voor 's Rijks dienst kan geschieden, voor eenen bepaalden tijd verlof te verleenen aan Civile of Militaire Ambtenaren, om zich naar *Europa* of elders te begeven, en om de noodige schikkingen te maken tot de waarneming van hunne bedieningen gedurende de afwezigheid; zoo mede, om op de voordragten daartoe, door de Gezagvoerders in de andere Koloniën onder zijn bewind gedaan, te beschikken.

Art. 7. Ten einde hij zich geheel aan de waarneming van zijnen post zou kunnen toewijden, vermag hij geene Administratiën of Commissiën waar te nemen, of aandeelen in Reederijen van schepen van of op de West-Indische Bezittingen te hebben, en zal hij hoegenaamd geenen handel mogen drijven.

Art. 8. Hij doet alle Civile Ambtenaren in de Kolonie onder zijn bewind, welke niet in handen van Z. M. zelve den Eed afleggen, bij hunne aanstelling, alvorens in functie te treden, behalve den Eed van getrouwheid, en dien, tot hunne verschillende bedieningen staande, afleggen den Eed van zuivering, en, voor zooveel zulks door hem noodig geoordeeld wordt, dien van geheimhouding.

Art. 9. Ingeval hij oordeelen mogt, dat het algemeen belang kwame te vorderen, dat eenig Ambtenaar of Officier in de West-Indische Koloniën, in eed of dienst aan het Rijk staande (de Leden van den Hoogen Raad, en die van het Hof van Civile en Criminele Justitie te *Suriname* uitgezonderd), onverwijld in zijne bediening zou behooren geschorst te worden, zal hij zulks te zijner verantwoording mogen doen, zorgende of order stellende, dat de werkzaamheden van zoodanigen persoon *ad interim* behoorlijk worden waargenomen; van alle beschikkingen dienaangaande zal hij, met de redenen van bezwaar, Z. M. Gouvernement doen kennis dragen, en ten aanzien van finale destitutie, ingeval hij vermeenen mogt die te moeten voordragen, de beslissing des Konings afwachten.

Art. 10. Hij zal niemand, die in eed of dienst van het Rijk is, en

zich ontrouw komt te gedragen, naar het Moederland mogen overzenden, om aldaar teregtgesteld te worden; maar zorgen, dat zulks in de Kolonie zelve voor den gewonen Regter geschiede.

Art. 11. Indien hij mogt oordeelen, dat het algemeen belang kwam te vorderen, dat eenig persoon of personen, verdacht van eenige handelingen, strekkende tot ondermijning van het Publiek Gezag, of storing van de publieke rust en veiligheid, onverwijld uit eene der Koloniën zouden behooren te worden verwijderd, zal hij vermogen, zonder deswege buiten speciale toestemming des Konings immer in Regten te kunnen aangesproken worden, denzelven te doen vertrekken, of des noods naar het Moederland op te zenden, behoudens eenigen tijd, om orde op hunne zaken te stellen, alsmede tot op hun vertrek, hen onder zoodanige surveillance te stellen, als hij zal noodig oordeelen; zullende hij daarvan met de eerste scheepsgelegenheid Z. M. Gouvernement moeten verwittigen, ten einde de Koning dienaangaande beslisse. Doch zal hij dezen maatregel niet ten uitvoer brengen, dan na den Hoogen Raad in dezen confidentiëel gehoord te hebben, zonder evenwel verpligt te zijn, het advijs van dat Kollegie te volgen, blijvende alleen hij voor den maatregel verantwoordelijk.

Art. 12. Hij zal geene gronden vermogen uit te geven of eenigen vasten eigendom, aan het Gouvernement behoorende, vermogen te verkoopen, of te veraliëneren; maar zal de verzoeken, die daartoe aan hem zullen gedaan worden, met zijne consideratiën opzenden aan Z. M. Gouvernement; naauwkeurig opgevende, of zoodanige concessiën aan het Rijk, of de defensie der Kolonie, of naastbijgelegene landen, ouder en beter regt hebbende, nadeelig kunnen zijn, en zal hij intusschen niet gedoogen, dat iemand, onder welk voorwendsel ook, den verzochten grond aanvaarde, zoo lang door Z. M. daarop niet gedisponeerd zal zijn.

Art. 13. Hij zal toezien, dat geene Consuls of Agenten van vreemde Mogendheden in eene der West-Indische Koloniën worden toegelaten, zonder uitdrukkelijke toestemming des Konings.

Art. 14. Hij vestigt zijne bijzondere aandacht op de Staatkundige betrekkingen met de Gouvernementen van *Amerika*, en met de Regering der Bezittingen van Europeaansche Mogendheden in de *West-Indiën*. Hij deelt zijne bevindingen dienaangaande mede aan het Gouvernement in Europa. In gevallen, welke geen uitstel kunnen lijden, geeft hij de noodige bevelen, en deelt dezelve aan de Regering mede, of draagt voorzieningen voor, strekkende, om de goede verstandhouding met allen te bewaren.

Art. 15. De Gouverneur-Generaal verleent, of weigert de verzoeken tot inwoning of tijdelijk verblijf in de West-Indische Bezittingen.

Art. 16. Hij zal vreemdelingen, of onderdanen des Konings, niet voorzien van eenen admissiebrief, afgegeven door het Departement van Marine en Koloniën, niet als vaste Ingezetenen admitteren, zonder zich vooraf, op de best mogelijke wijze, verzekerd te hebben, dat hun verblijf in de Kolonie, waar zij zich willen nederzetten, niet nadeelig kan zijn; hebbende hij de bevoegdheid, om, wanneer hij dat verblijf werkelijk nadeelig mogt oordeelen, zoodanige personen *de facto* uit de Kolonie te doen vertrekken.

Art. 17. De aanhef van alle Publicatiën, Akten en andere opene stukken zal, na het opschrift: *In naam des Konings*, slechts bestaan in deze woorden: „De Gouverneur-Generaal van de Nederlandsche West-Indische Bezittingen.

„Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, SALUT! doet te weten".

Art. 18. De Gouverneur-Generaal handelt wijders naar de bijzondere Instructiën, hem door of van wege den Koning gegeven.

Art. 19. De Gouverneur-Generaal oefent uit zoodanige verdere magt, als hem bij de algemeene Wetten en bepalingen. of bijzondere verordeningen en besluiten, is, of zal worden opgedragen.

Art. 20. De Gouverneur-Generaal legt, alvorens in functie te treden, in handen van Z. M., of zoo zulks niet heeft kunnen geschieden, in handen van den Commissaris-Generaal, of, zoo deze niet aanwezig mogt zijn, in die van het eerste Lid van den Hoogen Raad, volgens de volgorde, hieronder bij Art. 22 aangewezen, den navolgenden Eed af:

„Ik zweer, dat ik, om de waardigheid van Gouverneur-Generaal der „gezamelijke Nederlandsche West-Indische Bezittingen te bekomen, aan „niemand, wie hij ook zij, eenige geschenken gegeven of beloften gedaan „heb, noch zulks doen zal.

„Dat ik, in de uitoefening van die waardigheid, en als Opperbevel- „hebber van de Zee- en Landmagt in het mij toevertrouwde Gouverne- „ment, aan Z. M. den Koning der *Nederlanden* gehouw en getrouw zal zijn.

„Dat ik de Hooge Souvereine regten des Konings en de waardigheid „van het Rijk zal handhaven en bevestigen; dat ik het welzijn, den bloei „en de welvaart der Nederlandsche West-Indische Bezittingen zal voor- „staan en behartigen, zonder aanzien van persoon; dat ik, in de uit- „oefening mijner ambtspligten, zoo min aan bedreigingen, als beloften, „door wien ook gedaan, zal gehoor geven. Dat ik het Reglement op het „beleid der Regering en de verdere algemeene of bijzondere Instructiën „of bevelen, mij door, of van wege den Koning gegeven, zal nakomen, „en voorts alles doen, wat een goed en getrouw Gouverneur-Generaal en „Opperbehebber schuldig is en behoort te doen:

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"

Tweede Titel.

Van den Hoogen Raad der Nederlandsche West-Indische Bezittingen.

Art. 21. Tot het beleid der Regering worden aan den Gouverneur-Generaal toegevoegd vier Raden, die gezamenlijk met den Gouverneur-Generaal uitmaken de Regering der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, onder de benaming van den *Hoogen Raad.*

Art. 22. De Hooge Raad zal, onder het Presidium van den Gouverneur-Generaal, bestaan uit:
Een Procureur-Generaal.
Een Contrôleur-Generaal der Financiën.
Een Commissaris voor 's Rijks Domeinen, en
Een Commissaris voor de Inlandsche Bevolking, de Slaven daaronder gerekend, het Armwezen, het Onderwijs en de Kerkelijke Zaken.

Art. 23. Aan den Hoogen Raad wordt toegestaan een Algemeene Secretaris, die tevens als zoodanig den Gouverneur-Generaal ten dienste staat.

Art. 24. De Hoofd-Ambtenaren, welke den Hoogen Raad uitmaken, dienen, elk in zijne bijzondere betrekking, op zoodanige Instructie, als voor hen gearresteerd zal worden.

Art. 25. De President van het Hof van Civile en Criminele Justitie, benevens de President van den Gemeente-Raad der Kolonie *Suriname*, kunnen, in zeer bijzondere gevallen, wanneer zulks in het belang van de dienst noodzakelijk geoordeeld wordt, door den Gouverneur-Generaal worden opgeroepen, om als adviserende Leden aan de beraadslaging der Regering deel te nemen.

Art. 26. De algemeene en bijzondere Wetten worden in den Hoogen Raad geconcipiëerd, of, in zooverre die door de Gezagvoerders in de verschillende West-Indische Bezittingen ter sanctie worden ingezonden, onderzocht, en gearresteerd; doch, alvorens van kracht te zijn, moeten dezelve door of van wege Z. M. worden goedgekeurd.

Art. 27. In dringende gevallen echter is de Hooge Raad bevoegd, besluiten uit te vaardigen, ondere nadere approbatie van het Gouvernement in *Europa*. Van deze alzoo genomene besluiten en de beweegredenen tot dezelve wordt aan het Gouvernement in *Europa* onmiddellijk kennis gegeven.

Art. 28. In de vergadering van den Hoogen Raad wordt bij meerderheid van stemmen besloten; bij het staken der stemmen heeft de Gou-

verneur-Generaal eene beslissende stem; hij kan, wanneer hij zulks oorbaar voor den Lande en voor 's Konings dienst noodig rekent, onder zijne speciale verantwoordelijkheid, met de minderheid concluderen, en zelfs naar zijn gevoelen alleen het besluit doen opmaken.

De besluiten van den Gouverneur-Generaal in Rade, openbaar afgekondigd, hebben kracht van Wet, zoolang dezelve door het Gouvernement in *Europa* niet worden afgekeurd.

Art. 29. De Leden van den Hoogen Raad zullen, door den Gouverneur-Generaal des gerequireerd, de beweegredenen van hunne advijzen *in scriptis* opgeven.

Art. 30. Het zal den Gouverneur-Generaal vrijstaan, de bijzondere Leden van den Hoogen Raad met zoodanige commissorialen te belasten, als hij zal geraden oordeelen.

Art. 31. Alle verordeningen, bevelen en andere handelingen van het Hoofdbestuur worden uitgevaardigd op naam van den Gouverneur-Generaal in Rade, en niet anders; dezelve moeten door den Algemeenen Secretaris geteekend worden: *Ter Ordonnantie van den Gouverneur Generaal in Rade.* — Alle algemeene verordeningen, belangrijke bepalingen, of besluiten worden daarenboven door den Gouverneur-Generaal geteekend.

Art. 32. De Gouverneur-Generaal is alleen bevoegd, om in de Vergaderingen van den Hoogen Raad onderwerpen in deliberatie te brengen.

Bijaldien een of meer Leden van den Hoogen Raad mogten vermeenen eenig voorstel te moeten doen, zullen zij dit ter kennisse brengen van den Raad, als wanneer daarvan aanteekening in de Notulen zal worden gedaan; blijvende het alsdan aan den Gouverneur-Generaal voorbehouden, dat voorstel in de eerstvolgende Vergadering al of niet tot een punt van deliberatie te maken.

Art. 33. Van het verhandelde in elke Zitting van den Hoogen Raad, alsmede van de handelingen van den Gouverneur-Generaal afzonderlijk, worden dagelijks Aanteekeningen gehouden, die elke *drie* maanden kopijelijk aan het Gouvernement in *Europa* zullen worden overgezonden, vergezeld van een kort Register op dezelve, en van al de Bijlagen, welker kennis nuttig en belangrijk kan zijn.

Van alle belangrijke gebeurtenissen en handelingen, zoo de inwendige Regering, als de buitenlandsche betrekkingen met de Staten van *Amerika* of de Gouvernementen der Europeäansche Koloniën betreffende, inzonderheid van alle opkomende oorlogen, zal tusschentijds met den meesten spoed aan het Gouvernement in het Moederland worden kennis gegeven. — De overzending der stukken zal steeds gepaard gaan met een beredeneerd verslag, zoo van de omstandigheden, als van de beoordeeling van den Hoogen Raad daarover, ten einde den Koning in staat te stellen, den

stand van zaken met juistheid te beoordeelen, en, waar zulks noodig is, met volledige kennis te beslissen.

Art. 34. De Jaarlijksche Verslagen, vermeld bij Art. 90 van dit Reglement, zullen achtereenvolgende ter tafel van den Hoogen Raad gebragt, en tot onderwerpen van deliberatie worden gemaakt, om vervolgens met zoodanige aanmerkingen en bedenkingen, als waartoe dezelve mogten aanleiding geven, bij een Algemeen Verslag nopens den staat van de gezamenlijke West-Indische Bezittingen, door den Gouverneur-Generaal in Rade den Koning te worden aangeboden.

Art. 35. De Gouverneur-Generaal in Rade, zoowel als afzonderlijk handelende, is gehouden de bevelen, hem door den Koning, of uit naam des Konings toegezonden, na te komen.

Art. 36. Wanneer de bediening van Gouverneur-Generaal, door sterfgeval, resignatie of anders, mogt komen te vaceren, zal de Geheime Missive of Lastbrief des Konings, indien die mogt aanwezig zijn, waarbij een opvolger wordt benoemd, in eene gecombineerde Vergadering van den Hoogen Raad en van het Gemeente-Bestuur worden geopend, en de daarbij benoemde persoon als Gouverneur-Generaal der gezamenlijke West-Indische Bezittingen dadelijk, na het afleggen van den Eed in handen van het oudste Lid van den Hoogen Raad, in functie treden.

Bij ontstentenis van den Brief, of uitlandigheid van den benoemden persoon, zal het eerst in rang aanwezig Lid van den Hoogen Raad, zoo als de opvolging bij Art. 22 is aangewezen, de bediening van Gouverneur-Generaal *ad interim* aanvaarden, en het traktement, daartoe staande, genieten, totdat Z. M. daarin zal hebben voorzien, en de nieuw aangestelde Gouverneur-Generaal zijne functiën zal hebben aanvaard.

Art. 37. De Ambtenaar, die *ad interim* de functie van Gouverneur-Generaal waarneemt, zal geene bevoegdheid hebben, op grond van de bepaling, voorkomende in Art. 28, gebruik te maken van het regt, den Gouverneur-Generaal toegekend, om tegen het gevoelen der meerderheid van den Hoogen Raad een besuit te nemen.

Art. 38. De Leden van den Hoogen Raad genieten, als zoodanig, geene bezoldiging; zij fungeren, zoo lang zij het radicaal bezitten van hunne bijzondere ambtsbediening.

Art. 39. De Leden van den Hoogen Raad leggen den volgenden Eed af:
„Ik zweer, dat ik aan Z. M. den Koning der *Nederlanden* gehouw en „getrouw zal zijn; dat ik, zooveel mijn aandeel aan de Regering betreft, „de hooge en souvereine regten des Konings en de waardigheid van het „Rijk zal helpen handhaven en bevestigen; dat ik het welzijn, den bloei „en de welvaart van *Nederlands* West-Indische Bezittingen zal voorstaan

„en behartigen, zonder aanzien van personen; dat ik, in de uitoefening „mijner ambtspligten, zoo min aan bedreigingen als aan beloften, door „wien ook gedaan, zal gehoor geven; dat ik het beleid der Regering, „en de verdere algemeene of bijzondere instructiën of bevelen, door of „van wege den Koning gegeven, met alle getrouwheid zal nakomen.

„Dat ik den Gouverneur-Generaal met ijver en trouw zal helpen be„ramen en uitvoeren al, wat tot 's Konings dienst nuttig kan worden „geacht, en zijne bevelen met alle gehoorzaamheid zal nakomen.

„Dat ik voorts alles doen zal, wat een goed en getrouw Lid van den „Hoogen Raad der Nederlandsche West-Indische Bezittingen schuldig is „en behoort te doen.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"

Derde Titel.

Over het Justitie-Wezen.

Art. 40. De Regtspleging wordt uitgeoefend door een *Hof van Civile eu Criminele Justitie*, residerende te *Suriname*, zamengesteld uit een President, die Meester in de Regten moet zijn; vier gegraduëerde Leden, en twee Leden uit de Ingezetenen, welke niet zullen behoeven gegraduëerd te zijn, bijgestaan door eenen Griffier.

In elke der andere Koloniën bestaat een *Raad van Civile en Criminele Justitie*, op den voet, als bij de verschillende Reglementen vôor elke derzelve bepaald wordt.

De Presidenten zullen den ouderdom van *dertig*, en de Leden, zoo mede de Griffiers, dien van *vijf en twintig* jaren bereikt moeten hebben; zij allen zullen het Burgerregt moeten bezitten.

Art. 41. Het Publiek Ministerie bij de Regterlijke Kollegiën in *Suriname*, en het oppertoezigt over de Ambtenaren bij de Regtskollegiën in de overige West-Indische Koloniën wordt uitgeoefend door of namens den *Procureur-Generaal*, tevens Lid van den Hoogen Raad, en in de overige Koloniën, bij de Kollegiën van Justitie, door eenen Ambtenaar, daartoe te designeren.

Art. 42. De Ambtenaren van het Publiek Ministerie zullen nimmer tot de betaling van eenige proceskosten gecondemneerd kunnen worden.

Art. 43. Het Hof van Civile en Criminele Justitie te *Suriname* spreekt regt ter eerster instantie in alle burgerlijke zaken in de Kolonie van *Suriname*, welke de som van *drie honderd Gulden* te boven gaan. Voorts is hetzelve competent in alle strafzaken, welke met eene gevangenis van meer dan tien dagen, of eene boete van meer dan *f* 200 of, voor zooverre Slaven aangaat, met een getal van meer dan honderd slagen zouden behooren te worden achtervolgd.

Art. 44. Verder spreekt het Hof te *Suriname* regt in appèl over alle zoodanige beroepen voor de Regtbank van Kleine Zaken te *Suriname*, als bij het Reglement voor de Kolonie zullen worden aangewezen, en wijders, nadat deswege de nadere autorisatie des Konings zal zijn ingekomen, over zoodanige zaken bij de overige Regtskollegiën in de West-Indische Bezittingen, van welke vroeger op het Hoog Geregtshof te *'s Gravenhage* kon worden geappelleerd.

Art. 45. Van de door het Hof te *Suriname civiliter* ter eerster instantie gewezene Vonnissen valt appèl op zoodanige Regterlijke Autoriteit in het Moederland, als bij de vigerende Wetten daartoe is aangewezen, mits aan de zijde van den appellant de noodige borgtogt gesteld worde, dat de dag regtens ter prosecutie van hetzelve appèl niet later plaats hebbe, dan een jaar nadat het vonnis zal zijn uitgesproken, op pœne van nietigheid.

In alle strafzaken wijst het Hof te *Suriname* bij arrest, voor zooverre niet, volgens de bestaande Wetten, het appèl in criminele gedingen is toegelaten.

Art. 46. Het Hof te *Suriname* vermag geen vonnis te geven in civile zaken, waarin de staat, de openbare orde, minderjarigen of afwezigen zijn betrokken, tenzij het Publiek Ministerie in deszelfs conclusiën zij gehoord, op pœne van nietigheid.

Art. 47. Het getal der Leden, dat in ieder Kollegie van Justitie present zal moeten zijn, om regt te spreken, zal bij de Instructie, voor ieder derzelve bepaald worden.

Art. 48. De Regtskollegiën zullen in alle staten van het proces partijen voor zich, of voor Commissarissen moeten doen compareren, om dezelve, zoo mogelijk, tot het aangaan van minnelijke schikkingen te disponeren.

Art. 49. Alle sententiën, provisioneel of interlocutoir, zullen hare executie hebben, zonder dat daarvan eenige provocatie of hooger beroep zal worden toegelaten, tenzij dezelve ten difinitive waren irreparabel, hetwelk ter beslissing van den Regter staan zal.

Art. 50. De Civile en Criminele Regtspleging kan alleen worden uitgeoefend door de daartoe bepaaldelijk aangewezen Regtbanken.

Art. 51. Bij het bekend maken en het uitspreken van *alle* Regterlijke dispositiën en vonnissen, moeten steeds de beweegronden worden aangevoerd en uiteengezet, waarop dezelve genomen zijn.

Art. 52. Niemand mag wegens misdaden in Regten betrokken worden

dan uit kracht der bestaande, of nog verder in te voeren Wetten en Reglementen, en op de wijze, daarbij vastgesteld.

Art. 53. Geenerlei straffen of correctiën, van welken aard ook, zullen voortaan mogen worden opgelegd, dan door tusschenkomst des Regters; wordende alle compositiën, of zoogenoemde afmakingen onder de hand, al ware het ook ten verzoeke of met bewilliging van partijen, voor ongeoorloofd verklaard.

Art. 54. De Gouverneur-Generaal vermag in geenerlei geval in de West-Indische Bezittingen geregtelijk aangesproken, of eenige procedure, van wat aard ook, tegen hem worden ondernomen, ter zake van misdaad, in of buiten deszelfs officie gepleegd; maar zullen alle zoodanige aktiën, naar aanleiding van Art. 177 en 178 der Grondwet, voor den Hoogen Raad van het Rijk der *Nederlanden* moeten geïnstituëerd worden.

Art. 55. Geene doodvonnissen, door het Hof of eene der Regtbanken geveld, mogen ten uitvoer gebragt worden, dan nadat daartoe van den Gouverneur-Generaal, of van de Gezagvoerders in de andere Koloniën, verlof zal bekomen zijn.

Art. 56. Het verlof tot uitvoering van het gevelde doodvonnis mag niet geweigerd worden, tenzij de Gouverneur-Generaal of de Gezagvoerders in de andere Koloniën, daartoe door den aangeklaagde of veroordeelde verzocht, vermeenen mogten opschorting der Regtspleging te moeten bevelen.

Het Hof en de Regtbanken zijn gehouden, aan het bevel van opschorting te gehoorzamen, doch tevens bevoegd, de bedenkingen, welke zij vermeenen, dat daartegen bestaan, ter kennisse van den Gouverneur-Generaal, of den Gezagvoerder in de verschillende Koloniën te brengen.

Art. 57. Wanneer de Gouverneur-Generaal of Gezagvoerders in de andere Koloniën meenen, dat, niettegenstaande die bedenkingen, de criminele vervolging behoort te blijven opgeschort, moet het Hof of de Regtbank daarin berusten.

De Gouverneur-Generaal zendt dan alle stukken naar het Gouvernement in *Europa*, ten einde de zaak ter beslissing van Z. M. te brengen.

Art. 58. De Gouverneur-Generaal is wijders bevoegd, om, ook in civile zaken, wanneer door eenig regtsgeding het belang of de veiligheid van den Staat zoude benadeeld worden, de uitvoering der sententie of den loop van een regtsgeding, voor den tijd van ten langste een jaar, te schorsen. — Hij zal daarvan onverwijld kennis geven aan het Departement voor de Marine en Koloniën, alsmede van de motiven, welke hem daartoe bewogen hebben, en daarop de beslissing afwachten; deze binnen den tijd van een jaar niet inkomende, zal het regtsgeding worden voortgezet.

Art. 59. Bijaldien de Gouverneur-Generaal in gemoede mogt oordeelen, dat in eenige bijzondere en zeldzame gevallen van de uiterste aangelegenheid, hetzij voor het Hof, te *Suriname* gevestigd, hetzij voor den Raad in eene der Koloniën, in het laatste geval, naar aanleiding eener voordragt van den Gezagvoerder in dezelve, redenen waren, waarom, geheel of gedeeltelijk, gratie zoude kunnen worden toegestaan, zal hij evenwel, alvorens die te verleenen, daarop moeten inwinnen het advijs van het Hof van Civile en Criminele Justitie, de uitvoering van het vonnis inmiddels doende schorsen.

Ingeval de meerderheid voor de gratie mogt opineren, zal de Gouverneur-Generaal dezelve mogen verleenen; in een tegenovergesteld geval zal hij, zulks geraden oordeelende, voor den tijd uiterlijk van een jaar, de schorsing van de executie kunnen doen voortduren; als wanneer hij de stukken van het proces, met de consideratiën van hem Gouverneur-Generaal en den Hove van Justitie, en bovendien die van den Procureur-Generaal, als het vonnis in eene der andere Koloniën gewezen is, zal overzenden, om daarop door Z. M. te worden gedisponeerd, zoo als Hoogstdezelve zal oordeelen te behooren.

Art. 60. Geen Politiek Gezag zal voor het overige eenigen invloed op de deliberatiën der Regterlijke Kollegiën kunnen uitoefenen; maar zullen dezelve, vrij en onafhankelijk, regt spreken in naam of van wege den Koning, zooals zij in goede justitie zullen vermeenen te behooren.

Art. 61. Er zal in iedere Kolonie een *Raad van Kleine Zaken* bestaan, welke *de plano*, zonder toelating van Praktizijns, regt zal spreken in alle zaken, zeker bedrag niet te boven gaande, bij de Reglementen voor iedere Kolonie in het bijzonder vast te stellen; gelijk bij die Reglementen mede de zamenstelling van dit Kollegie nader zal worden bepaald, en naar de plaatselijke omstandigheden geregeld, zoo mede het bedrag, waarover hetzelve regt spreken zal, met toelating van hooger beroep.

Deze Raad van Kleine Zaken zal tevens uitmaken eene Regtbank van Policie, en regt spreken in zaken, bij de bijzondere Reglementen van iedere Kolonie aan te wijzen.

Art. 62. De President, de Leden en de Griffier van elk der Regterlijke Kollegiën zullen zoomin elkander, als den Gezagvoerder, of den waarnemer van het Publiek Officie, in de Kolonie, waar zij resideren, mogen bestaan in den derden graad van bloedverwantschap, of tweeden van zwagerschap, des echter, dat zwagerschap, gedurende den tijd der bediening opkomende, niet zal hinderen.

Art. 63. De President, de Leden en de Griffier van de onderscheidene Regterlijke Kollegiën worden voor de eerste maal, onder opvolgende

goedkeuring des Konings, door den Commissaris-Generaal en in het vervolg door Z. M. aangesteld; zij zullen, vóór de expiratie van zes volle jaren dienst, van hun ambt niet mogen afzien, op verbeurte van alle aanspraak op pensioen; in geen geval zullen zij hunne posten mogen nederleggen, zonder 's Konings toestemming daartoe te hebben gevraagd en bekomen.

Art. 64. Bij vacature van eene der voorschreven bedieningen, zal dezelve *ad interim* worden waargenomen door dengenen, die daartoe door den Gouverneur-Generaal zal worden gequalificeerd uit eene nominatie van drie personen, door het Regterlijk Kollegie, waarin de vacature plaats heeft, te formeren, welke zoo na mogelijk de noodige requisiten zal moeten bezitten, totdat door den Koning deswege finaal zal zijn gedisponeerd.

Art. 65. Wanneer er verdenking bestaat, dat de President, een der Raden of de Griffier van eenig Regtskollegie zich in zooverre was te buiten gegaan, dat de Procureur-Generaal vermeende, dat er termen waren, om tegen hem eene Criminele aktie te instituëren, zal hij zulks niet mogen doen, dan na vooraf autorisatie van den Gouverneur-Generaal te hebben gevraagd en bekomen.

Art. 66. Wanneer een dezer Ambtenaren mogt veroordeeld worden tot de straf van eene gevangenis, hoe kort die ook zoude mogen wezen, zal hij van zelven van zijn ambt vervallen zijn.

Art. 67. Het Hof en de Raden van Civile en Criminele Justitie in de overige Koloniën zullen mede regt spreken in zaken van strandvonderijen ook over prijzen en buiten, in welke het Gouvernement of de Kolonie aanlegger of verweerder mogt zijn.

Art. 68. Geen der Leden van een Regtskollegie zal mogen zitten over zaken, in welke hij of zijne nabestaanden, hem tot in den derden graad van bloedverwantschap, of tweeden van zwagerschap bestaande, betrokken zijn, hetzij in hunnen persoon, hetzij in hunne qualiteit.

Art. 69. Wanneer er zaken mogten voorkomen, welke niet direct vallen in de bepaling van het voorgaande Artikel, maar het een of ander Lid mogt oordeelen, niet volkomen in zijn geheel te zijn, zal hij de redenen, waarom hij mogt meenen, zich van de beslissing der zaak te moeten onthouden, ter kennisse en ter beslissing van het Kollegie, waartoe zoodanig Lid behoort, brengen, en zich naar deszelfs decisie gedragen.

Art. 70. De conclusie, opgemaakt volgens het gevoelen van de volstrekte meerderheld van een Kollegie van Justitie, wordt door den Pre-

sident, die het beleid der zaken in de Vergadering heeft, uitgesproken. Ingeval van verdeeldheid der Leden in meer dan twee gevoelens, moet de volstrekte minderheid zich voegen naar eene der andere opiniën, ten einde alzoo de meerderheid te bekomen.

Art. 71. Aan den President, de Leden en den Griffier van elk Kollegie wordt de strikste geheimhouding, zoo omtrent hunne eigene stemmen, als die van hunne Medeleden, aanbevolen.

Art. 72. Alle sententiën en Regterlijke bevelen van Justitie worden, in 's Konings naam, door President en Raden uitgevaardigd, geparapheerd door den President, en door den Griffier met het zegel van het Kollegie bekrachtigd.

Art. 73. Geene Praktizijns mogen voor eenig Kollegie van Justitie postuleren, dan die voor hetzelve, na het afleggen van den Eed, behoorlijk zullen zijn geadmitteerd. De admissie zal mogen geweigerd worden om redenen, ter decisie van het Kollegie staande; ook zal het de eens gegevene admissie mogen intrekken, of de geadmitteerden voor korteren of langeren tijd in de uitoefening hunner bediening schorsen, wanneer zij, of in het respect, aan het Kollegie verschuldigd, mogten mankeeren, of de zaken, welke zij behooren voor te staan, niet getrouw behandelen, zullende het echter aan de niet geadmitteerde Praktizijns, zoo ook aan die, welker admissie is ingetrokken, en die, welke voor meer dan een jaar gesuspendeerd zijn, ingeval dezelve zich daarmede bezwaard vinden, vrijstaan, daartegen hunne belangen bij den Gouverneur-Generaal in Rade in te brengen op zoodanigen voet en wijze, als bij de bijzondere Reglementen voor iedere Kolonie zal worden vastgesteld, blijvende aan den Hoogen Raad de finale beslissing deswege voorbehouden.

Art. 74. De Kollegiën van Justitie zullen ook moeten waken tegen alle ongeoorloofde delayen, chicanes, langwijligheden in schrifturen en pleidooijen en zorgen voor een rigtige en zoo veel mogelijk spoedige expeditie van zaken.

Art. 75. De Justiële Kollegiën taxeren en modereren de declaratiën van de Praktizijns, ingeval van klagten deswege, en zorgen, dat de Tarieven van salaris, zoo van de Praktizijns, als van de Justiële Ambtenaren, niet overschreden worden.

Art. 76. De Kollegiën van Justitie zijn verpligt maandelijks aan den Gezagvoerder in de Kolonie te overhandigen eene lijst der in die maand afgedane en nog hangende zaken, ten einde aan den Gouverneur-Generaal te worden opgezonden; zullende zij voorts zorg dragen, dat de No-

tulen van het verhandelde alle drie maanden aan den Gouverneur-Generaal worden ter hand gesteld, ten einde, vergezeld van de consideratiën, daarop bij hem Gouverneur-Generaal in Rade gevallen, vervolgens naar het Gouvernement in *Europa* te worden opgezonden.

Art. 77. Het Hof te *Suriname*, zoowel als de Regtskollegiën in de overige Koloniën, zullen verpligt zijn den Gouverneur-Generaal te dienen van consideratiën en advijs over alle zaken, waarin deze vermeent die noodig te hebben, in het bijzonder over verzoeken van surcheance van betaling, brieven van cessie, en soortgelijke, nadat de belanghebbenden op zoodanige verzoeken zullen gehoord zijn.

Art. 78. De President van den Hove zal, zoowel als de President van het Gemeente-Bestuur, verpligt zijn te adsisteren bij zoodanige confidentiële conferentiën, als waartoe de Gouverneur-Generaal hen zal roepen, en daarin dienen van consideratiën en advijs; zullende de Gouverneur-Generaal mede bevoegd zijn, consideratiën en advijs te requireren van de Presidenten der andere Regtskollegiën in al die bijzondere gevallen, waarin hij vermeenen zal, die noodig te hebben.

Art. 79. De Presidenten en Leden van de Regtskollegiën, hoezeer in hunne posten van allen politieken invloed onafhankelijk, zijn verpligt, aan den Gouverneur-Generaal of den Gezagvoerder in de Kolonie alle respect en eer te bewijzen; in de hoedanigheid als Ingezetenen, zijne bevelen te respecteren, en de overige Ingezetenen in dezen met een goed voorbeeld voor te gaan; zullende daarentegen de Gouverneur-Generaal en de Gezagvoerders, van hunne zijde de eer en digniteit van de Regterlijke magt in de Kolonie op alle wijzen ophouden, en naar behooren doen respecteeren, en wel bijzonder aan de Regterlijke bevelen en gewijsden de sterke hand leenen, zoo dikwijls die zal gerequireerd worden.

Art. 80. De President, Leden en Griffier van de onderscheidene Regtskollegiën zullen gehouden zijn, elke eerste sessie in het jaar, uitdrukkelijk in den Raad te verklaren, dat zij, zooveel zij weten, zich naar de Wetsbepaling tegen het ontvangen van verbodene giften of geschenken, vervat in Art. 128 van dit Reglement, hebben gedragen, en, indien hun eenig twijfelachtig geval mogt zijn voorgekomen, zullen zij verpligt zijn, daarvan kennis te geven aan het Hof of den Raad, om deszelfs goedvinden te verstaan, en zullen zij allen plegtig beloven, zich naar die Wet te zullen gedragen.

Voor zooveel zij mogten vermeenen, dat bij hunne huisvrouw en kinderen eenige giften of gaven genoten waren, of indien zij zelve onwetend of onbedacht eenige geschenken van Kollegiën of personen mogten hebben ontvangen, of dezelve hun waren toegezonden, zullen zij daarvan aan

den Hove of den Raad dadelijk kennis geven, en de waarde daarvan moeten uitkeeren, zoo als het Hof of de Raad zal goedvinden te bepalen.

Art. 81. Het Hof van Civile en Criminele Justitie, zoo mede de verdere Regterlijke Kollegiën en Ambtenaren, zullen zich voor het overige gedragen naar de bijzondere Reglementen, voor iedere Kolonie in het bijzonder vastgesteld en naar zoodanige Instructiën, als voor dezelve zijn of zullen gearresteerd worden.

Vierde Titel.

Over het Binnenlandsch Bestuur.

Art. 82. Het algemeen toevoorzigt over het Binnenlandsch Bestuur over de West-Indische Bezittingen is opgedragen aan den Gouverneur-Generaal, en onder hem, aan de Gezagvoerders op de onderscheidene Eilanden.

Art. 83. In iedere Kolonie zijn alle burgerlijke en militaire Autoriteiten ondergeschikt aan den Ambtenaar, met het hoogste burgerlijke gezag bekleed, en wordt de meer bijzondere verhouding tusschen dezelve bij afzonderlijke Reglementen geregeld.

Art. 84. In de Bezittingen buiten *Suriname* zijn de gezagvoerende Ambtenaren bevoegd, om, overeenkomstig hunne Iustructiën, zoodanig te handelen, en al die maatregelen te nemen, en bevelen te geven, als voor de dagelijksche beheering en den geregelden loop der zaken noodig geoordeeld worden: zij zijn nogtans verpligt, al hunne verrigtingen te brengen ter kennisse van den Gouverneur-Generaal. Geene verordeningen, welke niet onmiddellijk uit de gegevene Instructiën voortvloeijen, zullen mogen daargesteld worden, dan na vooraf bekomene toestemming van den Gouverneur-Generaal.

Art. 85. Zij moeten van al hunne verordeningcn, bevelen en handelingen dagelijksche aanteekeningen houden, en het register daarvan elke drie maanden aan den Gouverneur-Generaal inzenden.

Art. 86. Zij zijn verpligt al het mogelijke aan te wenden, om in de beste verstandhouding te leven met de vreemde Gouvernementen en de Gezagvoerders der Koloniën van andere Mogendheden.

Art. 87. Zij zùllen zich zorgvuldig onthouden van alle schending van vreemd grondgebied, en niet gedoogen, dat hetzelve door hunne onderhoorigen geschonden worde; gelijk zij zich mede wachten moeten, van eenige daden tegen vreemde onderdanen te bevelen of te gedoogen,

welke aanleiding tot twist of misverstand geven kunnen, al ware het ook, dat zij mogten meenen, dat vreemde onderdanen zich ten aanzien van Nederlandsche onderdanen kwalijk gedragen hadden. In zoodanige gevallen zijn zij verpligt, van het gebeurde onmiddellijk aan den Gouverneur-Generaal kennis te geven, en deszelfs bevelen deswege af te wachten, zij moeten echter door alle wettige middelen onder hun bereik de aanvallen afweren, welke tegen het grondgebied, waarvan het bestuur hun is toebetrouwd, mogen ondernomen worden.

Art. 88. In geval van onverhoopten vijandelijken aanval, zoowel als in tijden van oorlog, is hij, aan wien de verdediging bij algemeene of bijzondere Instructie is opgedragen, verpligt, de Kolonie tot het uiterste te verdedigen. Wanneer echter alle middelen van verdediging zijn uitgeput, en tot eene capitulatie moet worden overgegaan, zal hij de bedenkingen van de Officieren van het garnizoen en van de aanzienlijkste burgerlijke Ambtenaren over het aangaan van het verdrag en de voorwaarden van hetzelve innemen, en daarnaar besluiten, zoo er tot eene capitulatie verstaan wordt.

Art. 89. De Gezagvoerders in de Koloniën zijn niet bevoegd, het regt van gratie uit te oefenen, doch hebben de magt, om vonnissen, in criminele zaken gewezen, hetzij op verzoek van den veroordeelde, of wel uit eigen beweging te schorsen, wanneer bijzondere omstandigheden zulks naar hun inzien, vereischen. Zij moeten deze schorsing zoodra mogelijk brengen ter kennisse van den Gouverneur-Generaal, om aan de beslissing van den Hoogen Raad te worden onderworpen.

Art. 90. De Gezagvoerders in de verschillende Koloniën zullen jaarlijks in den loop van de maand Januarij, aan den Gouverneur-Generaal doen toekomen een Volledig Verslag aangaande het beheer en den staat der Kolonie, waarvan hun de Administratie is opgedragen.

Art. 91. In iedere Kolonie zal een Gemeente-Bestuur bestaan, belast met het Administratieve beheer der plaatselijke aangelegenheden. De inrigting dier Besturen zal voor iedere Kolonie zoodanig gewijzigd worden, als de plaatselijke aangelegenheden vorderen.

Art. 92. Ter bestrijding van de huishoudelijke behoeften, wordt aan de Gemeente-Besturen een gepast en toereikend inkomen verzekerd.

Art. 93. De Gemeente-Besturen zijn aan de hoogere Autoriteiten in de Kolonie en aan den Gouverneur-Generaal volkomen ondergeschikt; zij zijn gehouden, al derzelver Instructiën met de bestaande Wetten en Reglementen onvoorwaardelijk te gehoorzamen, en uit te voeren.

Art. 94. De Gemeente-Besturen voorzien in hunne huishoudelijke belangen, en zorgen voor de instandhouding der openlijke inrigtingen en bezittingen der gemeente, zoowel als voor de handhaving der goede orde en plaatselijke Policie; doch zullen geene Reglementen, door hen uit te vaardigen, kracht van Wet hebben, tenzij die alvorens door hoogere Autoriteiten in de Kolonie zijn goedgekeurd.

Art. 95. De regten en pligten der Gemeente-Besturen; de vereischten der Leden, die dezelve uitmaken; hunne zamenstelling, attributen, werkzaamheden en verhouding tot de hoogere Autoriteiten worden bij de Reglementen op het Beleid der Regering, of bijzondere Instructiën, voor iedere Kolonie vastgesteld.

Vijfde Titel.

Over de Financiën.

Art. 96. Ten behoeve van het Algemeen Bestuur, de Regtspleging en verdediging zullen, waar zulks zal worden bevonden, algemeene of Landslasten, onderscheiden van de bijzondere of Gemeente-lasten, geheven worden, welke, naar gelang van de plaatselijke omstandigheden, bij bijzondere Reglementen, voor iedere Kolonie zullen worden bepaald.

Art. 97. Het beheer der Algemeene Financiën der gezamenlijke Nederlandsche West-Indische Bezittingen, en de daaruit voortvloeijende regeling van de Landstaxen is opgedragen aan den Hoogen Raad, onder het meer bijzonder toevoorzigt van eenen Contrôleur-Generaal, welke tevens Lid van den Hoogen Raad zal zijn.

Hij zal belast zijn met de Contrôle over de Financiën en Magazijnen en over alles, wat daartoe betrekking heeft, volgens zoodanige Instructie of orders, als daartoe zijn of zullen beraamd worden.

Art. 98. Het jaarlijksch budget van de gezamenlijke West-Indische Bezittingen wordt door den Contrôleur-Generaal ontworpen en den Gouverneur-Generaal aangeboden, die hetzelve goedkeurt of wijzigt, en vervolgens ter tafel brengt van den Hoogen Raad, om met de bedenkingen, zoo van het Kollegie, als van de individuële Leden, ter opprobatie en executoir-verklaring aan het Gouvernement in *Europa* te worden opgezonden.

Art. 99. Op het budget zullen gebragt worden de algemeene inkomsten van al de Koloniën, zonder onderscheid, in zoo vele afzonderlijke rubrieken, waartoe de budgets, door de Gezagvoerders in de verschillende Koloniën in te zenden, tot bouwstoffen zullen verstrekken; alsmede op gelijke wijze al de uitgaven, welke ten laste van het Alge-

meen Bestuur moeten komen, zoodanig, dat daaruit zoowel de inkomsten, als uitgaven van iedere Kolonie in het bijzonder, als de algemeene lasten en baten kunnen gezien worden.

Art. 100. Ieder Gezagvoerder in de verschillende Koloniën zend mede jaarlijks aan den Gouverneur-Generaal de budgets van het Gemeente-Bestuur of de Gemeente-Besturen, welke aan hem onderhoorig zijn, met de consideratiën daarop, zoo van den Raad van Policie, als van hem in het bijzonder. Dezelve worden aan de beoordeeling en nadere regeling van den Hoogen Raad onderworpen, om, al of niet gewijzigd, door dat Kollegie gearresteerd te worden. Deze budgets met de Notulen van het dienaangaande, zoo bij den Raad van Policie, als den Hoogen Raad verhandelde, worden, na te zijn gearresteerd, jaarlijks aan het Gouvernement in *Europa* medegedeeld.

Art. 101. Geene Lands- en Gemeente-lasten mogen in eene der Koloniën geheven worden, dan voor zooveel die bij het budget gearresteerd zijn; ook zal het toegestane bedrag in geen geval mogen overschreden worden; geene omslagen of kohieren van belastingen, die geheven worden, zullen invorderbaar zijn, dan in zooverre die door de bevoegde magt zijn executoir verklaard.

Art. 102. Geene nieuwe belastingen zullen in eenige Kolonie mogen worden gelegd, of oude verhoogd, dan op Besluit van den Hoogen Raad; welk Besluit, behoorlijk gemotiveerd, met de eerste gelegenheid aan het Gouvernement in *Europa* wordt opgezonden, ten einde 's Konings goedkeuring daarop te vernemen. Nimmer zal men vermogen tot het creëren van Papieren- of Kaartengeld te besluiten, zonder daartoe autorisatie van het Gouvernement in *Europa* verkregen te hebben.

Art. 103. De Contrôleur-Generaal legt jaarlijks ter tafel van den Hoogen Raad over: de verantwoording van alle ontvangsten en uitgaven, in vergelijking met het voor dat jaar gearresteerde budget; die verantwoording, door den Hoogen Raad goedgekeurd zijnde, wordt aan het Gouvernement in *Europa* opgezonden, vergezeld met afschriften van de deliberatiën, daarover gevallen, en de stukken, welke ter inlichting noodwendig zijn.

Art. 104. De rekeningen van de ontvangsten en uitgaven der gemeente worden aan een gelijk onderzoek en aan dezelfde behandeling onderworpen.

Art. 105. Er zal in elke Kolonie eene Generale Geldkamer of Reserve-Kas bestaan ter bewaring van al de speciën of geldswaarden, zoowel

van het Rijk, de Gemeente, als andere publieke administratiën, die voor het oogenblik buiten emploi zijn. Dezelve moeten geborgen worden in eene ijzeren kist, van drie verschillende sloten voorzien, waarvan de sleutels onder de verschillende hooge Ambtenaren zullen berusten, bij de plaatselijke verordeningen nader aan te wijzen.

Bij absentie van eenen dezer Hoofd-Ambtenaren, zal diens sleutel overhandigd moeten worden aan den President van het hoogste Regterlijke Kollegie der Kolonie. In deze kist zal tevens een contraboek voorhanden moeten zijn in debet en crédit, waarin de ingebragte en uitgenomene gelden worden opgeteekend.

Zesde Titel.

Over 's Rijks Domeinen.

Art. 106. 's Lands Plantaadjen, Slaven, Bosschen, Gebouwen en andere Eigendommen zullen op de meest voordeelige wijze, overeenkomstig de reeds bestaande of nog te arresteren bepalingen, beheerd worden.

Art. 107. Het oppertoezicht daarvan zal, onder den Gouverneur-Generaal, opgedragen worden aan den Raad-Commissaris van 's Rijks Domeinen.

Art. 108. Zoo veel mogelijk zal er eene naauwkeurige rekening der baten en lasten, welke de eigendommen in iedere Kolonie opleveren, telken jare door hem opgemaakt, en door den Gouverneur-Generaal ter tafel van den Hoogen Raad gebragt worden.

Art. 109. De baten worden gestort in de Algemeene Koloniale Kas, en de overige werkzaamheden van den Raad-Commissaris bij eene bijzondere Instructie geregeld.

Zevende Titel.

Over de Inlandsche Bevolking, het Armwezen, het Onderwijs en de Kerkelijke Zaken.

Art. 110. Het oppertoezigt ten aanzien van de behandeling der Inlandsche Volken, Slaven daaronder gerekend, het Armwezen, het Onderwijs en de Kerkelijke Zaken in de Koloniën worden, onder den Gouverneur-Generaal, bestuurd door eenen Raad-Commissaris voor het Armwezen, het Onderwijs en de Kerkelijke Zaken.

Art. 111. De in het Moederland op het Armwezen, het Onderwijs en de Kerkelijke Zaken bestaande verordeningen zullen, naar gelang van plaatselijke behoeften en omstandigheden, bij de vervaardiging der

Reglementen voor elke dier aangelegenheden, in de West-Indische Bezittingen ten grondslag worden gelegd.

Art. 112. De Raad-Commissaris staat in aanhoudende correspondentie met de respective Arm- en Kerkbesturen, alsmede de Schoolopzieners, en alles, wat de belangen dezer takken van administratie betreft; waartoe hem eene goede verstandhouding met de Gezagvoerders in de Koloniën en de Gemeente-Besturen wordt aanbevolen.

Hij draagt aan den Hoogen Raad zoodanige ontwerpen ter verbetering voor, als hij nuttig oordeelt, en levert, ten aanzien van den staat van het Armwezen, het Onderwijs en de Kerken in de verschillende Koloniën, een uitvoerig Verslag in, zoowel ten aanzien van den financiëlen, als den zedelijken toestand van elke dier aangelegenheden; welk Verslag door de tusschenkomst van den Gouverneur-Generaal aan het Gouvernement in *Europa* moet worden opgezonden.

Art. 113. Hij zal bijzonder zijne aandacht vestigen op het onderwijs der jeugd, en zorgen, dat niets geleerd worde, hetwelk tegen de goede zeden of burgerlijke orde strijdig is; alsmede de openbare Onderwijzers, zoowel in hun onderwijs als leven en gedrag, naauwkeurig gadeslaan. Hij zal mede toezien, dat Schoolonderwijzers en Schoolonderwijzerressen, welke niet onmiddellijk door het Gouvernement uit het Moederland naar de West-Indische Bezittingen worden uitgezonden, aldaar niet geadmitteerd worden, om hun beroep uit te oefenen, dan op speciale admissie van den Gouverneur-Generaal, die naauwkeurig zal hebben te onderzoeken naar hun gedrag, goede zeden, beginselen en bekwaamheden.

Art. 114. Hij draagt zorg, dat de Christelijke Godsdienst zoo veel mogelijk onder de Heidensche bevolking worde uitgebreid, en door alle gepaste middelen aangemoedigd, en dat niemand in de uitoefening van zijne door den Staat erkenden Godsdienst worde gekrenkt of gehinderd; verder moet hij trachten de goede zeden te bevorderen, en de Stichtingen van weldadigheid eene doelmatige rigting te doen erlangen, alles met inachtneming van de bestaande Reglementen.

Art. 115. Het oppertoezigt, onder den Gouverneur-Generaal, over de Inlandsche Vrije Bevolking, de Boschnegers en Indianen is hem bijzonder aanbevolen.

Insgelijks is hij in het bijzonder belast met de zorg voor de goede behandeling der Slaven. Hij zal diensvolgens toezien, dat de Wetten en Reglementen, welke zoo in het belang der Inlandsche Bevolking als der Slaven bereids zijn vastgesteld of beraamd zullen worden, stiptelijk worden ten uitvoer gebragt, en dat in het bijzonder alle misbruiken en mishandelingen ten aanzien der laatste worden tegengegaan en

te handelen, als het algemeen belang zal komen te vorderen, behoudens zijne verantwoordelijkheid.

Art. 128. Niemand hoegenaamd, die eenig meerder of minder gezag in de Kolonie bekleedt, vermag van eenen anderen, onder zijn gebied, gehoorzaamheid of directie staande, of aan welken hij gehoorzaamheid verschuldigd is, en evenmin van eenigen leverancier, goederen leverende aan het Gouvernement, eenige giften, gaven, of geschenken, geringe eet- en drinkwater echter uitgezonderd, te ontvangen of te geven, direct of indirect, of te dulden, dat dit door zijne huisvrouw, kinderen, huisbedienden of iemand van zijnent wege geschiede, op pœne, dat de gevers en aannemers van zoodanige giften, gaven of geschenken zullen gehouden worden, zich aan concussie te hebben schuldig gemaakt, en als zoodanig naar de gestrengheid der Wetten gestraft worden.

Art. 129. De Ambtenaren, die bevonden mogten worden, gehandeld te hebben tegen hunnen afgelegden Eed van zuivering, onder wat benaming of voorwendsel ook, zullen niet alleen *de facto* van hunnen post vervallen zijn, maar bovendien verklaard worden infaam en inhabiel, om immer weder den Lande te dienen; welke straffen mede zullen incurreren degenen, die zoodanig geld of geldswaarde genoten hebben, en bovendien gemulcteerd zullen worden voor de driedubbele waarde van het genotene.

De bepalingen van dit en het vorige Artikel zijn *in den volsten nadruk* toepasselijk op den President, de Leden en den Griffier, zoo van den Hove van Civile en Criminele Justitie, als van de overige Regtskollegiën.

Art. 130. Niemand zal mogen weigeren eenigen post, ten algemeenen nutte ingesteld, op zich te nemen, ten ware hij, bij eenen diensttijd van twintig jaar, den ouderdom van vijftig jaar mogt hebben bereikt, of door ziekte of soortgelijke omstandigheden, waarvan voldoende zal moeten blijken, verhinderd wordt, zoodanigen post aan te nemen.

Art. 131. Ingeval van eigendunkelijke weigering, zal zulks door den Gouverneur-Generaal, met zijne consideratiën, ter kennisse worden gebragt van het Gouvernement in *Europa*, ten einde tegen zoodanigen weigerachtigen persoon, des noods zelfs tot ontzegging der Kolonie, zoodanig gedisponeerd worde, als de Koning zal bevinden te behooren.

Art. 132. Bestuursleden en verdere aftredende Beambten, gedurende den tijd hunner bediening den ouderdom van vijftig jaar vervullende, zijn echter verpligt, hunnen overigen tijd te blijven fungeren, ten ware zij van den Gouverneur-Generaal, op voordragt van den Gezagvoerder in de Koloniën, en in Rade hun ontslag bekomen.

Art. 133. De instandhouding, completering en kleeding van de Schutterijen en den Landstorm, als dienende, om de rust te bewaren, en de veiligheid der Koloniën te verzekeren, worden op den voet van de reeds bestaande, of nader te ontwerpen Reglementen, wel bijzonder aanbevolen; zullende daarbij van het beginsel worden uitgegaan, dat zij, die, uit hoofde van jaren, ziekte of andere omstandigheden, mogten vrijgesteld worden, eene contributie betalen zullen, waaruit zoo veel mogelijk de kosten van de gewapende Burgermagt zullen gevonden worden.

Art. 134. In iedere Kolonie zal eene *Wees-*, *Kuratele en Onbeheerde Boedelskamer* bestaan, ingerigt op den voet en de wijze, bij de Reglementen voor de onderscheidene Koloniën bepaald, of nog te bepalen.

Art. 135. Ten aanzien van den Geneeskundigen dienst, zullen voor iedere Kolonie zoodanige maatregelen worden beraamd, als de plaatselijke omstandigheden vorderen.

Art. 136. Alles, wat den handel en de vaart op en van de Kolonie *Suriname*, en tusschen deze en de overige West-Indische Bezittingen betreft, zal bij afzonderlijke Reglementen worden geregeld.

Art. 137. Niettegenstaande alles, wat bij dit Reglement op het beleid der Regering omschreven is, stiptelijk moet achtervolgd worden, zal echter in zeer buitengewone gevallen, wanneer er geen tijd zoude zijn, op een voorstel tot buitengewone maatregelen de goedkeuring des Konings af te wachten, de Gouverneur-Generaal, met concurrentie van den Hoogen Raad, en op zijne verantwoordelijkheid, zoodanige buitengewone provisionele maatregelen kunnen nemen, als hij naar omstandigheden, ten nutte der Koloniën, zal oordeelen te behooren, mits bij de eerste gelegenheid aan het Gouvernement in *Europa* een gemotiveerd Verslag doende, ten einde 's Konings approbatie te erlangen.

BIJLAGE D.

REGLEMENT *op het beleid der Regering in de Kolonie* Suriname. (Vastgesteld bij K. B. van 9 Augustus 1832, n° 89 G. B. 1832, n° 13).

Eerste Titel.

Over het Hoogste Gezag.

Art. 1. Het hoogste gezag in de Kolonie *Suriname* berust in den persoon van den *Gouverneur-Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen*, die, uithoofde van deze zijne waardigheid, tevens is *Bevelhebber over de Land- en Zeemagt en Schutterij* aldaar, en die deze onderscheidene functiën uitoefent, ingevolge den inhoud der voor hem, door of namens den Koning, gearresteerde of nog te arresteren Instructie.

Een ieder, die zich in de Kolonie bevindt, van wat rang of staat het zij, moet den Gouverneur-Generaal erkennen als des Konings Vertegenwoordiger, en denzelven als zoodanig eerbiedigen en gehoorzamen.

Art. 2. Tot het beleid der Regering, voor zooverre de Kolonie *Suriname* aangaat, wordt aan den Gouverneur-Generaal toegevoegd een Koloniale Raad, welke zal zamengesteld zijn:

1°. Uit den Procureur-Generaal.
2°. Uit den Administrateur van Financiën.
3°. Uit zes van de aanzienlijkste Ingezetenen, zijnde gedeeltelijk Grondbezitters, in de Kolonie woonachtig, en gedeeltelijk vertegenwoordigers van afwezige Grondbezitters.

Art. 3. De zes Ingezetenen, welke tot den Kolonialen Raad zullen behooren, zullen den ouderdom van vijf en twintig jaren moeten bereikt hebben, gedurende twee jaren ten minste in de Kolonie hebben gewoond, en den Gouverneur-Generaal tot in den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap niet mogen bestaan.

Art. 4. De zes Ingezetenen, welke tot den Kolonialen Raad zullen behooren, worden voor de eerste maal door den Koning benoemd; zullende onverwijld, nadat de Raad zal geïnstalleerd zijn, derzelver rang door het lot worden bepaald.

Jaarlijks, en wel op den eersten Januarij, zal het oudste Lid in rang aftréden, ten ware dit Lid nog niet mogte vervuld hebben den voor hem, hetzij door de primitive loting, hetzij door opgevolgde keuze, bestemden diensttijd.

Art. 5. Door den Kolonialen Raad zal eene nominatie van drie personen aan den Gouverneur-Generaal worden aangeboden, ten einde door denzelven een nieuw Lid, ter vervulling der plaats hebbende vacature, gekozen worde; zullende het den Raad vrijstaan, om het aftredend Lid wederom op nieuw in het drietal te begrijpen.

De benoeming door den Gouverneur-Generaal geschiedt altoos *Provisioneel*, en onder nadere goedkeuring des Konings; te welken einde dezelve zoo spoedig mogelijk zal worden gebragt ter kennisse van het Departement van Koloniën, om 's Konings welbehagen daaromtrent te vernemen.

Art. 6. De nieuwbenoemde, hetzij hij het afgetreden Lid zelf zij, hetzij een ander, zal steeds de jongste in rang zijn.

Art. 7. Indien er tusschentijds eene vacature onder de meergemelde zes Raadslieden mogt ontstaan, zal dezelve op gelijke wijze, als bij Art. 5 is bepaald, vervuld worden; doch zal het nieuwbenoemde Lid alsdan den rang moeten innemen van dengenen, wiens plaats hij vervangt, zoo als hij ook zal aftreden op zoodanig tijdstip, waarop deze zoude afgetreden zijn.

Art. 8. De Gouverneur-Generaal is verpligt het advijs van den Kolonialen Raad in te winnen, zoo dikwerf er nieuwe Wetten, Reglementen of Bepalingen voor de Kolonie *Suriname* door hem noodig worden geacht; zoo als hij insgelijks de bevoegdheid heeft, dit advijs te vragen, wanneer hij in gewigtige zaken, tot zijne uitvoerende hoedanigheid betrekking hebbende, de voorlichting en raadpleging van den Kolonialen Raad mogt begeeren, voor zooverre zulks namelijk de Kolonie *Suriname* aangaat.

Art. 9. De Gouverneur-Generaal zal den Kolonialen Raad zamenroepen, en zoo dikwerf denzelven onder zijn Voorzitterschap doen vergaderen, als hij zulks geraden zal oordeelen; zullende geene bijeenkomsten van den Raad voor wettig gehouden worden, welke niet door of van wege den Gouverneur-Generaal zijn geconvoceerd, en welke niet door of namens hem worden gepresideerd.

Art. 10. De Koloniale Raad met geen ander oogmerk ingesteld zijnde, dan om den Gouverneur-Generaal, waar hij zulks noodig mogt achten, te adviseren of voor te lichten, zoo zullen diensvolgens in de Vergaderingen van denzelven geene onderwerpen in deliberatie mogen gebragt worden, dan welke tot een der gemelde einden door den Gouverneur-Generaal zullen worden voorgedragen.

Art. 11. De Leden van den Kolonialen Raad zullen, door den Gouverneur-Generaal des gerequireerd, de beweegredenen van hun advijs in scriptis moeten opgeven.

Art. 12. De Gouvernements-Secretaris zal de Vergaderingen van den Kolonialen Raad adsisteren, en in dezelve de pen voeren, zoo als ook de verdere Ambtenaren en Bedienden ter Gouvernements-Secretarij ten dienste van den Kolonialen Raad zullen staan.

Art. 13. De Wetten, Reglementen en bepalingen, welke door den Gouverneur-Generaal, na ingenomen advijs van den Kolonialen Raad, zullen worden gearresteerd, zullen, alvorens van kracht te kunnen zijn, door of van wege Zijne Majesteit moeten zijn goedgekeurd.

Art. 14. In dringende gevallen zal echter de Gouverneur-Generaal bevoegd zijn, om zoodanige Wetten, Reglementen en Bepalingen onverwijld, en onder inwachting van de nadere Koninklijke goedkeuring, uit te vaardigen en in werking te brengen.

Van zoodanige verordeningen en van de beweegredenen tot derzelver onverwijlde uitvaardiging en in werking brenging zal hij verpligt zijn, dadelijk aan het Departement der Koloniën kennis te geven.

Art. 15. Het Formulier van uitvaardiging zal, na het opschrift: *In naam des Konings*, slechts bestaan in deze woorden:

»De Gouverneur-Generaal van de Nederlandsche West-Indische Bezittingen.

»Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, SALUT! doet te weten:

»In overweging hebbende genomen, dat, enz.

»Zoo is het, dat Wij, den Kolonialen Raad gehoord,

»Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 16. Alle door den Gouverneur-Generaal te arresteren Wetten, Reglementen en Bepalingen, zoowel als alle andere door hem te nemen Besluiten, zullen door den Gouverneur-Generaal worden geteekend, en daarenboven door den Gouvernements-Secretaris ter Ordonnantie van den Gouverneur-Generaal worden gecontrasigneerd.

Art. 17. Wanneer de waardigheid van Gouverneur-Generaal mogt vaceren, zal het bewind onverwijld worden opgenomen door het oudste in rang aanwezige Lid van den Kolonialen Raad, zoo als de opvolging bij Art. 2, 4 en 6 is aangewezen; welk Lid met den meesten spoed zal doen onderzoeken, of er eene Geheime Missive of Lastbrief des Konings voorhanden is, waarbij, in plaats van den gewezen Gouverneur-Generaal, een opvolger is benoemd geworden.

Wanneer zoodanige Missive voorhanden is, zal dezelve in eene Vergadering van den Kolonialen Raad worden geopend, en zal de daarbij benoemde persoon, wanneer hij zich in de Kolonie mogt bevinden, zoo spoedig doenlijk de waardigheid van Gouverneur-Generaal aanvaarden, na den eed in handen van het vermelde oudste Lid van den Kolonialen Raad te hebben afgelegd.

Wanneer er geene Missive of Lastbrief des Konings mogt voorhanden zijn, of ook, wanneer de daarbij benoemde persoon zich niet in de Kolonie mogt bevinden, zal het vermelde oudste Lid, na den eed in handen van het op hem in rang volgende aanwezige Lid van den Kolonialen Raad te hebben afgelegd, de bediening van Gouverneur-Generaal *ad interim* aanvaarden, en het daartoe staande traktement genieten, tot dat Zijne Majesteit over de vervulling van deze waardigheid nader zal hebben beslist.

Art. 18. De zes Leden, welke uit de Ingezetenen aan den Kolonialen Raad zijn toegevoegd, zullen deze betrekking als bloot *honorifiek* beschouwen, en genieten als zoodanig diensvolgens geene bezoldiging.

Tweede Titel.

Over de Policie en Justitie.

Art. 19. Aan het hoofd, zoo der Regterlijke, als der Administrative, Policie is geplaatst de Procureur-Generaal, welke gegraduëerd moet zijn, en aan den President en Leden van het hierna te vermelden Hof, noch ook aan den Gouverneur-Generaal, niet zal mogen bestaan in den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 20. Gedurende den tijd van zijne Ambtsbediening, zal de Procureur-Generaal zitting hebben in den Kolonialen Raad, en als oudste Lid van denzelven den rang hebben naast den Gouverneur-Generaal.

Art. 21. De Procureur-Generaal is belast met het waarnemen van het regt der Hooge Overheid, treedt diensvolgens als Openbare Aanklager op tegen alle overtredingen en misdrijven, welke in de Kolonie *Suriname* mogten worden begaan, en te zijner kennisse mogten komen, en is tevens de Zaakwaarnemer van het Koloniale Gouvernement, zoo dikwerf deszelfs belangen eenige Regterlijke beslissing mogten vorderen.

Art. 22. De Procureur-Generaal zal in de uitoefening van de aan hem toebetrouwde functiën te werk gaan, ingevolge de Instructie, voor hem te arresteren.

Art. 23. De Regtspleging wordt uitgeoefend door het Geregtshof der Kolonie *Suriname.*

Hetzelve zal zijn zamengesteld uit eenen President, die Meester in de Regten moet zijn, en den ouderdom van dertig jaren zal moeten bereikt hebben; uit drie gegraduëerde Leden, die den ouderdom van vijf en twintig jaren moeten bereikt hebben; en uit vier Leden, tot de Ingezetenen behoorende, welke niet gegraduëerd behoeven te zijn, doch die insgelijks den ouderdom van vijf en twintig jaren zullen moeten vervuld hebben; zullende geen der Leden noch aan elkander, noch aan den Procureur-Generaal mogen bestaan in den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Hetzelve zal voorts worden bijgestaan door eenen Griffier en eenen Adjunct-Griffier.

Art. 24. Voor dit Geregtshof zullen, met die onderscheiding, welke in de volgende Artikelen zal worden aangewezen, gebragt worden alle zaken, welke in de Kolonie *Suriname* een onderwerp van Regterlijke beslissing kunnen uitmaken, hetzij dezelve tot de Civile, hetzij tot de Criminele Regtsbedeeling behooren.

Hiervan worden uitgezonderd de Zaken, welke behooren tot de competentie der gedelegeerden Regtbanken van Heemraden, van welke nader in dit Reglement zal worden gesproken, en voorts alle misdaden, door Militairen gepleegd, welke zullen worden beoordeeld door *Militaire Regtbanken*, welker inrigting door den Koning, bij bijzondere Reglementen en verordeningen, wordt geregeld.

Art. 25. Alle Civile Zaken, welker onderwerp de geldswaarde van drie honderd Gulden te boven gaat, zoo ook alle strafzaken, welke ten onderwerpe hebben een misdrijf, hetwelk eene zwaardere straf zou kunnen ten gevolge hebben, dan eene beperking der persoonlijke vrijheid voor den tijd van één jaar en daarboven, worden door het volle Geregtshof beregt, met in acht neming van al die Regtsvormen, welke volgens de bestaande manier van procederen behooren plaats te hebben.

Art. 26. Alle Civile Zaken daarentegen, welker onderwerp de geldswaarde van drie honderd Gulden niet te boven gaat; zoo ook alle strafzaken, welke ten onderwerpe hebben eenig misdrijf, hetwelk eene mindere straf behoort ten gevolge te hebben, dan eene beperking der persoonlijke vrijheid voor den tijd van één jaar, zullen ter eerster instantie beregt worden door eene Commissie uit het Geregtshof, zamengesteld uit eenen der gegraduëerde Regters als President, en twee andere van deszelfs Leden, geadsisteerd door den Adjunct-Griffier; welke Commissie den naam zal dragen van *Commissie tot de Kleine Zaken*, en door den Gouverneur jaarlijks zal worden benoemd.

Art. 27. Deze Commissie zal *de plano* en zonder figuur van proces Regt spreken, met in acht neming echter van zoodanige Reglementaire

bepalingen omtrent de wijze van behandeling als anderzins, welke van wege het Hooge Gezag zullen worden vastgesteld.

Art. 28. Van al de uitspraken dezer Commissie zonder onderscheid zal reäuditie kunnen vallen aan het volle Geregtshof, hetwelk alsdan mede *de plano*, en buiten figuur van proces, met in acht neming derzelfde Reglementaire bepalingen, als voor de Commissie van Kleine Zaken verpligtend zullen zijn, over dezelve zal erkennen, zonder dat eenig Hooger Beroep zal worden toegelaten.

De Raden-Commissarissen, welke tot de uitspraak hebben geconcurreerd, zullen echter alsdan geene zitting, noch stem in het Geregtshof mogen hebben.

Art. 29. Van alle bij het volle Geregtshof ter eerster instantie te vallen definitive vonnissen in Civile Zaken, en alzoo niet van provisionele of interlocutoire sententiën, tenzij dezelve ten definitive mogten zijn irreparabel, hetwelk ter beslissing van het Geregtshof zelf zal staan, zal appèl vallen in het Moederland aan zoodanige regterlijke Authoriteit, als bij de Wet daartoe is, of zal worden aangewezen.

Hiervan zijn echter uitgezonderd de vonnissen, bij het Geregtshof gewezen in materie van 's Lands Belastingen, als in welke het steeds bij arrest zal uitspraak doen.

Art. 30. Het Geregtshof te *Suriname* zal als Hof van appèl kennis nemen van de vonnissen, bij de Regts-Kollegiën in de overige Nederlandsche West-Indische Bezittingen ter eerster instantie gewezen, en daarin Regt spreken bij arrest.

Art. 31. Geenerlei straffen of correctiën zullen (behoudens de bij de Wet veroorloofde huisselijke jurisdictie over Slaven) mogen worden opgelegd, dan door tusschenkomst des Regters, tenzij de beschuldigde in het geval, dat op het door hem begane misdrijf eene geldboete bij de Wet mogt zijn vastgesteld, zich vrijwillig aan de toepassing dier Wet zou willen onderwerpen; wanneer echter al zoodanige voorzieningen zullen moeten worden in acht genomen, als te dezen reeds zijn of zullen worden verordend.

Art. 32. Alle Civile vonnissen, hetzij door het Geregtshof, hetzij door de Commissie tot de Kleine Zaken gegeven, moeten de beweegredenen of motiven bevatten, waarop dezelve zijn gewezen.

Art. 33. In alle Criminele vonnissen zonder onderscheid, welke ten laste van eenen beschuldigde worden gewezen, moet de misdaad worden uitgedrukt en omschreven, met vermelding der Regtsgronden, waarop de uitspraak berust.

Art. 34. Alle vonnissen zullen *in naam des Konings* en met opene deuren worden uitgesproken.

Art. 35. De Executie van eenig vonnis, in strafzaken gewezen, hetwelk in kracht van gewijsde is gegaan, kan alleen worden opgeschort door een aanzoek van of namens den veroordeelde ter bekoming van gratie of verzachting van straf ingediend aan den Gouverneur-Generaal; omtrent hoedanig aanzoek de Gouverneur-Generaal zal beslissen, zoodanig als hij zal vermeenen te behooren, na daarop alvorens de consideratiën en het advijs, zoowel van den Procureur-Generaal als van het Geregtshof te hebben ingewonnen.

Art. 36. Voor het overige zal geen politiek gezag eenigen invloed op de raadplegingen en handelingen van het Geregtshof, of van deszelfs Commissarissen mogen uitoefenen, maar zal in de Kolonie *Suriname* vrij en onafhankelijk en onbelemmerd Regt worden gesproken en uitgeoefend, zoo als men in goede Justitie zal vermeenen te behooren.

Art. 37. Het Geregtshof zal beslissen over alle verzoeken, strekkende, om iemand wegens wangedrag of krankzinnigheid onder *kuratele* te plaatsen, of hem de administratie van zijne Goederen te ontzeggen, of wel voor eenen bepaalden tijd in Regterlijke custodie te stellen.

Art. 38. Het Geregtshof zal zijn belast met het verlijden van vaste Goederen en van hypotheken.

Art. 39. Het Geregtshof dient den Gouverneur-Generaal van consideratiën en advijs op alle verzoeken van surcheance van betaling; doch zal bevoegd zijn tot het verleenen van brieven van beneficie van inventaris, van cessie, van atterminatie en mandementen van inductie.

Art. 40. Het Geregtshof zal voorts, in de uitoefening van de aan hetzelve opgedragene werkzaamheden, te werk gaan overeenkomstig de Instructie, welke voor hetzelve zal worden gearresteerd.

Art. 41. De Gouverneur-Generaal kan in geen geval te *Suriname* geregtelijk worden aangesproken, of eenige procedure aldaar tegen hem ondernomen worden, ter zake van misdaad, in of buiten deszelfs ambt gepleegd.

Daarentegen zullen de overtredingen, door andere Ambtenaren begaan, bepaaldelijk in de Kolonie onderzocht, en naar eisch van zaken voor den Regter gebragt worden, met onthouding van alle overwijzingen tot de Authoriteiten in het Moederland.

Derde Titel.

Over de administrative aangelegenheden.

Art. 42. Aan de onmiddellijke en bijzondere zorg van den Gouverneur-Generaal zijn opgedragen de huishoudelijke belangen der Kolonie, hetzij dezelve tot Openbare Inrigtingen en Etablissementen, hetzij tot Openbaar Onderwijs, tot de Eeredienst, tot 's Lands Domeinen, tot den Slavenstand, tot de zoogenaamde Inlandsche Bevolking, tot den Burgerlijken Staat, tot de Scheepvaart, den Handel en de Nijverheid, tot de handhaving van orde en goede zeden, tot de gezondheid, het welzijn en de veiligheid der Ingezetenen, hetzij tot eenigen anderen tak van Administratie of beheer betrekking hebben.

Art. 43. Alle Beambten in de Kolonie, welke tot eenige dezer takken van administratief beheer in verband staan, oefenen hunne werkzaamheden uit ingevolge de Instructiën en bevelen, welke zij te dien aanzien regtstreeks van of namens den Gouverneur-Generaal ontvangen.

Art. 44. In de Districten buiten *Paramaribo* voert de Gouverneur-Generaal het beheer, door tusschenkomst en met de medewerking van Heemraden.

Art. 45. Het Heemraadschap zal in elk District worden waargenomen door een der zes Leden van den Kolonialen Raad, die uit de Ingezetenen aan denzelven wordt toegevoegd.

Art. 46. De Heemraadschappen worden door den Gouverneur-Generaal onder deze zes Raden verdeeld, op zoodanige wijze, als aan hem met de openbare dienst het meest oorbaar zal voorkomen.

Art. 47. Voor zooverre twee of meer Heemraden daartoe in bijzondere gevallen door den Gouverneur-Generaal zullen worden gecommitteerd, zullen dezelve eene gedelegeerde Regtbank uitmaken, zoo dikwerf de verstoorde rust of oproerige bewegingen in de Buiten-Districten eenig Regterlijk onderzoek mogt noodzakelijk maken.

Deze Regtbank, bij welke de Procureur-Generaal het Regt der Hooge Overheid zal waarnemen, zal *de plano* en buiten figuur van proces dit onderzoek te werk stellen, en zoodanige straffen mogen opleggen, als waartoe Commissarissen tot de Kleine Zaken bevoegd zijn.

Art. 48. De Heemraden oefenen voorts hunne functiën uit, ingevolge zoodanige Instructiën of Wettelijke verordeningen, als te dezen aanzien zullen worden vastgesteld.

Vierde Titel.

Over de Financiën.

Art. 49. Het beheer der Financiën is, onder het oppertoezigt van den Gouverneur-Generaal, opgedragen aan eenen Ambtenaar, die den titel voert van *Administrateur van Financiën.*

Art. 50. De Administrateur van Financiën zal den Gouverneur-Generaal niet mogen bestaan in den derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap.

Art. 51. De Administrateur van Financiën heeft, gedurende zijne ambtsbediening, zitting in den Kolonialen Raad, en heeft in denzelven den rang na den Procureur-Generaal.

Art. 52. De onderscheidene werkzaamheden en ambtspligten van den Administrateur van Financiën zullen nader worden aangewezen, en omschreven in de voor hem te arresteren Instructie.

Art. 53. Eene behoorlijk gedetailleerde begrooting der inkomsten en uitgaven zal den grondslag uitmaken van het financiëel beheer der Kolonie.

Art. 54. Deze begrooting zal door den Administrateur van Financiën worden ontworpen, en aan den Gouverneur-Generaal ten fine van onderzoek worden aangeboden.

De Gouverneur-Generaal zal dezelve met zijne aanmerkingen mededeelen aan den Kolonialen Raad, en, na de bedenkingen van denzelven te hebben gehoord, de ontworpen begrooting met de aanmerkingen zoo bij hem, als bij den Kolonialen Raad daarop gevallen, toezenden aan het Departement van Koloniën, ten einde 's Konings approbatie en executoirverklaring daarop te erlangen.

Art. 55. Het tijdvak, waarover zoodanige begrooting zal loopen, wordt telkens door den Koning bepaald.

Art. 56. Van de ten gevolge dezer begrooting gepercipiëerde ontvangsten en gedane uitgaven zal jaarlijks door den Administrateur van Financiën verantwoording worden gedaan aan den Gouverneur-Generaal, die, nadat dezelve door hem aan den Kolonialen Raad zal zijn kennelijk gemaakt, aan het Departement van Koloniën zal worden toegezonden, vergezeld van die stukken, welke ter inlichting noodig zijn, en onder mededeeling der bedenkingen, welke zoo bij den Gouverneur-Generaal, als bij denzelven Raad deswege mogten bestaan.

Art. 57. Geenerlei Belastingen zullen in de Kolonie *Suriname* mogen worden geheven, dan ten gevolge van eene door de Koninklijke goedkeuring gesanctioneerde Wettelijke verordening.

Art. 58. De perceptie van alle Belastingen zonder onderscheid, als ook de uitbetaling van 's Lands penningen is opgedragen aan eenen Ambtenaar, die den naam zal dragen van *Kolonialen Ontvanger en Betaalmeester*.

Art. 59. De bij dezen Ambtenaar ontvangen wordende penningen zullen uitmaken de Koloniale Kas.

Art. 60. Wanneer de onder denzelven Ambtenaar berustende penningen het bedrag van den door hem gestelden Borgtogt mogten te boven gaan, zal dit meerdere gestort worden in de Reserve-Kas, welke van drie verschillende sloten zal zijn voorzien, waarvan de sleutels berusten onder den Gouverneur-Generaal, den Procureur-Generaal, en den Administrateur van Financiën, of zoodanige Ambtenaren, als hen tijdelijk vervangen.

Art. 61. In deze Kas zullen ook kunnen gedeponeerd worden de gelden van andere Openbare Administratiën, welke voor het oogenblik buiten emplooi zijn; zullende deze gelden, onder geen voorwendsel ook, daaruit mogen worden geligt, of over dezelve mogen worden beschikt, anders, dan om die terug te geven aan degenen, welke dezelve gedeponeerd hebben.

Vijfde Titel.

Algemeene Bepalingen.

Art. 62. Elk, die tot eenig ambt of openbare betrekking in de Kolonie *Suriname* verkiesbaar is, zal in het Burger-Register dier Kolonie moeten zijn ingeschreven.

Art. 63. Geene Godsdienst of kleur zal voor het overige den vrijen burger van het bekleeden van eenig ambt of bediening kunnen uitsluiten.

Art. 64. Daarentegen zal ook niemand mogen weigeren eenige hem opgedragene bediening of betrekking, ten openbaren nutte ingesteld, op zich te nemen, ten ware hij, bij eenen diensttijd van twintig jaren, den ouderdom van zestig jaren mogt vervuld hebben, of wel door ziekte of andere beletselen, waarvan ten genoegen van den Gouverneur-Generaal zal moeten blijken, verhinderd mogt zijn, zoodanige bediening naar behooren te vervullen; zullende, in geval van eigendunkelijke wei-

gering, zulks door den Gouverneur-Generaal met zijne consideratiën worden gebragt ter kennisse van het Departement der Koloniën, opdat tegen den weigerachtigen persoon zoodanige maatregelen zouden kunnen worden genomen, als de Koning zal oordeelen te behooren.

Art. 65. Ambtenaren, hetzij van hoogeren of lageren rang, welke giften, gaven of geschenken mogten hebben aangenomen, aan hen aangeboden of toegeschikt, met het kennelijk oogmerk, om hen ter gunste van den gever werkzaam te doen zijn, of op eenige wijze, hoe ook genaamd, invloed te verkrijgen op de waarneming en uitoefening hunner ambtsplichten, zoo ook alle Ambtenaren, die bevonden mogten worden gehandeld te hebben tegen den door hen afgelegden eed van zuivering, zullen uit dien hoofde niet alleen *de facto* van hunnen post vervallen zijn, maar bovendien door den Regter verklaard worden infaam en inhabiel, om immer weder den Lande te dienen, buiten applicatie van zoodanige andere straffen, als bij de Wetten op het bedrijven dezer misdaden zijn gesteld.

Degenen, die in het laatstgemelde geval geld of geldswaarde hebben genoten, zullen de daarop bij de Wetten gestelde straffen incurreren, en daarenboven gemulcteerd worden voor de driedubbele waarde van het genotene.

Art. 66. De Gouverneur-Generaal is bevoegd, om zijne ondergeschikten in hunne bedieningen te schorsen, van welke echter zijn uitgezonderd de Leden van het Geregtshof.

Art. 67. De Gouverneur-Generaal kan personen, wier verblijf in de Kolonie hij schadelijk acht, onder toezigt stellen, of van daar doen vertrekken, hun in dat geval zoo veel mogelijk eenen behoorlijken tijd latende tot het regelen hunner zaken.

Art. 68. De Gouverneur-Generaal verleent of weigert de verzoeken tot inwoning of tijdelijk verblijf in de Kolonie, naar dat hij zulks in het algemeen belang meest oorbaar acht.

De voorregten, welke verbonden zijn zoowel aan de tijdelijke vergunningen tot inwoning, als aan het Burgerregt, zijn het voorwerp van bijzondere bepalingen.

Art. 69. De Ingezetenen zijn verpligt mede te werken tot de verdediging der Kolonie en tot het bewaren der openbare rust, op zoodanige wijze, als bij bijzondere Reglementen wordt bepaald.

Art. 70. De handel en vaart op en van *Suriname* mag in den regel alleen geschieden uit en naar het Moederland.

Art. 71. Alle in de Kolonie voortgebragte produkten zullen mitsdien regtstreeks naar *Nederland* moeten worden verzonden; terwijl de behoeften en noodwendigheden, binnen de Kolonie benoodigd, alleen regtstreeks uit *Nederland* zullen mogen worden aangevoerd, tenzij de Koning in bijzondere gevallen en in het belang der Nederlandsche scheepvaart dispensatiën mogt verleenen van de laatstgemelde bepaling.

De voet en de wijze, waarop, bij uitzondering op den algemeenen regel, de vaart der Noord-Amerikanen op en van de Kolonie zal mogen worden voortgezet, is het onderwerp van afzonderlijke Koninklijke verordeningen.

De Ingezetenen der Nederlandsche West-Indische Eilanden zullen op *Suriname* mogen blijven varen op den thans bestaanden voet.

Art. 72. De Slaven-Bevolking wordt aan de bijzondere bescherming van de Koloniale Regering aanbevolen.

Zij zal steeds de doelmatigste middelen aanwenden, om, voor zooverre zulks zonder inbreuk op de regten der Eigenaren, en zonder de rust en veiligheid der Koloniën in de waagschaal te stellen, geschieden kan, den toestand der Slaven te verbeteren, en aan derzelver welzijn bevorderlijk te wezen.

Art. 73. De Slavenhandel blijft ten strengste verboden op de straffen, bij de Wetten bepaald; in geval van overtreding, zal de Gouverneur-Generaal de meest gepaste maatregelen nemen, om de aangebragte menschen te doen verzorgen en in vrijheid stellen, met in acht neming der voorzorgen, welke het algemeene belang mogt vorderen.

Art. 74. Het staat aan de Ingezetenen vrij, zich, zonder speciale vergunning, zoodanige middelen van bestaan uit te kiezen, als zij goedvinden, voor zooverre er ten aanzien van eenige punten geene beperkingen in het algemeene belang worden noodig geacht.

Art. 75. De Regering zorgt voor de beheering der *insolvente* Boedels, en voor die der nalatenschappen, welke aan Weezen vervallen, en *onbeheerd* zijn.

Bijzondere Reglementen bepalen den aard der bemoeijingen van de Ambtenaren, te voormelden einde aangesteld.

Art. 76. Alle verordeningen, welke op het tijdstip van de invoering dezes Reglements kracht van Wet zullen hebben, en door de bepalingen en voorschriften, in hetzelve voorkomende, niet zullen zijn vervallen, zullen in stand blijven, tot dat daarover nader zal zijn beschikt.

Art. 77. Wanneer de onteigening van eenig Onroerend Goed in het belang van den openbaren dienst mogt worden gevorderd, zal de Gou-

verneur-Generaal, na ingenomen advijs van den Kolonialen Raad, daartoe mogen overgaan, mits tegen onmiddellijke schadeloosstelling uit de Koloniale Kas, te bepalen door eene waardering van deskundigen.

Art. 78. Niettegenstaande alles, wat bij dit Reglement is geboden, stiptelijk moet worden achtervolgd, zal echter in zeer buitengewone gevallen, wanneer er geen tijd zou zijn op een voorstel tot buitengewone maatregelen de goedkeuring des Konings af te wachten, de Gouverneur-Generaal na ingenomen advijs van den Kolonialen Raad, en op zijne verantwoordelijkheid, zoodanige buitengewone provisionele maatregelen kunnen nemen, als hij naar omstandigheden ten nutte der Kolonie zal oordeelen te behooren, mits bij de eerste gelegenheid een gemotiveerd verslag aan het Departement der Koloniën inzendende, ten einde daarop 's Konings goedkeuring te erlangen.

BIJLAGE E.

AANVULLING EN WIJZIGING *van het Reglement op het Beleid der Regeering in de Kolonie Suriname van* 9 *Aug.* 1832. *G. B.* 1832. *N°.* 13, *in verband met de administratieve afscheiding der Kolonie.* (Vastgesteld bij K. B. van 14 Mei 1845 N°. 43. G. B. 1845 N°. 11).

Art. 1. In den *eersten titel van het Reglement op het Beleid der Regering in de Kolonie* Suriname, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 9den Augustus 1832, N°. 89, worden ingelascht de volgende bepalingen, met alteratie en ampliatie van hetgeen thans daarin voorkomt.

§ 1. Het hoogste gezag, in de Kolonie *Suriname* wordt, Onzentwege, uitgeoefend door eenen *Gouverneur*, op wien toepasselijk zijn al de plaatselijke voorschriften en bepalingen, in het Algemeen Reglement van 1832, opzigtelijk den Gouverneur-Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, vervat, geene uitgezonderd.

§ 2. De Gouverneur legt, alvorens in functie te treden, in Onze handen, of wel, in eene volle vergadering van den Kolonialen Raad, wanneer Wij het dienstig mogten oordeelen, daartoe speciale magtiging te verleenen, gelijk mede in het geval, voorzien bij Art. 17 van het Regerings-Reglement, den navolgenden eed af:

»Ik zweer, dat ik, ter bekoming der waardigheid van *Gouverneur* »van *Suriname*, aan niemand, wie hij ook zij, eenige geschenken ge»geven of beloften gedaan heb, noch zulks doen zal.

»Dat ik in de uitoefening van die waardigheid, en als Opperbevel»hebber over de Land- en Zeemagt en de Schutterij, in het mij toe»vertrouwde Gouvernement, aan Zijne Majesteit den Koning der Neder»landen, gehouw en getrouw zal zijn.

»Dat ik de hooge souvereine regten des Konings en de waardigheid »van het Rijk, zal handhaven en bevestigen; dat ik het welzijn, den »bloei en de welvaart der Kolonie zal voorstaan en behartigen, zonder »aanzien van persoon; dat ik in de uitoefening mijner ambtspligten, »zoo min aan bedreigingen als beloften, door wien ook gedaan, zal »gehoor geven; dat ik het Reglement op het Beleid der Regering, en »de verdere algemeene of bijzondere Instructiën of bevelen, mij door of »van wege den Koning gegeven, zal nakomen, en voorts alles doen, »wat een goed en getrouw Gouverneur en Opperbevelhebber schuldig »is en behoort te doen."

»Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"

§ 3. De Leden van den Kolonialen Raad leggen in handen van den Gouverneur den volgenden eed af:

»Ik zweer dat ik aan Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden »gehouw en getrouw zal zijn; dat ik in het geven van mijnen raad zal »in het oog houden, de handhaving der hooge en souvereine regten des »Konings, en de bevordering van het welzijn en den bloei der Kolonie, »zonder aanzien van persoon; dat ik in de uitoefening mijner pligten, »zoo min aan bedreigingen als aan beloften, door wien ook gedaan, »zal gehoor geven; dat ik het Reglement op het Beleid der Regering »en de verdere algemeene of bijzondere Instructiën of Bevelen, door of »van wege den Koning gegeven, met alle getrouwheid zal nakomen; »dat ik den Gouverneur met ijver en trouw zal helpen beramen en »uitvoeren, al wat tot 's Konings dienst nuttig kan worden geacht, en »dat ik alles doen zal, wat een goed en getrouw Lid van den Raad »schuldig is en behoort te doen."

»Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"

§ 4. De Heemraden zweren bovendien dat zij, als belast met de handhaving van rust en orde, in de Districten zich daarvan met ijver en onpartijdigheid zullen kwijten, en dat zij, geroepen om in de gevallen, voorzien bij Art. 47 van het Regerings-Reglement, als gedelegeerde Regters werkzaam te zijn, goed regt zullen spreken, zonder aanzien van personen.

§ 5. De Gouverneur mag geene Administratiën of Commissiën waarnemen, of aandeelen in reederijen van schepen van of op *Suriname* hebben. Hij mag geen handel drijven.

§ 6. De Gouverneur doet alle Ambtenaren, alvorens in functie te treden, behalve den Eed van trouw en dien tot hunne bediening staande, afleggen den Eed van zuivering en voor zoo veel zulks door hem noodig geoordeeld wordt, dien van geheimhoudig.

§ 7. Alle openvallende Ambten, waaromtrent geene andere bepalingen zijn gemaakt, worden op de daartoe staande Tractementen en Emolumenten door den Gouverneur onder Onze nadere goedkeuring vervuld. De Gouverneur geeft van zoodanige voorziening kennis aan het Ministerie van Koloniën, onverminderd de inzending van jaarlijksche mutatie-staten, zoo van de Ambtenaren als van de Officieren der Schutterij.

§ 8. De Gouverneur verleent, wanneer zulks zonder nadeel voor de dienst kan geschieden, voor eenen bepaalden tijd verlof aan Civiele of Militaire Ambtenaren om zich naar Europa of elders te begeven. Hij maakt de noodige schikkingen voor de tijdelijke waarneming der bedieningen gedurende die afwezigheid.

§ 9. Wanneer de Gouverneur, krachtens Art. 67 van het Regerings-Reglement, personen, gevaarlijk voor de openbare rust en veiligheid, of

wier verblijf in *Suriname* door hem gevaarlijk wordt geoordeeld, van dáár mogt doen vertrekken, zal hij van het genomen besluit en de beweegredenen daartoe, dadelijk kennis geven aan het Ministerie van Koloniën.

§ 10. De Gouverneur mag geene Gronden uitgeven, noch eenig vast eigendom, aan de Kolonie behoorende, verkoopen of vervreemden. De verzoeken daartoe aan hem gedaan, zal hij met zijne consideratiën, aan het Ministerie van Koloniën opzenden, intusschen zorgende, dat niemand onder welk voorwendsel ook, den verzochten Grond aanvaarde, zoo lang door Ons deswege niet zal zijn beslist.

§ 11. Consuls of Agenten van vreemde Mogendheden, zullen in *Suriname* niet worden toegelaten, zonder Onze uitdrukkelijke toestemming.

§ 12. Kleine keuren en verordeningen van eenvoudige Policie, kunnen door den Gouverneur vastgesteld en bij *Notificatie* aan de Ingezetenen bekend gemaakt worden, zonder de verpligting, om dezelve aan Onze goedkeuring te onderwerpen, mits de daarbij uitgesprokene poenaliteiten of straffen niet te boven gaan eene geldboete van *acht Gulden*, en eene gevangenisstraf van *acht dagen*.

§ 13. Wanneer de Gouverneur wettelijke bepalingen uitvaardigt en daarvan openbare afkondiging doet, zonder inwachting van Onze goedkeuring, zoo zal die afkondiging het bewijs zijn, dat hij de bepaling heeft uitgevaardigd *in een dringend geval* en zullen die bepalingen kracht van Wet hebben, totdat Onze afkeuring officiëel in de Kolonie bekend zal zijn geworden en de intrekking dien ten gevolge heeft plaats gehad.

§ 14. Van het verhandelde in elke zitting van den Kolonialen Raad, alsmede van de handelingen van den Gouverneur afzonderlijk, worden dagelijks aanteekeningen gehouden, die telken *drie* maanden kopijelijk aan het Ministerie van Koloniën zullen worden opgezonden, vergezeld van een kort Register op dezelve, en van al de bijlagen, welker kennis nuttig en belangrijk kan zijn.

Van alle belangrijke gebeurtenissen en handelingen, betreffende de inwendige Regering of de buitenlandsche betrekkingen, zal tusschentijds met den meesten spoed, aan het Ministerie van Koloniën worden kennis gegeven.

De overzending der stukken zal steeds gepaard gaan met een beredeneerd verslag, zoo van de omstandigheden, als van de beoordeeling van den Kolonialen Raad, ten einde Ons in staat te stellen, om den stand van zaken met juistheid te kunnen beoordeelen, en waar zulks noodig is, met volledige kennis te beslissen.

Art. 2. In den *tweeden titel* van het voormeld *Regerings-Reglement*, worden ingelascht de navolgende bepalingen, met alteratie en ampliatie

van hetgeen thans daarin voorkomt, en zulks met inhaesie van de Instructie voor het Geregtshof te *Suriname*, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 26sten Februarij 1833, N°. 104.

§ 1. De President, de Leden en de Griffier van het Geregtshof van *Suriname* zullen den graad van Doctor in de beide regten moeten bezitten. Het getal der Leden, en de wijze waarop bij wettige verhindering van een of meer hunner, zal worden gehandeld, wordt bij afzonderlijke bepalingen door Ons geregeld.

§ 2. De Commissie van Kleine Zaken, bedoeld bij Art. 26 van het Regerings-Reglement, zal een afzonderlijk ligchaam zijn, voorgezeten door een vasten President, die Doctor in de beide regten zal moeten zijn.

Het getal der ongegraduëerde Assessoren die met hem de Commissie zullen uitmaken en de vereischten, die zij zullen moeten bezitten, zijn het onderwerp van afzonderlijke bepalingen.

§ 3. De Ambtenaren van het publiek Ministerie zullen nimmer persoonlijk tot de betaling der kosten van een door hen, in hunne kwaliteit gevoerd regtsgeding, worden verwezen.

De kosten van het geding zullen, wanneer het Openbaar Ministerie in het ongelijk wordt gesteld, ten laste van den lande gebragt worden.

§ 4. Het Geregtshof mag geen vonnis geven in Civiele Zaken, waarin de Staat, de Kolonie, de Openbare Stichtingen, de Openbare Orde, Minderjarigen, Afwezigen of onder Curatele gestelden, zijn betrokken, tenzij het publiek Ministerie en deszelfs conclusiën zij gehoord, op pœne van nietigheid.

§ 5. De Regts-Collegiën, zullen in alle civiele zaken, partijen voor zich of voor Commissarissen moeten doen compareren, om dezelve, zoo mogelijk, tot het aangaan van minnelijke schikkingen te bewegen.

Indien eene minnelijke schikking tot stand komt, wordt, wanneer partijen zulks verlangen, een proces-verbaal opgemaakt, en geteekend door partijen of derzelver tot dat einde bijzonderlijk gemagtigden, waarin de verbindtenissen, die partijen ten gevolge dier schikking op zich nemen, worden uitgedrukt.

De uitgiften van dit proces-verbaal geschiedt in executorialen vorm.

§ 6. Alle provisionele of interlocutoire sententiën, zullen hare executie hebben, zonder dat daarin eenige provocatie of Hooger Beroep zal worden toegelaten, tenzij dezelve ten definitive waren irreparabel, hetwelk ter beslissing van den Regter staan zal. Ten aanzien van preparatoire vonnissen, zal in geen geval beroep worden ingesteld, dan gelijktijdig met het beroep van het eindvonnis.

§ 7. Niemand mag wegens misdrijven in regten betrokken worden, dan uit kracht der bestaande, of nog verder in te voeren Wetten en Reglementen, en op de wijze daarbij vastgesteld.

§ 8. Alle compositiën of zoogenaamde afmakingen onder de hand, al ware het ook ten verzoeke of met bewilliging van partijen, zijn ongeoorloofd.

§ 9. De Gouverneur oefent uit het regt van gratie, zoo wel in Burgerlijke als in Militaire strafzaken.

§ 10. Geene doodvonnissen, daaronder begrepen die, door de krijgsraden der Zee- en Landmagt geslagen, mogen ten uitvoer gebragt worden, zonder vooraf bekomen verlof van den Gouverneur.

§ 11. Het verlof tot uitvoering zal onverwijld worden verleend, tenzij de Gouverneur op verzoek van den veroordeelde, of wel ambtshalve, vermeenen mogt opschorting der regtspleging te moeten bevelen.

§ 12. Wanneer de Regter zich de kennisneming toeëigent van zaken, die ter beslissing van het Administratief Gezag behooren te blijven, of wanneer daarvoor andere zeer gewigtige redenen van staatkundig of algemeen maatschappelijk belang bestaan, is de Gouverneur bevoegd, om de uitvoering der sententie of den loop van het regtsgeding te schorsen. Hij zal daarvan dadelijk kennis geven aan het Ministerie van Koloniën, en daarop Onze beslissing inwachten. Deze niet ontvangen zijnde binnen het jaar na de dagteekening van het Besluit van den Gouverneur, zal het regtsgeding worden voortgezet.

§ 13. Tegen den President, een der Leden of den Griffier van het Geregtshof, mag geene Criminele actie worden geïnstituëerd, zonder vooraf verkregen magtiging van den Gouverneur. Hetzelfde geldt ten aanzien van de Commissie voor Kleine Zaken.

§ 14. Wanneer een dezer Ambtenaren veroordeeld wordt tot de straf van gevangenis, hoe kort die ook zijn moge, zal hij daardoor van zelf van zijn ambt vervallen zijn.

§ 15. Het Geregtshof van *Suriname* zal regtspreken in zaken van strandvonderijen, ook over prijzen en buiten, in welke het Gouvernement aanlegger of verweerder mogt zijn.

§ 16. De President van het Hof is verpligt te adsisteren bij de vertrouwelijke conferentiën, waartoe de Gouverneur hem zal roepen, en om daarin te dienen van zijne consideratiën en advies over de behandelde onderwerpen.

§ 17. De Regterlijke Collegiën en Ambtenaren zullen zich overigens gedragen, naar de bijzondere Reglementen voor de Kolonie vastgesteld, en naar zoodanige Instructiën, als voor dezelve zijn of zullen worden gearresteerd.

Art. 3. In den *derden titel* van het *Regerings-Reglement der Kolonie Suriname*, worden de Art. 44, 45 en 46 vervangen door de navolgende bepalingen.

§ 1. In de Districten buiten *Paramaribo*, voert de Gouverneur het beheer, door tusschenkomst en met de medewerking van Heemraden.

§ 2. Het Heemraadschap wordt in den regel in elk District waargenomen door een der zes Leden van den Kolonialen Raad, uit de ingezetenen gekozen.

§ 3. De Heemraadschappen worden door den Gouverneur, onder deze zes Raden verdeeld, zooals hij meest oorbaar acht in het belang van de dienst.

§ 4. De Gouverneur is bevoegd de Heemraden, ter zake van pligtverzuim of verkeerd gedrag in die betrekking, als zoodanig te schorsen; zullende zij, gedurende die schorsing, geene zitting hebben in den Kolonialen Raad.
De Gouverneur zal het aldus vacant komende Heemraadschap, onder den titel van *buitengewoon Heemraad*, aan eenen anderen Ingezeten, geen Lid van den Kolonialen Raad zijnde, opdragen; alles in afwachting van Onze nadere goedkeuring.

§ 5. De *buitengewone Heemraden* zijn bevoegd tot het verrigten van al datgene, wat bij het Regerings-Reglement en bij de bijzondere Instructiën, aan de gewone Heemraden is opgedragen.

Art. 4. In den *vijfden titel* van het *Regerings-Reglement der Kolonie Suriname* worden, met alteratie en ampliatie van hetgeen thans daarin voorkomt, de volgende bepalingen ingelascht.

§ 1. In geval van vijandelijken aanval, en, in tijden van oorlog, regelt de Gouverneur alles wat strekken kan tot afbreuk van den vijand, tot verdediging der Kolonie en tot bescherming van der Ingezetenen personen en goederen.
Hij neemt daaromtrent den raad in der Zee- en Land Officieren, en geeft de noodige bevelen, onder zijne persoonlijke verantwoordelijkheid, en overeenkomstig de Instructiën, hem door Ons of Onzentwege te geven.

§ 2. Zonder Onze voorafgaande magtiging zal in *Suriname* geen papieren geld, onder welke benaming ook, worden uitgegeven.

§ 3. Alles wat de behandeling en de manumissie der Slaven aangaat, is of wordt bij afzonderlijke Reglementen geregeld.

§ 4. De Gouverneur zal met zorg de hand doen houden aan de bepalingen, omtrent het houden van de Registers van den Burgerlijken Stand.

§ 5. De instandhouding en kleeding van Schutterij en Landstorm, als dienende om de rust te bewaren en de veiligheid der Kolonie te verzekeren, worden op den voet van de reeds bestaande of nader te ontwerpen Reglementen, bijzonder den Gouverneur aanbevolen, zullende daarbij van het beginsel worden uitgegaan, dat zij, die uithoofde van

jaren, ziekte of andere omstandigheden, vrijgesteld worden, eene Contributie zullen betalen, waaruit zoo veel mogelijk de kosten van de Gewapende Burgermagt zullen gevonden worden.

§ 6. In zeer dreigende gevallen, wanneer er geen tijd is om op een voorstel tot buitengewone maatregelen, Onze goedkeuring af te wachten, kan de Gouverneur, den Kolonialen gehoord hebbende, op zijne verantwoordelijkheid zoodanige voorzieningen nemen, als de omstandigheden en het welzijn der Kolonie zullen vorderen, onder gehoudenis om, bij de eerste gelegenheid, daarvan een beredeneerd verslag te zenden aan aan het Departement van Koloniën, opdat deswege door Ons worde beslist.

BIJLAGE F.

REGLEMENT *op het beleid der Regering in de Kolonie Suriname.*
(Vastgesteld bij de Wet van 31 Mei 1865, n°. 55).

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de kolonie en hare inwoners.

Art. 1. De kolonie Suriname omvat het grondgebied bekend onder de benaming van Nederlandsch Guyana.

Verdragen, betreffende afstand of ruiling van grondgebied of regeling der grensscheiding, behoeven de goedkeuring der Staten-Generaal.

Art. 2. Allen, die zich in de kolonie bevinden, zijn eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd aan de Regering en onderworpen aan de algemeene verordeningen.

Art. 3. De algemeene verordeningen, in de kolonie geldig zijn:

de verdragen met vreemde mogendheden door den Staat aangegaan, voor zooverre zij in de kolonie van toepassing zijn;

de wetten, die, volgens de bepalingen der Grondwet van het Koningrijk, voor de kolonie gemaakt of voor haar verbindende zijn;

de besluiten des Konings, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur;

de koloniale verordeningen, vastgesteld door den gouverneur met goedkeuring van de Koloniale Staten;

de besluiten, houdende algemeene maatregelen, door den gouverneur, den Raad van Bestuur gehoord, binnen de grenzen zijner bevoegdheid uitgevaardigd.

Art. 4. Slavernij wordt in de kolonie niet geduld.

Allen, die zich op haar grondgebied bevinden, hebben gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

Art. 5. Uitlevering van vreemdelingen geschiedt niet, dan krachtens verdragen waarbij voorzoover de kolonie betreft de regelen zijn in acht genomen, welke, zooveel mogelijk in overeenstemming met de daaromtrent voor Nederland geldende wettelijke bepalingen bij Koninklijk besluit worden vastgesteld.

Art. 6. De regelen nopens de toelating en de uitzetting van personen, die in de kolonie noch gevestigd, noch daarheen van Rijkswege gezonden zijn, worden bij koloniale verordening vastgesteld.

Art. 7. Tot openbare bedieningen, door den Koning op te dragen, zijn benoembaar Nederlanders, in den zin der wet bedoeld in art. 7 der Grondwet van het Koningrijk, en zij, die in eene der West-Indische kolonien van den Staat uit ouders, aldaar gevestigd, geboren zijn.

De benoembaarheid tot andere openbare bedieningen wordt bij koloniale verordening geregeld.

Art. 8. Niemand heeft voorafgaand verlof noodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren. De verantwoordelijkheid van schrijvers, uitgevers, drukkers en verspreiders en de waarborgen, in het belang der openbare orde en zedelijkheid tegen het misbruik van de vrijheid van drukpers te nemen, worden geregeld bij koloniale verordening.

Bepalingen, waardoor de toelating in de kolonie van in Nederland gedrukte stukken belemmerd wordt, behoeven bekrachtiging bij de wet.

Art. 9. Ieder heeft het regt verzoekschriften in te dienen bij de bevoegde magt zoowel in Nederland als in de kolonie.

Verzoekschriften moeten persoonlijk en mogen niet uit naam van meer worden onderteekend, tenzij dit geschiede door of van wege ligchamen, wettig zamengesteld of erkend, en in dit laatste geval niet anders dan over onderwerpen tot hunnen bepaalden werkkring behoorende.

Echter mogen personen, die niet schrijven kunnen, verzoekschriften indienen door tusschenkomst van zoodanige ambtenaren, als hiertoe bij koloniale verordening zijn bevoegd verklaard.

Art 10. De uitoefening vau het regt van vereeniging en vergadering kan, in het belang der openbare orde, zedelijkheid of gezondheid, aan regeling en beperking bij koloniale verordening onderworpen worden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van den Gouverneur.

EERSTE AFDEELING.

Van zijne benoeming en ontslag en van zijne verantwoordelijkheid.

Art. 11. De gouverneur wordt door den Koning benoemd en ontslagen.

Art. 12. Hij moet den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben.

Art. 13. Hij legt in handen des Konings of van de autoriteit of den persoon, door den Koning hiertoe aangewezen, den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of wat voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner benoeming tot gouverneur aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning en aan de Grondwet; dat ik de welvaart van de kolonie naar mijn vermogen bevorderen zal; dat ik het Reglement op het beleid der regeering in de kolonie Suriname steeds zal onderhouden en doen onderhouden, en dat ik mij in alles zal gedragen, zoo als een braaf en eerlijk gouverneur betaamt. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik".)

Art. 14. Indien de benoeming van den gouverneur vervat is in een geheim en verzegeld stuk, behelst dit stuk tevens de aanwijzing van de autoriteit of den persoon, in wier of in wiens handen de benoemde den voorgeschreven ambtseed moet afleggen.

Zoodanig stuk wordt geopend in eene vergadering van den Raad van Bestuur.

Het wordt, na door al de aanwezige leden te zijn gewaarmerkt, in het archief van den raad nedergelegd.

Art. 15. De gouverneur aanvaardt het bestuur door overlegging in eene plegtige zitting der Koloniale Staten van een afschrift zijner akte van benoeming en van het proces-verbaal zijner eedsaflegging, en brengt zijne aanvaarding van het bestuur bij proclamatie ter kennise der ingezetenen.

Art. 16. Hij is verpligt zijne waardigheid te blijven bekleeden tot dat hij het bestuur aan zijnen opvolger hebbe overgegeven, tenzij hem van 's Konings wege gelast of vergund worde zijne waardigheid vroeger neder te leggen.

Art. 17. Hij mag zonder verlof des Konings de kolonie niet verlaten.

Art. 18. Hij mag geen handel drijven, noch deel hebben in dien van anderen, noch in schepen op of in de kolonie ten handel varende, noch in ondernemingen van landbouw of nijverheid daarbinnen gevestigd.

Hij mag geene schuldvorderingen ten laste der kolonie koopen.

Hij mag noch regtstreeks, noch zijdelings deel nemen in eenige overeenkomst, waarin de Staat of de kolonie partij is, noch zich voor de uitvoering van zoodanige overeenkomst geheel of gedeeltelijk borg stellen.

Van bovenstaande bepalingen kan, mits daartoe bijzondere termen aanwezig zijn, door den Koning vrijstelling verleend worden bij besluit, dat met redenen wordt omkleed en waarop de Raad van State van het Koningrijk gehoord is.

Art. 19. Bloedverwantschap of zwagerschap, tot den derden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen den gouverneur en den gouvernements-secretaris, den gouverneur en den procureur-generaal, den gouverneur en een der hoofdambtenaren met het beleid eener bijzondere afdeeling van algemeen

bestuur door den Koning belast, of den gouverneur en een lid van den Raad van Bestuur.

Hij, die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap geraakt, behoudt zijne bediening niet dan met vergunning des Konings.

De zwagerschap houdt op door den dood der vrouw, die haar veroorzaakte.

Art. 20. Wanneer er vermoeden bestaat, dat de gouverneur krankzinnig is, belegt de procureur-generaal of degene, die hem als ondervoorzitter van den Raad van Bestuur vervangt, eene vergadering van dien raad, opdat de gegrondheid van het vermoeden onderzocht worde.

De Raad van Bestuur, oordeelende dat daartoe termen bestaan, beveelt het instellen van een geneeskundig onderzoek aan eene commissie, te zamen gesteld uit de twee hoogst in rang aanwezige officieren van gezondheid der zee- of landmagt en twee burgerlijke geneesheeren.

Deze commissie is bevoegd den gewonen geneesheer des gouverneurs in haar midden te roepen en dient den Raad van Bestuur van berigt.

Als de Raad van Bestuur oordeelt, dat het berigt der commissie het bestaande vermoeden bevestigt, belegt de procureur-generaal of degene, die hem als ondervoorzitter vervangt, eene vereenigde zitting van den Raad van Bestuur en van de Koloniale Staten.

De vereenigde zitting wordt gehouden met gesloten deuren. De vergadering verklaart, na de personen, die inlichtingen geven kunnen, onder eede gehoord te hebben, en bij volstrekte meerderheid van stemmen der aanwezige leden, of er termen bestaan om den gouverneur in de uitoefening zijner waardigheid te schorsen.

De verklaring, dat zoodanige termen bestaan, ontheft, zoolang zij niet, na gelijk onderzoek, op gelijke wijze is ingetrokken en in afwachting van de beslissing des Konings, den gouverneur van de uitoefening zijner waardigheid.

Er worden van elk gedeelte van het onderzoek naauwkeurige processen-verbaal in dubbel opgemaakt en door al de leden en den secretaris onderteekend.

Een der dubbelen wordt onverwijld gezonden aan den Koning.

Art. 21. De gouverneur oefent zijne waardigheid uit met stipte inachtneming van 's Konings bevelen, en is aan den Koning wegens zijn doen en laten verantwoordelijk.

Art. 159 der Grondwet van het Koningrijk is op hem van toepassing.

Art. 22. De gouverneur is naar de bepalingen, vervat in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 33), houdende regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriële departementen, tot straf vervolgbaar:

a. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, waarvan hem de uitvoering niet is opgedragen door den Minister van Koloniën;

b. wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, niet voorzien van de vereischte medeonderteekening van een der hoofden van de ministeriële departementen;

c. wanneer hij beschikkingen neemt, of bevelen geeft, of bestaande be-

schikkingen of bevelen handhaaft, waardoor de bepalingen dezer wet of andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen worden geschonden;

d. wanneer hij nalaat uitvoering te geven of te doen geven aan de voorschriften van deze wet of andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen, of aan Koninklijke besluiten en beschikkingen, geene algemeene verordeningen zijnde, doch waarvan hem de uitvoering door den Minister van Kolonien is opgedragen.

De handelingen, onder de litt. *a*, *b*, en *c*, en de nalatigheid, onder letter *d* bedoeld, zijn alleen dan strafbaar, wanneer zij gepleegd zijn met opzet.

e. indien hij zonder opzet de uitvoering, onder letter *d* omschreven, grovelijk verzuimt.

De handelingen, opgenoemd onder litt. *a*, *b*. en *c*, worden gestraft met de straffen, in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 33) bedreigd tegen de handelingen, aldaar opgenoemd in art. 3 onder litt. *b*, *c* en *d*.

De nalatigheid en het verzuim, opgenoemd onder litt. *d* en *e*, worden gestraft met de straffen, in de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 33) bedreigd tegen de nalatigheid en het verzuim, aldaar opgenoemd in art. 3 onder litt. *e* en *f*.

Art. 23. De gouverneur kan gedurende zijn bestuur niet voor den strafregter in de kolonie betrokken, noch aldaar in burgerlijke gijzeling gebragt, noch zonder zijne toestemming als getuige in een regtsgeding geroepen worden.

Hij kan, zelfs na de nederlegging zijner waardigheid, wegens feiten, gedurende zijn bestuur gepleegd, in de kolonie niet tot straf vervolgd worden.

Art. 24. Hij staat in Nederland, behalve wegens ambtsmisdrijven, te regt voor den regter, die volgens de in het Rijk geldende wetten bevoegd zou zijn geweest, naar gelang der tegen het feit bedreigde straffen, daarvan kennis te nemen, ware het gepleegd in de gemeente, in welke de zetel der Nederlandsche Regering gevestigd is.

De straf, tegen het feit bedreigd, is die, welke daartegen bedreigd wordt bij het strafregt der plaats, waar het feit is begaan.

Art. 25. Indien tegen den gouverneur, hetzij in het geval voorzien in art. 159 der Grondwet van het Koningrijk, hetzij ter zake van andere strafbare feiten, eene vervolging in Nederland wordt ingesteld, legt hij, op bevel des Konings, zijne waardigheid neder in handen van dengene, die door den Koning of volgens deze wet is aangewezen om hem te vervangen.

Art. 26. De gouverneur wordt, zoo noodig, vervangen door den persoon, daartoe van 's Konings wege aangewezen, en, bij gebreke van dergelijke aanwijzing, door hem, die bij ontstentenis van den gouverneur met het voorzitterschap van den Raad van Bestuur tijdelijk bekleed is.

Art. 27. Al wat in deze wet bepaald is omtrent den gouverneur is toepasselijk op den waarnemenden gouverneur, met uitzondering der voorschriften in de artt. 12, 13 en 19 dezer wet vervat.

Art. 28. De waarnemende gouverneur aanvaardt onmiddellijk het bestuur, doch legt, zoo spoedig mogelijk, in eene daartoe te houden en zoo noodig buitengewoon bijeen te roepen vergadering der Koloniale Staten, in handen van den voorzitter der vergadering, den eed (of de belofte) af:

„Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in de betrekking van waarnemend gouverneur te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning en aan de Grondwet; dat ik de welvaart van de kolonie naar mijn vermogen bevorderen zal; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Suriname steeds zal onderhouden en doen onderhouden, en dat ik mij in alles zal gedragen, zoo als een braaf en eerlijk gouverneur betaamt. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat beloof ik.")

TWEEDE AFDEELING.

Van zijne magt.

Art. 29. De gouverneur bestuurt, met inachtneming van de voorschriften dezer wet, in naam en als vertegenwoordiger des Konings de kolonie en is aldaar met de uitvoerende magt bekleed.

Art. 30. De gouverneur heeft het opperbevel over de in de kolonie aanwezige krijgsmagt.

Hij oefent dit over 's Rijks zee- en landmagt niet uit dan behoudens hare administratieve betrekkingen tot de departementen van algemeen bestuur in het Koningrijk en overeenkomstig met de bijzondere beschikkingen des Konings.

Hij beschikt over hare strijdkrachten in oorlog en vrede, zoodanig als hem in het belang der kolonie oirbaar dunkt, en heeft het regt hare bevelhebbers en officieren te schorsen.

Hij geeft terstond van de schorsing kennis aan den Koning.

Zij is, zoolang zij niet door den Koning bekrachtigd is, slechts voorloopig.

Art. 31. De gouverneur benoemt, schorst en ontslaat de bevelhebbers, officieren en onderofficieren der koloniale gewapende magt, hoedanig deze zamengesteld zij.

Art. 32. Hij neemt, in geval van oorlog of opstand, alle maatregelen die hij in het belang van het Rijk of van de kolonie door den nood geboden acht.

Hij heeft in dergelijke omstandigheden de magt om de kolonie, geheel of ten deele, in staat van oorlog of beleg te verklaren, de bepalingen dezer wet en van alle andere in de kolonie geldende algemeene verordeningen te schorsen, en autoriteiten, zelfs die zijn aangesteld door den Koning, tijdelijk op te heffen.

Hij kan, in zoodanig geval, de burgerlijke of militaire gezaghebbers in de onderdeelen der kolonie magtigen tot het voorloopig nemen van maatregelen van boven omschreven aard.

Hij geeft van de maatregelen, door hem uit kracht dezer bepaling genomen, onverwijld kennis aan den Koning.

Art. 33. Hij neemt alle vereischte maatregelen tot bescherming van de eer van den Staat en van de kolonie tegen aanranding van buiten.

Art. 34. Hij kan, als daarvoor dringende redenen bestaan, voorloopige overeenkomsten, de kolonie betreffende, met vreemde magten, onder voorbehoud van 's Konings goedkeuring, aangaan.

Hij brengt de aangegane overeenkomst terstond ter kennisse des Konings.

Zij vervalt in ieder geval, wanneer zij niet binnen het jaar na hare dagteekening of den korteren daarin uitgedrukten termijn door den Koning bekrachtigd is.

Art. 35. De gouverneur benoemt, schorst en ontslaat alle ambtenaren in de kolonie, wier benoeming, schorsing of ontslag niet door den Koning aan zich voorbehouden of bij algemeene verordeningen aan anderen opgedragen is.

Hij voorziet, als de belangen der dienst dit vereischen, in de tijdelijke waarneming van betrekkingen, door den Koning te begeven.

Art. 36. Hij kan, met inachtneming der voorschriften te dien aanzien bij algemeene verordeningen gegeven, aan ambtenaren en officieren een binnenlandsch of buitenlandsch verlof verleenen.

Art. 37. Hij heeft het algemeen bestuur der koloniale geldmiddelen en domeinen en is deswege verantwoordelijk naar de bepalingen bij de wet te stellen.

Hij brengt de bezoldigingen, verloftractementen, wachtgelden en pensioenen van alle openbare collegien, ambtenaren en bedienden in de kolonie, voor zooveel zij niet uit 's Rijks of andere kassen dan de koloniale gekweten worden, op de koloniale huishoudelijke begrooting.

Art. 38. Hij regelt die bezoldigingen, voor zooverre dit niet door den Koning aan zich voorbehouden of bij algemeene verordeningen geschied is.

De verloftractementen, pensioenen en wachtgelden, uit de koloniale kas te kwijten, worden geregeld bij koloniale verordeningen.

Art. 39. De gouverneur kan, na ingewonnen berigt van den regter door wien het vonnis gewezen is, aan alle burgerlijke of militaire veroordeelden gratie verleenen van straffen, bij regterlijk vonnis in de kolonie opgelegd.

Hij kan, tenzij krachtens voorafgaande uitdrukkelijke magtiging des Konings, geene amnestie, abolitie of generaal pardon verleenen, dan in zeer dringende gevallen, na verhoor van den Raad van Bestuur en onder voorbehoud van 's Konings bekrachtiging.

Art. 40. Geene dispensatie kan door den gouverneur verleend worden dan in de gevallen en op de wijze, bij de algemeene verordening waarvan dispensatie verleend wordt, omschreven.

Art. 41. De gouverneur verleent, in naam des Konings en overeenkomstig met het desaangaande bij algemeene verordening bepaalde, zeebrieven aan schepen en vaartuigen, toebehoorende aan inwoners der kolonie.

Art. 42. De gouverneur zorgt voor de afkondiging en de uitvoering der wetten en der Koninklijke besluiten, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, welke hem te dien einde van 's Konings wege worden toegezonden.

Art. 43. Hij kan om gewigtige redenen de hem bevolen afkondiging of uitvoering opschorten en geeft hiervan terstond kennis aan den Koning.

Wanneer de afkondiging of uitvoering eener wet door den gouverneur is opgeschort, wordt hiervan door den Koning ten spoedigste mededeeling gedaan aan de Staten-Generaal.

Zoodra de gouverneur verwittigd is, dat de Koning zijne handeling niet goedkenrt, gaat hij onverwijld tot de afkondiging of uitvoering over.

Art. 44. De wettenen Koninklijke besluiten worden afgekondigd door plaatsing in het *Gouvernementsblad.*

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur van Suriname,

„Van 's Konings wege den last ontvangen hebbende tot afkondiging van onderstaande wet (onderstaand Koninklijk besluit):

(Mededeeling der wet of van het Koninklijk besluit.)

„Heeft de opneming daarvan in het *Gouvernementsblad* bevolen.

„Gedaan te . . . . . den . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en van den gouvernements-secretaris.)

Art. 45. Zoo geen andere termijn bepaald is, hetzij in de verordening zelve, hetzij bij de afkondiging (in welk geval die bepaling aan het formulier wordt toegevoegd), werkt de afgekondigde verordening op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Gouvernementsblad*, waarin zij geplaatst is.

Art. 46. De gouverneur stelt, na verkregen goedkeuring der Koloniale Staten, koloniale verordeningen vast en zorgt voor hare afkondiging.

Indien hij bezwaar heeft, kan hij de vaststelling in beraad houden.

Art. 47 De koloniale verordeningen treden niet in regeling van hetgeen geregeld is bij de wet of bij Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur.

Art. 48. De koloniale verordening, in wier onderwerp wordt voorzien bij de wet of bij Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig

bestuur, vervalt op het oogenblik, dat zoodanige wet of zoodanig Koninklijk besluit in de kolonie begint te werken.

Art. 49. De gouverneur zendt elke koloniale verordening, door hem vastgesteld, onverwijld aan den Koning.

De Koning kan, na den Raad van State van het Koningrijk te hebben gehoord, bij besluit, met redenen omkleed, eene koloniale verordening vernietigen wegens strijd met de wet, met een Koninklijk besluit, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, of met het algemeen belang van het Rijk of van de kolonie.

Art. 50. De gouverneur kondigt de koloniale verordening, door hem vastgesteld, in den regel niet af vóór dat hij berigt ontvangen heeft, dat bij den Koning geen voornemen tot vernietiging bestaat, of vóór dat, na de opzending aan den Koning, zes maanden verloopen zijn zonder dat de gouverneur berigt ontvangen heeft, dat de vernietiging heeft plaats gehad of bij den Koning in overweging is.

Hij kan echter, indien naar zijn oordeel en dat van de meerderheid van den Raad van Bestuur spoed vereischt wordt, eene koloniale verordening, door hem vastgesteld, vroeger afkondigen en invoeren.

Art. 51. Eene koloniale verordening, behoorlijk afgekondigd, verbindt tot dat zij door eene latere koloniale verordening afgeschaft of volgens art. 48 dezer wet vervallen of het Koninklijk besluit, houdende hare vernietiging, in de kolonie afgekondigd en in werking getreden is.

Art. 52. De afkondiging der koloniale verordening geschiedt door hare plaatsing in het *Gouvernementsblad*.

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De gouverneur van Suriname,

„In overweging genomen hebbende:

(De beweegredenen der verordening.)

„Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, na verkregen goedkeuring der Koloniale Staten,

(En in het geval, voorzien in het tweede lid van art. 50 dezer wet, met bijvoeging der woorden:

„En gelet op het tweede lid van art. 50 van het regeringsreglement dezer kolonie), vastgesteld onderstaande verordening:

(De verordening.)

„Gegeven te . . . . . „ den . . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en van den gouvernements-secretaris).

Art. 53. Zoo in de verordening geen andere termijn bepaald is, werkt de afgekondigde verordening op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Gouvernementsblad*, waarin zij geplaatst is.

Art. 54. De gouverneur is bevoegd tot het uitvaardigen van besluiten, houdende algemeene maatregelen en strekkende om uitvoering te geven, hetzij aan wetten of Koninklijke besluiten, genomen in den vorm, bij de Grondwet van het Koningrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van inwendig bestuur, waarvan de uitvoering hem van 's Konings wege is opgedragen, hetzij aan koloniale verordeningen.

De Raad van Bestuur wordt over het uit te vaardigen besluit gehoord.

Art. 55. Zoodanige besluiten worden op last des gouverneurs afgekondigd door hunne plaatsing in het *Gouvernementsblad*.

Het formulier van afkondiging luidt:

„In naam des Konings!

„De Gouverneur van Suriname,

„Overwegende, dat ter uitvoering van

(Vermelding van de wet, het Koninklijk besluit of de koloniale verordening, tot wier uitvoering het besluit strekt),

„het noodig is, het navolgende vast te stellen;

„Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, besloten:

(Volgt het besluit.)

„Gegeven te . . . . . . den . . . . . ."

(Onderteekening van den gouverneur en van den gouvernements-secretaris).

Art. 56. Indien in het besluit geen andere termijn bepaald is, werkt het op den dertigsten dag na dien der uitgifte van het *Gouvernementsblad*, waarin het geplaatst is.

Art. 57. De gouverneur brengt het door hem genomen besluit onverwijld ter kennisse des Konings.

Hij trekt het in of wijzigt het, zoodra hem dit van 's Konings wege wordt bevolen.

DERDE HOOFDSTUK.

Van den Raad van Bestuur.

EERSTE AFDEELING.

Van zijne zamenstelling.

Art. 58. De Raad van Bestuur bestaat uit den gouverneur, als voorzitter, den procureur-generaal, als onder-voorzitter, en drie leden, die door den Koning worden benoemd, geschorst en ontslagen.

Hun rang regelt zich naar den ouderdom van benoeming.

Art. 59. De koning kan buitengewone leden benoemen, hen schorsen en ontslaan. Zij zijn naar ouderdom van benoeming als plaatsvervangers werkzaam.

Art. 60. De door den Koning benoemde leden en buitengewone leden leggen, alvorens hunne betrekking te aanvaarden, in handen van den gouverneur den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of wat voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner benoeming als lid (buitengewoon lid) van den Raad van Bestuur aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof), trouw aan den Koning; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Suriname steeds zal helpen onderhouden en het welzijn der kolonie naar mijn vermogen zal voorstaan. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik".)

Art. 61. De gouvernements-secretaris staat den Raad van Bestuur als secretaris bij, ook al is hij daarvan geen lid.

Art. 62. Het reglement van orde voor den Raad van Bestuur wordt door den Raad ontworpen en vastgesteld door den gouverneur.

Het behoeft, even als de daarin te brengen wijzigingen, de goedkeuring des Konings.

TWEEDE AFDEELING.

Van zijne werkzaamheden.

Art. 63. De Raad van Bestuur wordt door den gouverneur gehoord nopens:

1°. alle koloniale verordeningen, die de gouverneur aan de goedkeuring der Koloniale Staten wil onderwerpen, of die de Koloniale Staten aan den gouverneur ter vaststelling hebben aangeboden;

2°. alle besluiten tot uitvoering van algemeene verordeningen, die de gouverneur wil nemen;

3°. alle aangelegenheden, waaromtrent dit is voorgeschreven bij deze wet of andere algemeene verordening, of den gouverneur van 's Konings wege wordt bevolen;

4°. alle andere zaken, waaromtrent de gouverneur in het belang zijner verantwoordelijkheid het gevoelen van den Raad wenscht te kennen.

Art. 64. De Raad mag niet weigeren, des gevraagd, zijn gevoelen schriftelijk aan den gouverneur mede te deelen.

Art. 65. De gouverneur kan officieren der zee- en landmagt en ambtenaren, geene leden van den Raad zijnde, gelasten de vergadering bij te wonen tot het geven van inlichtingen.

Art. 66. De Raad van bestuur kan, volgens regels bij koloniale verordening te stellen, regtsmagt erlangen in geschillen van bestuur.

Art. 67. Hij verrigt voorts alle andere werkzaamheden, hem bij deze wet of andere algemeene verordeningen opgedragen.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van de Koloniale Staten.

EERSTE AFDEELING.

Van hunne zamenstelling.

Art. 68. Vier leden der Koloniale Staten worden jaarlijks vóór 1 Mei door den gouverneur benoemd.

De overige leden worden door de kiezers regtstreeks gekozen in verhouding van één op de twee honderd kiezers, doch nimmer in minderen getale dan negen.

Art. 69. Om kiezer te zijn wordt vereischt:

1°. ingezetenschap;

Als ingezetenen worden aangemerkt:

a. Nederlanders in den zin der wet, bedoeld in art. 7 der Grondwet van het Koningrijk, wanneer zij sinds 1°. Januarij van het jaar, waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld, in de kolonie gevestigd geweest zijn;

b. vreemdelingen, wanneer zij sedert 1°. Januari van het jaar, aan dat waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld voorafgegaan, in de kolonie gevestigd geweest zijn.

2°. de volle ouderdom van vijf en twintig jaren;

3°. het volle genot der burgerlijke regten;

4°. het betalen in de directe belastingen eener som, waarvan het juiste bedrag, mits niet beneden dat van *f* 20, noch boven dat van *f* 100, bij het kiesreglement wordt bepaald.

Art. 70. Onbekwaam om te kiezen of verkozen te worden zijn, onverminderd het bepaalde in art. 23 der wet van den 8sten Augustus 1862 (*Staatsblad* n°. 164), houdende opheffing der slavernij in de kolonie Suriname, zij, wien dat regt ontzegd is bij regterlijk vonnis of die geregtelijken afstand van hunne goederen aan hunne schuldeischers gedaan en dezen niet ten volle voldaan hebben.

Art. 71. Verkiesbaar zijn allen, die de vereischten bezitten, opgenoemd in art. 69 onder nommers 1, 2 en 3 dezer wet, en niet onbekwaam, noch uitgesloten zijn.

Art. 72. Uitgesloten zijn de gouverneur en de gouvernements-secretaris, de krijgslieden van den Staat in werkelijke dienst, geestelijken en bedienaren van de godsdienst.

Art. 73. Bloedverwantschap of zwagerschap tot en met den tweeden graad mag niet bestaan tusschen de leden van de Koloniale Staten.

Wanneer leden, elkander in den verboden graad bestaande, te gelijker tijd gekozen worden, wordt alleen toegelaten hij, die de meeste stemmen bekwam, en, bij gelijk getal stemmen, de oudste in jaren.

Hij, die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap met een der andere leden geraakt, is niet verpligt af te treden vóór den afloop van zijnen tijd van zitting.

De zwagerschap houdt op door den dood der vrouw, die haar veroorzaakte.

Art. 74. De leden, door de kiezers gekozen, hebben zitting gedurende zes jaren.

Om de twee jaren treedt een derde hunner af.

De uitvallenden zijn dadelijk weder herkiesbaar.

Na de eerste benoeming, even als na eene ontbinding, wordt de rooster van aftreding door het lot geregeld.

Hij, die ter vervulling eener tusschentijds opengevallen plaats gekozen is, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij verkozen is, moest aftreden.

Art. 75. Het kiesreglement wordt vastgesteld bij koloniale verordening.

De eerste verkiezing geschiedt binnen een jaar na de invoering dezer wet, volgens een voorloopig kiesreglement, dat, krachtens art. 54 dezer wet, door den gouverneur wordt vastgesteld, doch vooraf aan 's Konings goedkeuring wordt onderworpen.

Art. 76. De leden der Staten leggen vóór het aanvaarden hunner betrekking in handen van den gouverneur den eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of wat voorwendsel ook, om tot lid der Koloniale Staten te worden benoemd, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.

Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; dat ik het Reglement op het beleid der regering in de kolonie Suriname steeds zal helpen onderhouden en het welzijn der kolonie naar mijn vermogen zal voorstaan. Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik.")

Art. 77. De leden genieten geene schadeloosstelling.

Vergoeding van reis- en verblijfkosten kan hun bij koloniale verordening worden toegekend.

Art. 78. De leden zijn bevoegd ten allen tijde hun ontslag te nemen.

Zij zenden dit schriftelijk in aan den gouverneur.

Het lidmaatschap vervalt:

1°. door het opgeven der vestiging in de kolonie;

2°. door het verlies van het volle genot der burgerlijke regten;

3°. door opkomende onbekwaamheid volgens art. 70;

4°. door het aannemen eener met het lidmaatschap onvereenigbare betrekking.

TWEEDE AFDEELING.

Van hunne vergadering.

Art. 79. De vergadering der Staten wordt jaarlijks op den tweeden Dinsdag der maand Mei te Paramaribo door of namens den gouverneur geopend.

Art. 80. De voorzitter en de ondervoorzitter der Staten voor elke vergadering worden uit hun midden benoemd door den gouverneur.

Art. 81. De Staten benoemen hunnen griffier buiten hun midden.

Art. 82. De Staten onderzoeken de geloofsbrieven der nieuw ingekomen leden en beslissen de geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing zelve oprijzen.

Art. 83. De Staten stellen het reglement van orde voor hunne vergadering vast.

Art. 84. Zij vergaderen in het openbaar.

De deuren worden gesloten, als de voorzitter het noodig keurt of vier leden het vorderen.

De vergadering beslist of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de punten in besloten vergadering behandeld kan daarin ook een besluit genomen worden.

Art. 85. De leden der Staten stemmen naar eed en geweten, zonder ruggespraak met hen die benoemen.

Art. 86. De Staten mogen niet beraadslagen noch besluiten, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is.

Alle besluiten worden door volstrekte meerderheid der stemmende leden opgemaakt.

Bij staken van stemmen wordt het nemen van een besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

In deze, en even zoo in eene voltallige vergadering, wordt bij het staken van stemmen het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

Art. 87. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, doch bij het doen van keuzen of voordragten van personen bij besloten en ongeteekende briefjes.

Art. 88. De leden der Staten zijn, ter zake van hetgeen zij als zoodanig gezegd en gedaan hebben, niet geregtelijk vervolgbaar.

Art. 89. De gouverneur kan in persoon of door eenen gemagtigde de beraadslagingen bijwonen en eene raadgevende stem uitbrengen.

Art. 90. De gouverneur heeft het regt de vergadering der Staten te schorsen, te sluiten en buitengewoon bijeen te roepen.

Art. 91. Hij heeft het regt de Staten te ontbinden.

Het besluit tot ontbinding, waarop de Raad van Bestuur gehoord wordt, behelst de uitschrijving van de verkiezing voor nieuwe Staten binnen zestig dagen en de bijeenroeping der nieuw gekozen Staten binnen drie maanden.

Bij ontbinding sluit de gouverneur tevens de vergadering der Staten.

DERDE AFDEELING.

Van hunne magt.

Art. 92. De Koloniale Staten maken het vertegenwoordigend ligchaam der kolonie uit.

Art. 93. Zij onderzoeken de verordeningen, die hun door den gouverneur ter goedkeuring worden aangeboden.

Het formulier van aanbieding luidt:

„De Gouverneur der kolonie Suriname biedt aan de Koloniale Staten ter goedkeuring aan eene verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

Art. 94. Indien de Staten de verordening goedkeuren, geven zij hiervan kennis aan den gouverneur.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Koloniale Staten keuren goed de hun door den Gouverneur der kolonie Suriname aangeboden verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter en den griffier.)

Art. 95. Indien de gouverneur de verordening, door de Koloniale Staten goedgekeurd, heeft vastgesteld, geeft hij daarvan aan hen kennis.

Het formulier der kennisgeving luidt:

„De gouverneur der kolonie Suriname heeft vastgesteld de verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

Art. 96. Indien de gouverneur bezwaar heeft de verordening, door de Koloniale Staten goedgekeurd, vast te stellen, geeft hij daarvan aan hen kennis.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Gouverneur van Suriname heeft bezwaar om vast te stellen de verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

Art. 97. Indien de Koloniale Staten de verordening niet goedkeuren, geven zij hiervan kennis aan den gouverneur.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Koloniale Staten hebben bezwaar tegen de goedkeuring der aan hen door den Gouverneur der kolonie Suriname aangeboden verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter en den griffier.)

Art. 98. De Koloniale Staten hebben het regt van wijziging.

Indien zij daarvan gebruik gemaakt hebben, luidt het formulier dier kennisgeving van hunne goedkeuring aldus:

„De Koloniale Staten keuren goed, zoodanig als zij door hen is gewijzigd, de hun door den Gouverneur der kolonie Suriname aangeboden verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter en den griffier.)

Art. 99. Indien de gouverneur zich met de gewijzigde verordening vereenigt, geeft hij hiervan aan de Staten kennis.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Gouverneur der kolonie Suriname heeft vastgesteld, zoodanig als zij door Koloniale Staten gewijzigd is, de verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

Art. 100. Indien de gouverneur zich met de gewijzigde verordening niet vereenigt, geeft hij hiervan aan de Staten kennis.

Het formulier dier kennisgeving luidt:

„De Gouverneur der kolonie Suriname, zich niet kunnende vereenigen met de wijzigingen door de Koloniale Staten gemaakt, heeft niet vastgesteld de verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

Art. 101. De Koloniale Staten hebben het regt verordeningen aan den gouverneur voor te stellen.

Zij zenden het ontwerp, zoodanig als het door hen goedgekeurd is, aan den gouverneur.

Het formulier van toezending luidt:

„De Koloniale Staten verzoeken den Gouverneur der kolonie Suriname vast te stellen de door hen in bijgaand ontwerp goedgekeurde verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den voorzitter en den griffier.)

Art. 102. De gouverneur geeft van zijn besluit aan de Staten kennis.

De formulieren van kennisgeving luiden:

ingeval geen bezwaar bestaat tegen de vaststelling,

„De Gouverneur der kolonie Suriname heeft, den Raad van Bestuur gehoord, vastgesteld;"

in het tegenovergestelde geval,

„De Gouverneur der kolonie Suriname heeft, den Raad van Bestuur gehoord, bezwaar om vast te stellen de door de Koloniale Staten in ontwerp goedgekeurde en aan hem aangeboden verordening."

(Vermelding van den titel der verordening.)

(Dagteekening en onderteekening van den gouverneur.)

Art. 103. De Koloniale Staten zijn bevoegd de belangen der kolonie voor te staan bij den Koning, bij de Staten-Generaal en bij den gouverneur.

Art. 104. Zij onderzoeken de verzoekschriften, die met inachtneming der voorschriften van art. 9 dezer wet aan hen gericht worden.

Art. 105. Zij kunnen den gouverneur uitnoodigen om wegens zaken, de kolonie betreffende, inlichtingen aan hen te geven.

Art. 106. De gouverneur voldoet aan deze uitnoodiging, wanneer hij vermeent dat het geschieden kan zonder schade voor de hem toevertrouwde belangen, en geeft de gevraagde inlichtingen mondeling of schriftelijk, hetzij in persoon of bij gemagtigde.

VIERDE AFDEELING.

Van de begrooting.

Art. 107. Ten laste van 's Rijks schatkist komen:

a. de wedde en de verblijfkosten van den gouverneur;

b. de kosten van de Rijks zee- en landmagt, tot bescherming der kolonie gevorderd.

Art. 108. De uitgaven ten behoeve der openbare dienst in de kolonie, welke niet ten laste van 's Rijks schatkist komen, en de middelen ter harer dekking worden aangewezen op de koloniale huishoudelijke begrooting.

Art. 109. De koloniale huishoudelijke begrooting wordt jaarlijks door den gouverneur, na den Raad van Bestuur te hebben gehoord, ontworpen en aan de Koloniale Staten bij de opening hunner vergadering aangeboden.

Art. 110. Zij wordt, zoodanig als zij door de Koloniale Staten goedgekeurd is, door den gouverneur voorloopig vastgesteld en afgekondigd.

Art. 111. Zij wordt door hem terstond met de noodige toelichting toegezonden aan den Koning.

Art. 112. Zij wordt definitief vastgesteld door de wet:

1°. indien tot aanvulling der koloniale middelen gevorderd wordt eene bijdrage uit 's Rijks schatkist;

2°. indien de Koning de begrooting, zoodanig als zij door de Koloniale Staten aangenomen is, niet goedkeurt;

3°. indien de Koloniale Staten de begrooting niet hebben vastgesteld vóór den 15den Julij van het jaar, waarin zij hun wordt aangeboden.

Indien geen dezer gevallen aanwezig is, geldt de voorloopige vaststelling als definitive.

Art. 113. De uitgaven en heffingen, uit kracht der voorloopig vastgestelde begrooting gedaan vóór dat de wet, houdende definitive vaststelling dier begrooting, in de kolonie afgekondigd en in werking getreden is, blijven van waarde, voor zooveel zij geschied zijn met magtiging des Konings of vóór dat van den Koning berigt ontvangen is.

In het geval, voorzien in het voorgaande artikel onder n°. 3, strekt voorloopig de begrooting voor het vorig dienstjaar tot grondslag der dienst, behoudens de daarin door den Koning bevolen wijzigingen.

Art. 114. De verantwoording van de koloniale uitgaven en ontvangsten over elk dienstjaar wordt (onder overlegging van de rekening, goedgekeurd door de magt bij de wet of den Koning daartoe aangewezen) op last des Konings gedaan aan de wetgevende magt, ingeval de koloniale huishoudelijke begrooting definitief is vastgesteld bij de wet, en in het andere geval door den gouverneur aan de Koloniale Staten.

Naar gelijke onderscheiding wordt het slot der rekening vastgesteld, hetzij bij de wet, hetzij bij koloniale verordening.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de inwendige verdeeling van het grondgebied der kolonie.

Art. 115. De verdeeling der kolonie in districten en gemeenten, de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der districts- en plaatselijke besturen, mitsgaders al hetgeen betreft de politie van land en stad, wordt geregeld bij koloniale verordening.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van het regtswezen.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene voorschriften.

Art. 116. Er wordt in de kolonie Suriname regt gesproken in naam des Konings.

Art. 117. Het burgerlijk regt, dat van koophandel en de burgerlijke regtsvordering, het strafregt en de strafvordering, ook ten opzigte der koloniale gewapende magt te land en te water, de regtspleging in zake van belastingen, het notarisambt, de industriële, letterkundige en kunsteigendom, en het stuk der maten en gewigten worden, zooveel mogelijk overeenkomstig met de in Nederland bestaande wetten, door koloniale verordeningen geregeld.

Art. 118. Niemand kan van zijn eigendom ontzet worden, dan nadat bij koloniale verordening verklaard is, dat het algemeen nut de onteigening vordert, en tegen voorafgaande schadevergoeding.

Op dit beginsel worden geene uitzonderingen toegelaten dan krachtens algemeene regelen, bij koloniale verordering te stellen, en zonder dat ooit het regt op volledige schadevergoeding den onteigende kan worden ontnomen.

Art. 119. Aan de regterlijke magt behoort bij uitsluiting de kennisneming van alle geschillen van burgerlijken aard.

Art. 120. Geene vervolging tot straf kan plaats hebben dan voor den regter, bij algemeene verordening aangewezen, en op de wijze, bij algemeene verordening bepaald.

Art. 121. De burgerlijke dood of de verbeurdverklaring van al de goederen des veroordeelden kan niet als straf of als gevolg van straf worden bedreigd.

Art. 122. Geschillen over kiesregt en andere burgerregten staan ter kennisneming van de regterlijke magt, wanneer geen andere regter bij algemeene verordening aangewezen is.

Art. 123. Alle vonnissen behelzen de gronden, waarop zij zijn gewezen, en in strafzaken de aanwijzing der artikelen van de algemeene verordeningen, waarop de veroordeeling rust.

Zij worden met open deuren uitgesproken.

De teregtzittingen zijn openbaar, behoudens de uitzonderingen, in het belang der openbare orde en zedelijkheid bij algemeene verordeningen vast te stellen.

Art. 124. Niemand kan tegen zijnen wil worden afgetrokken van zijnen wettigen regter.

Algemeene verordeningen regelen de wijze, waarop geschillen over bevoegdheid tusschen de regterlijke en andere magten beslist worden.

Art. 125. Behalve in de gevallen, bij algemeene verordeningen voorzien, mag niemand in hechtenis genomen worden dan op regterlijk bevel, houdende de redenen der inhechtenisneming.

Zoodanig bevel moet aan dengene, tegen wien het gerigt is, bij of zoo spoedig mogelijk na zijne aanhouding worden beteekend.

De vorm van het bevel en de tijd, binnen welken alle in hechtenis genomen personen moeten worden verhoord, worden bij algemeene verordeningen bepaald.

Art. 126. In niemands woning mag tegen zijn wil worden binnengetreden dan op last eener magt, tot het geven van zoodanigen last bij algemeene verordening bevoegd verklaard, en met inachtneming der vormen, bij algemeene verordening voorgeschreven.

Art. 127. Het geheim der aan de post of andere openbare instelling van vervoer toevertrouwde brieven is onschendbaar, behalve op last van den regter en in de gevallen, bij algemeene verordening voorzien.

TWEEDE AFDEELING.

Van de zamenstelling der regterlijke magt.

Art. 128. De regtsmagt van den Hoogen Raad der Nederlanden in koloniale zaken wordt geregeld bij de wet.

Art. 129. Er is, onder de benaming van hof van justitie, een opperste geregtshof over de gansche kolonie.

Het houdt toezigt op de geregelde afdoening van alle regtsgedingen en de behoorlijke vervolging van alle misdrijven.

De voorzitter, de leden en de griffier van het hof van justitie worden door den Koning benoemd, de voorzitter en de leden voor het leven, de griffier tot wederopzeggens toe.

Art. 130. Het openbaar ministerie bij het hof van justitie wordt uitgeoefend door of namens den procureur-generaal.

Art. 131. De procureur-generaal wordt door den Koning benoemd, geschorst en ontslagen.

Art. 132. Hij is het hoofd van het openbaar ministerie en van de regterlijke en administratieve politie in de gansche kolonie.

Hij vertegenwoordigt den Staat, de Regering of de kolonie in regten.

Art. 133. Behalve in het geval van verklaarden staat van oorlog of beleg, wordt geen doodvonnis ten uitvoer gelegd dan op last of met voorkennis van den procureur-generaal en na verkregen magtiging van den gouverneur.

De gouverneur verleent die magtiging niet dan na den hoogsten militairen of burgerlijken regter in de kolonie te hebben gehoord.

Art. 134. De voorzitter en de leden van het hof van justitie kunnen tegen hunnen wil door den Koning worden ontslagen:

1°. bij gebleken ongeschiktheid door meer dan zestigjarigen ouderdom, of door aanhoudende ziels- of ligchaamsziekte;

2°. wanneer zij onder curatele zijn gesteld;

3°. bij gebleken wangedrag of onzedelijkheid, of bij gebleken grove achteloosheid in de waarneming van hun ambt.

In de beide eerste gevallen wordt het ontslag eervol verleend.

In het eerste geval wordt voor de aanspraak op pensioen geen nader bewijs van de oorzaak der ongeschiktheid gevorderd.

Art. 135. Wanneer de gouverneur oordeelt, dat eene der redenen van ontslag, in het voorgaand artikel opgenoemd, aanwezig is, draagt hij na den Raad van Bestuur te hebben gehoord en met toezending van al de stukken op de zaak betrekkelijk, het ontslag van den betrokken ambtenaar aan den Koning voor.

Hij stelt den betrokken ambtenaar, door mededeeling zijner voordragt, in de gelegenheid om zijn verweerschrift bij de stukken te voegen.

Hij is bevoegd den betrokken ambtenaar, in afwachting van 's Konings beslissing, te schorsen en in de waarneming van het ambt tijdelijk te voorzien.

De betrokken ambtenaar geniet gedurende de schorsing zijne volle bezoldiging.

Hij kan, op zijn verzoek, in de gelegenheid om zich in Nederland te gaan verantwoorden gesteld worden door toekenning van verloftractement en vrijen overtogt.

De Koning beslist over het ontslag.

Art. 136. De voorzitter en de leden van het hof van justitie kunnen door den Hoogen Raad der Nederlanden, in raadkamer, bij een met redenen omkleed arrest, uit hun ambt worden ontzet:

1°. wanneer zij veroordeeld zijn tot gevangenisstraf; de gevangenisstraf welke geldboete vervangt daaronder niet begrepen;

2°. wanneer zij verklaard zijn te zijn in staat van kennelijk onvermogen of wegens schulden zijn gegijzeld.

De procureur-generaal zendt de stukken, op de zaak betrekkelijk, ter vervolging aan den procureur-generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

Hij geeft hiervan aan den betrokken ambtenaar onmiddellijk kennis en stelt dezen in staat een verweerschrift bij den Hoogen Raad in te dienen.

In het vonnis, waarbij een regterlijk ambtenaar, niet vallende in de bovenstaande bepalingen, tot gevangenisstraf (die, welke geldboete vervangt, daaronder niet begrepen) veroordeeld wordt, wordt tevens zijne afzetting uitgesproken.

Art. 137. Elk lid der regterlijke magt, tegen wien, hetzij dagvaarding in persoon of bevel van gevangenneming, hetzij magtiging tot opneming in een huis van bewaring of geneeskundig gesticht voor krankzinnigen, is verleend, of op wien lijfsdwang is ten uitvoer gelegd, wordt daardoor in zijne bediening geschorst. Schorsing in de bediening brengt geene schorsing mede in het genot der bezoldiging.

Art. 138. De verdere bepalingen nopens de inrigting en de zamenstelling der regterlijke magt in de kolonie worden vastgesteld bij koloniale verordening.

Art. 139. De regterlijke magt wordt alleen uitgeoefend door de regters welke door algemeene verordeningen zijn aangewezen.
Tusschenkomst van de Regering in regtszaken is verboden.

Art. 140. Vonnissen door den regter in Nederland of Nederlandsche koloniën of bezittingen gewezen, en bevelen door hen uitgevaardigd, mitsgaders grossen van authentieke akten aldaar verleden, kunnen in de kolonie Suriname ten uitvoer worden gelegd.
Vonnissen en bevelen, door den regter in de kolonie Suriname gewezen of uitgevaardigd, mitsgaders grossen van authentieke akten aldaar verleden, kunnen in Nederland worden ten uitvoer gelegd.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van de godsdienst.

Art. 141. Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid, behoudens de bescherming der maatschappij en van hare leden tegen de overtreding der strafwet.

Art. 142. In de kolonie wordt gelijke bescherming verleend aan alle erkende kerkgenootschappen.

Art. 143. De gouverneur waakt dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van de gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen en de gestelde magten in de kolonie.

Art. 144. De belijders der onderscheidene godsdienstige meeningen genieten allen dezelfde burgerlijke en burgerregten en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen.

Art. 145. De openbare eeredienst en godsdienstoefening is aan geene andere beperkingen onderworpen dan die, welke in het belang der openbare orde, rust en zedelijkheid bij koloniale verordeningen worden bevolen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de financien.

Art. 146. Het beleid der koloniale geldmiddelen en het beheer der domeinen is, onder het oppertoezigt van den gouverneur, opgedragen aan eenen hoofdambtenaar, die door den Koning wordt benoemd, geschorst en ontslagen, en wiens instructien en jaarwedde door den Koning worden vastgesteld.

Art. 147. Het muntstelsel wordt bij de wet geregeld.

Art. 148. Geene belastingen worden in de kolonie ten behoeve van het Rijk of van de kolonie geheven, dan uit kracht en volgens de voorschriften eener wet of koloniale verordening.

Art. 149. Geen privilegie in het stuk van belasting mag worden verleend.

Art. 150. Geene koloniale belastingen mogen strekken om den vrijen handel met Nederland en Nederlandsche kolonien of bezittingen te belemmeren, of om den handel, de nijverheid of den landbouw der kolonie te bevoorregten boven den handel, de nijverheid of den landbouw van Nederland of de Nederlandsche kolonien en bezittingen.

De baken-, loods-, haven en andere soortgelijke scheepsongelden en de bepalingen omtrent de groote scheepvaart zijn dezelfde voor alle vlaggen.

Art. 151. Geldleeningen ten laste der kolonie kunnen niet worden aangegaan dan uit kracht van koloniale verordeningen, goedgekeurd bij de wet.

Art. 152. Al wat betreft de uitgifte in eigendom of pacht en het beheer der dominiale gronden en bosschen of de uitoefening van andere dominiale regten wordt geregeld bij de wet en, bij gebreke van deze, bij koloniale verordening.

Art. 153. De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van de gewapende magt.

Art. 154. Alle weerbare ingezetenen der kolonie zijn gehouden, ingeval de kolonie door eenen buiten- of binnenlandschen vijand bedreigd wordt, tot hare verdediging, en, in tijd van vrede, tot bewaring der inwendige rust mede te werken.

Zij worden te dien einde vereenigd in schutterijen.

De sterkte en inrigting dier schutterijen worden bij koloniale verordening geregeld.

Art. 155. Krachtens koloniale verordening kan worden opgerigt eene gewapende politie.

Art. 156. In geval van dringenden nood, wanneer de gouverneur met de Rijks zee- en landmagt, te zijner beschikking staande, ondersteund door de koloniale gewapende magt, niet voorzien kan in de behoorlijke verdediging, is hij bevoegd, voor zoover de hem ten dienste staande hulpmiddelen het gedoogen, vrijwilligers en zelfs vreemde hulptroepen tijdelijk in soldij te nemen.

TIENDE HOOFDSTUK.

Van het onderwijs, de openbare gezondheid en het armbestuur.

Art. 157. De verspreiding van verlichting en beschaving en de aanmoediging van kunsten en wetenschappen wordt door de Regering aanhoudend behartigd.

Art. 158. Het geven van onderwijs staat vrij aan een iegelijk, die voldoende bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid levert.

Art. 159. Zooveel de middelen gedoogen, zorgt de overheid, dat het lager onderwijs de verkrijging der allereerste kundigheden onder het bereik brenge ook der onvermogenden.

Zij doet dit door ondersteuning van bijzondere of oprigting van openbare scholen.

Art. 160. De regeling van het onderwijs op deze grondslagen geschiedt bij koloniale verordening.

Art. 161. Het toezigt van overheidswege uit te oefenen over den toestand der openbare gezondheid en al wat betreft de uitoefening der genees-, heel-, verlos- en artsenijmengkunst wordt bij koloniale verordeningen geregeld.

Art. 162. Het aanmoedigen van arbeidszin en het weren van luiheid en ledig-gang bij de onvermogende bevolking is een onderwerp van aanhoudende zorg der Regering.

Het toezigt over het armwezen en de noodige voorzieningen daaromtrent worden bij koloniale verordeningen geregeld.

Daarbij wordt in acht genomen het beginsel, dat de bijzondere en kerkelijke liefdadigheid vrijgelaten en zooveel mogelijk bevorderd wordt.

ELFDE HOOFDSTUK.

Van de volksvlijt.

Art. 163. De gouverneur moedigt alle takken van volksvlijt, zooveel in zijn vermogen is, aan en doet aan den Koning en aan de Koloniale Staten alle daartoe strekkende voordragten.

Bij koloniale verordening kunnen kamers van koophandel en fabrieken en commissien van landbouw opgerigt en haar werkkring geregeld worden.

Art. 164. Tot de oprigting van circulatiebanken, credietvereenigingen en verzekeringsmaatschappijen kan bij koloniale verordening vergunning worden verleend.

Art. 165. De Regering legt zich met al de haar ten dienste staande krachten op de verbetering der middelen van gemeenschap toe.

Het toezigt, van overheidswege op de middelen van gemeenschap te land en te water te houden, wordt bij koloniale verordening geregeld.

Art. 166. De gouverneur kan volgens regels, bij koloniale verordeningen te stellen, vergunning verleenen voor den aanleg van werken en de oprigting van ondernemingen van openbaar nut.

Slotbepalingen.

Art. 167. Het tegenwoordig reglement wordt in de kolonie Suriname afgekondigd op de wijze bij art. 44 dezer wet bepaald.

Het treedt in werking op het tijdstip door den Koning aan te wijzen.

Art. 168. De onderwerpen, bij art. 117 en 138 vermeld, worden voor de eerste maal bij Koninklijk besluit geregeld.

Art. 169. Alle verbindende verordeningen, die er zijn op het tijdstip dat dit reglement in werking treedt, blijven van kracht, tot dat zij door andere, volgens de voorschriften dezer wet, vervangen zijn.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Collegien en Ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

Het onderzoek der geloofsbrieven van de leden der Staten-Generaal, der Provinciale Staten en der Gemeenteraden, behoort te geschieden door een college met administratieve rechtspraak belast.

II.

De Staat behoort zijne subsidiën aan de kerkgenootschappen geleidelijk in te trekken.

III.

Het is wenschelijk bij een duidelijke bepaling de lijkverbranding toe te staan.

IV.

De beantwoording van de vraag, waar de grenzen liggen tusschen de bevoegdheid van den Rijks-, den Provincialen- en den Gemeente-wetgever, hangt af van het antwoord op deze andere vraag: bij welke regeling zijn de belangen der burgers het meest gebaat?

V.

Uitgevers van wetenschappelijke werken moeten door de wet worden verplicht, exemplaren af te staan aan enkele openbare bibliotheken.

VI.

De voorstelling, alsof het toezicht van Gedeputeerde Staten op de handelingen der Gemeentebesturen, bedoeld in artikel 194*c* der Gemeentewet slechts een formeele beteekenis had [1]), is in strijd met de juiste opvatting der Wet.

VII.

De opdracht van enkele onderwerpen aan eene regeling bij de Wet of bij Koloniale Verordening, met uitsluiting van den Koning, voorkomende in de artikelen 148 en 152 van het Reg. Regl. van Suriname (Wet van 31 Mei 1865 n°. 55) is in strijd met artikel 61 der Grondwet.

VIII.

De Koning is bevoegd om al die onderwerpen te regelen, die het Reg. Regl. van Suriname opdraagt aan regeling bij Koloniale Verordening.

IX.

De souvereiniteit Gods kan wel het resultaat eener levensbeschouwing, maar niet de wetenschappelijke grondslag eener Staatsleer zijn.

---

1) c. f. Beraadslaging in den Gemeenteraad van Arnhem op Zaterdag 12 Januari 1895.

X.

Het is wenschelijk, dat privaat-eigendom in oorlogstijd onschendbaar worde verklaard.

XI.

Het gemis van een wetgever, van een rechter, en van een dwangmiddel, vermag aan het Internationaal recht zijn karakter van stellig recht niet te ontnemen.

XII.

Ten onrechte beweert Lassalle, dat het kapitaal zijn oorsprong dankt aan het handelsverkeer en verdeeling van arbeid.

XIII.

Uitgifte der eventueel droog te leggen Zuiderzee-gronden zou zoowel voor den Staat als voor particulieren het voordeeligst geschieden door uitgifte in altoosdurende erfpacht met veranderlijken canon.

XIV.

Vrees voor daling der graanprijzen tengevolge van de drooglegging der Zuiderzee, kan moeilijk als bezwaar worden aangevoerd tegen die drooglegging, allerminst als deze geleidelijk plaats heeft. (Overeenkomstig het ontwerp beschreven in nota n°. 7 der Zuiderzee-Vereeniging).

XV.

De conclusie, waartoe de Heer Bruinsma komt in zijn artikel in de Vragen des Tijds van Februari 1895, dat de meerdere opbrengst van den landbouw noch aan de boeren-eigenaars, noch aan de pachters, noch aan de boerenarbeiders is ten goede gekomen, houdt geen rekening met het feit, dat al die personen belangrijk voordeel hebben genoten van de zooveel goedkooper geworden landbouw-producten en gaat dus in hare algemeenheid niet op.

XVI.

Onjuist is de voorstelling van Dr. Schäffle, dat men de kapitaalrente kan afschaffen door enkel van genotmiddelen den eigendom toe te staan.

STELLINGEN

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

DOCTOR IN DE RECHTSWETENSCHAP

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR-MAGNIFICUS

Dr. H. C. DIBBITS,

HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER WIS- EN NATUURKUNDE,

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAT DER UNIVERSITEIT

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN

DE FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

TE VERDEDIGEN

op Maandag 24 Juni 1895, des namiddags te 3½ ure,

DOOR

ADRIAAN JULIUS VAN DER HOUVEN VAN OORDT,

GEBOREN TE HEERDE.

LEIDEN, 1895.

FIRMA E. J. BRILL.

STELLINGEN.

I.

De crediet-hypotheek bestaat en werkt als zakelijk recht tegenover derden van den dag, dat het geld verstrekt is.

II.

Een testamentaire beschikking, waarbij iemand zonder meer zijne erfgenamen ab intestato onterft, heeft geen rechtsgeldigheid.

III.

In het geval, bedoeld in artikel 1205 alinea 2 Burgerlijk Wetboek, heeft de crediteur geen pandrecht, maar een recht van terughouding.

IV.

De bepaling van artikel 342 Burgerlijk Wetboek verdient ten sterkste afkeuring.

V.

Met erkenning der exceptio plurium concubentium, behoort de wet het onderzoek naar het vaderschap onbeperkt toe te laten.

VI.

Behoud der legitime verdient de voorkeur boven hare afschaffing.

VII.

Abandon en abandonnement kunnen in éénzelfde geval toepassing vinden.

VIII.

De artikelen 91 en 345 alinea 2 Wetboek van Koophandel regelen de, uit de *vervoerovereenkomst* voortvloeiende aansprakelijkheid van den vervoerder.

IX.

Artikel 1 der Wet van 9 April 1875 nº. 67 ziet op alle personen en goederen, die door den dienst schade lijden, onverschillig of deze vervoerd worden of niet.

X.

Verzuim van het opmaken der acte eener vennootschap onder firma, laat de rechtsgeldigheid dezer vennootschap, wat de verhouding der vennooten onderling betreft, onaangetast.

XI.

Het beroep op § 11 der Duitsche Wet op de Coöperatieve Vereeniging, waarmede artikel 6 alinea 2 bij amendement gebracht werd in de Wet van 17 November 1876 nº. 227, berust op een onjuiste opvatting van het begrip rechtspersoon.

XII.

De opvatting in de praktijk van de lijdelijkheid van den rechter in het burgerlijk proces, vindt geen steun in het stellig recht en is jure constituendo niet aan te bevelen.

XIII.

Bij de persoonlijke vordering tot het geven van een bepaalde roerende zaak, heeft de crediteur, tot handhaving van zijn bij vonnis erkend recht, reëele executie.

XIV.

Een rechtspersoon kan nimmer subject zijn eener strafbare handeling.

XV.

Onbewustheid, zelfs ten gevolge van vrijwillige dronkenschap, sluit strafrechtelijke verantwoordelijkheid buiten.

XVI.

Aanbod om een misdrijf te plegen en poging tot uitlokking, behoort men noch als deelneming, noch als delictum sui generis strafbaar te stellen.

XVII.

De uitspraak van Kant, dat, wanneer op een gegeven oogenblik de burgerlijke samenleving was opgelost, de laatste in de gevangenis aanwezige en ter veroordeelde misdadiger, nog zou moeten worden geëxecuteerd, berust op eene onjuiste opvatting van het wezen der straf.

XVIII.

Voor de aanwijzing van den rechtsgrond der strafbaarheid van poging, is de objectieve theorie te verkiezen boven de subjectieve.

XIX.

Zoowel naar vorm als inhoud, verdient de uitwerking in artikel 5 Wetboek van Strafrecht aan het beginsel, dat voor sommige buitenlands gepleegde delicten de nationaliteit de heerschappij der strafwet bepaalt, afkeuring.

XX.

De Wetten van 2 Februari 1895 n°. 15 en 16, tot voorziening in de regeling en het bestuur der Gemeenten Opsterland en West-Stellingwerf, kunnen niet geacht worden in strijd te zijn met de door de Grondwet aan Gemeenten toegekende autonomie.

XXI.

Het is te betreuren, dat de Provinciale Staten hunne Gedeputeerden niet ook buiten hun midden mogen aanwijzen.

XXII.

Ambtenaren kan het schrijven in bladen en tijdschriften verboden worden.

XXIII.

De Wet van 25 Juli 1857 n°. 87 (Jachtwet) verdient uit economische en sociaal-politische gronden te worden afgekeurd.

XXIV.

De vereischten voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal behoorden dezelfden te zijn als die voor de Tweede Kamer.

XXV.

Aan de Gemeenten behoort invloed op de keuze van den burgemeester te worden toegekend.

XXVI.

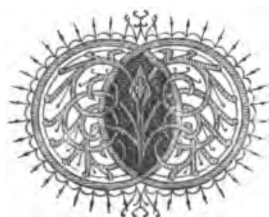
De regie is een slechte vorm van belastingheffing.

XXVII.

Hem, die aan den pachter geld schiet, een privilege te geven op den te veld staanden oogst, in den geest van het in Nederlandsch-Indië bekende oogstverband, verdient voor ons land geen aanbeveling.

XXVIII.

De grond, waaruit de actie jure romano wordt geboren, moet ook tijdens het vonnis aanwezig zijn; voldoet de gedaagde tusschen litis-contestatio en vonnis, dan wordt de eischer afgewezen.

LEIDEN: BOEKDRUKKERIJ VAN E. J. BRILL.